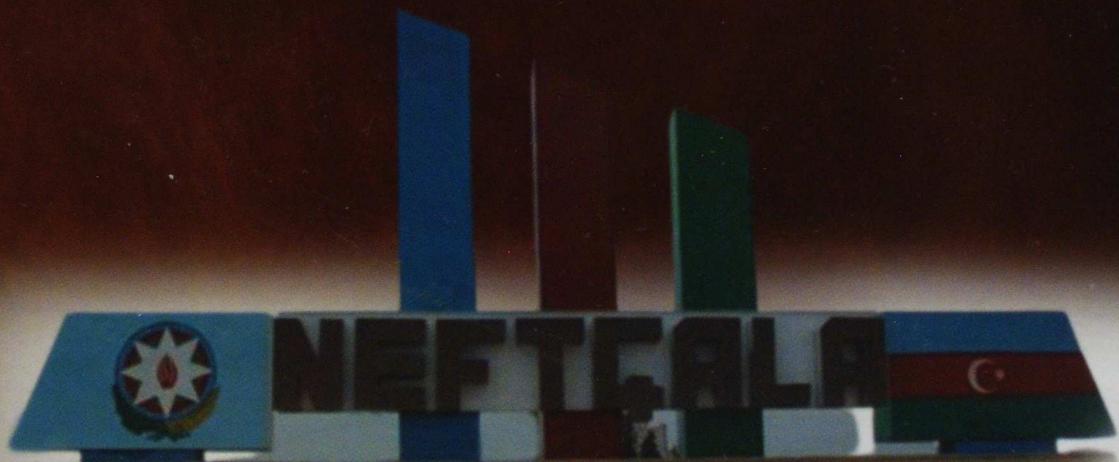

Xuraman Zakirqızı (Fətullayeva)

Bizim elin igidləri

Xuraman Zakirqızı (Fətullayeva)

Bizim elin igidləri

*(Şəhidlər haqqında məlumatlar,
şeyrlər və publisistik yazılar)*

QAF

MƏCBURİ NÜSXƏ

№ _____

F. Köçərli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI

INV № 133000

Bakı - 2023

63.3(5Aze)622,8+84(5Aze)

Z 21

Redaktor: *Arzu Heydərova,*
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin və
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü

Xuraman Zakirqızı,
"Bizim elin igidləri"
Bakı, «İMZA» nəşrlər evi, 2023, 336 səh.

ISBN 978-9952-37-359-7

© Xuraman Zakirqızı, 2023

Bizim elin igidləri

HƏCƏR, TOMRIS ÜRƏKLİ AZƏRBAYCAN QIZI

Bir şair tanıyıram - insanları Vətənin hər qarışını, həm daşını, torpağını qorumağa səsləyən, öz elinə, obasına, yurdunun insanlarına böyük sevgi bəsləyən.

Bir şair tanıyıram - ürəyində parçalanmış vətəninin kədərini, qəm yükünü daşıyan, əsrin ən böyük faciəsi kimi tarixə düşən Xocalı faciəsini, o məkanda öldürülən, yandırılan, əsir düşən insanların tarixlərə, kitablara sığmayan ağrısını, acısını yaşayan...

Bir şair tanıyıram - Vətən üçün, torpaq üçün, bu yurd üçün ürəyi daim yanan, gözəlliğin, insanlığın, kübarlığın zirvəsində dayanan.

Xuraman Zakirqızıdır o şair... az sayda olan yaxşılardan biridir, nəciblik adlı, xeyirxahlıq adlı alınmayan və satılmayan dəyərlərdən ibarət zəngin bir ürək sahibidir, köksündə ən zəngin ürəklərindən birini daşıyan əvəzsiz insandır, dünyanın ədalətsizliklərini bir cümlə ilə - "İçimdə bir qiyamət var" deyə tam dəqiqliklə ifadə etməyi bacaran bir şairdir Xuraman Zakirqızı.

Bu sözləri onun illər öncə nəşr olunmuş və redaktoru olduğum "İçimdə bir qiyamət var" adlı kitabına ön söz olaraq yazdığım məndən götürmüşəm.

Zaman keçib, düşüncə və duyğularını "Bağışlanmayan günah" adlı ikinci kitabında dilə gətirən və oxucu kütləsinin müzakirəsinə verən sevilən və seçilən bu fərqli yazarın "Bizim elin igidləri" adlı üçüncü kitabının siqnal çapı qarşımdadır.

Onu - sadə və şərəfli bir ömür yolu keçməkdə olan əsl Azərbaycan xanımını - Xuraman Zakirqızını illərdir ki, tanıyıram. Elinin igidlərini, şəhidlərini, qazilərini, yurdunu, vətəninə, onun vicdanlı insanlarını çox sevən və dəyərləndirən, şəhidlərə olan sevgisi bitib-tükənməyən, bu sonsuz sevgidən böyük sayda şeirlər, hekayələr, nəhayətdə "Bizim elin igidləri" adlı çox təsirli, çox lazımlı, sambalı bir kitab yaranan yazımın qəhrəmanı bu kitabı ilə daha bir tarix yazdı, adını Azərbaycan adlı məmləkətin hər b tarixinə qızıl hərflərlə həkk etmiş qəhrəman oğullarımızın adını əbədiləşdirmək yolunda böyük bir addım atdı.

Çoxlarının etmək istədiyini və edə bilmədiyini, bir çoxlarının isə etmək istəmədiyini etdi.

Bu kitabın necə, hansı əziyyətlər və ağrılar bahasına başa gəldiyini çox gözəl bilirəm. Çoxlarına qəribə görünə bilər, amma bu, bir həqiqətdir ki, şəhidlər və qazilər, müharibə veteranları haqqında yazılan yazılar asanlıqla deyil, əksinə, çox böyük çətinliklə ərsəyə gəlir.

Xuraman xanım bu kitab üzərində işlədiyi müddətdə onunla şəhidlər mövzusunda söhbətlərimiz olurdu. Şəhidlər haqqında eşitdiyi həyat hekayələri səhhətinə çox ağır təsirlər göstərsə də, onun yeganə istəyi bu kitabı tez bitirmək idi. Keçirdiyi mənəvi ağrıların yaratdığı cismani ağrılara görə yalnız kitabı yazıb bitirdikdən sonra həkim müayinəsinə gedə biləcəyini söyləsə də, mən bunu ona məsləhət görmədim. Çünki şəhidlərin həyatından bəhs edən "Müqəddəs zirvənin fatehləri" kitabımı yazdığım aylar ərzində eyni ağrıları mən də yaşamışdım. Bu cismani ağrıların yalnız dinlədiyimiz dəhşətli həyat hekayələrindən qaynaqlandığına, şəhid yaxınları ilə birlikdə keçirdiyimiz həyəcanlı günlər hesabına və göz yaşları səbəbindən yarandığına əmin idim.

Bu ağrı və acıları yaşamaqla və bu kitabları ərsəyə gətirməklə, şəhidlərimiz qarşısında olan vəfa borcumuzun kiçik bir hissəsini ödədiksə, nə gözəl.

Kitabın redaktoru olaraq hər səhifəni, hər sətiri, hər sözü diqqətlə oxudum və bu hadisələri yaşamaqla bərabər, çox sevdiyim insan və dəyərli söz adamı olan Xuraman Zakirqızının söz xəzinəsinin həqiqətən zəngin olduğuna əmin oldum.

Diqqətimi ən çox cəlb edən müəllifin bu kitabı, məhz 1-ci Qarabağ müharibəsi qurbanları haqqında olan yazılarla başlaması oldu. Hazırda 1-ci Qarabağ müharibəsi qurbanlarına qarşı ölkəmizin bir çox insanlıqdankənar vətəndaşlarının ədalətsiz mövqə tutmasını şiddətlə qınayıram, müharibə qurbanları arasında fərq qoyanlara elə bu kitab vasitəsilə də sonsuz qəzəb və nifrətimi bildirməyi vətəndaşlıq borcum hesab edirəm və elə müəllifin bir bəndlilik şeiri ilə demək istəyirəm ki,

*Vətənə saf sevgidən vətənləşən oğullar,
Keçib oddan-alovdan mətinləşən oğullar,*

*Silib düşmən izini müqəddəs torpağımdan
Sıldırım qayalarda tarixləşən oğullar*

həm 1-ci Qarabağ müharibəsi zamanı, həm də II Qarabağ müharibəsi zamanı olmuş və bu gün də vardır.

Şəhidlərimiz və qazilərimiz arasında fərq qoymaq mənəviyyatımızın faciəsidir. Mənəviyyatımızı qoruyaq!

Bu narahat dünyamızın, vətənimizin, vətəndaşlarımızın və vətən daşlarımızın, vətən torpağının, şəhidlərimizin, qazilərimizin qəm yükünü daşımaq hər insanın bacardığı deyil, çünki bu, vicdan və insanlıq məsələsidir. Xuraman xanım bu qəm yükünü şeirlərində, nəsr əsərlərində və qəlbində daşımağı bacaran və dünyanın az sayda olan yaxşılardan biridir.

Bu çətin və şərəfli yolda, zalımlara və ədalətsizlərə qarşı mübarizədə həmişə haqq sözünü deməyi bacaran, xarakterində də, nəsr və nəzm əsərlərində də qətiyyət və əzmi, mərdanəliyi ilə seçilən Tomris ürəkli, Həcər qeyrətli, Sara Xatun dəyanətli əsl Azərbaycan xanımına, şəhidləri, əsas da doğma yurdu Neftçala rayonunun şəhid övladlarını bizə tanıtdıran və sevdiren "Bizim elin igidləri" kitabının sevimli müəllifinə uğurlar arzulayıram!

ARZU HEYDƏROVA

*şair-publisist,
AYB və AJB-nin üzvü*

ŞƏHİDLƏR ÖLMƏZ

“Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz” demişlər. Onlar ölü deyil, diridirlər. Şəhidlər Allahın sevimli bəndələridir. Onlar hər zaman bağışlanılır və məkanları cənnətdir.

Tanınmış yazıçı, şair, gözəl yaradıcı qələm sahibi Xuraman Zakir qızının növbəti kitabı Vətən müharibəsində həlak olmuş, işğal olunmuş torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizə həsr edilmiş “Bizim elin igidləri” (Bakı, 2023) kitabıdır.

Bu dəyərli kitab yazıçının öz eli, vətəni olan Neftçala rayonunun igidlərinə həsr edilmişdir. Kitabda şəhidlərimiz haqqında dəyərli məlumatlar verilir, onların keçdiyi döyüş yolu öyrənilir, Vətən uğrunda düşmənlə mübarizədə qəhrəmanlıq şücaətlərindən danışıılır. Xuraman xanım çox böyük və tarixi bir iş görmüş, hər bir şəhidin qəhrəmanlıq şücaətindən, Vətən uğrunda canlarını qurban vermiş igidlərimiz haqqında söhbət açır, onların valideynləri, dostları, sadıq həyat yoldaşları haqqında yazılar verərək onları gənc nəsillərə, vətən övladlarına tanıtdırır və nümunə göstərir.

Müəllif mümkün olduğu qədər, toplaya bildiyi qədər şəhidlərin döyüş yoldaşlarının, silahdaşlarının, şəhid yaxınlarının və ailələrinin müsahibələrini, xatirələrini müxtəlif saytlardan, bəzən evlərində olmaqla, bəzən sosial şəbəkələr vasitəsilə əldə etməyə çalışmış, şəhidlərimizin keçdiyi döyüş yolu haqqında çox dəyərli məlumatları qələmə alaraq kitaba daxil etmişdir.

Kitabın dəyərli cəhətlərindən biri budur ki, müəllif elimizin igid oğulları - şəhidləri haqqında yalnız məlumatları toplayıb kağıza köçürməklə kifayətlənməmişdir. Müəllif həmçinin, demək olar ki, hər bir şəhid haqqında ya bir hekayə, ya bir şeir, ya esse yazmış, ya da bir yazıçı təxəyyülü ilə söylənmiş hadisə və məlumatlara, şəhidin Vətən uğrunda döyüşünə, qəhrəmanlığına, şücaətinə öz hiss və duyğularını qatararaq, özünün vətənə məhəbbət, düşməne nifrət hissələrini yazıçı qələmindən süzülən “ürəyinin yağı” ilə kitaba yazmışdır. Bu yazıçının böyük ustalığı və məharəti olmaqla bərabər, həm də şəhid ruhuna göstərilən dərin hörmət və məhəbbətin ifadəsi olaraq onun qəhrəmanlığından doğan iftixar hissələrindən, vətənpərvərlik duyğularından irəli gəlməkdədir.

Belə nümunələrdən biri Vətən müharibəsi zamanı müxtəlif istiqamətlərdə döyüşlərdə iştirak edərək Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan, 14 oktyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayon mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunmuş baş leytenant Əsədov Əsəd Cəmaləddin oğlu haqqındadır. Şəhidin həyat yoldaşının ürək dağlayıcı sözləri saf məhəbbətin, ərinə sadıqlıyın, əhdə vəfanın bariz bir nümunəsidir. “...Bir neçə dəfə intihar haqqında düşündüm. Amma uşaqlar elə məsumluqla baxırdı ki, üzümə..,sanki ağımdan keçənləri hiss etmişdilər..Bizi, övladlarını heç vaxt yalnız, kimsəsiz buraxmayan Əsədım, şəhadət zirvəsinə ucalmış, bizi biryolluq tərk etmişdi. Demək ki, ömür-gün yoldaşım yurdunu, torpağını, vətənin azadlığını hər şeydən üstün tutmuşdu. Çünki bütün aqillərimiz, vətənpərvər insanlarımız belə demişdir: öncə VƏTƏN!

Nə mən, nə də övladları heç bir zaman Əsədin yoxluğunu qəbul etmədik, etmərik də...Mənim qəhrəmanım hardasa yaxınlıqdadı, cismi olmasa da, ruhu bizimlədi, bilirəm... Hətta məzarını ziyarətə gedəndə də gözüm Əsədi axtarır, qulağım onun səsinə eşidəcək kimi dinləyirəm hər yeri. Hər an hardansa çıxıb gələcəyi günü, anı gözləyirəm. Düşünürəm, Əsəd bizi yalnız qoymaz, rəva görməz...

*Mənə bir dünyalıq sevgi verdin, yar,
Yaşadım sənənlə xoşbəxt, bəxtiyar.
Qayıt ömrümüzə, dön gəl, nə olar?!
Sənsiz yaşamıram, ölüyəm mən də,
Quru nəfəsimdi ruhsuz bədəndə...*

Bir gün hədsiz çox darıxmış, çox ağlamışdım. Allahım, nə olar, bizi hifz elə, yalnız buraxma, təklilər, yalnızlığa dözə bilmirəm artıq, deyib yalvarırdım Rəbbimə. Bu zaman çiyimdə isti bir əl hiss elədim və bütün varlığım bu əlin Əsədin əli olduğuna inandım. O zamandan bəri sanki içimdə bir güc-qüvvət, dözümlü, dəyanət hiss elədim və “Şəhidlər ölmür, onlar sağdır, biz onları görməsək də, onlar bizi görür” fikrinə bütün ağlım, idrakımla inanmağa başladım”.

Şəhidlərimiz haqqında müəllifin belə ustalılıqla qələmə aldığı müsahibələri, hadisələrə özünün həssas münasibəti ən dəyərli vətənpərvərlik

vərlik, mənəviyyat, saflıq, əxlaq nümunələridir. Müəllifin qəlblərə təsir edən sözləri, qürurverici yazıları, insanda milli ifixar hissləri, vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq duyğuları yaradır.

Kitabda "Məzarsız şəhidlər" silsilə yazıları da qəhrəmanlıq, şücaət, mərdlik, cəsurluq, vətənə sevgi, torpağa məhəbbət duyğuları baxımından çox dəyərlidir.

Müəllif 1992-ci ilin iyun ayında Qaraqaya əməliyyatlarında itkin düşən məzarsız şəhidlərimizin əziz və unudulmaz xatirəsinə çox dəyərli şeirlər yazaraq onların ruhunu şad etmişdir.

*Vətən düşüncə dara,
İş düşdü oğullara...
Çağırdı, gəldi mərdlər,
Yığıldı sıra-sıra.*

*İsmayıl, Azər, Mahir,
Hər biri igid, cəsur,
Nazim, Rafiq, Hüseyn,
Aydın döyüşə hazır.*

*Mərdlər keçdi canından,
Həyatından, qanından.
Qurban verdi hər şeyin,
Keçmədi torpağından.*

Belə dəyərli milli ruhlu, vətənpərvərlik şeirləri yetişən gənc nəslimizin, məktəblilərimizin, gənclərimizin milli və hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsində mühüm əhəmiyyət kəsb etməkdədir.

Yazıçı-şair, yaradıcı qələm sahibi Xuraman Zakirqızının böyük yaradıcı qələminin məhsulu olan şəhidlərə həsr edilən bu dəyərli - "Bizim elin igidləri" kitabı şəhidlərimizin ruhuna bir hörmət, onun yaxınlarına bir təsəlli, yetişən gənc nəslimiz üçün isə bir vətənpərvərlik, igidlik, qəhrəmanlıq kitabıdır.

Rüfət Lətif oğlu Hüseynzadə
Pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar Müəllim

RƏY

Sahili olmayan bir dünyanın üzgüçüləri söz adamları olan şairlərdir. Fikir aydınlığı ilə, düşüncələrini zamana yayan da şairlərdir.

Ruhun mənəvi dünyasının iztirablarını, sevinc və kədərini insanın həyat yaşantısını öz dərdi kimi, inşa edən də şairlərdir.

Çağdaş poeziyamızın nümayəndələrindən öz gözəl əsərləri ilə tanınan şairlərindən biri də Xuraman Zakirqızıdır.

Xuraman Zakirqızının poeziyası Vətən poeziyasının tərkib hissəsi kimi olduqca məzmunlu, zamanın həyat ruhu ilə çırpınan bir poeziyadır... Onun poeziyasında birmənalı şəkildə zamanımızın həyat səhnələri öz ictimai politrası ilə seçilir..

Şairin lirikasının həyatı-fəlsəfi xüsusiyyətlərini izlədikcə görürük ki, şairin II Qarabağ savaşının zəfəri salnaməsində öz canlarını qurban verən onlarla Şəhidin hər burinin adına əsər yazıb ..

"Əfsanəvi taborun on üç şəhidi " iri həcmli poeması tarixi zəfərin iştirakçılarının qəhrəmanlıq xatirəsinə həsr olunmuş, xalqın acı günlərinə olan diqqətin nəticəsidir.

Şairin lirikası həyatın fəlsəfi-ruhi izahının şərhini verə bilən lirika-dır..

"Şəhidlər"ə aid yazdığı müxtəlif şeirlərdə şair xalqın oğullarının qəhrəmanlıq ruhunu insan düşüncəsinin ən ali sevgisi kimi ifadə etmişdir. Şeirlərində:

*Yoxdu tayı oğul kimi, mərd kimi,
Yağılara divan tutdu, dərd kimi.
Vətən kimi, torpaq kimi, yurd kimi
Bur yar üçün candan keçdi şəhidlər!
Düşmənlərə kəfən biçdi şəhidlər!*

İnsan həyatının təbii instinktiv duyğusudur dəyər.

İnsan mənəviyyatının illərlə formalaşmış yaxşıların seçilmişidir dəyər.

Vətən torpaqlarının işğaldan azad edilməsi, yurd yerlərimizin düşmən tapdağından təmizlənməsi uğrunda canından, gəncliyindən

keçmiş şəhidlərimiz xalqımızın ən böyük, ən müqəddəs dəyəridir ki, şairə bu kitabında o, dəyərlər haqqında söz açır, şeirlər həsr edir dəyərlərimizə...

*Çoxdu torpağımın igidi, mərdi,
Xalqın güvən yeri, düşmənin dərdi,
Ərənlər qoruyur torpağı, yurdu.
Soyumun davamı, ardı igidlər,
Qeyri-adi bəşər, nərdi igidlər!*

Həyat dəyərləri insan düşüncəsinin illərlə əldə etdiyi seçimdir.

Həyat dəyərlərinin formalaşması insanın ömür yolunun təzələnməsi ilə seçilir daima.

İnsanın ruhunun aynasına çevrilən həyati dəyərlər daima diqqət tələb edir.

İgid oğul itirən ananın acılarını yaşayır şair özü də...

*Nər oğul itkisi yamandır, yaman,
Can köçüb ananın şirin canından.
Arxası, köməyi gedib yanından,
Qan rəngində görür ana dünyanı...
Şəhid olub onun igid Rəvanı.*

Xuraman Zakirqızının poeziyası ictimai mahiyyəti etibarlı ilə həyatın gözəlliklərini duymağa imkan verən poeziyadır, həyatın reallığı üzərində qurulan düşüncə insanın həyat yaşantısının saflığının zirvəsidir.

Şairin lirikasının həyati-fəlsəfi xüsusiyyətlərini izlədikcə, onun ictimai mənasını, həm də həyati-mənəvi xarakterini müəyyən etmiş oluruq.

Şairin poeziyasının humanizmi zamanın həyat ruhunu daima ifadə edəcəyinə əminlik ifadə edir.

Uğurlar arzulayıram şair xanıma.

Hörmətlə: Nəsim Abid Savalan
müəllim-filoloq

Neftçala şəhidlərinin əziz və unudulmaz xatirəsinə həsr etdiyim bu kitabımı ərsəyə gətirmək üçün mənə maddi-mənəvi dəstək olduqlarına görə ailəmə, orta məktəb yoldaşım, mərd vətənsəvər insan Zabit Müslüm oğlu Dadaşlıya, informasiya, məlumat dəstəyi üçün Qarabağ müharibəsi Qazisi Murad Hidayətadəyə, xatirələrini, düşüncələrini mənimlə bölüşən Şəhid ailələrinə, yaxınlarına ürəkdən təşəkkür edirəm. Şəhid analarının allərindən, şəhid övladları böyüdən gülüzlü gəlinlərimizin alnından öpürəm.

Əziz oxucum, bildiyimiz kimi xalqımızın başına gətirilən erməni bəlası nə bu günün, nə dünənin, nə də əlli ilin dərdi, əzabı deyil, əsrlərin bəlasıdır. Bu bəlanın kökləri mənfur, qəsbkar qonşularımızın əzəli, əbədi türk torpaqlarına işğalçılıq siyasətinin başlanğıcına gedir çıxır ki, bu haqda milli düşüncə, təfəkkür sahibi olan alimlərimiz, tarixçilərimiz, yazıçılarımız, şairlərimiz yana-yana, ürək ağrısı ilə çox əsərlər, kitablar yazmışlar, bəzən bədiiləşdirmiş, bəzən tarixi salnamə kimi qələmə almışlar... Hətta kitab oxumayan hər bir insan internet səhifəsindən axtarış versə, bu bəlanın tarixi kökləri haqqında yüzlərlə yazı çıxar qarşısına. Mən də yazıma başlamazdan əvvəl bu bəlanın köklərini axtarmaq məqsədilə tarixə kiçik bir ekskursiya etdim və müxtəlif yazarlardan nümunələr götürdüm.

TARİXƏ EKSKURSIYA

Türkün böyüklüyündən, bütövlüyündən qorxanlar və türklərin birləşməsinin qarşısını almaq üçün ermənidən istifadə edənlər...

I Pyotrun- Dəli Petronun iş başına gəlməsi ilə Rusiyanın işğalçılıq tarixində yeni mərhələ başlandı. Həm özü, həm də taxt-tacına sahib olacaq bütün gələcək varisləri üçün isti sulara çıxmaq strategiyasını irəli sürmüş I Pyotr sərhədləri isti sularadək uzanan Azərbaycanın türk Qacar dövlətini öz qarşısındakı əsas maneələrdən biri kimi görürdü, çünki Rusiyanın Qara dənizdən və boğazlardan keçərək isti sulara çıxış yolunu Osmanlı imperiyası, Qafqazlardan, Azərbaycandan keçib Bəsrə körfəzinə və Ümman dənizinə çıxan yolunu isə Qacar dövləti kəsirdi. Məhz buna görə də Qafqazların, özəlliklə Azərbaycanın işğalı Rusiya üçün isti sulara çıxış strategiyasında bir nömrəli hədəfə çevrildi. Bununla da Azərbaycanın iki yüz ildən bəri davam edən milli faciəsi başlandı.

**(Mənbə: Əbülfəz Elçibəy-Bütöv
Azərbaycan yolunda əsərindən)**

1804-1813-cü illər Rus-İran müharibəsində Rusiyanın qələbəsi və Azərbaycanı parçalayan "Gülüstan müqaviləsi" ermənilərin köçürülməsi və birləşdirilməsini bir daha qəti şəkildə irəli sürdü. 1826-1828-ci illər Rus-İran müharibəsinin gedişində İrəvan tutulduqdan sonra bu plan həyata keçirilməyə başladı. Erməni katalikosu Nerses Aştaraketsi köçürmə haqqında layihə hazırladı. A.S.Qriboyedov da bu planın hazırlanması və həyata keçirilməsində böyük rol oynadı.

Müharibədə Rusiyanın qələbəsi nəticəsində Naxçıvan və İrəvan xanlıqları istisna olmaqla Şimali Azərbaycan xanlıqları işğal

edildi. İşğalın nəticələri 1813-cü il oktyabrın 12-də imzalanmış Gülüstan sülh müqaviləsi ilə təsdiq olundu. 1826-cı ildə yenidən başlanan müharibənin nəticəsində Azərbaycanın Naxçıvan və İrəvan xanlıqları da işğal edildi.

Təbriz yaxınlığında yerləşən Türkmənçay kəndində İran ilə Rusiya arasında ədalətsiz, müstəmləkəçi və alçaldıcı sülh müqaviləsi 1828-ci il fevral ayının 9-dan 10-a keçən gecə- İsa peyğəmbərin anadan olduğu tarixdə imzalandı. Türkmənçay sülh müqaviləsinin şərtləri 16 maddədən ibarət idi. Bu müqavilənin bəzi maddələri 1813-cü il oktyabrın 12-də hər iki dövlət arasında imzalanmış Gülüstan sülhünün məzmununu əhatə edirdi.

Rusiya-İran müharibələri zamanı Qarabağ xanlığında ərazinin xeyli hissəsi boş qalmışdı. Kəndlər yandırılmış, əhalinin əmlakı qarət edilmişdi. Sərhədə yaxın olduğu üçün o taydan gətirilən ermənilərin Zəngəzura və Qarabağa köçürülməsi prosesi ifrat hal almışdı.

1829-cu il sentyabr ayının 14-də Rusiya ilə Osmanlı dövləti arasında imzalanan Ədirnə sülh müqaviləsindən sonra Türkiyədən hayların Şimali Azərbaycan ərazilərinə gətirilməsi daha da sürətlənmişdi. Göründüyü kimi, Türkmənçay və Ədirnə sülh müqavilələrindən sonra gəlmə hayların Qarabağ əyalətində sayı birdən-birə xeyli artmışdı. Ermənilərin kütləvi surətdə torpaqlarımıza gətirilib məskunlaşdırılması gələcəkdə onların ərazimizdə özləri üçün ayrıca dövlət yaratmaq həvəslərini artırdı.

Rusiya imperiyasının hakim dairələri Azərbaycanın şimal ərazisinin işğalından əvvəl burada möhkəmlənmək və özləri üçün siyasi dayaq yaratmaq planlarını da işləyib hazırlamışdı. Azərbaycan ərazisində xristian əhalinin üstünlüyünü təmin etmək, ilk növbədə, qonşu İran və Osmanlı dövlətləri ərazisindən özlərini hay adlandıran erməniləri torpaqlarımıza gətirib məskunlaşdırmaq həmin məkrli siyasətdə mühüm yer tutmuşdur.

Bu işdə I Pyotrun erməni xalqına dövlət fərmanı (1724-cü il 10 oktyabr) böyük rol oynadı. Həmin fərmana görə Rusiyanın işğal

etdiyi torpaqlara ermənilərin köçürülməsi və məskən salmaları üçün yerlər ayrılmasına razılıq verilirdi I Pyotrun bu siyasi xətti onun varisləri tərəfindən sonrakı bir əsr ərzində davam etdirildi. 1804-1813-cü illər Rus-İran müharibəsində Rusiyanın qələbəsi və Azərbaycanı parçalayan "Gülüstan müqaviləsi" ermənilərin köçürülməsi və birləşdirilməsini bir daha qəti şəkildə irəli sürdü.

Köçürmənin əsas istiqaməti Zaqafqaziya idi.

Ermənilər Zaqafqaziyaya köçürülərkən onların harada yerləşdirilməsinə xüsusi diqqət verilirdi. S.Qriboyedov yazırdı: "Rus ordusunun tutduğu rayonlardan – Təbriz, Xoy, Salmas, Marağadan bütün erməniləri Naxçıvan, İrəvan və Qarabağ vilayətlərinə köçürmək lazımdır". Qriboyedovun bu tövsiyəsi layiqincə yerinə yetirildi.

Nə üçün Rusiya imperiyası belə bir planı həyata keçirməkdə haylara arxalanırdı? İlk növbədə, ona görə ki, haylar rusların Cənubi Qafqaza işğalçılıq yürüşlərində fəal iştirak edirdilər. Torpağı, Vətəni, paytaxtı, dövlətçilik tarixi, folkloru, mədəniyyəti və tarixi şəxsiyyəti olmayan haylar ruslara göstərdiyi bu nöqərgilik xidmətlərinin əvəzində tarixi Azərbaycan torpaqlarına sahiblənmək istəyirdilər.

Köçürmədən sonra əhalinin etnik tərkibi kəskin şəkildə dəyişir. Bu siyasət məqsədyönlü şəkildə davam etdirilməyə və XIX əsrin 80-ci illərində Şuşa qəzasında əhalinin milli tərkibində azərbaycanlılar üstünlük təşkil etsə də, köçürülmələr hesabına sonrakı illərdə vəziyyət ermənilərin xeyrinə dəyişməyə başladı.

1918-1920-ci illərdə Ermənistanın törətdiyi azərbaycanlı qırğınları Qarabağı da əhatə etmişdi.

1923-cü ildə Dağlıq Qarabağ Muxtar Respublikasını təşkil edərkən tarixi ədalətsizliyə yol verildi, Qarabağın dağlıq və aran hissəsi süni şəkildə bir-birindən ayrıldı, erməni əhalisinin konsolidasiyası üçün əlverişli şərait yaradıldı, azərbaycanlıların demografik mövqeyinə ciddi zərbə vuruldu.

Dağlıq Qarabağ erməniləri 1978-ci ildə köçürülmələrinin 150

illiyini qeyd etmiş, bu münasibətlə Mardakert – Ağdərə rayonunun Marağaşen - Leninavan kəndində xüsusi abidə qoymuşdular. Ermənilərin köçürülməsi, qeyd edildiyi kimi həm Rusiyanın, həm də Ermənistanın siyasi mənafeleləri ilə bağlı olmuşdur.

Bu fitnəkarlığın başlıca obyektinə olan Türkiyə və Azərbaycan müəyyən çətinliklərə baxmayaraq həmişə bu imtahandan uğurla çıxmışdır.

Amerikalı alim Castin Makkartinin yazılarında Cənubi Qafqazda, daha doğrusu Azərbaycanda erməni koloniyalarının yaradılması haqqında bunları demişdir: "1828 və 1920-ci illər arasında yerlərdə əhalinin demografik tərkibini ermənilərin xeyrinə dəyişmək siyasəti nəticəsində iki milyondan çox müsəlman məcburi olaraq yaşadıkları ərazilərdən sürgün edilmiş və dəqiq məlum olmayan sayda insan isə qətlə yetirilmişdir. Ruslar iki dəfə 1828 və 1854-cü illərdə Şərqi Anadoluya hücum etmiş, lakin hər iki halda geri çəkilməyə məcbur olmuşlar. Geri çəkilməyə onlar özləri ilə 100 000 erməniyi də Qafqaza gətirmiş, yurdlarından qovulmuş və məhv edilmiş türklərin yerlərində yerləşdirmişdilər".

Bununla da Şərqi Qafqazın ruslar tərəfindən işğalı nəticəsində Azərbaycan torpaqlarında – Araz çayının şimalında erməni əhalisi sürətlə artmağa başladı. Bununla bağlı diqqətəlayiq bir fakt da Z. Balayanın özü etiraf etmişdir: "İrəvanın əhalisi başqa yerlərdən gəlmələrdir. Əslində həqiqi irəvanlı yoxdur". Akademik A. İ. İonisian yazır ki, "İrəvan şəhərinin əhalisinin yalnız dördü biri ermənilərdir, azərbaycanlılar burada mütləq üstünlük təşkil edir".

(Mənbə: Yunis HÜSEYNOV, tarix üzrə fəlsəfə doktoru)

MÜƏLLİFDƏN

Bizim xalqımızın qan yaddaşına həkk olunmuş həqiqətlər tarixlər boyu mütəmadi olaraq təkrarlanmış və xalqımız namərd qonşuların dənizdən-dənizə "Böyük Ermənistan" sərsəmləmələrinin, xülyalarının bəlasını çəkməyə məhkum olmuş, şah babamız Xətəinin, əcdadlarımızın bizlərə əmanət etdiyi torpaqlarımız yadelli qəsbkarlar tərəfindən dönə-dönə zəbt olunmuş, parçalanmış, yağlı tikə kimi "ac qurdların" yeminə çevrilmişdir. Əlbəttə soydaşlarımız heç bir işğalı könüllü qəbul etməmiş, hər bir istilanın ağır nəticələri xalqımızın qəhrəmanlıq səhifələrində tarixlərə yazılmışdır. Bu yaxınlarda gənc yazar Səadət İsgəndərin qələmə aldığı "Qarsa gedən yol" tarixi romanını oxudum. Kitabda keçən əsrin əvvəllərində əzəli Azərbaycan torpaqları olan İrəvan, Zəngəzur, Dərələyəz, Naxçıvan və bir çox digər türk yurdlarında türk düşmənləri olan böyük güclərin- çar rusiyası və qərbin, xüsusilə ingilislərin himayəsi altında, silah-sursat, ordu, ərzaq, qida təchizatı ilə dəstək verdiyi nasist daşnakların ərazi iddiası səbəbilə, işğal etdikləri torpaqları "türklərdən təmizləmək" ideyası ilə xalqımızın, soydaşlarımızın başına gətirmədiyi müsibətlər qalmayıb. Xalqımız uzun illər öz dədə-baba torpaqları uğrunda qəhrəmanlıqla vuruşmuş, ölümü öz vətəninə yadlara verməkdən üstün tutmuşdur. Hətta hər qarış torpaq uğrunda savaşı, mücadilə vermiş xalq dönə-dönə soyulmuş, talanmış, yurd yerlərimiz xarabalıqlara çevrilsə də, soydaşlarımız namus, qeyrət məsələsi olan Vətən torpaqlarını xoşluqla düşməyə təslim etməmişdir.

Səksəninci illərin sonlarında SSRİ adlı qırmızı imperiyanın dağılmasından, "xalqlar dostluğu" adıyla 70 ildən çox əsarətdə saxlanmış on beş respublikanın özgürləşmək istəyindən hidətlənən imperialist qüvvələr "Dağlıq Qarabağın müstəqilliyi", Azərbaycandan ayrılması kimi qızıqsıdıcı ideyanı yenidən dövriyyəyə buraxdı. Həmişə axmaq- "dənizdən-dənizə böyük Ermənistan" vədləriylə aldadılan, xam xəyallarla yaşayan ermə-

nilər əsrlərdir suyunu içib çörəyini yediyi, ən yaxşı yerlərində yaşadığı, ən rahat işlərindən, vəzifələrindən faydalandığı bir ölkənin torpaqlarına iddia etməyə, ürəyində gizləyib saxladığı düşmənçilik hisslərinə rəvac verməyə başladı. Halbuki elə həmin SSRİ-nin vaxtında da erməni başbilənləri yuxarıların əliylə bir xeyli torpaqlarımıza sahiblənmə bilmiş, həmin torpaqların əzəli sakinlərinin bir neçə günün içində dədə-baba yerlərindən sürgün olunmasına nail olmuşdular. 1988-ci ilin fevralından heç bir günahı olmadan xalqımız məcburi münafişələrə, 1990-cı ildən isə qanlı müharibələrə qoşulmağa məcbur edildi. Bu axmaq ideyanın müəllifləri ədalətsizliklərə etiraz edən, suverenliyini tələb və elan edən xalqımızı 90-cı ilin yanvarında tərkibində erməni qanıçənlərinin də çoxluq təşkil etdiyi qəsbkar ordunun əliylə amansızlıqla "cəzalandırdı".

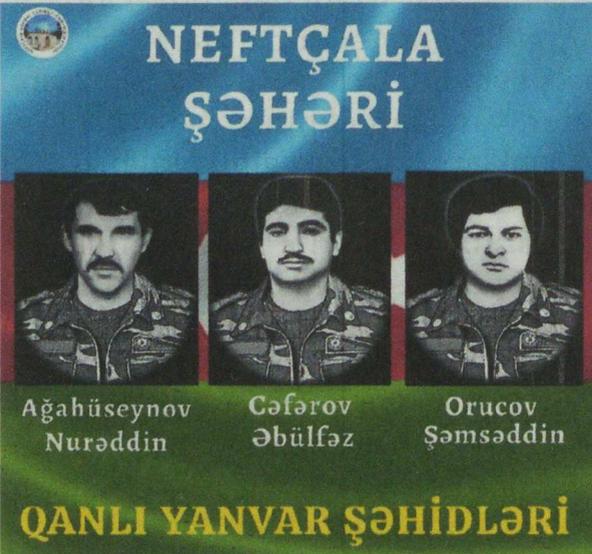
SSRİ tarixində ilk dəfə idi ki, Sovet Silahlı Qüvvələri sovet şəhərinə — Bakıya hərbi müdaxilə etdi. Şimaldan gələn qoşunlar şəhərə elə daxil oldular ki, elə bil Bakı düşmən əlində idi. Tanklar yollardakı avtomobilləri və hətta təcili yardım maşınlarını basaraq barrikadaları əzib keçirdi. Şahidlərin sözlərinə görə, əsgərlər qaçan adamları atəşə tutur, yaralıları süngüləyir və güllələyirdilər. Dinc sakinlərlə dolu avtobus güllə atəşinə tuş gəldi. Qaçıb sığınacaqlarda gizlənənlər tanklar üzərindəki projektorların köməyi ilə axtarılıb tapılır, gülləbaran edilirdi. Hərbçilər təsadüfən yola çıxanları, yaşayış evlərini, təcili yardım maşınlarını, şəhər nəqliyyatını atəşə tutur, yaralıları öldürür, meyitləri yandırır, təhqir edir, adamları tankların tırtılları altına salıb əzabla öldürür, eybəcər hala salırdılar. Şəhərin küçələri öldürülmüş, yaralanmış adamların, qocaların, qadınların, uşaqların qanına qəltan olmuşdu. Əsgərlər tibb müəssisələrini mühasirəyə alaraq yaralı mülki şəxslərin buraya gətirilməsinə, habelə tibbi heyətin yaralılara köməyə getməsinə mane olurdular.

1990-cı ilin 20-21 yanvarında Bakı şəhərində törədilmiş amansız qırğınların davamı 25 yanvarda Neftçala, 26-da Lənkəran şəhərlərində aparıldı. Bu, həm Azərbaycan, həm də Sovet İttifaqı üçün böyük faciə idi.

Dinc etiraz aksiyasına çıxan insanlarımızı "ekstremistlər", "dağıdıcı qüvvələr" adıyla gülləbaran edən imperiyanın qaniçən yazovları, primakovları və digər imperialist məfkurə sahibləri istəklərinə nail ola, ölkəmizin suverenliyinin qarşısını ala bilməsələr də, ermənilərin əsassız ərazi iddiasına rəvac verməklə torpaqlarımızda münaqişə alovlarının yaranmasına və uzun illər iki xalq arasında müharibənin, faciələrin yaşanmasına səbəb oldular. 20 Yanvar qırğını Azərbaycan xalqının iradəsini qıra bilmədi, əksinə respublikanın istiqlaliyyəti və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəni daha da gücləndirdi.

Fövqəladə vəziyyətin elan olunmadığı rayonlarda; yanvarın 25-də Neftçala şəhərində törədilən qırğın zamanı 10 nəfər- Ramiz Cəfər oğlu Hüseynov, Novruz Allahverdi oğlu Dadaşov, Ələkbər Məmmədali oğlu Talıbov, Bəxtiyar Ağahüseyn oğlu Ağayev, Məhəmməd Təzəxan oğlu Fərziyev, Fərman Kamran oğlu Hüseynov, Oktay Əbilhəsən oğlu Orucov, Əliheydər Xanəhəd oğlu Məmmədov, Abdulla Xanəhəd oğlu Ağayev, İmamverdi Ağaməhəmməd oğlu Zeynalov yaralanıb.

NEFTÇALANIN YANVAR ŞƏHİDLƏRİ

Şəmsəddin Əbilhəsən oğlu Orucov 1950-ci ildə anadan olub. Bakıda öz evində anasının və ailəsinin gözləri önündə rus əsgərlərinin gülləsinə tuş gəlmişdir.

Əbülfəz Böyükağa oğlu Cəfərov – 1966-cı ildə anadan olub. Bankə qəsəbəsində yaşayırdı. Nişanlı idi. Arzusu ürə-

yində qaldı.

Nürəddin Aslan oğlu Ağahüseynov – 1951-ci ildə anadan olub. Elə öz "Zaparojets" maşınında qanına qəltan edilmişdi.

Xatırladaq ki, 1992-ci il, Qara yanvarın ikinci ilində Azərbaycan Respublikasının "Azadlıq uğrunda mübariz" fəxri adının müəyyən edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu təsdiq edilib.

1990-cı ilin yanvar hadisələri zamanı Bakı şəhərinə və respublikanın bir sıra rayonlarına keçmiş SSRİ Silahlı Qüvvələrinin təcavüzkar basqını zamanı yüksək vətəndaşlıq, mərdlik və hünər nümunələri göstərərək Azərbaycanın istiqlaliyyəti uğrunda yaralanmış bir qrup şəxsə Azərbaycan Respublikasının "Azadlıq uğrunda mübariz" fəxri adı verilib.

Neftçala rayonu üzrə aşağıdakı şəxslər bu ada layiq görülüblər:

1. Ağahüseynov Nürəddin Aslan oğlu (ölümündən sonra)
2. Cəfərov Əbülfəz Böyükağa oğlu (ölümündən sonra)
3. Orucov Şəmsəddin Əbilhəsən oğlu (ölümündən sonra)
4. Ağayev Bəxtiyar Ağahüseyn oğlu
5. Talıbov Ələkbər Məmmədali oğlu
6. Dadaşov Novruz Allahverdi oğlu
7. Məmmədov Əliheydər Xanəhəd oğlu
8. Nəcəfov Nizami Əbil oğlu
9. Hüseynov Natiq Mirzağa oğlu
10. Hüseynov Fərman Kamran oğlu
11. Hüseynov Ramiz Cəfər oğlu
12. Fərziyev Məhəmməd Təzəxan oğlu

Sovet imperiyası dağılsa da, imperiyanın varisi olan Rusiya dövlətinin işğalçılıq siyasəti davam edir.

Hələ də öz suverliyini elan etmiş respublikaları öz orbitində saxlamağa, onların daxili işlərinə müdaxilə etməyə cəhd edən Rusiyanın şovinist təfəkkürlü idealistləri qonşu xalqlar arasına nifaq salmaqla "sülh yaratmaq", "münaqişəni nizamlamaq"

adıyla müstəqil respublikaların ərazisində hər vəchlə öz ordusunu saxlamağa cəhd edir və əslində özünün yaratdığı münaqişə ocaqlarını körükləməklə məşğuldur.

Bunu uşaq da anlayır ki, münaqişə edən tərəflər təkbətək qalsaydı, çoxdan bu münaqişə öz həllini tapardı. Lakin Azərbaycanın tam müstəqilliyindən, iqtisadi inkişafından, Türkiyə dövləti ilə yaxınlaşmasından hədsiz qorxan və heç bir vəchlə buna yol vermək istəməyən Rusiya və İran siyasiləri ermənilərdən tarixlər boyu maşa kimi istifadə etmişlər və etməkdə davam edirlər.

Münaqişənin davam etdiyi bu illər ərzində xalqımız 20-ci əsrin əvvəllərində olduğu kimi öz dədə-baba torpaqları uğrunda ölüm-dirim mübarizəsinə qalxmış, heç bir qeyrətli, vətənsəvər insanımız bu işgalla barışmamış, canı, qanı bahasına torpaqlarımızın azad olunması üçün döyüşmüş, düşmən təxribatının qarşısını hər vəchlə almağa çalışmışdır. Artıq bütün dünyaya da məlumdur ki, bu münaqişədə bizim xalqımız ermənilərlə təkbətək döyüşməmiş, zərbəni tək görünən düşməndən almamışdır. Bunu düşmən və onun daimi himayəçiləri də bildiyi üçün hər zaman maşa rolu oynayan axmaq erməni idealistlərini qızıxdırmaqla münaqişənin həllinə yol verməməyə, onu daha da körükləməyə cəhd etmiş və etməkdədir.

Bunun ən bariz nümunəsi 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə ermənilərlə bərabər Rusiyanın 366-cı motoatıcı alayının iştirakı ilə Xocalı şəhərinin işğalı və Azərbaycan xalqına qarşı baş vermiş dəhşətli soyqırımıdır. Xocalı Ermənistan silahlı dəstələri tərəfindən zəbt olundu, yerli xalqa sözün əsl mənasında divan tutuldu, öldürülən, yandırılan, girov götürülənlərdən başqa, qaçıb canını qurtarmağa çalışan günahsız insanlar da saxtali-qarlı havada yollarda, meşələrdə donur, şikəst olurdu.

Xocalı soyqırımını nəticəsində 63-ü uşaq, 106-sı qadın, 70-i yaşlılar olmaqla, 613 Xocalı sakini qətlə yetirilib, 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq valideynlərindən birini itirib. Düşmən gülləsindən 76-sı uşaq olmaqla, 487

nəfər yaralanıb. 1275 nəfər əsir götürülüb. Əsir götürülənlərdən 150 nəfərinin, o cümlədən 68 qadın və 26 uşağın taleyi bu gündə də məlum deyil.

“Qarabağ” münaqişəsi başlayan gündən xalqımızın başına əzəli, əbədi türk düşmənlərinin himayəsi və dəstəyi altında xain, nankor ermənilərin əli ilə Kərkicahan faciəsi, Malibəyli yangınları, saymaqla bitməyən, tarixlərə sığmayacaq müsibətlər gətirilmişdir.

Hələ rəhmətlik Əbülfəz Əliyevin (Elçibəyin) hakimiyyəti dönəmində BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qərarı ilə Ermənistan ordusu təcavüzkar elan edilmiş və qoşunlarının qeyd-şərtsiz torpaqlarımızdan çıxarılması barədə dörd qətnamə qəbul olunmuşdu. Üç il davam edən qanlı döyüslərdən sonra ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində beynəlxalq vasitəçilərin iştirakı ilə 12 may 1994-cü ildə Qarabağ münaqişəsiylə bağlı tərəflər arasında atəşkəs müqaviləsi imzalandı.

O vaxta qədər artıq on minlərlə insan həlak olmuşdu, qaçqınların və məcburi köçkünlərin sayı isə bir milyonu keçmişdi.

Əslində Ermənistan tərəfi heç bir atəşkəs rejiminə əməl etmədi. Əksinə atəşkəs rejimi az qala hər gün pozulduğu üçün münaqişənin yox, demək olar ki, onun həlli variantları donduruldu.

BİZİM ELİN İGİDLƏRİ

Yuxarıda da yazdığım kimi əzəli, əbədi düşmənlərimizin torpaq iddiaları əsrlərdir bitmir ki, bitmir. 1988-ci ildən "Dağlıq Qarabağın" müstəqilliyi adıyla ortaya atılmış nifaq toxumu nəinki cücərdi, hətta boy verib ətraf rayonlarımızı da bürüməklə 20 faiz torpaqlarımızın işğalına, bir milyon soydaşlarımızın öz doğma yurdlarından amansızlıqla qovulmasına, illərdir qaçqın həyatı yaşamasına, bir qərinəyə qədər zaman müddətində xalqımızın əsassız münaqişə və müharibəyə cəlb olunmasına səbəb oldu. Bu işğalçılıq müharibəsi müstəqilliyini yenidən elan etmiş dövlətimizə, hələ formalaşmamış ordumuza, keçid dövrü yaşayan xalqımıza çox böyük əzablar, itkilər, faciələr yaşatdı. Əvvəlki işğalçılıq müharibələrində olduğu kimi bizim müasirlərimiz olan mərd, qeyrətli, nəsillərdən gələn kişilik, qəhrəmanlıq, mərdlik dərsi almış oğullarımız, igidlərimiz canı, qanı, fədakarlığı hesabına düşmənlə boyun əymədi, uzun illərdi səngərlərdə arxalı köpəklər kimi qudurmuş düşmənlə üz-üzə keçirdi gəncliyini, ömrünü. Ayıq-sayıqlığını itirmədi vətənin igid oğullarından formalaşmış müsəlləh ordumuz. Heç bir təbii sərvəti olmayan, iqtisadiyyatı ölü vəziyyətdə olan xain düşmən arxasındakı ağalarının hesabına 30 illik istehkamlar, maneə qurğuları düzəldib, yenidən ordan-burdan gəlmə erməniləri torpaqlarımıza köçürməklə bu yerlərin əbədi sakini sayırdılar özlərini. Hər fürsətdə xalqımıza işğal etdikləri torpaqlardan heç zaman getməyəcəklərini və bizim bu vəziyyətlə barışmalı olduğumuzu bütün tribunalardan hayqırırdılar.

Dövlətimiz, xalqımız isə bu işğalla barışmayacağını, öz torpaqları uğrunda lazım gəlsə son insanımız qalana kimi döyüşəcəyini elan edir, ordumuz ildən-ilə güclənir, müdafiə xərclərimiz artırılır, güclü zabit heyəti formalaşdırılırdı. Bir sözlə, danışıqlar masasını həmişə bir yalanla tərək edən düşmən bir gün necə oğul-

lar, qəhrəmanlarla üz-üzə gələcəyini təsəvvür belə etməzdi.

Ordumuzun böyük qələbəyə doğru irəliləməsi 2016-cı il şanlı Aprel döyüşlərindən, 2018-ci il Naxçıvanda uğurlu Günnüt əməliyyatından, 2020-ci il Tovuz döyüşlərindən keçdi. Xüsusilə, atəşkəsin imzalanmasından 22 il sonra başlanan Aprel döyüşlərində Azərbaycan Ordusunun bölmələri əks-hücum əməliyyatı nəticəsində Ermənistan hərbi birləşmələrinə ağır zərbələr vuraraq məğlubiyyətə uğrattı.

Süni surətdə yaradılmış, illərlə davam etmiş Qarabağ müharibəsində xalqımız olmanın əzabları çəkmiş, yüz minlərlə igid, cəsur oğullarımız torpaqlarımızın azad olunması uğrunda döyüşlərə qatılmış, on minlərlə mərd övladlarımız canından keçmiş, şəhadət şərbəti içmiş, on minlərlə insanlarımız sağlamlığını fəda etmiş, Vətən müharibəsi qazisi adlanmışdır. Xalqımızın yazarları, şairləri belə qeyrətli, mərd oğullarımız haqqında yüzlərlə əsərlər, poemalar, şeirlər yazmış, videolentlər hazırlanmış və bu xeyirxah iş illərlə davam edəcək. Çünki vətən, torpaq naminə bu dünyanın bütün nemətlərindən, bütün sevdiklərindən, hətta öz şirin canından, həyatından keçmək ən böyük qəhrəmanlıqdır və belə qəhrəmanlara bizim vəfa borcumuz böyükdür. Mən də bir vətəndaş, bir yazar kimi öz borcumu az da olsa ödəməyə çalışdım və öz ata yurdum, doğulub boya-başa çatdığım Neftçala rayonundan Qarabağ müharibəsi başlayandan Zəfər tariximiz daxil müharibədə fədakarlıq göstərmiş 210-dan artıq şəhidlərimiz haqqında yazmağı özümə borc bildim. Bu məqsədlə əlaqə saxlaya bildiyim şəhid ailələrindən, internet portallarından, müxtəlif elektron saytlardan məlumatlar toplamağa, öyrənməyə çalışdım və toplaya bildiyim qədər məlumatlara istinad etməli oldum. Məsələ burasındadır ki, I Qarabağ Müharibəsində şəhid olmuş oğullarımız haqqında yetərincə məlumat toplamaq çox çətindi. Çünki o dövrdə informasiya qıtlığı var idi. Kim bilir, bəlkə də neçə-neçə belə şəhidlərimiz kölgədə qalıb. Sanki onlar yer üzünə gəlməyiblər, qəhrəmancasına döyüşüb şəhid olmayıblar...

Geniş məlumat toplaya bilmədiyim şəhidlərimizin ruhu qarşısında günahkar bilirəm özümü. Saatlarla internet saytlarında axtarışlar etmişəm, daha geniş məlumatlar, bilgiler əldə etməyə çalışmışam. Təəssüf edirəm ki, çox vaxt istəyimə nail ola bilməmişəm. Öyrənə bildiyim ən böyük həqiqət isə odur ki, Vətən müharibəsində igidliklər göstərmiş, mənfur düşmənlə üz-üzə döyüşmüş bütün oğullarımız-şəhidlərimiz, qazilərimiz—qəhrəmandır. Sözün əsl mənasında qəhrəman!

Ümid edirəm ki cəmiyyətimizin həssas insanları olan şəhid ailələri, şəhid yaxınları məlumatların az olması səbəbilə məni günahlandırmaz və üzrlü sayarlar. Bütün şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirəm!

ŞƏHİDLƏRİN SƏSİ

*Ağlama, can ana, ol bir az aram,
Ağlasan açılar, qan verər yaram,
Məni mərd böyütdün, vermədin haram.
Dedin: "Ana vətən çağırır səni!",
Ağlama, fərəh tut gözəl qəlbini!*

*Bir gün ölür hər kəs fani həyatda,
Mənim məqamımsa ən ali qatda,
Ana haqqı böyük hər bir övladda.
Vətən də anadır haqq etdi məni,
Ağlama, fərəh tut gözəl qəlbini!*

*Fəxr elə adımla, əməlimlə sən,
Gör nələr danışır cəbhədən gələn.
Sinən dağa dönsün, bir az qürrələn!
Sağ ol ki, cəngavər böyütdün məni,
Ağlama, fərəh tut gözəl qəlbini!*

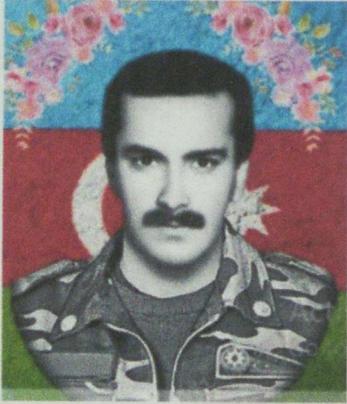
*Oğulum əmanət, qızım əmanət,
Yarıma verdiyim sözüm əmanət,
Uca tut başını, özün əmanət.
Dostları sevindir, xar et düşməni,
Ağlama, fərəh tut gözəl qəlbini!*

*Gəzərsən oğlumla sən Qarabağda,
Görərsiz izim var daşda, torpaqda,
Cismim qalıbsa da torpağın altda.
Ruhum göy üzündən süzür Vətəni!
Ağlama, fərəh tut gözəl qəlbini,
Xalqım unutmasın Şəhidlərini!!!*

Qarabağ şəhidi Milli Qəhrəman Xəlilbəyli Təbriz Xəlil Rza oğlu Bakıda doğulub böyüsə də, ailəsi, yaxınları Neftçala rayonundan olduğu üçün onun da adının bizim igidlər sırasında olmağını düzgün hesab etdim. Ruhunu şad, yeri behişt olsun şəhidlərimizin.

XƏLİLBƏYLİ TƏBRİZ XƏLİL RZA OĞLU

Xəlilbəyli Təbriz Xəlil Rza oğlu 1964-cü il 12 fevralda Bakı şəhərində, böyük şair Xəlil Rza Ulutürkün ailəsində dünyaya göz açıb.

1981-ci ildə Bakı şəhəri M.Müşfiq adına 18 sayılı orta məktəbi bitirib. 1982-ci ildə o, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinə daxil olub. Təhsilini qiyabi davam etdirərək, həm də C.Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında işıqçı işləyib.

T.Xəlilbəyli 1991-ci ilin sonunda könüllü olaraq cəbhəyə yollanıb. O, Xromord və Naxçıvan kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərib. Döyüş şücaətinə görə, DİN-nin "Boz qurd" mükafatına layiq görülüb. 1992-ci il 31 yanvar tarixində Təbriz Xəlilbəylinin son döyüşü olub. Həmin döyüşdə Təbriz qəhrəmancasına həlak olaraq, şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 oktyabr 1992-ci il tarixli 264 sayılı Fərmanı ilə Xəlilbəyli Təbriz Xəlil Rza oğluna ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adı verilib. Bakı şəhərinin Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib.

Bakı şəhərindəki küçələrdən biri onun adını daşıyır. Yaşadığı evin qarşısına xatirə lövhəsi vurulub.

BİRİNCİ QARABAĞ MÜHARİBƏSİNDƏ VƏ ATƏŞKƏS DÖNƏMİNDƏ NEFTÇALA RAYONUNDAN OLAN ŞƏHİDLƏRİMİZ HAQQINDA

1. SƏFƏROV MEHMAN MƏMMƏDƏLİ oğlu

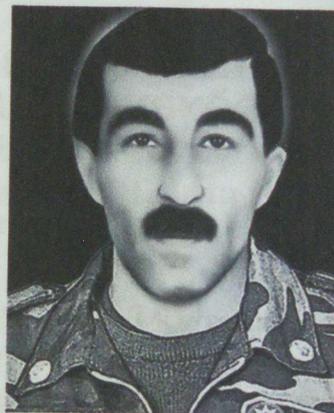
Səfərov Mehman Məmmədəli oğlu 12 aprel 1972-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olub. Neftçala şəhər internat məktəbində və Bakı şəhərində yerləşən Mədəni-Maarif Texnikumunda təhsil alıb. Mehman Səfərov sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmətini bitirdikdən sonra Milli Ordu sıralarına qoşularaq cəbhənin ön xəttində, Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmiş və Ağdərə, Vaqauz, Qozlu, Aterk kəndlərində döyüş yolu keçmişdir. O, 1992-ci il iyul ayında Kəlbəcər rayonunun Umudlu kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub və Neftçalada Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub. Şəhidimizin oxuduğu Neftçala şəhər inteqrasiya təlimli internat tipli məktəbə onun adı verilmiş və məktəbin həyatında büstü qoyularaq adı əbədiləşdirilmişdir. Mehman Səfərov Neftçala rayonunun 1-ci Qarabağ döyüşlərinin ilk şəhididir.

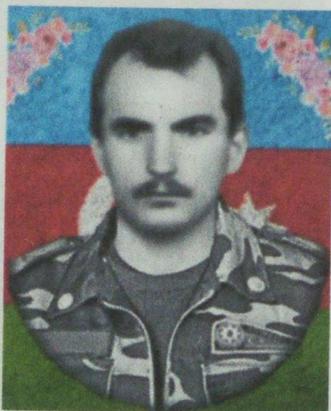
2. GÖZƏLOV ƏFSƏR SƏTTAR oğlu

Gözəlov Əfsər Səttar oğlu 18 aprel 1964-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. 1990-cı ildə ordu sıralarına qoşulmuş ilk könüllülərdəndi. Milli Qəhrəman Allahverdi Bağirovun batalyonunda döyüşən Əfsər Gözəlov xüsusi

igidliklər göstərmişdir. 1992-ci ilin mart ayında Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə ağır yaralanmış, Bakıya gətirilsə də, həyatını xilas etmək mümkün olmamışdır. Əfsər Gözəlov Qarabağ döyüşləri zamanı Bankə qəsəbəsindən olan ilk şəhidimizdir. Bankə qəsəbəsinin Seyidlər qəbiristanlığında uyuyan şəhidimizin yeganə övladı Gözəlova Əfsanə Əfsər qızı aldığı bilgilərə görə hal-hazırda Türkiyə Respublikasında yaşayır.

3. ALLAHVERDİYEV TEYMUR QÜDRƏT oğlu

Şəhidimiz Allahverdiyev Teymur 14 iyul 1967-ci ildə Neftçala rayonunun Xanməmmədli kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin kənddə alan Teymur 1992-ci ildə qeyrətli vətən övladı kimi Nəsimi RHK-dan vətəni qorumağa gedir. 08 may 1992-ci ildə Şuşa şəhərinin mühasirdən azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmişdir. Təəssüf ki, Şuşanın işğalından sonra onun da taleyi barədə heç bir məlumat yoxdur. Məzarsız

şəhidlərimizdən biri də Teymur Allahverdiyevdir. Sonradan şəhid statusu verilmişdir.

4.SALAHOV MAHİR BİLAL oğlu

Şəhidimiz Salahov Mahir Bilal oğlu 02 mart 1972-ci ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. 1992-ci ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, Şelli, Əsgəran, Qaraqaya döyüşlərində igidliklər göstərmişdir. 12 iyun 1992-ci ildə Qaraqaya uğrunda gedən döyüşlərdə itkin düşən Mahir Salahov da məzarsız şəhidlərimiz sırasındadır... Sonradan şəhid statusu verilmişdir.

5.MİKAYILOV İSMAYIL MƏHƏMMƏD oğlu

Mikayılov İsmayıl Məhəmməd oğlu 10 yanvar 1971-ci ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Qəsəbə tam orta məktəbin və Neftçala Peşə Məktəbini bitirdikdən sonra Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1992-ci ilin iyun ayında Qaraqaya döyüşlərində itkin düşmüşdür...

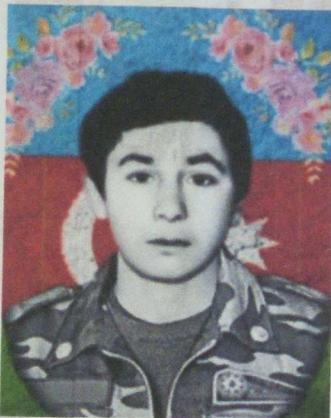

*Damarda qan qaralar,
Rəngim, ruhum saralar
Ürəyimiz qan ağlar
Eşidincə var Şəhid,
Sinəmi dağlar Şəhid!*

*Keçsə də şirin candan,
Yağıdan ummaz aman.
Yorğanı bayraq olan,
Döşəyi torpaq Şəhid,
Sinəmi dağlar Şəhid!*

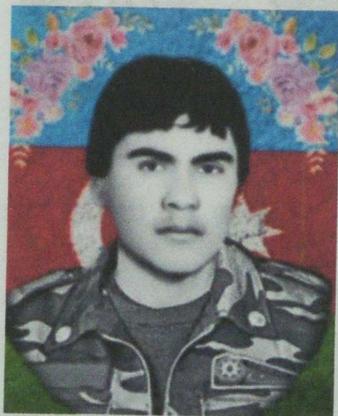
6. GÖZƏLOV HÜSEYN SOLTAN oğlu

Gözəlov Hüseyin Soltan oğlu 05 fevral 1973-cü ildə Neftçala rayonu Həsəna-
bad qəsəbəsində anadan olmuşdur. Orta
məktəbi və peşə məktəbini bitirdikdən
sonra 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan Mil-
li Orduda xidmətə göndərilən Hüseyin də
başqa igidlərimiz kimi Milli Ordumuzla
birlikdə Vətənin müdafiəsinə qoşulmuş-
dur. Gözəlov Hüseyin də 12 iyun 1992-ci
ildə Qaraqaya döyüşlərindən sonra itkin
düşmüş və onun haqqında heç bir məlu-
mat almaq mümkün olmamışdır. Sonra-
dan ona şəhid statusu verilmişdir.

7. SOLTANOV AYDIN QULAMMİRZƏ oğlu

Soltanov Aydın Qulammirzə oğlu -19
oktyabr 1972-ci ildə Neftçala rayonunun
Xoltəzəkənd kəndində anadan olmuş-
dur. 1992-ci ilin əvvəllərində Vətənin mü-
dafiəsinə qoşulan Soltanov Aydın 12 iyun
1992-ci ildə Qaraqaya döyüşlərində itkin
düşmüşdür. Sonradan ona şəhid statusu
verilmişdir.

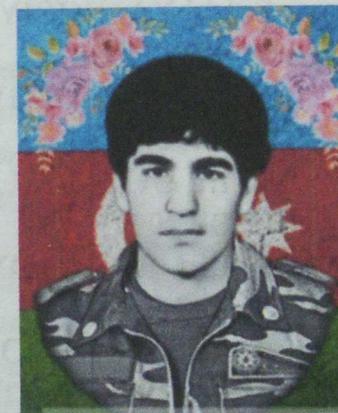
8. SƏFƏROV RAFİQ BƏHRƏM oğlu

13 yanvar 1973-cü ildə Neftçala rayonu
Xəzər kəndində anadan olmuşdur. Kənd
orta məktəbin və Salyan Kənd Təsərrüfa-
tı Texnikumunu bitirdikdən sonra 1992-
ci ildə hərbi xidmətə yollanmış Rafiq
Səfərov Milli Ordu sıralarında 1992-ci ilin
iyun ayında Qaraqaya uğrunda gedən
qızgın döyüşlər zamanı itkin düşmüşdür.
Rafiq də Vətən torpaqlarının azadlığı uğ-
runda döyüşən və sonrakı taleyi məlum
olmayan məzarsız şəhidlərimizdəndir.

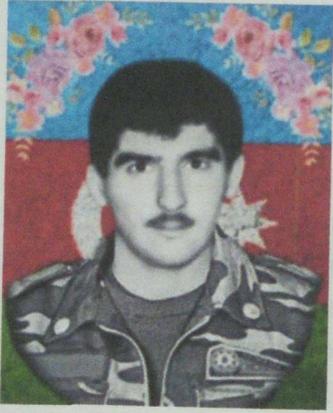

9. XANKİŞİYEV AZƏR CƏFƏR oğlu

Xankişiyev Azər Cəfər oğlu- 09 iyun
1973-cü ildə Neftçala rayonunun Həsə-
nabad qəsəbəsində anadan olmuşdur.
1992-ci ildə hərbi xidmətə yollanmış,
Milli Ordu sıralarına qoşulmuşdur. 1992-
ci ilin iyun ayında Qaraqaya əməliyyatı
zamanı itkin düşmüşdür. Gənc Azərimiz
də məzarsız şəhidlərimiz sırasındadır.

10. ƏHƏDOV NAZİM MİRZƏ oğlu

Əhədov Nazim Mirzə oğlu 14 aprel 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. 1991-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Nazim Milli Ordu sıralarında bir çox döyüşlərdə fədakarlıq göstərmiş və 1992-ci ilin iyun ayında Qaraqaya əməliyyatı zamanı itkin düşmüşdür.

12 İYUN 1992-Cİ İLDƏ QARAQAYA DÖYÜŞLƏRİNDƏ İTKİN DÜŞƏN MƏZARSIZ ŞƏHİDLƏRİMİZ.

Şəhid MİKAYILOV İSMAYIL MƏHƏMMƏD oğlu (Bankə qəsəbəsi: 1971 - 1992)

Şəhid XANKİŞİYEV AZƏR CƏFƏR oğlu (Həsənabad qəsəbəsi: 1973 - 1992)

Şəhid SALAHOV MAHİR BİLAL oğlu (Bankə qəsəbəsi: 1973 - 1992)

Şəhid ƏHƏDOV NAZİM MİRZƏ oğlu (Həsənabad qəsəbəsi: 1973 - 1992)

Şəhid SƏFƏROV RAFİQ BƏHRƏM oğlu (Xəzər kəndi: 1973 - 1992)

Şəhid GÖZƏLOV HÜSEYN SOLTAN oğlu (Həsənabad qəsəbəsi: 1973 - 1992)

Şəhid SOLTANOV AYDIN QULAMMİRZƏ oğlu (Xoltəzəkənd kəndi: 1972 - 1992)

Qaraqaya itkinlərinə həsr olunur

Vətən düşüncə dara,
İş düşdü oğullara...
Çağırıldı, gəldi mərdlər,
Yığıldı sıra-sıra.

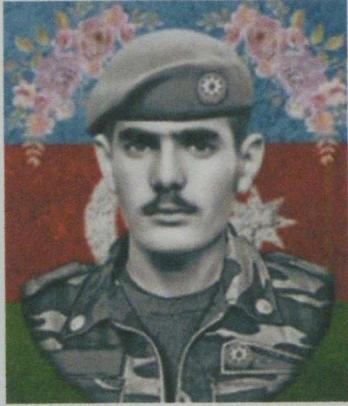
İsmayıl, Azər, Mahir,
Hər biri igid, cəsur,
Nazim, Rafiq, Hüseyin,
Aydın döyüşə hazır.

Düşmən arxalı köpək
Gəlir sinsi ilantək,
Quduz itlər sayacağı.
Başı əzilsin gərək.

Qan içində Qarabağ,
Qan ağlayırdı torpaq.
Gedir ağır döyüşlər,
Yanır meşə, qaya, dağ.

Mərdlər keçdi canından,
Həyatından, qanından.
Qurban verdi hər şeyin,
Keçmədi torpağından!

11. BABAYEV MİRİŞ MİRDAMƏT oğlu

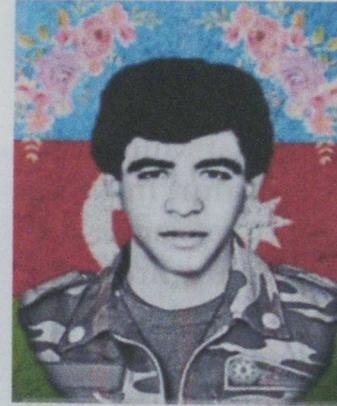
Babayev Miriş Mirdamət oğlu 14 may 1972-ci ildə Neftçala rayonu Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. 23 noyabr 1990-cı ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilən Miriş Babayev 24 sentyabr 1992-ci ildə Ağdərə rayonunun Drambon kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə itkin düşmüşdür.

12. MƏHƏRRƏMOV VAQİF MƏNSİM oğlu

Məhərrəmov Vaqif Mənsim oğlu 03 iyul 1971-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirmiş və sovet qoşunlarında xidmət etmişdir. Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin Tərtər, Ağdərə istiqamətlərində döyüşlərə qatılmışdır. 1992-ci ilin sentyabr ayında Çıldıran uğrunda döyüşlərdə itkin düşmüşdür.

13. ƏSGƏROV BƏXTİYAR AĞABALA oğlu

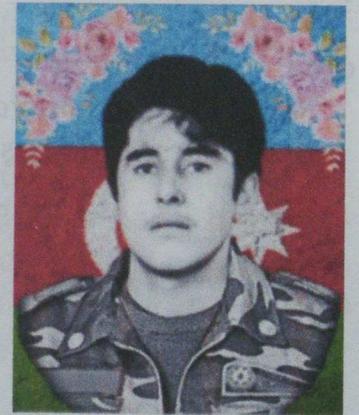

Əsgərov Bəxtiyar Ağabala oğlu 25 yanvar 1973-cü ilin Neftçala rayonu Mirqurbanlı kəndində anadan olmuşdur. Vətənin dar günündə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1992-ci ilin iyul ayında Ağdam ətrafında gedən döyüşlər zamanı itkin düşmüşdür.

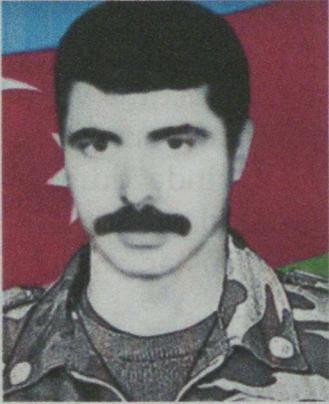
*Yurdumun ərinə, mərdinə qurban,
İgid itirənin dərdinə qurban.
Bəxtiyartək oğul itirən elin,
Ocağına qurban, oduna qurban.*

14. ABDULLAYEV ƏLİBALA TEYYUB oğlu

Abdullayev Əlibala Teyyub oğlu 27 fevral 1973-cü ildə Neftçala rayonu Abasallı kəndində anadan olmuşdur. 30 iyul 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmışdır. Əlibala Abdullayev 20 Yanvar batalyonunun tərkibində Ağdam ətrafında gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. 19 sentyabr 1992-ci ildə Fərrux yüksəkliyi uğrunda gedən döyüşlərdə itkin düşmüşdür. Subay idi. Hal-hazırda ata-anası vəfat etmişdir.

15. ƏHMƏDOV CƏBRAYIL KAMAL oğlu

Əhmədov Cəbrayıl Kamal oğlu 15 oktyabr 1962-ci ildə Neftçala rayonu Beştalı kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini tamamlayıb İnşaat Mühəndisləri İnstitutuna daxil olmuşdur. İnstitutu bitirdikdən sonra Salyan mexaniki suvarma idarəsində işə başlamışdır. Hərbi xidmətini Gürcüstanda keçirən Cəbrayıl tankçı ixtisasına yiyələnmişdir. Qarabağ müharibəsi zamanı könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Papravənd kəndi ətrafında gedən döyüşlərdə xüsusi şücaət göstərmişdir. Belə ki, döyüşlərin birində yaralı dostlarının düşmən nəzarəti altında olan ərazilərdə qalması ona pis təsir etmiş və tankına əyləşib düşmən mövqeyinə keçərək yaralı silahdaşlarını götürüb geri qayıtmış, lakin mənzil başına çatandan bir neçə dəqiqə sonra aldığı güllə yaralarından şəhid olmuşdur.

Neftçala rayonu Cəngən kənd orta məktəbi Cəbrayıl Əhmədovun adını daşıyır.

Məzarı Neftçala rayonunun Beştalı kəndindədir...

Ruhu qarşısında baş əyirəm.

16. MILLI QƏHRƏMAN MƏCİDOV ZAKİR NÜSRƏT oğlu

Qarabağ müharibəsinin Neftçala rayonundan olan ilk Milli Qəhrəmanı Məcidov Zakir Nüsrət oğlu 1956-cı il iyun ayının 26-da Neftçala rayonunun Həsə-nabad qəsəbəsində dünyaya gəlmişdir. Sonra ailəsi ilə birlikdə Bakı şəhərinə köçmüşdür. Bakıda 17 saylı məktəbdə birinci sinfə getmiş olsa da, 70 saylı məktəbdə X sinfi bitirmişdir. O, 1974-cü ildə Ryazan şəhərində Ali Hərbi Aviasiya məktəbinə daxil olmuş, 1978-ci ildə məktəbi bitirmişdir. Zakir Məcidov əmək fəaliyyətinə leytenant rütbəsində, Yevlax aviya dəstəsində AN-2 təyyarəsində II pilot kimi başlamışdır, 1980-ci ildə Zabrat avia dəstəsinə göndərilərək komandir təyin edilir. Burada bir neçə il xidmət etdikdən sonra Ukraynada təyyarəçilər məktəbində Mİ-2 vertolyotu üzrə təkmilləşmə kursunda oxumuşdur. Zakir Məcidov Qarabağa, sərhəd bölgələrinə tez-tez uçuşlar edir, erməni silahlı qüvvələrini və texnikasını raket zərbələri ilə məhv edirdi. Onun cəsurluğu sayəsində erməni ordusunun dəfələrlə ağır zərbələrə məruz qalması danılmaz fakt idi.

Zakir Məcidov 1992-ci ilin fevral ayında Milli Ordunun Bakının Qala qəsəbəsində təşkil olunan 843 saylı hərbi hava hissəsində Mİ-24 vertolyotlarından birinə komandir təyin olunur. O, həmin vertolyotla Ağdərənin Həsənrix kəndində ermənilərin yerləşdiyi qərargahı darmadağın edir, düşmənin xeyli texnikasını sıradan çıxarır.

1992-ci il avqustun 6-sı, yayın qızmar günlərindən biri idi. Həmin gün Z. Məcidov ekipajı ilə birgə üç dəfə uçuş edərək, erməni

nilərin döyüş əhəmiyyətli Qasapet yüksəkliyindəki mövqələrini darmadağın etmişdi. Növbəti, dördüncü dəfə uçmaq əmri verildi ona. Qərargaha yeni qayıdan Z.Məcədov bu əmri də böyük hünər, igidlik göstərərək yerinə yetirdi. Bu onun son uçuşu oldu. Döyüş əməliyyatını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdikdən sonra bir-birinin ardınca ona tuşlanan raket zərbələri vertolyotunu ciddi zədələdi. Sayıqlığını itirməyən igid komandır çox çalışır ki, vertolyotu öz ərazimizə çatdırsın. Lakin buna müvəffəq ola bilmir. Mİ-24 vertolyotunun cəsür heyət üzvləri baş komandır 36 yaşında Zakir Məcədov, təyyarəçi operator, Ukraynalı-Xarkov xilayətinin Zmaev şəhərində doğulmuş, ailəsinin yeganə övladı 22 yaşında Ruslan Polovinko və sərrast nişançı-snayperçi, Qax rayonunda dünyaya göz açmış 19 yaşında Rəhimov Cavanşir İzzət oğlu doğma Vətənimizin aydın səması uğrunda qəhrəmancasına həlak oldular. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 14 sentyabr 1992-ci il tarixli 204 sayılı fərmanı ilə Məcədov Zakir Nüsət oğlu ölümündən sonra "**Azərbaycan Milli Qəhrəmanı**" adına layiq görülmüşdür. Onun yanmış cəsədi Bakıda Şəhidlər xiyabanında dəfn edilmişdir. Neftçala rayon Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzi Milli Qəhrəman Z.Məcədovun adını daşıyır.

*Vətən səmasında süzdü şahin tək,
Düşmənin başına yağdırdı şimşək.
Od idi, alovdu mərdimiz gerçək!
Keçdi döyüşlərdə şirin canından
Şərəfli ad aldı Milli Qəhrəman!*

17. SADIQOV ZAUR ƏLİZADƏ oğlu

Sadıqov Zaur Əlizadə oğlu 15 avqust 1970-ci il tarixində Neftçala şəhəri Qoltuq məhəlləsində anadan olmuşdur. Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçən Zaur Sadıqov tərxis olunduqdan sonra vətənə dönür. 15 may 1992-ci ildə Milli Ordumuzla birlikdə torpaqlarımızın müdafiəsinə qoşulan igid vətən oğlu 1992-ci ilin avqust ayında Drambon kəndində gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

18. MAİLOV FAİL ƏLİBALA OĞLU

Mailov Fail Əlibala oğlu 20 oktyabr 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Şorkənd kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra Salyan Peşə Məktəbində təhsil almışdır. Vətənin düşmən hücumuna məruz qaldığı bir dövrdə əlinə silah alıb döyüşə yollanan mərd oğullar içində Fail də vardı. Lakin onun döyüş yolu da ömür yolu kimi çox qısa və keşməkeşli keçdi. 1992-ci ilin sentyabr ayında Fail Çıldıran istiqamətində gedən döyüşlərin birində şəhidlik zirvəsinə yüksəldi. Məzarı doğma kəndlərindədir. Şorkənd natamam orta məktəbi Failin adını daşıyır.

19. SADIQOV ZAHİR ƏHLİMAN oğlu

Zahir Sadıqov 31.07.1971-ci il tarixində Neftçala rayonu Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini tamamlayıb Sovet qoşunlarında xidmət etmişdir. 1992-ci ilin avqust ayında könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Qısa və şərəfli döyüş yolu keçən Zahir Drambon və Çıldıran kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərmişdir. 1992-ci ilin sentyabr ayında şəhid olmuşdur. Qaraqaşlı kənd məzarlığında dəfn edilib. Kənd ümumi orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

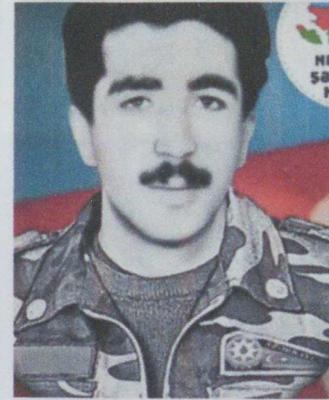

20. BƏŞİROV NƏRİMAN RƏŞİD oğlu

Bəşirov Nəriman Rəşid oğlu 24 yanvar 1972-ci ildə Neftçala rayonu Qaçaqkənd kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini əla qiymətlərlə bitirdikdən sonra 2 il sovet qoşunlarında xidmət etmişdir. Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Drambon, Çıldıran döyüşlərində xüsusi igidliklər göstərmişdir. Döyüşlərin birində ağır yaralanmış, tibbi yardım göstərsə də həyatını xilas etmək mümkün olmamışdır. 1992-ci ilin sentyabr ayında doğulub boya-başa çatdığı Qaçaqkənd kənd məzarlığında dəfn edilmişdir. Kənd tam orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

21. SOLTANOV VÜQAR SABİR oğlu

Vüqar Soltanov 17.04.1972-ci il tarixində Neftçala rayonu Kürkənd kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini və Texniki Peşə məktəbini bitirmişdir.

Qazaxıstanda sovet qoşunları tərkibində hərbi xidmət keçdikdən sonra könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərmişdir. 1992-ci ilin sentyabr ayında Çıldıran döyüşlərində şəhid olmuşdur. Neftçala Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib. Kürkənd kənd ümumi orta məktəbi və küçələrdən biri şəhidin adını daşıyır.

22. ƏLİYEV RƏFƏİL ALLAHYAR oğlu

Əliyev Rəfəil Allahyar oğlu 21 iyul 1972-ci il tarixində Neftçala rayonunun Pirəbbə kəndində anadan olmuşdur. Orta məktəbi həmin kənddə bitirmişdir.

Sovet ordusu sıralarında Kalininqrad şəhərində iki illik hərbi xidmətdə olub. 12 noyabr 1990-cı ildə Neftçala RHK-ğı onu ordu sıralarına çağırır. Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərə qatılan Rəfəil tankçı idi. Öz tankı ilə düşməyə qan udduran Rəfəil 10 sentyabr 1992-də Ağdərə rayonunun Çıldıran kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Məzarı doğulduğu Pirəbbə kənd qəbiristanlığındadır. Yuxarı Qaramanlı kənd tam orta məktəb şəhidin adını daşıyır.

23. DADAŞOV İLHAM ADİL oğlu

Dadaşov İlham Adil oğlu 19 iyun 1973-cü il Neftçala rayonunda doğulub, 1992-ci il sentyabrın 19-da isə şəhid olub. Şəhidin anası Elmira Dadaşovanın dekləri: "İlham mənim üçün digər 3 oğlumun hamısından fərqli idi. O, 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri zamanı 10-cu sinifdə oxuyurdu, Bakıda idi. Mən də oğluma görə Bakıya gəlmişdim. Üst-başı qan idi, gəlib gördüm ki, meyitləri morqlara daşır. Sonradan oğlum hərbi xidmətə Peterburqa getdi. SSRİ dağıldıqdan sonra ayrı-ayrı ölkələrdə hərbi xidmətdə olan digər əsgərlər kimi oğlum da vətəninə qayıtdı. O qayıdan vaxtlar artıq Qarabağda müharibə gedirdi".

Ana deyir ki, Xocalı hadisəsi baş verəndə oğlu sakitlik, dinclik tapa bilməyib könüllü olaraq ərizə yazaraq döyüslərə qatılıb:

"İyunun 18-də oğlum döyüslərə girib, elə həmin ilin - 1992-ci ilin sentyabrın 19-da şəhid olub. Oğlum Fərrux yüksəkliyi uğrunda gedən döyüslər zamanı ermənilər tərəfindən vurulub. Orada vurulan 4 nəfərin nəşi götürülə bilmədiyi üçün onlara itkin statusu verilib. O şəhid olan gündən nə qədər yollarda oldum, dedim ki, bəlkə dağdan şəhidlərin nəşi götürülə. Amma ermənilər buna imkan vermədilər. 1992-ci ildən 1998-ci ilədək elə "balam, canım" deyib haraylamışam. Aidiyyəti üzrə komitələrə müraciət etmişəm.

Hökumətin mənə verdiyi 11 min qanpulu ilə yalançı məzarlıq düzəltdim və orada oğlumun fotosu və geyimini basdırdım. Məzar daşı düzəltmədim, üzərinə şəklini həkk etdirdim. Bayramlarda, ad günlərində gedib onu ziyarət edib lal daşa baxıram, o lal daşla danışırım. Bu illərdə ancaq onunla təsəlli tapa bilmişəm".

*Yığılmır gözlərim yığılmır yoldan,
Ömrü intizara vermişəm qurban.
"Adil" soraqladım gəlib-gedəndən,
Həsrətlə dolaşır damarımda qan.*

Ana deyir ki, ümidini üzməyib, düşünüb ki, bəlkə Allahın ona rəhmi gələr:

"Qurban da dedim ki, heç olmasa balamın sümüklərini əldə edə bilim, gedib onu məzarlığında basdırım. Gör ana nə üçün sevinir, niyə qurban əhd edir? Allah erməninin evini yıxsın. İllərdir ki, 19 yaşında itirdiyim igid balamla bağlı xəbər gözləyirəm".

"Adı çəkilən yüksəklik uğrunda Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı ağır döyüslərin getdiyini və Ermənistan silahlı birləşmələri tərəfindən işğal edildiyini nəzərə alaraq, tapılan meyit qalıqlarının şəhid olmuş Azərbaycan hərbiçilərinə aid olduğu ehtimal edilir. Tapılmış meyit qalıqları ərazidən götürülərək müvafiq ekspertizanın aparılması üçün aidiyyəti üzrə təhvil veriləcək",- komissiyadan verilən məlumatda bildirilib.

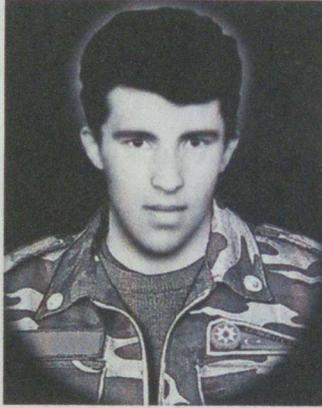
Qeyd olunur ki, I Qarabağ müharibəsində Fərrux yüksəkliyi uğrunda döyüslərdə 62 nəfər Azərbaycan hərbiçisi itkin düşmüş şəxs kimi əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasında qeydiyyatda alınıb. Eyni zamanda, Dövlət Komissiyasında toplanmış məlumatlara əsasən, Fərrux yüksəkliyinin yaxınlığında yerləşən, Xocalı rayonunun Pirlər kəndində 46 nəfər, Ağdam rayonunun Əliağalı kəndində 11 nəfər Azərbaycan hərbiçisi itkin düşüb.

"Fərrux yüksəkliyində və ətrafında kütləvi məzar yerlərinin olması ehtimalı nəzərə alınaraq, mütəxəssislərdən ibarət heyət tərəfindən ərazidə axtarış və müvafiq ekshumasiya tədbirlərinin aparılması planlaşdırılır. Məsələ ilə bağlı ictimaiyyətə əlavə məlumat veriləcək" - deyə, komissiyadan verilən məlumatda bildirilir.

24. SƏMƏDOV ƏLİ ƏLİNİYAZ oğlu

Səmədov Əli Əliniyaz oğlu 25 noyabr 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Qırımızıkənd kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini və Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirmişdir.

17 mart 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır. Cəbhənin ön xəttində xidmətə başlayan Əli Səmədov Milli Ordumuzun çavuşu olaraq Ağdərə, Kasanet, Drambon, Poqosomer, Sərsəng su anbarı, Çanyatqa, Gülyataq, Cıldıran, Sırxavənd yaşayış məntəqələri uğrunda gedən döyüşlərdə igidlik göstərmişdir. 1992-ci ilin sentyabr ayında Cıldıran kəndini erməni işğalçılardan azad edərkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Məzarı kənd qəbiristanlığındadır. Qırımızıkənd tam orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

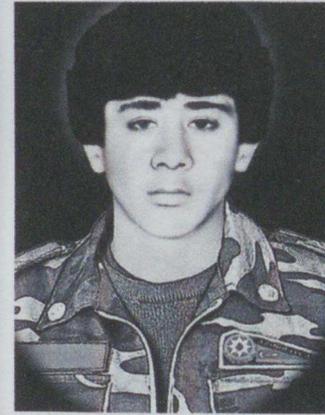
25. HACIYEV YALÇIN HÜSEYNAĞA oğlu

Hacıyev Yalçın Hüseynağa oğlu 12 noyabr 1971-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 1 sayılı tam orta məktəbi bitirən Yalçın Hacıyev 2 illik hərbi xidmətini Sovet ordusu sıralarında Tümen şəhərində keçirmişdir. Tərxis olunub vətənə qayıtdıqdan sonra 17 avqust 1992-ci ildə Neftçala RHK-na müraciət edərək Milli Ordu sıralarına qoşulur.

Hərbi rütbəsi gizir olan igidimiz Kəlbəcər-Laçın istiqamətlərində gedən döyüşlərdə fəal iştirak edir. 25 sentyabr 1992-ci ildə Laçın uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olan Yalçın Hacıyev subay idi. Neftçala şəhər Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir. Şəhərin küçələrindən biri şəhidimizin adını daşıyır.

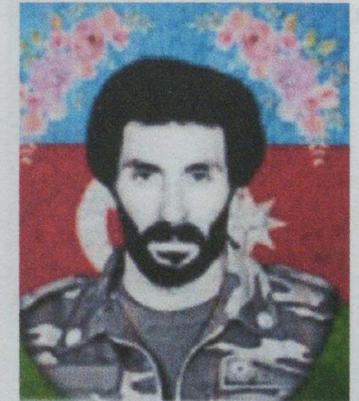
26. MƏMMƏDOV VİDADI ƏLİBALA oğlu

Vidadi Məmmədov 21 may 1966-cı ildə Neftçala rayonu Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. 1992-ci ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərin birində ağır yaralanmış, 10 saat cərrahi əməliyyat edilsə də, həyatını xilas etmək mümkün olmamışdır. Vidadi Məmmədov Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olmuş Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsinin ilk şəhididir. Doğulduğu qəsəbənin kitabxanası şəhidin adını daşıyır.

27. İSMAYILOV MƏHƏBBƏT İMANVERDİ oğlu

Məzarsız şəhidlərimizdən olan Məhəbbət İsmayılov 25 aprel 1966-cı il tarixində Neftçala rayonu Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər internat məktəbini bitirmiş və sovet qoşunlarında hərbi xidmət keçmişdir. Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin ön xəttində xidmətə yollanmışdır. Cıldıran,

Drambon döyüşlərində xüsusi igidliklər göstərmişdir. 1992-ci ilin sentyabr ayında şiddətli döyüşlərin birində itkin düşmüşdür. Məhəbbət İsmayılov ailəli idi. 2 övladı yadigar qalıb .

28. BAĞIROV CƏBRAYIL DAVUD oğlu

Bağirov Cəbrayıl Davud oğlu 29 mart 1972-ci ildə Neftçala rayonu Mirqurbanlı kəndində anadan olmuşdur. Ailəsi ilə birlikdə Neftçala şəhərinə köçən Bağirov Cəbrayıl 1 saylı orta məktəbə getmiş və o məktəbi bitirmişdir. Sovet ordusu sıralarında 2 illik hərbi xidmətini Volqoqrad şəhərində keçmişdir. Ordudan tərxis olunduqdan sonra vətənə qayıdan Cəbrayıl 30 avqust 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilmişdir. Ağdam, Ağdərə döyüşlərində fəal iştirak edən Cəbrayıl Bağirovun 25 sentyabr tarixindən sonrakı taleyindən heç bir xəbər tutmaq mümkün olmur. Bağirov Cəbrayıl da məzarsız şəhidlərimiz sırasındadır. Övlad intizarıyla yaşayan ata-ana artıq dünyasını dəyişmişdir.

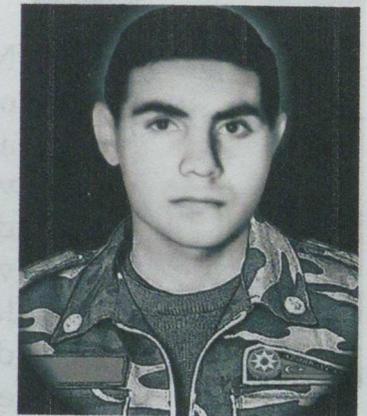
29. HAQVERDİYEV MEHMAN ƏBÜLHƏSƏN oğlu

Haqverdiyev Mehman Əbülhəsən oğlu 21 fevral 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra, iki illik hərbi xidmətini Sovet ordusu sıralarında Sankt-Peterburq şəhərində keçirmişdir. Ordudan tərxis olunub qayıdan Mehman da başqa vətənpərvər gənclər kimi vətənin dar günündə cəbhəyə yollanır, - Şuşa, Laçın, Xocavəndin Şelli, Paprəvənd kəndləri, Xocalının Kosalar, Ağdamın Gülablı kəndləri uğrunda gedən ağır döyüşlərdə fəallıq göstərir. 26 sentyabr 1992-ci il tarixindən sonrakı taleyi haqqında heç bir məlumat yoxdur. Şəhid statusu verilmişdir. Şəhidin adına küçə var.

30. ƏLİYEV RÖVŞƏN AĞASƏLİM oğlu

Əliyev Rövşən Ağasəlim oğlu 03 iyun 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Orta məktəbi və 151 saylı texniki-peşə məktəbini Neftçala şəhərində, sürücülük məktəbini Şirvan şəhərində bitirmişdir. Rövşən hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında Ukraynanın Çemilov vilayətində keçmişdir. Ordudan tərxis olunduqdan sonra vətənə dönmən Rövşən Əliyev 14 iyun 1991-ci ildə Neftçala RHK-dan

cəbhəyə yollanır. Xidmət yeri Laçın, Ağdərə istiqamətində olur. 28 sentyabr 1992-ci ildə Ağdərənin Çıldıran döyüşlərində şəhid olur. Məzarı Neftçala rayonunun Uzunbabalı kənd qəbiristanlığındadır.

31. MİKAYİLOV CEYHUN MİRZƏ oğlu

Mikayılov Ceyhun Mirzə oğlu 10 dekabr 1972-ci ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Qəsəbədə 8 illik təhsil aldıqdan sonra rayon mərkəzində 151 sayılı texniki-peşə məktəbini bitirmişdir.

23 iyul 1992-ci il tarixdə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilən Ceyhun Mikayılov 28 sentyabr 1992-ci ildə ağır döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Məzarı Bankə qəsəbəsində Şəhidlər Xiyabanındadır.

32. İSMAYİLOV SƏRDAR CƏFƏR oğlu

İsmayılov Sərdar 27 avqust 1971-ci ildə Neftçala rayonu Astanlı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin kənddə alan Sərdar iki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçmiş və vətənə dönəndən sonra bütün mərd, qeyrətli vətən övladları kimi vətənin dar günündə laqeyd qala bilməmiş və Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilməsi üçün müraciət etmişdir.

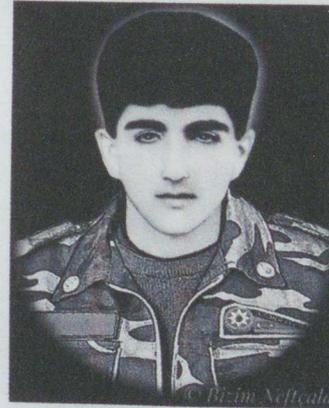
31 oktyabr 1992-ci ildə Çıldıran döyüşlərində itkin düşmüşdür.

Sərdar da bizim məzarsız şəhidlərimizdəndir. Subay idi.

Oğul intizarlı Xoşqədəm ananın hələ də gözləri yoldadır. Qədim Azərbaycan torpağı olan İrəvan doğumlu ana 1949-cu ildə Ermənistandan deportasiya olunan soydaşlarımızdandır. O zaman bütünü ailəsi, qohum-qardaşlarıyla bərabər Neftçala rayonunda məşkunlaşmışlar. Oğluna şəhid statusu verilsə də, onun sağ olduğuna ümidini itirməyən ana deyir:

“Mən inanıram ki, oğlum gələcək... Oğlumu axtara-axtara Çıldıran kəndinə qədər gedib çıxsam da, onun izini tapa bilmədim.

33. ƏSGƏROV ZABİL QABİL oğlu

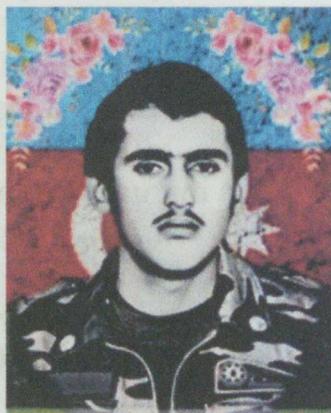

Zabil Əsgərov 07 may 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. 1992-ci ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, döyüşlərdə igidliklər göstərmişdir. 1992-ci ilin noyabr ayında Füzuli ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Aşağı Surra kənd tam orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

*Sussun, gurlamasın toplar, tüfənglər!
Bitsin, sona çatsın davalar, cənglər.
Sülhə qədəm bassın “bosslar, nəhənglər”
Qoy bütün insanlar yaşasın azad
Yenidən qurulsun dünyamız abad.*

34. ƏSGƏROV MÜRSƏL XEYRULLA oğlu

Əsgərov Mürsəl Xeyrulla oğlu 18 aprel 1974-cü ildə Neftçala rayonunda anadan olmuşdur. 1992-ci ilin iyun ayında Neftçala RHK-dan Milli Ordu sıralarında cəbhəyə göndərilmişdir. 20 noyabr 1992-ci il Çıldıran uğrunda gedən ağır döyüslərdən sonra onun haqqında heç bir məlumat ala bilmədi əzizləri. İzsiz-soraqsız itkin düşən Mürsəlinə yaxınlarına təsəlli olacaq bir məzarı belə qalmadı. Sonradan bütün itkinlərimiz kimi ona da şəhid statusu verilmişdir.

*On səkkiz il oğul böyütdü ana,
Gətirdi ən gözəl gənclik çağına...
Dedi ki, torpağım dardadır, oğul,
Cavab ver Vətənin ün-harayına!*

*Mürsəl də qoşuldu Milli Orduma,
Xidmət etdi mərdim doğma yurduna.
Qələmi qırılsın zalım fələyin,
Məzarsız Şəhidlik yazdı adına.*

35. BAĞIROV ELNUR TAPDIQ oğlu

Bağirov Elnur Tapdıq oğlu 29 may 1973-cü ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanmış və cəbhənin Ağdərə istiqamətində xidmətə başlamışdır. Döyüslərdə göstərdiyi xüsusi igidliklərlə həmişə fərqlənmişdir. 1992-ci ilin 11 dekabrında Ağdərə uğrunda gedən döyüslərdə döyüş yoldaşı, həmyerlisi Əli Səmədovun cənazəsini düşmən əlindən xilas etmək istəyərkən özünü düşmən məkrindən qoruya bilmədi və şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

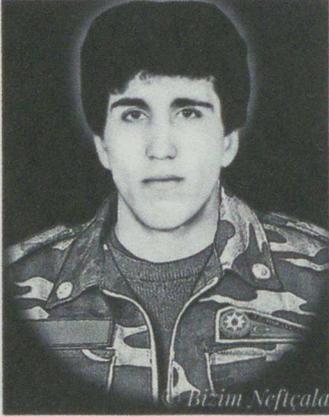

36. NURƏLİYEV QİSMƏT RUBİL oğlu

Nurəliyev Qismət Rubil oğlu 17 sentyabr 1972-ci ildə Neftçala rayonunun Xolqarabucaq kəndində anadan olmuşdur. Orta məktəbi və Bakı şəhərində 24 saylı texniki -peşə məktəbini bitirdikdən sonra Pedaqoji Sənaye Texnikumuna qəbul olunmuşdur. Hələ texnikumda oxuduğu zaman hərbi xidmətə çağırılmış və sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Ordudan gizir rütbəsi ilə tərxis olunan Qismət Nurəliyev 30 yanvar 1992-ci ildə Sabunçu RHK-dan cəbhəyə göndərilir. 19 oktyabr 1992-ci ildə igid döyüşçü Laçın rayonunun Sarıbaba yüksəkliyi uğrunda gedən döyüslərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Hal-hazırda rayonun Xolqaraqaşlı kənd orta məktəbi və bir küçə şəhidin adını daşıyır.

37. RÜSTƏMOV FİRDOVSI CƏBRAYIL oğlu

Rüstəmov Firdovsi Cəbrayıl oğlu 11 sentyabr 1968-ci ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Neftçala internat tipli məktəbdə 8 illik təhsil almış və 151 saylı texniki-peşə məktəbində traktorçu peşəsinə yiyələnmişdir. 15 yaşında olarkən ailəsi ilə birlikdə rayonun Dördlər kəndinə köçmüşdür.

Ukrayna Respublikasının Nikolayev vilayətində sovet ordusu sıralarında 2 illik hərbi xidmətdə olmuşdur. Tərxis olunduqdan sonra vətənə dönən Firdovsi 03 dekabr 1992-ci ildə RHK-dan Milli Ordu sıralarına göndərilir. 01 yanvar 1993-cü ildə Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə ağır yaralanır və şəhid olur. Subay idi. Məzarı Neftçala rayonu Dördlər kənd qəbiristanlığındadır.

38. DADAŞOV ASİF ƏMİRASLAN oğlu

Şəhid gizir Asif Dadaşov 03 yanvar 1971-ci ildə Neftçala rayonu Yeniqışlaq kəndində anadan olmuşdur. Orta məktəbi və peşə məktəbini bitirdikdən sonra hərbi xidmətə çağırılmış və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 22 yaşını qeyd edəndən 3 gün sonra, 1993-cü ilin yanvar ayında Laçın dağlarında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Yeniqışlaq kənd orta məktəbi şəhidimizin adını daşıyır.

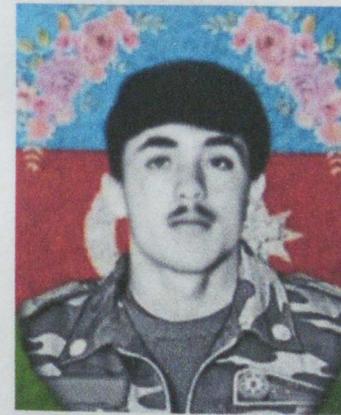

39. CƏFƏROV MEHMAN ABDULRƏHİM OĞLU

Cəfərov Mehman Abdurəhim oğlu 28 yanvar 1968-ci ildə Neftçala rayonunun Boyat kəndində doğulub, həmin kənddə 18 yaşına gəlmiş və sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Tərxis olunub vətənə dönən Mehman da başqa gənclərimiz kimi vətənin dar günündə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və 20 yanvar 1993-cü ildə Fərrux dağda gedən döyüşlərdə itkin düşmüşdür. Sonradan şəhid statusu verilən Cəfərov Mehman da məzarsız şəhidlərimizdəndir.

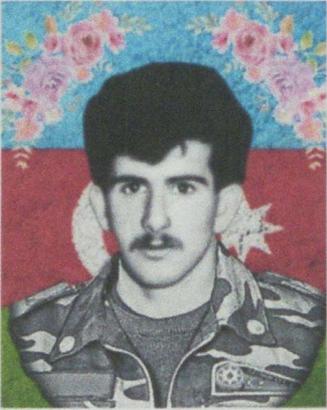
40. ƏSGƏROV SEYMUR RASİM oğlu

Şəhid Əsgərov Seymur Rasim oğlu 31 avqust 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Həsənaabad qəsəbəsində anadan olmuşdur.

16 yanvar 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmışdır. Ağdərə rayonu ətrafında gedən qızgın döyüşlərdə iştirak etmiş və həmin rayonun Mehmanə kəndi uğrunda aparılan döyüşlərdə itkin düşən Seymur Əsgərovun sonrakı taleyi barədə heç bir məlumat almaq mümkün olmamışdır.

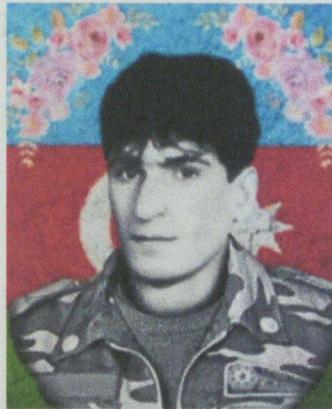
41. KƏRİMOV SAKİT ƏYYUB oğlu.

Kərimov Sakit Əyyub oğlu 02 fevral 1970-ci ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. Həmin kənddə orta təhsilini başa vuran Sakit Kərimov 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan Vətənin müdafiəsinə yollanmış və 16 yanvar 1993-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüslərdə şəhid olmuşdur. Subay idi. Qədimkənd tam orta məktəbi şəhidin adını daşıyır. Məzarı Aşağı Qaramanlı kəndindədir.

42. AĞAYEV RAHİB SÜLEYMAN oğlu

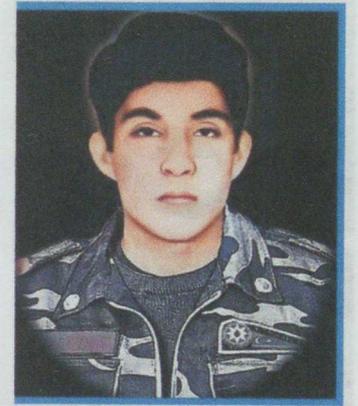
Ağayev Rahib Süleyman oğlu 05 sentyabr 1968-ci ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin qəsəbədə alan Rahib iki illik hərbi xidməti sovet ordusu sıralarında Smolensk şəhərində keçirmiş və vətənə döndükdən sonra 29 dekabr 1992-ci il tarixdə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilir. Milli Ordumuzun tərkibində Əskəran istiqamətində gedən döyüslərdə iştirak edən Rahib Ağayevdən 01 fevral 1993-cü il tarixdən heç bir xəbər almaq mümkün olmur. Məzar-sız şəhidlərimizdən biri də Ağayev Rahib Süleyman oğludur. Xatirəsi əbədiləşdirilərək adına küçə verilmişdir. Subay idi.

43. MƏMMƏDOV TƏRLAN ƏLİFAĞA oğlu

Məmmədov Tərhan Əlifəğa oğlu 18 yanvar 1969-cu ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçən Tərhan 1992-ci ilin dekabr ayında Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilir. Həmin dövrdə Ağdərə rayonu ətrafında qızgın döyüslər gedirdi. Vətən, torpaq uğrunda igidliklə vuruşan başqa oğullarımız kimi Tərhan da döyüslərin ən qaynar nöqtələrində olur və 16 yanvar 1993-cü ildə şəhadətə qovuşan mərdimiz cəbhəyə gedərkən yenicə ailə həyatı qurmuşdu.

Qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalan Məmmədov Tərhan Əlifəğa oğlunun məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığıdadır.

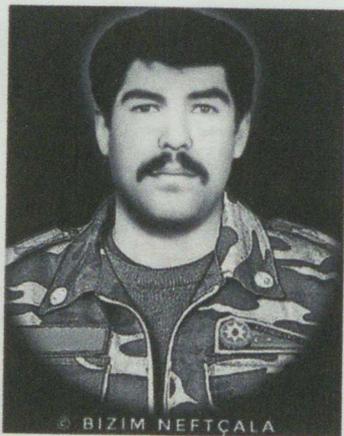

44. RƏCƏBOV TEYYUB ƏZİM oğlu

Teyyub Rəcəbov 01 may 1973-cü ildə Neftçala rayonu 2-ci Qaralı kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini və peşə məktəbini bitirmişdir. 1991-ci ildə hərbi xidmətə yollanmış, Milli Ordu sıralarında cəbhənin ön xəttində döyüslərə qoşulmuşdur. 1993-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüslərdə itkin düşmüşdür. Sonradan şəhid statusu verilmişdir.

45. BABAYEV MÜŞFİQ CAVANŞİR oğlu

Babayev Müşfiq Cavanşir oğlu 02 yanvar 1970-ci ildə Neftçala rayonu Pirəbbə kəndində anadan olmuşdur. Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçən Müşfiq Babayev 14 oktyabr 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan orduya çağırılmışdır. Ağdərə, Xocavənd ətrafında döyüşlərdə fəallıq göstərən igidimiz 1993-cü ilin fevral ayında Xocavənd ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

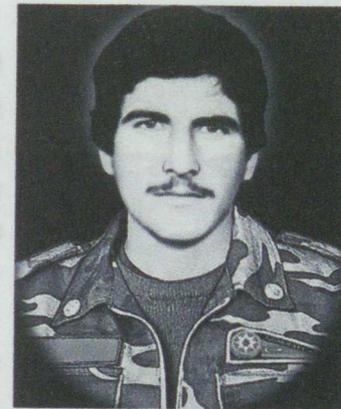
46. HÜSEYNOV XƏQANI FAZİL oğlu

Hüseynov Xəqani Fazil oğlu 15 avqust 1973-cü ildə Neftçala rayonu Kürqarabucaq kəndində anadan olmuşdur. 1992-ci ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və Sırxavənd, Papravənd, Drambon, Çıldıran döyüşlərində xüsusi igidliklər göstərmişdir. Cəsur pulemyotçu kimi ad çıxarmış Xəqani 1993-cü ilin fevral ayında şiddətli döyüşlərin birində itkin düşmüşdür. Məzarsız şəhidimizi xatirəsi əbədiləşdirilmiş və doğulduğu Kürqarabucaq kəndində xatirə kompleksi qoyulmuşdur.

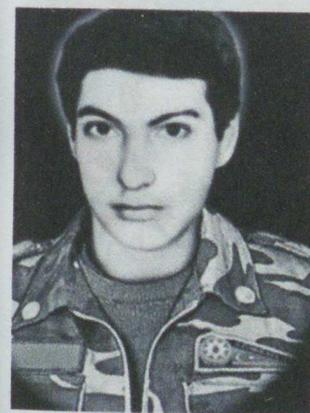
47. BABAYEV RÖVŞƏN MÜĞBİL oğlu

Rövşən Babayev 26 sentyabr 1973-cü il tarixində Neftçala rayonu Xoltəzəkənd kəndində anadan olmuşdur. Xolqarabucaq kənd tam orta məktəbini və 151 saylı texniki peşə məktəbini bitirmişdir. 1992-ci ildə vətənin müdafiəsinə yollanmış və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Çıldıran, Qanlıdərə döyüşlərində xüsusi igidliklər göstərmişdir. 1993-cü ilin fevral ayında Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Xoltəzəkənd məzarlığında dəfn edilib. Kənd ümumi orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

48. MƏMMƏDOV ELNUR OKTAY oğlu

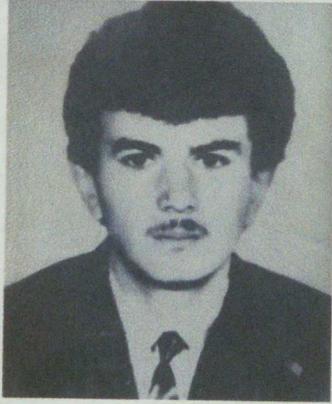
Məmmədov Elnur Oktay oğlu 17 mart 1974-cü ildə Neftçala şəhərində müəllim ailəsində anadan olmuşdur. Neftçala şəhərində tam orta məktəbi yüksək qiymətlərlə başa vuran Elnurun gözəl musiqi qabiliyyəti vardı, qarmonda ifa etdiyi musiqilər dinləyən hər kəsə zövq verirdi.

22 dekabr 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan igidimiz Milli Ordu sıralarında cəbhənin qaynar nöqtələrində mina axtarırdı. 14 fevral 1993-cü il tarixdə Drambon ətrafında gedən döyüşlərdə mina zərərsizləşdirən zaman partlayan minanın qəlpələrindən güclü yaralar almış və nəticədə şəhid olmuşdur.

Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

49. ƏLİYEV HƏSƏN GÜLMƏMMƏD oğlu

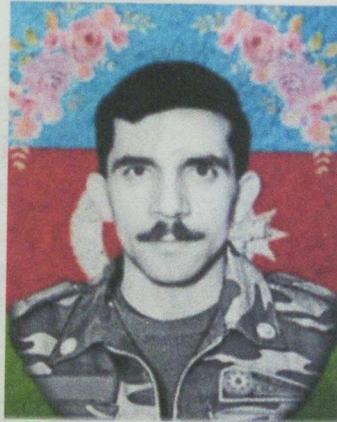
Əliyev Həsən Gülməmməd oğlu 26 fevral 1974-cü ilin Neftçala rayonu Abasallı kəndində anadan olmuşdur. 29 iyun 1992-ci ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, 1993-cü ilin fevral ayında Ağdamın Güllücə, Şelli kəndlərinin müdafiəsi uğrunda gedən döyüslərdə şəhid olmuşdur. Abasallı kənd orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

Subay idi. Doğulduğu kənd məzarlığında dəfn edilmişdir.

50. NURİYEV ATAMOĞLAN BABA oğlu

Nuriyev Atamoğlan Baba oğlu 08 fevral 1967-ci ildə Neftçala rayonunun Kürkənd kəndində anadan olmuşdur. İlk orta təhsilini kənd tam orta məktəbində alan Atamoğlan 1985-ci ildə Xarkov Ali Tank məktəbinə qəbul olur və təhsilini fərqlənmə dərəcəsi ilə bitirir. Təyinatla Belorusiya Respublikasının Baranoviç şəhərində Daxili Qoşunlara göndərilir. Orda vəzifəsini davam etdirən Atamoğlan Nuriyev vətənimizin dar günündə vətənə dönür və Daxili Qoşunların "N" sayılı hərbi hissəsində xidmətə başlayır. Kapitan rütbəsi alan Atamoğlan vətəndə də rahat qala bilmir, cəbhənin ön xəttinə yollanır.

16 mart 1993-cü ildə Ağdam rayonunun Qalayçılar kəndində

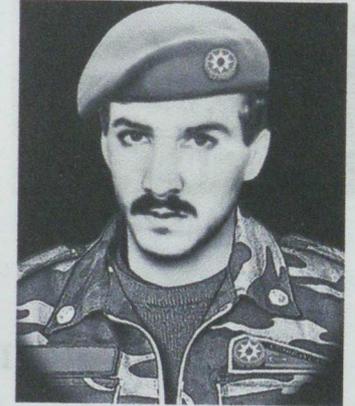
döyüslərdə iştirak edən qəhrəman vətən övladının sonrakı taleyindən heç bir məlumat almaq olmur. Ailəli idi. İgidimizin bir qız övladı yadigar qalıb. Nuriyev Atamoğlan Baba oğluna sonradan şəhid statusu verilib.

51. HƏBİBOV ELTON MÜR VƏT oğlu

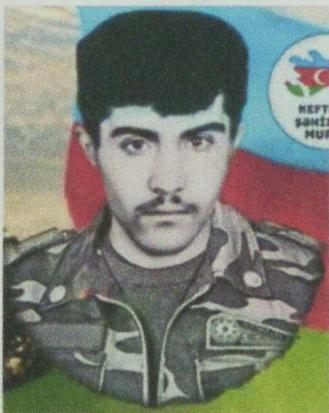
Elton Həbibov 02 iyun 1973-cü ildə Neftçala şəhərində doğulmuşdur. Qarabağ döyüslərində qəhrəmanlıq salnaməsi yazan neftçalılardan biri də Elton olmuşdur. İlk dəfə Ağdamın müdafiəsi uğrunda gedən döyüslərə qatılmış, daha sonra Tərtər ətrafında gedən döyüslərdə iştirak etmişdir. Döyüslərin birində çiyindən və ayağından ağır yaralanmış, tam sağalmamış - ayağının qəlpəsi çıxarılmamış yenidən döyüslərə qatılmışdır. Ən qaynar nöqtələrdən Naxçıvanıkdən, Şellidən, Sırxavənddən, Laçın dəhlizindən, Zəngilandan, Qubadlıdan neçə-neçə döyüş yolu keçmişdir. 26 fevral 1993-cü il tarixli döyüş Elton Həbibovun son döyüşü oldu... Ağdərə rayonunun müdafiəsi uğrunda gedən döyüslərdə cəsur soydaşımız qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Döyüslərdə göstərdiyi şücaətə görə "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edilmişdir.

1993-cü ildə Sanqaçaldakı "N" sayılı hərbi hissədə onun büstü qoyulub. Neftçalada oxuduğu 4 Nəli orta məktəb onun adını daşıyır.

Yaşadığı 20 Yanvar küçəsi 1 sayılı beşmərtəbəli binanın girişinə şəhidimizin xatirə lövhəsi vurulub.

52. MÜZƏFFƏROV MALİK MÜZƏFFƏR oğlu

Malik Müzəffərov 21 mart 1973-cü ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. 17 dekabr 1991-cü ildə Neftçala RHK-dan ordu sıralarına çağırılan Malik Müzəffərov 03 aprel 1993-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Subay idi. Neftçala şəhər məzarlığında dəfn olunmuşdur.

53. KAZIMOV CAVAD DÖVLƏT oğlu

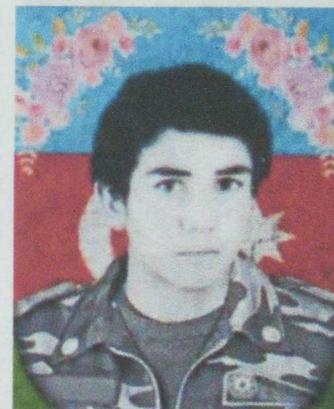
Kazimov Cavad Dövlət oğlu 22 yanvar 1966-cı ildə Neftçala rayonunun Xəzər kəndində anadan olmuşdur.

Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçən Cavad Kazimov 15 iyul 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilmişdir. Torpaqlarımız uğrunda gedən qanlı döyüşlərin iştirakçısı olan Cavad 31 dekabr 1993-cü ildə Madagiz döyüşlərində şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. Şəhidimiz evli idi, iki övladı Vətənə əmanət qaldı.

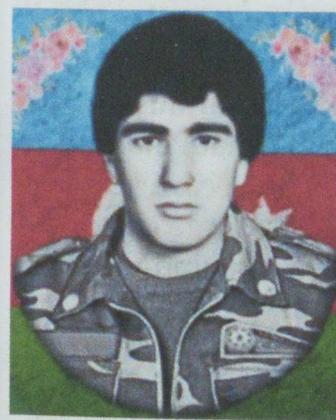

54. NƏCƏFOV CAMAL RZAQULU oğlu

Nəcəfov Camal Rzaqulu oğlu 20 oktyabr 1969-cu ildə Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçən Camal Nəcəfov tərxis olunduqdan sonra vətənə dönür və Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmək üçün Milli Ordu sıralarına qoşulur. Nə yazıq ki, gənc vətən övladı 07 mart 1993-cü il Ağdərə rayonu istiqamətində gedən döyüşlərdə izsiz-soraqsız itkin düşür. Məzarsız şəhidlərimizdən sayılan Camal subay idi.

55. HÜSEYNOV İLQAR RASİM oğlu

Hüseynov İlqar Rasim oğlu 4 may 1969-cu ildə Neftçala şəhəri Oryad məhəlləsində anadan olmuşdur. Orta məktəbi və Bakı Balıqçılıq Texnikumunu bitirmiş və həmçinin musiqi məktəbində də təhsil almışdır. 2 il sovet qoşunlarında hərbi xidmət keçmiş İlqar tərxis olunduqdan sonra Xəzər Gəmiçilik İdarəsində komandir köməkçisi kimi işə başlamışdır. Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş İlqar,

1993-cü ilin fevral ayında Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə itkin düşmüşdür. Subay idi və onun sonrakı taleyi barədə heç bir məlumat almaq mümkün olmamışdır.

56. BAYRAMOV SƏXAVƏT ALLAHVERDİ oğlu

Bayramov Səxavət Allahverdi oğlu 13 iyul 1973-cü ildə Neftçala rayonu Uzunbabalı kəndində anadan olmuşdur. 17 dekabr 1991-ci ildə ordu sıralarına qoşulmuş, Daxili Qoşunlarda xidmətə başlamışdır. 4 ay təlim keçdikdən sonra cəbhənin ön xəttinə yollanmış, Zəngilan rayonunun müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmişdir. 1993-cü ilin aprel ayında S.Bayramovun xidmət etdiyi tabor Müdafiə Nazirliyinin bölmələri ilə birgə Zəngilan rayonunun Qaragöl, Şayıflı, Nəcəflər və

digər yaşayış məntəqələri istiqamətindən uğurlu hücum əməliyyatı keçirərək düşmən postlarını məhv etmiş və bir sıra strateji əhəmiyyət kəsb edən yüksəklikləri ələ keçirmişlər.

Sırası S.Bayramov mahir pulemyotçu olmaqla yanaşı, həm də "Nəbi daşı" deyilən əsas yüksəklikdə yerləşən mövqelərdən birində post rəhbəri idi.

17 aprel 1993-cü il. Təpədən dırnağadək silahlanmış 40-dək erməni daşnakı itirdikləri mövqeləri geri qaytarmaq məqsədilə Səxavətin rəhbərlik etdiyi posta hücum edir. Lakin cəsur döyüşçümüz S.Bayramov ayıq tərpnənərək, yoldaşları ilə birgə düşməne sarsıdıcı zərbələr endirir, düşmənin arzusunu ürəyində qoyur. Səxavət düşmənin 10-a yaxın əsgərini məhv edir.

Döyüşün sonunda cəsur döyüşçü Səxavət Bayramov "Qan çanağı" adlandırılan yüksəklik istiqamətindən düşmən snayperinə tuş gəlir. Başından ağır yaralanan Səxavəti vaxtında hospitala çatdırsalar da, aprelin 18-nə keçən gecə gözlərini əbədi yumur.

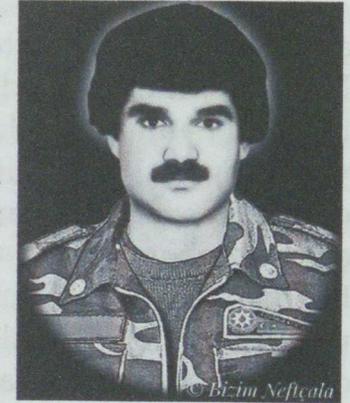
O, aprelin 20-də Neftçala rayonunun Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub. Rayonun küçələrindən biri onun adını daşıyır.

Döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilib.

57. GİZİR MÜTƏLLİMOV ASƏF RƏHMAN oğlu

Asəf Mütəllimov 1966-cı il aprel ayının 2-də Neftçala rayonunda anadan olmuşdur.

Kənddə səkkizillik təhsil alıb, peşə məktəbində oxudu, kənd təsərrüfatında əmək fəaliyyətinə başladı və əsgərliyini sovet ordusu sıralarında Belorusiyanın paytaxtı Minsk şəhərində keçirdi, tankçı idi. Ordudan tərxis olunub vətəninə dönmən Asəf yenə öz zəhməti ilə halal çörəyini qazanırdı - Qarabağ döyüşləri başlayana kimi.

Torpaqlarımızda mənfur qonşuların işğalçılıq müharibəsi başlayanda qeyrətli vətən övladı kimi biganə qala bilmədi Asəf. Könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulub Ağdərə, Tərtər, Ağdam ətrafında gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərdi. PDM ekipajının mexaniki Asəf Mütəllimov və onun digər iki döyüş yoldaşı Mərzili kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıq sənəməsi yazdılar. Belə ki, düşmənin 8 PDM-ni, 3 tankını ələ keçirib 30 canlı qüvvəsini məhv etmiş və "Abo" ləqəbli erməni terrorçusu Monte Melkonyanın maşınını atəşə tutaraq onu cəhənnəmə vasil etmişdilər. Asəf Mütəllimov 1993-cü ildə Ağdam rayonunun Mərzili kəndində gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Ölümündən sonra "Azərbaycan Bayrağı" və "General Həzi Aslanov" medalı ilə təltif edilmişdir. Neftçala şəhərindəki küçələrdən biri şəhidimizin adını daşıyır.

58. HƏSƏNOV BƏXTİYAR ABDULRƏHİM oğlu

Həsənov Bəxtiyar Abdulrəhim oğlu 10 aprel 1975-ci ildə Neftçala rayonu 1 №-li Mayak kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin kənddə başa vuran Bəxtiyar 20 aprel 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilib. Qarabağın qaynar nöqtələrində xidmətə başlayan Bəxtiyar 20 iyul 1993-cü il tarixdə Ağdam uğrunda gedən döyüşlərdə itkin düşmüşdür. Sonrakı taleyindən heç bir məlumat olmayan məzarsız şəhidimiz subay idi.

59. AĞAMALIYEV RÖVŞƏN BALOĞLAN oğlu

Ağamaliyev Rövşən Baloğlan oğlu 07 sentyabr 1975-ci ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Bankə qəsəbə 1 nömrəli orta məktəbində və Neftçala texniki-peşə məktəbində təhsil almışdır.

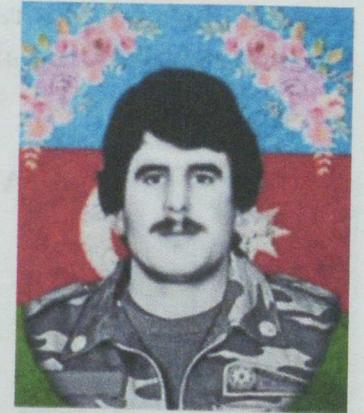
15 yaşında Qarabağ müharibəsi başlayanda 3 yoldaşı ilə birlikdə evdən gizli qaçıb Zəngilana getmiş və könüllü olaraq ordu sıralarına qoşulmaq istədiklərini bildirmişdilər, amma yaşlarının az olduğundan komandanlıq onları geri qaytarmışdı. 17 yaşında yenidən könüllü olaraq ordu sıralarına qoşulmuş və Ağdamın Mərzili, İsmayılbəyli, Bağmanlar kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərmişdir.

1993-cü il 23 iyulda Ağdam rayonundakı Atçılıq sovxozunun azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə piyadalarımızın döyüş mövqeyində normal dayanmalarından ötrü zədələnmiş döyüş maşınını özü təmir etmiş, texnikanın üstündə düşmənlərə hücum etmiş, döyüş bölgəsi önündə yerləşən 13 saylı postda olmuş, düşmən texnikasının irəliləməsinə imkan verməmiş, düşmən piyadalarını məhv etmiş, yaralanmış döyüşçülərimizin döyüş mövqeyindən çıxarılması üçün bütün hərbi tədbirləri görmüş, işğalçıların güclü hücumuna baxmayaraq döyüş mövqeyini tərk etməmiş, düşmən əsgərlərinin irəliləməsinin qarşısını almışdır və sonda qəhrəmanlıqla həlak olmuşdur.

Döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə ölümündən sonra Ağamaliyev Rövşən "İgidliyə görə" medalı ilə təltif olunmuşdur.

60. KƏRİMOV YAŞAR ƏLƏKBƏR oğlu

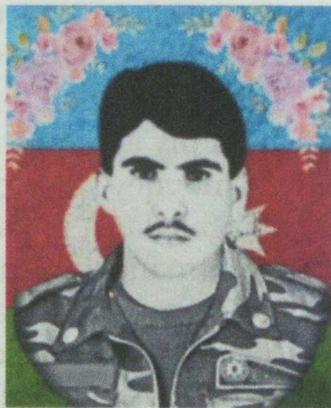
Kərimov Yaşar Ələkbər oğlu 12 aprel 1967-ci ildə Neftçala rayonu Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini Qədimkənd kənd orta məktəbində almış Yaşar Kərimov sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra o, Neftçala rayonunda yerləşən Yod-Brom istehsalı zavodunda əmək fəaliyyətinə başlamışdır.

12 iyul 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Yaşar Kərimov cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində və əsasən də Ağdamın müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Elə Ağdamın işğal günü 23 iyul 1993-cü il tarixdən Yaşardan heç bir məlumat almaq mümkün olmadı. Ağdamla birlikdə igid oğlumuzu da itirdik. Ailəli idi. Bir oğul övladı yadigar qalmışdır.

61. GÜNƏŞOV BABƏK ZAKİR oğlu

Şəhid Günəşov Babək Zakir oğlu - 1974-cü il aprel ayının 16-da Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olub, 1992-ci ildə kənd orta məktəbini bitirib. 1992-ci il sentyabr ayının 30-da hərbi xidmətə yola düşüb. Cəbhəyə yola düşdüyü ilk günlərdə Bakı ətrafında – Nasosnu deyilən qəsəbədəki hərbi hissədə olub. Sürücü işləyib. 1993-cü ilin aprel ayında öz xahişi ilə Füzuliyə -ön cəbhəyə gedib. Babək 814-saylı hərbi hissədə xidmətə başlamış, Füzuli bölgəsində bir çox igidliklər göstərmişdir. 1993-cü ilin avqust ayının 6-da "Üç təpə" əməliyyatında qəhrəmanlıqlar göstərən Babəkin sonrakı taleyi barədə heç bir məlumat yoxdur. Məzarsız şəhidimiz Babək subay idi.

62 AĞAYEV VAQİF ŞƏMSƏLİ oğlu

Vaqif Ağayev 10 avqust 1968-ci ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və tərxis olunub vətənə qayıdan Vaqif könüllü olaraq Qarabağ döyüşlərinə qoşulmuş, 1993-cü ilin avqust ayında Laçın ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Bankə qəsəbəsindəki Seyidlər məzarlığında dəfn edilib. Ailəli idi. Bir övladı vətənə yadigar qalıb.

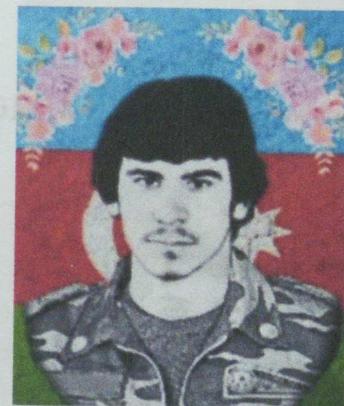
63. PİRƏLİYEV YUSİF HÜSEYN oğlu

Neftçalanın 17 yaşlı şəhidi Pirəliyev Yusif Hüseyin oğlu 13 may 1976-cı ildə anadan olmuşdur. 1991-ci ildə, 15 yaşında könüllü olaraq ordu sıralarına qoşulmuş, təlim keçdikdən sonra 16 yaşında əlinə silah alaraq Şuşada, Laçında, Ağdərədə, Murovdağda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. 1993-cü ildə 17 yaşında Ağdam ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Şəhid olduğdan sonra ailəsi nəşini tapa bilmədi. Neftçala Şəhidlər Xiyabanında təsəlli məzarı var.

64. NAĞIYEV MİRZƏ HÜSEYNQULU oğlu

Nağıyev Mirzə Hüseyinqulu oğlu 15 fevral 1967-ci ildə Neftçala rayonu Abasallı kəndində anadan olmuşdur. Həmin kənddə orta məktəbi bitirən Mirzə Nağıyev 03 may 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanır. Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə fəallıq göstərmişdir. Sonuncu döyüşdə itkin düşmüş Mirzə Nağıyevin sonrakı taleyi barəsində məlumat yoxdur. Sonradan şəhid statusu verilmişdir.

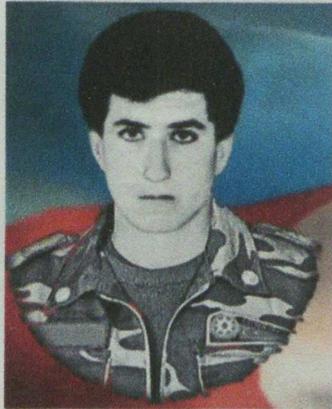

65. MƏHƏRRƏMOV MÜŞFİQ MÖVSÜM oğlu

Məhərrəmov Müşfiq Mövsüm oğlu 14 iyun 1969-cu ildə Neftçala rayonu Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur.

Kənd orta məktəbini bitirib sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və vətənə döndükdən sonra 1993-cü ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Zəngilan və Qubadlı ətrafında gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərmişdir. Son ana qədər kiçik bir dəstə ilə Qubadlının müdafiəsində dayanmış və qeyri-bərabər gedən döyüşdə itkin düşmüşdür.

Müşfiq Mövsüm oğlunun sonrakı taleyi haqqında məlumat almaq mümkün olmadı. Nə yazıq ki, əzizlərinin gözlərini yolda qoyan igidimiz Müşfiq də məzarsız şəhidlərimizdəndir.

66. MƏMMƏDOV CƏLAL ƏLİPƏNAH oğlu

Məmmədov Cəlal Əlipənah oğlu 12 iyun 1973-cü ildə Neftçala rayonu Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin kənddə alan Cəlal 14 may 1992-ci il tarixdə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilmişdir. Bir müddət Naxçıvan Muxtar Respublikasında hərbi xidmət keçdikdən sonra Cəlal Məmmədovun xidmətdə olduğu batalyon Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində döyüşlərə qatılır.

Həmçinin Füzuli rayonunun Dilağarda, Qorqan, Aşağı Veysəlli, Aşağı Seyidəhmədli və başqa kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Cəlal alayın kəşfiyyat bölüyündə PDM sürücüsü kimi xidmət etmişdir. 06 noyabr 1993-cü ildə Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Məzarı Aşağı Surra kənd qəbiristanlığındadır. Doğulub boya-başa çatdığı Aşağı Surra kənd Folklor Evi şəhidin adını daşıyır.

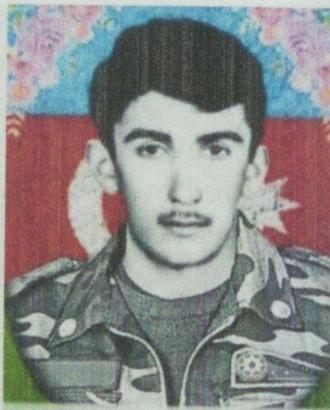
67. SƏFƏROV İLQAR ƏRZUMAN oğlu

Səfərov İlqar Ərzuman oğlu 06 avqust 1973-cü ildə Neftçala rayonu Mürsəqulu kəndində anadan olmuşdur. Xolqaraqaşlı kəndində orta məktəbi bitirmiş və təhsilini Bakıda Balıqçılıq Sənayesi Texnikumunda davam etdirən İlqar Səfərov vətənimizin dar günündə təhsilini yarımçıq qoyub könüllü olaraq 05 oktyabr 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanır. Laçın, Şuşa, Ağdam, Xocavənd, Qubadlı, Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak edir. 21 avqust 1993-cü ildə Füzulidə gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olur. 24 avqust 1993-cü ildə Mürsəqullu kənd qəbiristanlığında dəfn olunan şəhidimizin adı doğulduğu Mürsəqullu kənd məktəbinə verilmişdir. Subay idi.

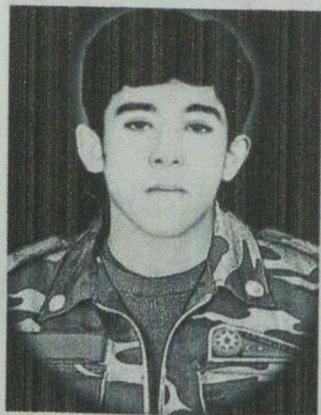

68. AĞAYEV TEHRAN MİRASLAN oğlu

Ağayev Tehran Miraslan oğlu 02 dekabr 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. 15 may 1992-ci il tarixdə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilən Tehranın döyüş yolu Füzuli batalyonunun tərkibində Quşçular kəndindən başlayır. Tehranın həmin rayonun Əhmədbəyli, Əhmədabad kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etdiyi bildirilir. Məhz Əhmədabad kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə, 09 dekabr 1993-cü ildə şəhadətə qovuşan igid vətən oğlu subay idi.

69. HƏSƏNOV VURĞUN MƏMMƏD oğlu

Həsənov Vurğun Məmməd oğlu 11 noyabr 1969-cu ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

Neftçala şəhər tam orta məktəbini bitirdikdən və sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçdikdən sonra vətənə dönmən Vurğun Həsənov 24 iyul 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilir. O zaman torpaqlarımız uğrunda erməni daşnakları ilə aparılan döyüşlərin ön nöqtələrində, savaşın içində olan igidimiz 28 dekabr 1993-cü ildə Zəngilan istiqamətində gedən döyüşlərdə itkin düşmüşdür. Sonrakı taleyindən heç bir məlumat almaq mümkün olmayan Həsənov Vurğun Məmməd oğluna sonradan şəhid statusu verilmişdir.

70. HÜSEYNOV FARİZ HAFİZ oğlu

Hüseynov Fariz Hafiz oğlu 03 avqust 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Oryad kəndində anadan olmuşdur.

18 oktyabr 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Fariz 1994-cü ilin fevral ayının 4-də Füzuli rayonunun müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

71. BABAYEV TAHİR GÜLMƏMMƏD oğlu

Babayev Tahir Gülməmməd oğlu 29 yanvar 1964-cü ildə Neftçala rayonu Xəzər kəndində anadan olmuşdur. Xolqarabucaq kənd orta məktəbini tamamlamış və 2 il sovet qoşunlarında xidmət etmişdir. Hərbi xidməti bitirdikdən sonra Bakı Polis İdarəsində işə başlamışdır. Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsində xidmət edən baş çavuş Tahir Babayev Çaykənd və Goranboy əməliyyatlarında xüsusi igidliklər göstərmişdir. Laçın, Şuşa, Kəlbəcər, Ağdam, Füzulinin müdafiəsi uğrunda şücaətlə döyüşmüşdür. 1994-cü ildə Şişqayada şəhid olmuşdur. Xoltəzəkənd məzarlığında dəfn edilib. "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif olunmuşdur. Ailəli idi. 2 övladı var.

72. MƏDƏTOV HƏŞİM NƏSİB oğlu

Mədətov Həşim Nəsim oğlu 29 yanvar 1974-cü ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Orta məktəbi yüksək qiymətlərlə bitirmiş və Tibb İnstitutuna daxil olmuşdur. Həmçinin güclü tennisçi olan Həşim bir çox şəhərlərdə yarışlara qatılmışdır. Vətənin dar günündə təhsilini yarıda qoyub könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, kəşfiyyatçı kimi Qozlu, Çıldıran, Drambon döyüşlərində fəal iştirak etmişdir. 1993-cü ildə Kəlbəcər dağlarında itkin düşmüşdür. 19 illik qısa ömrə çox şeyi sığışdıra bildi Mədətov Həşim. Təhsil, döyüş, şəhadət və ən nəhayət əbədiyyət...

73. ZEYNALOV AZAD AĞAVERDİ oğlu

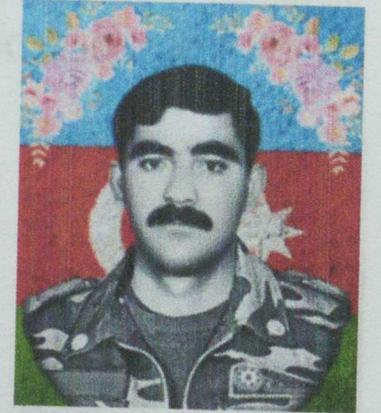

Zeynalov Azad Ağaverdi oğlu 11 mart 1967-ci ildə Neftçala rayonunun Dördlər kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin kənddə alan Azad Neft-Kimya İnstitutuna daxil olmuş və institutu bitirdikdən sonra sovet ordusu sıralarında Gürcüstan Respublikasında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Ordu sıralarından tərxis olunan Azad Zeynalov Bakıda

Neftayırma zavodunda işləyirdi. Vətən torpaqlarında erməni daşnaklarının xalqımızı zorən cəlb etdiyi Qarabağ müharibəsinin gedişində Azad da başqa vətən oğulları kimi laqeyd qala bilmir və könüllü olaraq döyüşən orduya qoşulur. Bir sıra yaşayış məntəqələrinin düşmənlərdən təmizlənməsində fəal iştirak edən Azad 13 fevral 1994-cü ildə Ağdərənin Şəhriyar yüksəkliyi uğrunda gedən döyüşlərdə yaralı yoldaşlarına kömək edərkən özü də yaralanır. Onun sonrakı taleyi haqqında məlumat almaq mümkün olmamışdır. İtkin sayılır. 1996-cı ildə Azad Zeynalova şəhid statusu verilmişdir.

74. EMİNOV COŞQUN EMİN oğlu

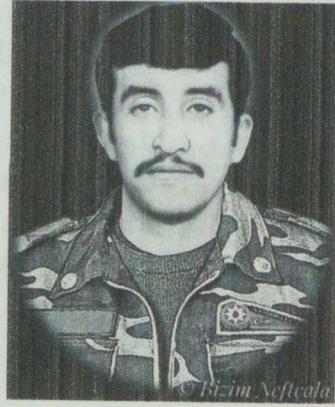
Eminov Coşqun Emin oğlu 02 yanvar 1969-cu ildə Neftçala rayonunun Qırmızı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin kənddə alan Coşqun vətənin dar günündə bütün qeyrətli vətən övladları kimi ordu sıralarında düşməne qarşı vuruşmaq üçün cəbhəyə yollanmışdır. Torpaqlarımızın düşməndən azad olunması uğrunda döyüşlərdə fəallıq göstərən igid vətən övladından 24 dekabr 1994-cü il tarixindən sonra heç bir məlumat almaq mümkün olmamışdır. Eminov Coşqun da Neftçala rayonundan olan 53 məzarsız şəhidimizdən biridir.

75. ƏLİYEV HACIBALA AĞABALA oğlu

Əliyev Hacibala Ağabala oğlu 04 mart 1959-cu ildə Neftçala rayonu Uzunbabalı kəndində anadan olmuşdur.

İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçən Hacibala ordudan tərxis olunduqdan sonra 1993-cü ildə kö-nüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmət etmişdir. 1994-cü ilin yanvar ayında şiddətli döyüşlərin birində şəhid olmuşdur.

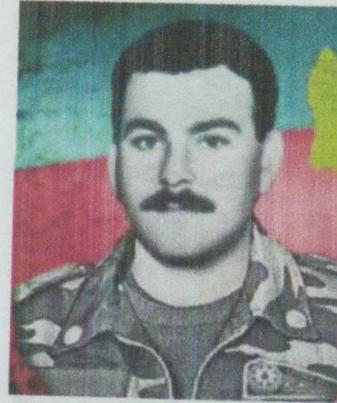
76. AXUNDOV QALİB QƏDƏMŞAH oğlu

Axundov Qalib Qədəmşah oğlu 15 dekabr 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Yeniqışlaq kəndində anadan olmuşdur. Vətənin ağır günlərində hərbi xidmətə yollanmış, Bakıda və Lənkəranda hərbi sirləri öyrəndikdən sonra cəbhənin ön xəttində xidmətini davam etdirmişdir. Daxili Qoşunların mərd döyüşçülərindən idi. 1993-cü ildə Ağdam və Ağdərə rayonlarının müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə 9 döyüş yoldaşı ilə birlikdə

son güllələrinə kimi döyüşdülər və düşməni böyük itki ilə geri çəkilməyə məcbur etdilər. Lakin özləri də müdafiə səngərində şəhid oldular.

77. CAVADOV CƏLİL MƏTLƏB oğlu

Cavadov Cəlil Mətləb oğlu 15 iyul 1970-ci ildə Neftçala rayonunun Yenikənd kəndində anadan olmuşdur. Həmin kənddə 8-illik təhsilini bitirmiş, sonra rayon mərkəzində 151 saylı texniki – peşə məktəbinə daxil olmuş və 1987-ci ildə oranı bitirmişdir.

23 mart 1994-ci ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilən Cəlil Cavadovun döyüş yolu da ömrü kimi çox qısa olur. Belə ki, həmin dövrdə Fizuli rayonunun Horadiz qəsəbəsi uğrunda qızgın döyüşlər gedirdi. Həmin istiqamətdə postlarımızın qorunmasında fəallıq göstərən Cəlil 21 aprel 1994-cü il tarixdə döyüş əməliyyatlarında düşmən gülləsinə tuş gəlir və aldığı yaradan şəhid olur. Xatirəsi əbədiləşdirilmişdir. Neftçala Kürəgzi Nərə Balıqları Yetişdirmə zavodu şəhidimizin adını daşıyır. Məzarı Neftçala Şəhidlər Xiyabanındadır.

78. MƏCİDOV RAUF MALİK oğlu

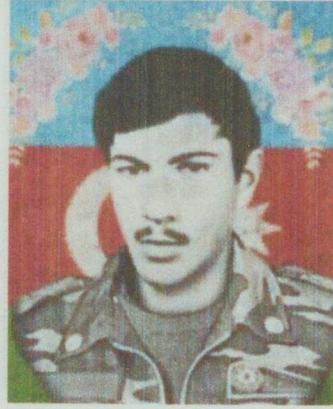
Məcidov Rauf Malik oğlu 21 oktyabr 1964-cü ildə Neftçala rayonu Mirqurbanlı kəndində anadan olmuşdur.

Kənd orta məktəbini bitirən Rauf iki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçmiş və tərxis olunduqdan sonra vətənə dönmüşdür. 26 oktyabr 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilən Rauf Məcidov Milli Ordu sıralarında döyüşlərə qatılır. 02 fevral 1994-cü ildə Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə itkin düşən Rauf məzarsız şəhidlərimizdən biridir. Cəbhəyə gedən zaman evli olan Raufun bir oğul övladı vətənə əmanət qalmışdır.

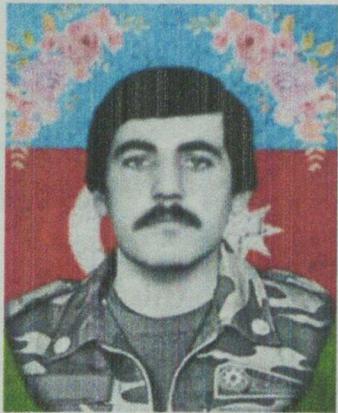

79. ABİŞOV VƏFADAR SƏFAYƏT oğlu

Abışov Vəfadar Səfayət oğlu 05 dekabr 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Qədimkənd kəndində anadan olmuşdur. 23 yanvar 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Vəfadar Abışov bir müddət təlimlər keçdikdən sonra Milli Ordunun tərkibində cəbhə bölgəsinə göndərilmişdir. Bir çox istiqamətlərdə döyüslərdə olan igid vətən övladı 1993-cü ilin fevral ayında Ağdərənin Çıldıran kəndi uğrunda gedən döyüslərdə iştirak etmiş və sonuncu döyüşdən sonra onun haqqında heç bir məlumat almaq mümkün olmamışdır. Atası Səfayət Abışov üç il sərasər cəbhə bölgələrində övladının axtarışını davam etdirsə də, heç bir nəticə əldə edə bilməmişdir. Abışov Vəfadar da Neftçala rayonundan cəbhəyə gedib dönməyən 53 məzarsız şəhidimizdən biridir.

80. ƏLİYEV ŞƏMSƏDDİN SƏFTƏR oğlu

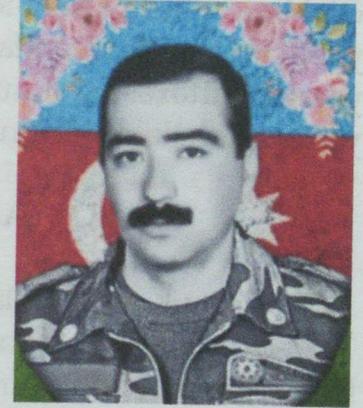
Əliyev Şəmsəddin Səftər oğlu 21 noyabr 1962-ci ildə Neftçala rayonunun Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur.

Kənd tam orta məktəbini bitirən Şəmsəddin Əliyev sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və tərxis olunduqdan sonra vətənə dönərək əmək fəaliyyətinə başlamışdır. Torpaqlarımızda erməni daşnaklarının başlatdığı Qara-

bağ müharibəsinin qızğın vaxtlarında Şəmsəddin də biganə qala bilməmiş, 20 noyabr 1993-cü ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və ön cəbhəyə yollanmışdır. 31 yanvar 1994-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüslərdə itkin düşmüşdür. Məzarsız şəhidimizin iki oğul övladı vətənə əmanət qalmışdır.

81. ƏLƏKBƏROV ƏLİYAR ƏDALƏT oğlu

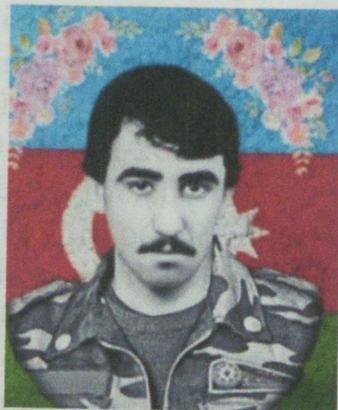
Ələkbərov Əliyar Ədalət oğlu 10 fevral 1965-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 1 saylı tam orta məktəbin rus bölməsini bitirən Əliyar Bakıda Neft Akademiyasına daxil olmuş və institutu yüksək qiymətlərlə başa vurmuşdur. Ali təhsilli gənc Əliyar ixtisasına uyğun gözəl işi, çox sevgiyi gənc ailəsi, iki körpə övladı olmasına rəğmən vətənimizin dar günündə biganə qala bilmədi, 1992-ci ildə Qarabağ uğrunda qızğın döyüslərin getdiyi zaman hərbi komissarlığa ərizə yazıb könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşuldu. Baş leytenant hərbi rütbəsi olan Əliyar bir çox döyüslərdə fəal iştirak etmiş, mərd insan, cəsur döyüşçü kimi döyüş yoldaşlarının rəğbətini, sevgisini qazanmışdı. 1993-cü ilin dekabr ayının sonlarında 3 günlük icazə ilə oğlunun doğum gününə gələn Əliyarın ailəsi, yaxınları ilə vida görüşü olur bu gəliş. 2 yanvar 1994-cü il tarixdə yenidən döyüş bölgəsinə qayıdaraq işğal olunmuş rayonlarımız uğrunda ağır döyüslərin getdiyi bölgələrimizdə ön xətdə döyüslərə qatılır qeyrətli vətən övladı. 15 fevral 1994-cü ildə Kəlbəcər rayonu uğrunda gedən döyüslərdə Murovdağda izsiz-soraqsız itkin düşmüşdür igid həmyerlimiz.

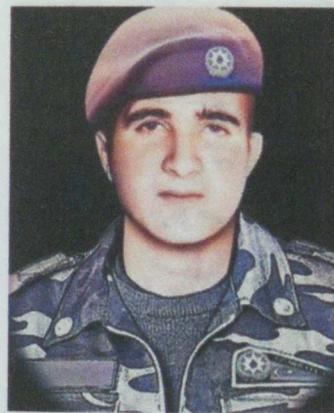
Onu tanıyanların qəlbində Əliyar xoş xasiyyətli, mərd, dürüst, ailəcanlı, vətənsəvər biri kimi yaşayır. Anası və sevimli ailəsi onun yoxluğunu, şəhadətini qəbul edə bilmir, onun nə zamansa sağ-salamat dönə biləcəyi ümidi ilə yol gözləyir hələ də... Yaxınları uzun illər Əliyar sorağı ilə döyüş bölgələrini gəzib – dolaşsalar da, heç bir soraq olmadı ondan. Qardaşı Vaqif yol gözləyə-gözləyə qaldı, evlənib ailə-uşaq sahibi olmağı belə özünə rəva bilməyib indiyə kimi. Əliyarın yadigarı olan iki gül balanın qardaşının adına layiq övlad olmaları üçün maddi-mənəvi dəstəyini heç zaman əsirgəməmiş və sonunda istəyinə nail ola bilmişdir Vaqif Ələkbərov. Belə ki, şəhidimizin hər iki övladı vətən üçün, cəmiyyət üçün layiqli vətəndaş kimi yetişmiş, ali təhsil alıb xalqa, elinə yararlı mütəxəssis olmuşlar. Amma gözəl ürəkli, qəhrəman Əliyarın yeri hələ də görünür. Ruhun şad olsun, dəyərli, mərd insan!

82 SOLTANOV KAMAL GÜLAĞA oğlu

Soltanov Kamal Gülağa oğlu 1 avqust 1970-ci ildə Neftçala rayonunun 1 Qaralı kəndində anadan olmuşdur. Rayonun Qədimkənd kənd orta məktəbini bitirən Kamal Soltanov sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Tərxis olunduqdan sonra vətənə dönən Kamal kənd təsərrüfatı sahəsində əmək fəaliyyətinə başlayır. 21 avqust 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan Milli Ordu sıralarında xidmətə göndərilir. Cəbhənin bir çox istiqamətlərində döyüslərdə fəal iştirak etmişdir. Son döyüş yeri Kəlbəcər uğrunda gedən döyüslər olmuşdur. 12 fevral 1994-cü il tarixdən sonra Soltanov Kamal haqqında heç bir məlumat almaq mümkün olmamışdır. İtkin Kamal Soltanova sonradan şəhid statusu verilmişdir.

83. HƏZİYEV FAİQ QULAMHÜSEYN oğlu

Həziyev Faiq Qulamhüseyn oğlu 17 iyul 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Xolqarabucaq kəndində anadan olmuşdur. İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçən Faiq Həziyev ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra vətənə dönür və 13 sentyabr 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilir. Milli Ordu sıralarında döyüslərə qatılan Faiq 09 yanvar 1994-cü ildə Ağdam rayonu uğrunda gedən döyüslərdə şəhid olmuşdur.

Subay idi. Məzarı doğulduğu kənd qəbiristanlığındadır.

84. MUSTAFAYEV FƏRƏC SƏNAN oğlu

Mustafayev Fərəc Sənan oğlu 1967-ci ildə Neftçala rayonunun Qırmızı Şəfəq kəndində anadan olmuşdur. Kənd ümumi orta məktəbini və Neftçala Texniki Peşə məktəbini bitirmişdir. 1992-ci ildə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuşdur. Ağdərə ətrafında gedən döyüslərin birində 6 düşməni təkbaşına məhv etmiş, 8 yaralı döyüşçü yoldaşını ölümün caynağından xilas etmişdir. Lakin həmin döyüşdə sinəsindən ağır yaralanmışdır. 1994-cü ilin yanvar ayında şəhid olmuşdur. Pirətavan məzarlığında dəfn edilib. Yenikənd kənd ümumi orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

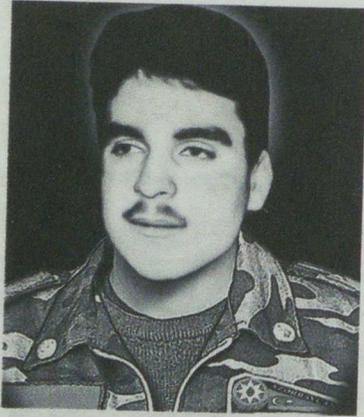

85. YUSİFOV CƏMŞİD FƏRMAN oğlu

Yusifov Cəməşid Fərman oğlu 12 mart 1964-cü ildə Neftçala rayonunun Tatar-məhlə kəndində anadan olmuşdur. İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçirən Cəməşid vətənin dar günündə biganə qala bilmədi. Könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulan Cəməşid bir çox cəbhə bölgələrində işğalçı erməni ordularına qarşı igidliklə döyüşmüşdür. Cəməşid Yusifov 28 yanvar 1994-cü ildə Füzuli bölgəsində döyüşlər zamanı itkin düşmüşdür. 2 övladı vətənə əmanət qaldı.

86. SÜLEYMANOV FAMIL ƏLİ oğlu

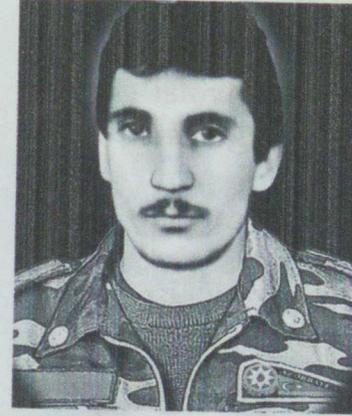
Süleymanov Famil Əli oğlu 20 yanvar 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Şirvan Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur.

Orta təhsili həmin kənddə alan Famil sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Tərxis olunub vətənə döndükdə artıq torpaqlarımızda erməni qəsbkarları ilə şiddətli müharibə girdi və o, 1992-ci ildə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, 1994-cü ildə Ağdam ətrafında gedən döyüşlərdə

şəhid olmuşdur.

Öz qızıl qanı ilə Vətən torpaqlarını suvaran Famil kimi ərənlərimiz ona "Bizimdir torpaq" möhürü vurdu.

87. GÖZƏLOV RAFİQ ADİL oğlu

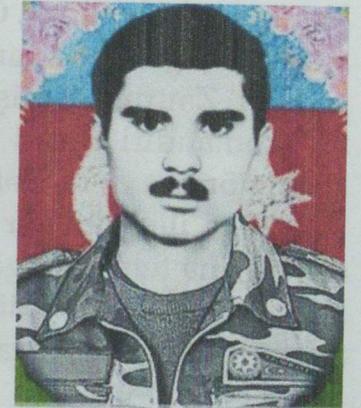

Gözəlov Rafiq Adil oğlu 9 oktyabr 1970-ci ildə Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Xıllı qəsəbə orta məktəbini və Neftçala Peşə məktəbini bitirmişdir.

Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçən Rafiq Gözəlov tərxis olunub Vətənə qayıtdıqda artıq torpaqlarımızda Qarabağ uğrunda erməni daşnakları ilə işğalçılıq müharibəsi başlamışdı. Rafiq də başqa qeyrətli vətən övladları kimi biganə qala bilmədi, 20 fevral 1993-cü ildə Milli Ordu sıralarına qoşulub Vətənin müdafiəsinə yollandı və döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərdi. 1994-cü ildə Füzuli ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid oldu igid Rafiq. Məzarı doğulduğu Xıllı qəsəbəsindədir. Xıllı qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

88. MÜTƏLLİMOV AQİL ƏSƏDAĞA oğlu

Mütəllimov Aqil Əsədağa oğlu 17 fevral 1975-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Orta məktəbi və Şirvan şəhərində sürücülük məktəbini bitirdikdən sonra Vətənin müdafiəsinə yollanmışdır. Ağcabədi, Beyləqan rayonlarında xidmət etmişdir. Peşəsi sürücü olsa da, vaxtaşırı döyüşlərdə iştirak edir, yaralı döyüş yoldaşlarının döyüş meydanından çıxarı

rılmasında, ön cəbhədə xidmət edən əsgərlərin silah-sursat, ərzaq, su və digər zəruri məmulatlarla təmin edilməsində müstəsna xidmətlər göstərirdi. 1993-cü ilin dekabrında Beyləqan ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

89. ƏLƏKBƏROV ZAUR ABSƏMƏD oğlu

Ələkbərov Zaur Absəməd oğlu 1974-cü il may ayının 21-də Neftçala rayon Qaçaqkənd kəndində dünyaya göz açdı. Zaur çox çalışqan şagird idi, dərslərini əla qiymətlərlə oxuyurdu. Hələ birinci sınıfdən əlaçılar siyahısında Zaurun da adı və fotosəkli var idi. Müəllimlər və şagirdlər arasında hörmət qazanan Zaur məktəb rəhbərliyi tərəfindən tərifnamələr almışdı. Zaurun idmana böyük marağı vardı. Neftçala rayonu üzrə keçirilən bir çox idman yarışlarında mükafata da layiq görülmüşdü.

1991-ci ildə orta məktəbi bitirən Zaur Bakı Plan-İqtisad Texnikimuna qəbul olunur. Orada təhsil aldığı müddətdə həqiqi hərbi xidmətə çağırılır. O zamanlar Qarabağ uğrunda qızğın döyüşlər gedirdi. Zaurun döyüş yeri Ağdam rayonundakı Kötəl batalyonu (komandiri Ərşad bəy) idi. Hərbi xidmət zamanı Zaur hər kəsin hörmət və rəğbətini qazanmışdı.

1992-ci ilin oktyabr ayında Zaurun yaralandığı barədə valideynlərinə teleqram gəlir. Zaur Bakı şəhəri Bayıl qəsəbəsindəki hərbi hospitalda müalicə olunurdu. Düşmən gülləsi Zaurun bud nahiyəsini parça-parça etmişdi. Dörd ay sonra, 1993-cü ilin fev-

ral ayında nəhayət ki, Zaur ayaq üstə durub yeriməyə başladı. Ailə üzvlərinin sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Bütün kənd camaatı, qohumlar valideynlərə gözyaşına gəlmişdilər.

Hospitaldan "Hərbi xidmətə yararsız" olduğu barədə arayış vermələrinə baxmayaraq, Zaur döyüş yoldaşlarının yanına qayıtmaq istəyirdi. Anasının çoxsaylı "Oğul, sən yaralısan, hələ yaran tam sağalmayıb, çoxlu qan itirmisən, getmə!" təkidlərinə baxmayaraq Zaur sözündən dönmür. "Mən döyüş yoldaşlarıma söz vermişəm, ana, burada qala bilmərəm, gedib ermənilərdən qisasımı almalıyam" – deyib, yenidən cəbhəyə yollanır.

1993-cü ilin avqust ayının 22-də Ağdama qayıdan Zaur bir dəfə də olsun evə gəlmədi. Ağdamdakı bütün döyüşlərdə şücaətlə döyüşdü.

1993-cü il dekabr ayının 27-si Zaurun şəhid olduğu barədə faciəli xəbər gəldi.

Beləcə, Zaur adlı bir gəncin ömrü yarımçıq qaldı. Toysuz Zaurun heç bir yadigarı qalmadı. Hər şeyi özü ilə apardı. Bir yarımçıq albomu qaldı, yarım qalmış təhsili və yarım qalmış arzuları.

Bu yazılar vaxtilə bir şəhid anasının göz yaşları ilə qələmə aldığı xatirələrdir. Qoy gələcək nəslə bir yadigar olaraq qalsın və bilsinlər ki, nankor və mənfur ermənilər xalqımızın başına necə müsibətlər gətirib. Neçə-neçə analar oğulsuz, gəlinlər ərsiz, uşaqlar atasız qalıb.

90. GÖYÇƏYEV AYAZ ABBAS oğlu

Göyçəyev Ayaz Abbas oğlu 08 oktyabr 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur.

15 may 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilən Ayaz Göyçəyev cəbhənin bir çox istiqamətlərində erməni daşnaklarına qarşı döyüşlərdə iştirak etmişdir. 26 dekabr 1993-cü il tarixdə Ağdamın Mərzəli kəndi ətrafında gedən döyüşlərdən sonra Ayaz haqqında heç bir məlumat almaq mümkün olmamışdır.

Neftçala rayonundan Qarabağ uğrunda döyüşlərə qatılan və itkin düşmüş 53 məzarsız şəhidlərimizdən biri də Ayaz Abbas oğludur. Onun övlad itkisinin acısını daşıyan hər iki valideyni artıq haqq dünyasına qovuşmuşdur. Allah rəhmət eləsin.

91. KƏRİMOV SEYMUR QƏZƏNFƏR oğlu

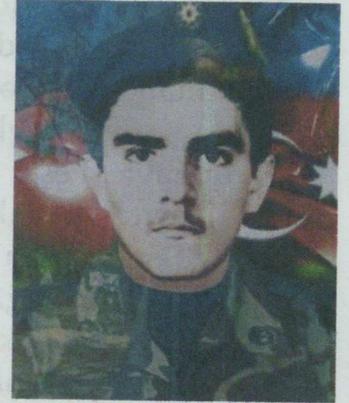

Kərimov Seymur Qəzənfər oğlu 8 dekabr 1972-ci ildə Neftçala rayonunun Yenikənd kəndində anadan olmuşdur. Bankə qəsəbə orta məktəbini və peşə məktəbini bitirmişdir. 1992-ci ildə vətənin müdafiəsinə yollanmış və 1994-cü ildə Füzuli rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

"Kür-təcrübə Nərə Balıqartırma Zavodu" şəhidin adını daşıyır.

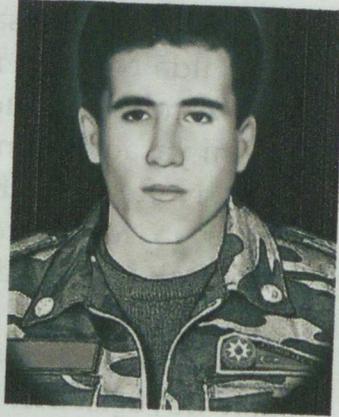
92. NƏCƏFOV İLQAR HƏSƏNALI oğlu

Nəcəfov İlqar Həsənalı oğlu 20 yanvar 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Xolqarabucaq kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini yaşadığı kənddə alan İlqar 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılır və Milli Ordu sıralarında təlimlər keçərək cəbhə bölgələrinə göndərilir. 1994-cü ilin yanvar ayının 10-da Füzuli rayonu Əbdülrəhmanlı kəndi uğrunda gedən döyüşlərdən sonra Nəcəfov İlqar barədə heç bir məlumat almaq olmur və o da itkin sayılır. Uzun müddət övladının axtarışı ilə məşğul olan ata nəhayət ki, üstündən 25 il keçəndən sonra İmişli rayonunun Şəmmədli kənd qəbiristanlığında naməlum şəhid məzarlarının olduğunu eşidir. Həmin rayonun axundu ilə əlaqə saxlayıb öyrənir ki, müharibə gedən zamanlarda həmin qəbiristanlıqda 32 naməlum şəhid dəfn olunsa da, artıq 25 şəhidin şəxsiyyəti müəyyənləşdirilmiş və aidiyyəti üzrə ailələrinə təhvil verilmişdir. Şəhidin atası Həsənalı Nəcəfov oğluna aid olan şəkli də götürüb həmin əraziyə gedir və axundla söhbətdən məlum olur ki, şəhidlər dəfn olunmazdan əvvəl şəkilləri çəkilmişdir. Atanın apardığı şəklin şəhidlərdən birinə aid olduğunu axund da təsdiq edir. Şəhid ailəsinin prezidentə müraciətinə əsasən işə baxılır və şəhidin nəşinin öz doğma kəndinə köçürülməsinə icazə verilir. Beləliklə, itkin sayılan məzarsız şəhidlərimizdən biri öz doğma kəndində torpağa tapşırılır.

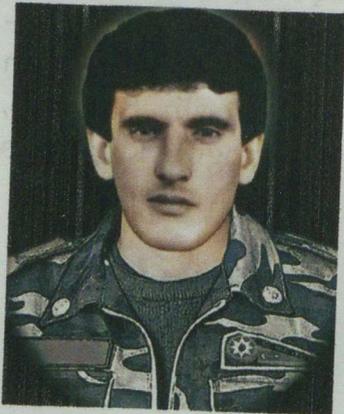

93. HƏMİDOV VİDADİ XƏLİL oğlu

Leytenant Həmidov Vidadi Xəlil oğlu 21 oktyabr 1965-ci ildə Neftçala şəhərinin Oryad məhəlləsində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 3 saylı tam orta məktəbin və Sumqayıt Peşə Məktəbini bitirmişdir. 2 il sovet qoşunlarında hərbi xidmət keçmiş, qayıtdıqdan sonra mənzil-tikinti idarəsində çalışmağa başlamışdır. Vətənin dar günündə könüllü olaraq zabiti kimi Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, Füzuli rayonunun müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərə rəhbərlik edən igid hərbiçilərdən biri olmuşdur. 1994-cü ilin yanvar ayında yaralanmış əsgərini döyüş meydanından çıxaran zaman güllə yarası almış və şəhid olmuşdur. Ailəli idi. İki övladı vətənə yadigar qalıb. Neftçala rayonunda Pirətavan məzarlığında dəfn edilib. Neftçala şəhər 3 saylı körpələr evi və uşaq bağçası şəhidin adını daşıyır.

94. SADIQOV MAHIR ƏLİHEYDƏR oğlu

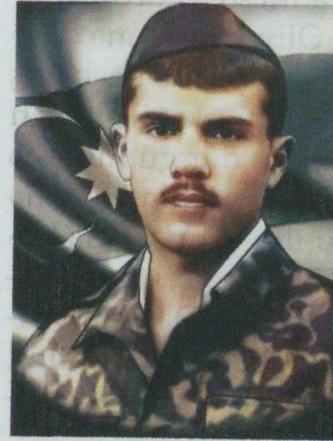

Sadıqov Mahir Əliheydər oğlu 13 yanvar 1961-ci ildə Neftçala rayonunun 1-ci Mayak kəndində anadan olmuşdur.

İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında, Əfqanıstan Xalq Respublikasında oddan-alovdan keçən Mahir vətənə döndükdən sonra bir müddət doğulduğu Neftçala rayonunda işləmiş və 30 oktyabr 1993-cü ildə könüllü olaraq Milli Ordu sı-

ralarında vətənin müdafiəsinə qoşulmuş 1994-cü ildə Ağdamın Gülablı kəndi yaxınlığında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Cəbhəyə gedərkən Mahir evli idi. Bir qızı vətənə əmanət qalmışdır. Kənd orta məktəbi şəhidin adını daşıyır...

95. HƏSƏNOV KAMRAN SƏRDAR oğlu

Həsənov Kamran Sərdar oğlu 21 sentyabr 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Qaçaqkənd kəndində anadan olmuşdur.

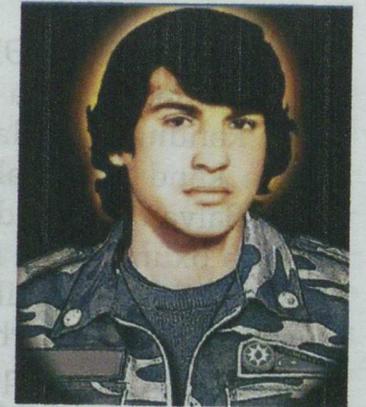
9 sentyabr 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmışdır. 1994-cü ilin yanvar ayında Tərtər ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

Məzarı doğulduğu Qaçaqkənd kənd qəbristanlığındadır.

96. SƏLİMOV ASİF SƏLİM oğlu

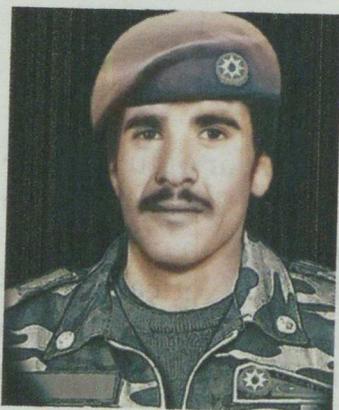
Səlimov Asif Səlim oğlu 5 iyun 1965-ci ildə Neftçala rayonunun 2-ci Mayak kəndində anadan olmuşdur.

Kənd orta məktəbini bitirən Asif Səlimov iki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında başa vursa da, Vətənin dar günündə laqeyd qala bilmədi və könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşuldu. Qarabağ uğrunda döyüşlərdə fəal iştirak edən igid vətən övladı 1994-cü ilin yanvar ayında Ağdamın müdafiəsi uğrunda

gedən döyüslərdə şəhid olmuşdur. Pirətavan məzarlığında dəfn edilib. Kənd orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

97. ƏLİYEV ƏLİYUSİF YƏHYA oğlu

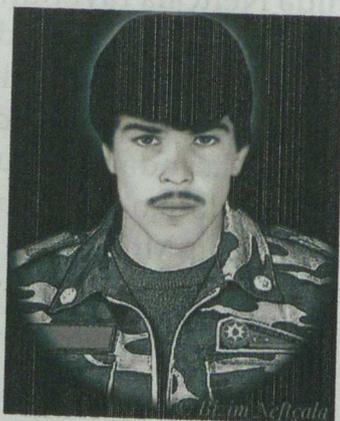
Əliyev Əliyusif Yəhya oğlu 14 yanvar 1964-cü ildə Neftçala rayonu Qaçaqkənd kəndində anadan olmuşdur.

İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında başa vuran Əliyusif vətənə döndükdən sonra əmək fəaliyyətinə başlamış və sevib seçdiyi Ülkər xanımla ailə həyatı qurmuşdu. Lakin vətənin dar günündə o da başqa mərd vətən oğulları kimi biganə qala bilmədi. 1993-cü ilin yanvarında könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşuldu.

Bir çox döyüslərin fəal iştirakçısı olan Əliyusif Əliyev 1994-cü ilin yanvar ayında Ağdam ətrafında gedən döyüslərdə şəhid olmuşdur. 3 övladı vətənə əmanət oldu. Qaçaqkənd məzarlığında dəfn edilmişdir şəhidimiz.

98. SƏLİMOV RAHİM ƏLİAĞA oğlu

Səlimov Rahim Əliağa oğlu 19 may 1970-ci ildə Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. 1987-ci ildə kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra Salyan şəhərində sürücülük məktəbində oxumuşdur. 1988-1990-cı illərdə Rusiyanın Saratov vilayətində sovet ordusu sıralarında hərbi xidmət keçmişdir. Tərxis olunduqdan sonra 1993-cü ildə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin Tərtər istiqamə-

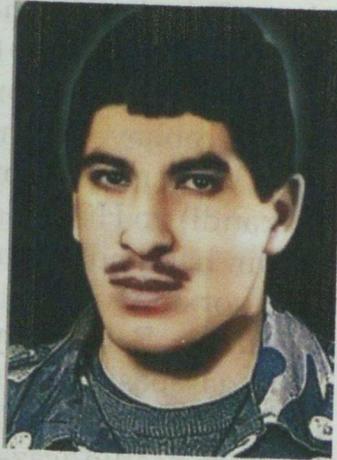
tində gedən döyüslərə qatılmışdır. 703 sayılı hərbi hissənin tərkibinə daxil olan "Babək-44" batalyonunun sırası avtomatçı əsgəri olur. Bölüyün əsgərləri Tərtərdə bir gün qaldıqdan sonra Ağdərə yaxınlığındakı yanacaqoldurma stansiyası ərazisinə gətirilir və burada 701, 703 sayılı briqadaların əsgərləri ilə birlikdə döyüş mövqeyi tutur. Rahimin ilk döyüşü 1993-cü ilin iyulunda, Çaylı kəndində olmuşdu. Həyacan signalı ilə ayağa qalxan əsgərlərimiz mərdliklə döyüşərək düşmənin xain hücumunun qarşısını almış, Talış kəndi istiqamətində irəliləmişdilər. Daha sonra Rahim Levonarx, Akop Komari, Madagiz, Tonaşen və başqa kəndlər uğrunda döyüslərdə iştirak etmişdi. Səlimov Rahimlə eyni gündə cəbhəyə getmiş və onunla bütün döyüslərdə düşməne qarşı vuruşmuş Babayev İlham İbrahim oğlu (Neftçala r. Dördlər kəndi) və Hüseynov Abseyin Əhmədağa oğlu (Xıllı qəsəbəsi) Rahim haqqında xatirələrini bölüşərkən onu vətənpərvər bir insan, qorxmaz və cəsur bir əsgər, yaxşı yoldaş kimi səciyyələndirirdilər. Rahimin yaxın qohumu Hüseynov Səfalı müəllim (Xıllı qəsəbəsi) danışır ki, 1993-cü ilin yayında ailə üzvlərimizlə Rahimə dəymək üçün Tərtərə getmişdik. Onun komandirindən bir neçə saatlıq icazə aldıq, söhbətləşdik. Axırda Rahim- "düşməni tam məğlub edənə qədər döyüşəcəyik" deyib söhbətə yekun vurdu. 1993-cü il dekabrın 19-da Madagiz gölünün üstündə güclü döyüş gedir. Bizim PK-çı əsgərimiz vurulur. Ona köməyə tələsən İlham Babayev də yaralanır. Rahim və dostları onları geri çəkəndən sonra güllə yağışı altında hücum keçərək düşməne zərbələr vurur, onun qərargahını tutur. Bu zaman qiymətli sənədlər, kəşfiyyat məlumatları əldə edilir. Rahim öz döyüşçü yoldaşları ilə daha çox gecə vaxtı xüsusi əməliyyatlara göndərilirdi. Bu zaman onlar müəyyən yaşayış məntəqələrini, yüksəklikləri düşməndən alıb möhkəmlənmək üçün digər bölmələrimizə təhvil verirdilər. 1994-cü ilin yanvarın 27-də Ağdərədə 3-cü sovxoz deyilən yerdə (Levonarx kəndinə yaxın) qarşıdakı təpələrdə əlverişli mövqe tutmuş ermənilər "Babək-44" batalyonu əsgərlərini minomyot atəsinə tutur. Döyüşçülərimiz igidlik göstərərək düşməne əks-zərbələr endirir. Yaxında partlayan

mərmi qəlpələrindən bir neçə döyüşümüz yaralanır. Vətən uğrunda müharibənin şərəfli döyüş yollarını keçmiş Səlimov Rəhim Əliəğa oğlu qəhrəmancasına şəhid olur və doğulduğu kənd məzarlığında dəfn edilib. (Şəhidimiz haqqında material "Vətən səsi" qəzetinin 1994-cü il 22 iyul sayında dərc olunmuşdur)

99. ABDULLAYEV MƏMMƏDAĞA İSLAM oğlu

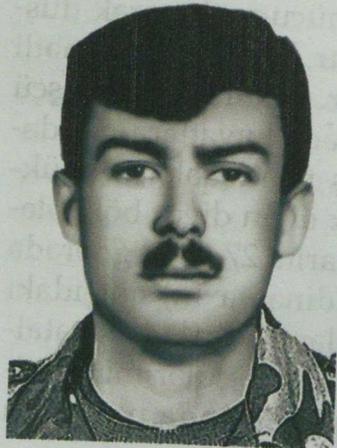
Abdullayev Məmmədəğa İslam oğlu 20 fevral 1965-ci ildə Neftçala rayonunun Qaçaqkənd kəndində anadan olmuşdur.

Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçən Məmmədəğa Qarabağ ətrafında döyüşlərin qızgın vaxtında- 30 oktyabr 1993-cü ildə könüllü olaraq cəbhəyə yollanır. Bir çox döyüşlərdə fəal iştirak edən üç övlad atası, mərd insan 16 yanvar 1994-cü ildə Ağdam rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

100. TAĞIYEV VÜSAL ƏNVƏR oğlu

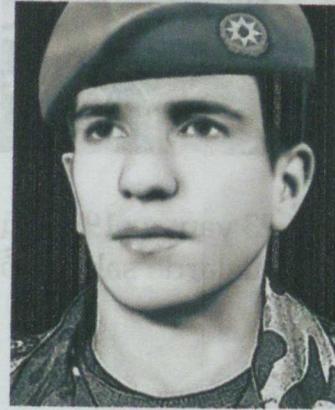
Tağıyev Vüsal Ənvər oğlu 6 avqust 1974-cü ildə Neftçalanın Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. Kənd tam orta məktəbini və Salyan Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirmişdir. 1992-ci ildə Hərbi xidmətə yollanmış, Milli Ordu sıralarında cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərin birində yaralanan Vüsal Tağıyev müalicə olunduqdan sonra evə dönmək imkanından könüllü imtina edərək dö-

yüzlərə davam etmişdir. 1994-cü ilin yanvar ayının 19-da Ağdamın müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olan igidimiz 20 yanvar 1994-cü il tarixdə doğulub boya-başa çatdığı doğma kəndində torpağa əmanət olundu.

101. BABAYEV QƏHRƏMAN BABA oğlu

Babayev Qəhrəman Baba oğlu 10 oktyabr 1959-cu ildə Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, 1994-cü ilin yanvar ayının 19-u Ağdam ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. 20 yanvar günü Pirətavan məzarlığında torpağa əmanət edilmişdir. Ailəli idi. 3 övladı var.

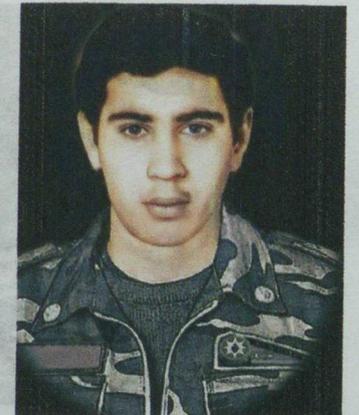

102. ABBASOV RAMAZAN TAPDIQ oğlu

Abbasov Ramazan Tapdıq oğlu 24 fevral 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur.

20 iyul 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Ramazan Milli Ordu sıralarında cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində xidmət etmişdir.

22 yanvar 1994-cü ildə Ağdam rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

103. ƏHMƏDOV RÖVŞƏN ƏLİHEYDƏR oğlu

Əhmədov Rövşən Əliheydər oğlu 30 sentyabr 1974-cü ildə Neftçala rayonu Kürkənd kəndində anadan olmuşdur. Həmin kənddə 8 illik təhsil aldıqdan sonra Naxçıvanski adına ixtisaslaşdırılmış hərbi məktəbə qəbul olunmuşdur. 1992-ci ildə öz istəyi ilə təhsilini yarımçıq qoyaraq cəbhəyə yollanmışdır. BMN-in ekipaj komandiri idi.

Rövşən Əhmədov Daxili Qoşunların tərkibində Ağdam, Ağdərə və Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmişdir. 23 yanvar 1994-cü il tarixdə Horadiz qəsəbəsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhadətə qovuşmuşdur. Subay idi.

104. ABDULLAYEV CAHANGİR TOFİQ oğlu

Abdullayev Cahangir Tofiq oğlu 4 oktyabr 1971-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

30 oktyabr 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmışdır.

05 mart 1994-cü ildə Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Şəhidimizin məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

105. QULİYEV LOĞMAN RƏŞİD oğlu

Quliyev Loğman Rəşid oğlu 25 aprel 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Xəzər kəndində anadan olmuşdur.

12 iyul 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Loğman Milli Ordu sıralarında cəbhənin bir çox istiqamətlərində təlimlər keçmiş və döyüşlərdə iştirak etmişdir. 28 yanvar 1994-cü ildə Füzuli rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

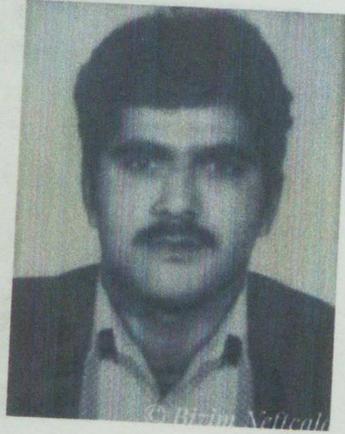
106. BABAYEV CEYHUN ƏLİSAFA oğlu

Babayev Ceyhun Əlisafa oğlu 16 fevral 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Qaçaqkənd kəndində doğulmuşdur. Həmin kənddə orta məktəbi bitirən Ceyhun Babayev 26 iyul 1993-cü ildə torpaqlarımız uğrunda qızgın döyüşlər getdiyi vaxtda Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmışdır. Ön xətdə xidmət edən igidimiz 12 fevral 1994-cü ildə Füzuli rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Məzarı doğulduğu kənd qəbiristanlığındadır.

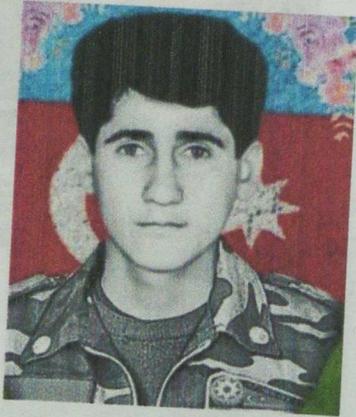
107. ƏHƏDOV ƏZİZ MƏZAHİM oğlu

Əhədov Əziz Məzahim oğlu 4 fevral 1968-ci ildə Neftçala rayonunun Xoltəzəkənd kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini doğulduğu kənddə alan Əziz iki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında başa vurduqdan sonra kolxoz təsərrüfatı sahəsində əmək fəaliyyətinə başlamışdı.

29 dekabr 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan qeydiyyatdan keçməklə könüllü olaraq vətənin müdafiəsinə yollanır. Cəbhənin bir çox yerlərində igidliklə düşmənlərimizə qarşı döyüşən vətən oğlu 17 aprel 1994-cü ildə Ağdam ətrafında gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqla şəhid olmuşdur. Məzarı Xoltəzəkənddədir. Cəbhəyə gedərkən evli olan Əzizin bir oğul övladı var.

108. RZAYEV İLKİN RAHİL oğlu

Rzayev İlkin Rahil oğlu 17 dekabr 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Z.O.Qoltuq kəndində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 4 sayılı orta məktəbini və Neftçala Peşə Məktəbini bitirdikdən sonra 05 yanvar 1994-cü ildə hərbi xidmətə göndərilən İlkin Rzayev 1994-cü ilin mart ayının 22-də Füzuli ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

109. BAĞIROV VÜQAR QURBANXAN oğlu

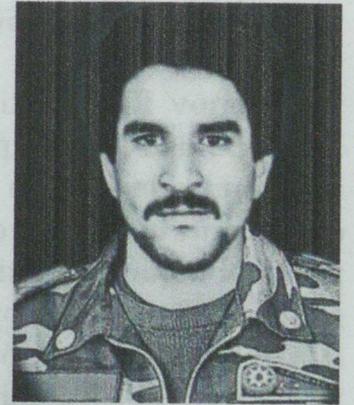

Bağirov Vüqar Qurbanxan oğlu 7 oktyabr 1976-cı ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

Neftçala şəhərində orta təhsilini başa vuran Vüqar 1994-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanmış 1995-ci ildə atəşkəs dövründə düşmən təxribatı zamanı şəhid olmuşdur.

110. KAZIMOV İLTİFAT PİRVERDİ oğlu

Kazimov İltifat Pirverdi oğlu 22 fevral 1969-cu ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. Kənd tam orta məktəbini bitirmiş və sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan sonra vətənin dar günündə Milli Ordu sıralarına qoşulan qeyrətli vətən övladı taqım komandiri kimi bir çox döyüşlərdə igidlik göstərir, öz zəkası, ağılı ilə yüz ölçüb, bir biçir və tədbirli manevrləri ilə düşmənin canlı qüvvəsini məhv edir, texnikasını sıradan çıxarırdı. 30 mart 1994-cü ildə Ağdam ətrafında gedən qızğın döyüşlərdə Kazimov İltifat şəhadətə qovuşdu və bu ağır dərdə dözməyən anasının ürəyi dayandı.

111. NURİYEV ELŞƏN LAZIM oğlu

Nuriyev Elşən Lazım oğlu 15 yanvar 1975-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

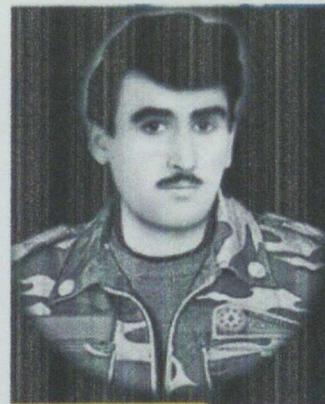
02 sentyabr 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Elşən Milli Ordumuzun sıralarında ön cəbhədə vuruşmuş və 06 mart 1994-cü ildə Kəlbəcər istiqamətində gedən döyüşdə itkin düşmüşdür. Məzarsız şəhidimizin sonrakı taleyi barədə heç bir məlumat yoxdur.

112. HƏSƏNOV RAMİL ƏLİZADƏ oğlu

Həsənov Ramil Əlizadə oğlu 04 iyun 1974-cü ildə Neftçala rayonunun 1-ci Mayak kəndində anadan olmuşdur. Vətənin dar günündə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1994-cü ilin aprel ayında Kəlbəcər dağlarında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Neftçala Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib. Neftçala şəhərində küçələrdən biri şəhidin adını daşıyır.

113. QURBANOV VASIF NADİR oğlu

Qurbanov Vasif Nadir oğlu Neftçala rayonunun Xolqarabucaq kəndində - 21 avqust 1968-ci ildə doğulmuşdur.

Kənd tam orta məktəbini bitirən Vasif sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və vətənə döndükdən sonra yaşadığı kənddə əmək fəaliyyətinə başlamışdır. 29 dekabr 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilmişdir. Milli Ordu sıralarında bir çox döyüşlərdə iştirak edən Vasif 11 aprel 1994-cü ildə Ağdam rayonu istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Məzarı doğulduğu kənd qəbiristanlığındadır.

114. MƏHƏRRƏMOV İLQAR İSRAFİL oğlu

Məhərrəmov İlqar İsrafil oğlu 12 yanvar 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Vətənin ağır günlərində Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmət etmişdir. 1994-cü ildə Ağdamın müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Xıllı qəsəbəsində dəfn edilib. Qəsəbədə yerləşən uşaq bağçası Şəhidin adını daşıyır.

115. PAŞİN SERGEY NİKOLAYEVIÇ

Paşin Sergey Nikolay oğlu 15 oktyabr 1973-cü ildə Rusiya Federasiyasında anadan olmuşdur. Sonradan ailəsi ilə Azərbaycan- Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsinə köçmüşdür.

15 may 1992-ci ildə könüllü olaraq Neftçala RHK-dan cəbhəyə yollanır. Daim ön xətdə, cəbhənin ən qızgın yerlərində döyüşən Paşin 5 aprel 1994-cü ildə Ağdam ətrafında gedən döyüşlərə igidliklə şəhid olmuşdur. Şəhidimiz Bankə qəsəbəsində Seyidlər məzarlığında dəfn edilmişdir.

116. RZAYEV İLQAR MƏMMƏDZAHİD oğlu

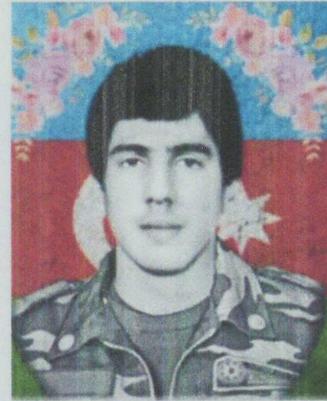

Rzayev İlqar Məmmədzahid oğlu 02 oktyabr 1964-cü ildə Neftçala rayonunun Cəngən kəndində anadan olmuşdur.

Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş İlqar Rzayev 1985-ci ildə ordu sıralarından tərxis olunub vətənə qayıdır və südçülük sovxozunda əmək fəaliyyətinə başlayır. Xalqımızın məcburən cəlb edildiyi Dağlıq Qarabağ müharibəsi başlayanda İlqar da digər vətənpərvər oğullar kimi cəbhəyə yolla-

nır. Milli Ordu sıralarında Füzuli uğrunda döyüşlərdə mərdliklə iştirak edir və elə həmin döyüşlərin birində- 23 aprel 1994-cü ildə şəhadətə qovuşur. İlqar Rzayevin məzarı doğulduğu kənd qəbiristanlığındadır.

117. MƏMMƏDOV VƏFADAR FƏRHAD oğlu

Məmmədov Vəfadar Fərhad oğlu 15 aprel 1975-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

20 Aprel 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilmişdir. Milli Ordu sıralarında döyüş bölgələrində xidmət edən Məmmədov Vəfadar 12 yanvar 1994-cü ildə Füzuli rayonunun Aşağı Abdürrəhmanlı kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə itkin düşmüş və onun sonrakı taleyi barədə heç bir məlumat almaq

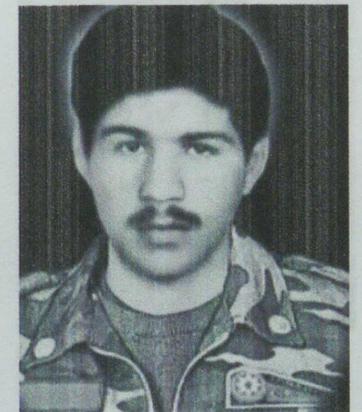
mümkün olmamışdır.

118. BABAYEV İBRAHİM İSMAYIL oğlu

Babayev İbrahim İsmayıl oğlu 1968-ci ildə Neftçala rayonunun Yenikənd kəndində anadan olmuşdur.

Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1994-cü ilin aprel ayında Kəlbəcər dağlarında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

Neftçala Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib. Şirvanlı kənd tam orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

**119. ŞƏHİD HƏZİYEV
AZAD MƏCNUN oğlu**

Həziyev Azad Məcnun oğlu 3 oktyabr 1970-ci ildə Neftçala rayonunun Tarməhlə kəndində doğulmuşdur. Vətənin dar günündə Milli Ordu sıralarına qoşulan Azad torpaqlarımızın azadlığı uğrunda bir çox döyüslərdə igidliklər göstərmiş və 25 aprel 1994-cü ildə Tərtər rayonu istiqamətində gedən döyüslərdə şəhid olmuşdur.

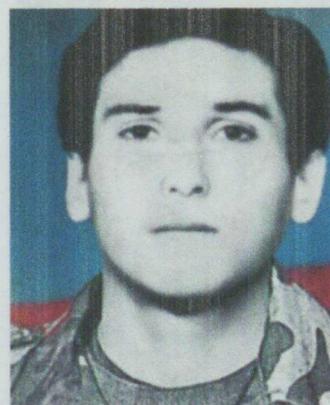
120. BABAYEV SALAM İSLAM oğlu

Babayev Salam İslam oğlu 02 mart 1976-cı ildə Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. Doğulduğu A/Surra kəndində orta məktəbi bitirmişdir.

05 mart 1994-cü ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılır və Milli Ordu sıralarında Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüslərdə 24 aprel 1994-cü ildə itkin düşmüşdür.

121. NAĞIYEV BABAŞ ƏJDƏR oğlu

Nağıyev Babəş Əjdər oğlu 18 sentyabr 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Xoltəkənd kəndində anadan olmuşdur. Xolqarabucaq kəndində 8 illik təhsilini başa vurduqdan sonra Neftçala Sənaye Texnikumunda təhsilini davam etdirmişdir.

07 may 1993-cü il tarixdə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanmış və Milli Ordu sıralarında Qarabağımızda erməni daşnaklarına qarşı torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüslərdə iştirak etmişdir. 27 aprel 1994-cü ildə Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Subay idi. Məzarı doğulduğu Xoltəkənd kəndindədir.

122. RƏCƏBOV RƏVAN ABDULRZA oğlu

Rəcəbov Rəvan Abdurza oğlu 10 may 1962-ci ildə Neftçala rayonunun 2-ci Qaralı kəndində anadan olmuşdur. İki illik hərbi xidməti sovet ordusu sıralarında keçən Rəvan Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, 1994-cü ilin aprel ayında Tərtər ətrafında gedən döyüslərin birində itkin düşmüşdür. Ailəli idi. 3 övladı var. Ata sevgisindən, qayğısından məhrum olan övladlar, oğul nisgilli ata-ana həтта quru məzara da həsrət qaldı. Rəvan da rayonumuzun 53 məzarsız şəhidlərindəndir.

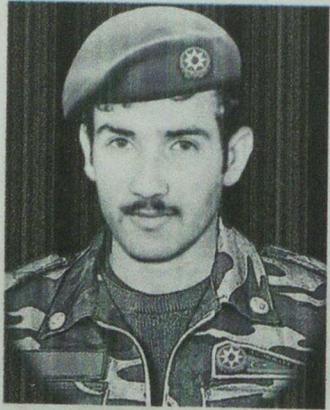
123. İBRAHİMOV ADİL İBRAHİM oğlu

İbrahimov Adil İbrahim oğlu 23 oktyabr 1965-ci ildə Neftçala rayonunun II Qaralı kəndində anadan olmuşdur.

Kənd orta məktəbini bitirən Adil İbrahimov sovet ordusu sıralarında dənizçi kimi iki illik hərbi xidmət keçmişdi. Vətənin dar günündə Milli Ordu sıralarına qoşulan igid soydaşımız Ağdərə ətrafında gedən döyüşlər zamanı itkin düşmüşdür. Subay idi. Sonradan şəhid statusu verilmişdir.

124. MİRZƏMMƏDOV KAMRAN SAHİB oğlu

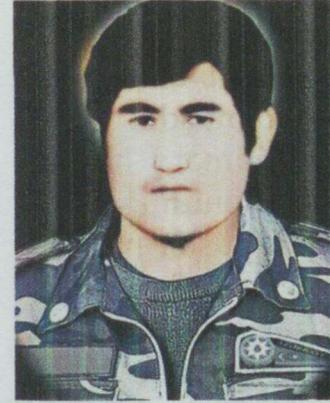

Kamran Mirzəmmədov 28 avqust 1961-ci il tarixində Neftçala rayonunun 1 nömrəli Mayak kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini və Sovet qoşunlarında hərbi xidmətini tamamladıqdan sonra Azərbaycan Politexnik İnstitutuna daxil olmuşdur. Ali təhsilini tamamlayıb elə həmin İnstitutda müəllim kimi çalışmağa başlamış Kamran Vətənin dar günündə zabit kimi könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin

Ağdərə-Tərtər istiqamətində gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərmişdir. 1994-cü ilin may ayında şəhid olmuşdur. Ailəli idi. 2 övladı var.

Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

125. HÜSEYNOV MÜBARİZ PƏNCƏLİ oğlu

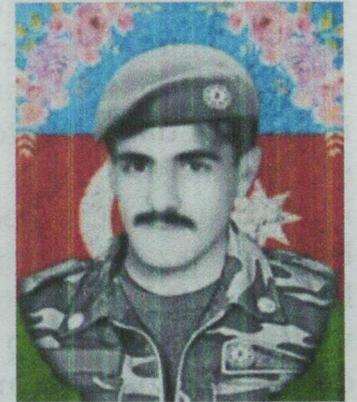

Hüseyinov Mübariz Pəncəli oğlu 13 oktyabr 1965-ci ildə Neftçala rayonunun Yuxarı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. Yuxarı Qaramanlı kənd orta məktəbini və Sovet qoşunlarında hərbi xidmətini tamamladıqdan sonra doğulduğu kənddə əmək fəaliyyətinə başlayan Mübariz də vətənin dar günündə biganə qalmamış Milli Ordu sıralarına qoşulmuşdu. Müxtəlif istiqamətlərdə gedən döyüşlərdə iştirak edən igid həmyerlimiz

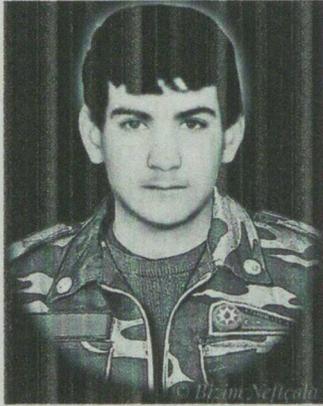
4 may 1994-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Evli idi. Şəhidimizin iki oğlu qalıb özündən sonra. Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

126. BABAYEV İLHAM XALIQ oğlu

Babayev İlham Xalıq oğlu 10 iyun 1964-cü ildə Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra sovet ordusunda xidmət etmiş, hərbi xidmətini tamamlayıb müxtəlif tikinti idarələrində işləməyə başlamışdır. Vətənin dar günündə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1994-cü ildə Tərtər ətrafında gedən döyüşlərin birində itkin düşmüşdür. Ailəli idi. Bir övladı var.

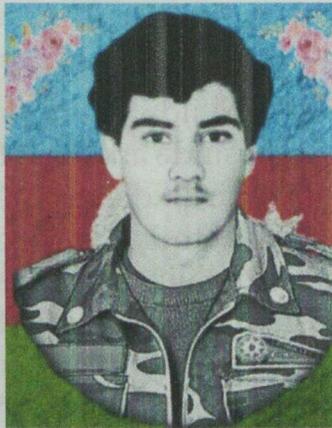
127. XANTƏMİROV TALEH ŞAMİL oğlu

Xantəmirov Taleh Şamil oğlu 12 iyul 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Qəsəbə 1 nömrəli orta məktəbini bitirib Bakı Balıqçılıq Texnikumuna daxil olmuşdu. Hərbi Dəniz Donanmasında xidmətə başlasada, vətənin dar günündə könüllü olaraq cəbhəyə yollanmışdır. Döyüşlərin birində Taleh ağır yaralansa da müalicə alaraq yenidən cəbhəyə qayıdır, döyüşlərə qatılır. O, 1994-cü ilin may ayında Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Subay idi. Məzarı Bankə qəsəbəsi Seyidlər qəbiristanlığındadır.

128. QULİYEV FARUQ ARİF oğlu

Quliyev Faruq Arif oğlu 10 mart 1972-ci ildə Neftçala rayonu Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Orta məktəbi yüksək qiymətlərlə başa vuran Faruq elə həmin il ali təhsil dalınca getdi və arzuladığı inşaatçı ixtisasına sahib olmaq üçün qəbul imtahanlarını müvəffəqiyyətlə keçib tələbə adını qazandı. Təhsildə həmişə uğurlar qazanmağa adət etmiş Faruq Quliyev vətənin dar günündə təhsilini yarımçıq qoyub torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərə qatıldı. O zamanlar ali təhsillə yanaşı tələbələr hərbi biliklər də alırdı. Odur ki, Faruq Milli Ordu sıralarına gi-

zir rütbəsiylə qoşulmuşdu. Bir çox döyüşlərdə igidlik göstərmiş vətən övladı 07 may 1994-cü ildə Tərtər rayonu istiqamətində gedən döyüşlərin birində şəhid oldu. Subay idi gənc Faruq. Məzarı doğulduğu Xıllı qəsəbə qəbiristanlığındadır.

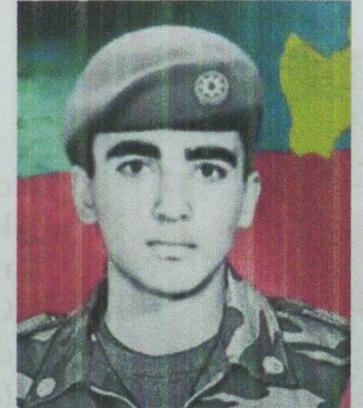
129. SÜLEYMANOV SEYMUR ƏVƏZAĞA oğlu

Süleymanov Seymur Əvəzağa oğlu 03 dekabr 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Bala Surra kəndində müəllim ailəsində anadan olmuşdur. 1994-cü ildə hərbi xidmətə yollanmış və Kəlbəcər dağlarında düşmən təxribatının qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Ərəbqardaşbəyli kənd orta məktəbi şəhidin adını daşıyır.

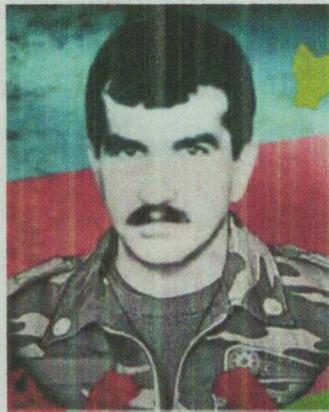
130. HƏŞİMOV BƏHRUZ MƏMMƏDƏLİ oğlu

Həşimov Bəhruz Məmmədəli oğlu 19 mart 1972-ci ildə Neftçala rayonu Ballıcallı kəndində anadan olmuşdur. 1993-cü ildə Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, Qarabağ döyüşləri zamanı xüsusi igidliklər göstərmişdir. İdarə etdiyi BMP döyüş texnikası ilə dəfələrlə düşməne ağır zərbələr vurmuşdur. 1994-cü ilin may ayının 8-də Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə on yeddi güllə yarası alan Bəhruz şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. Şəhidimizin nəşi 38 gündən sonra tapılıb doğulduğu Ballıcallı kəndində torpağa tapşırılmışdır. Boyat kənd məktəbi şəhidin adını daşıyır.

131. MUSTAFAYEV FUAD DABİR oğlu

Mustafayev Fuad Dabir oğlu 27 oktyabr 1963-cü ildə Neftçala rayonunun Xol Qarabucaq kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini və Sumqayıt Peşə Məktəbini bitirdikdən sonra 2 il sovet ordusunda xidmət etmişdir. Xidmətini tamamlayıb Sumqayıt tikinti idarəsində qaynaqçı kimi əmək fəaliyyətinə başlamışdır. 1993-cü ilin iyun ayında könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş və cəbhənin ön xəttində xidmətə yollanmışdır. Ağdamın Cavahirlər, Gülçülər, Baş Qərvənd kəndləri ətrafında gedən döyüşlərdə xüsusi igidliklər göstərmişdir. 1994-cü ilin may ayında Ağdam rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Xol Qarabucaq kənd məzarlığında dəfn edilib. Ailəli idi. 2 övladı var.

132. NOVRUZOV EMİN AKİF oğlu

Novruzov Emin Akif oğlu 1 iyun 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Kürkənd kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini bitirən Emin 1993-cü ildə Milli Ordu sıralarında torpalarımız uğrunda döyüşlərə qatılmış bir çox döyüşlərdə fəallıq göstərmişdir. 30 aprel 1994-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olan igidimiz subay idi. Məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

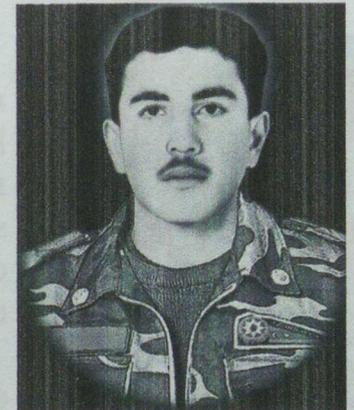
133. RƏHMANOV ELDAR ABASAĞA oğlu

Eldar Rəhmanov 23 avqust 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. 1993-cü ildə könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində gedən döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə həmişə seçilmişdir. 1994-cü ildə Füzuli rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Aşağı Surra kənd ümumi orta məktəbi şəhidin adını daşıyır. Məzarı kənd qəbiristanlığındadır.

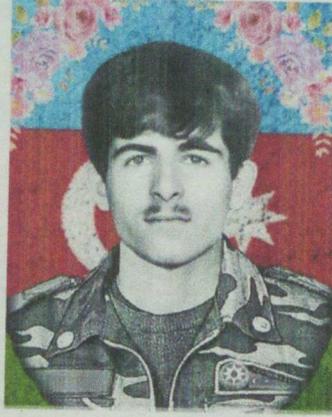
134. RƏHİMOV İNQİLAB HƏSƏN oğlu

Rəhimov İncilab Həsən oğlu 5 iyun 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur. Salyan şəhər 2 sayılı orta məktəbini bitirdikdən sonra 1992-ci ildə hərbi xidmətə yollanmış, Milli Ordu sıralarına qoşularaq cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Ağdamın müdafiəsində xüsusi igidliklər göstərmişdir. Mərzili və Çıldır döyüşlərində 2 dəfə ağır yaralansa da, müalicə alıb yenidən döyüşlərə qatılmışdır. 1994-cü ilin iyun ayında şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Kənd məzarlığında dəfn edilib.

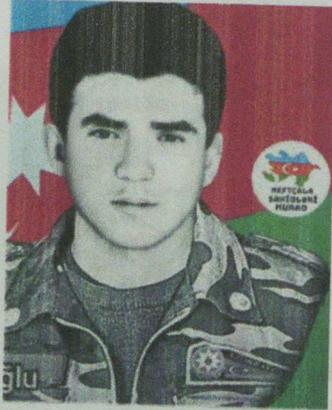

135. NƏSİROV AYDIN SADIX oğlu

Nəsirov Aydın Sadix oğlu 07 mart 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. 27 iyul 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə göndərilmişdir. Milli Ordu sıralarında bir çox qaynar nöqtələrdə olan Aydın Nəsirov 23 mart 1993-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqlar göstərmiş və şəhid olmuşdur. Aydın Nəsirov subay idi. Məzarı Bankə qəsəbəsindəki Seyidlər qəbiristanlığındadır.

136. ƏHMƏDOV CƏLAL NİFTULLA oğlu

Cəlal Əhmədov 12.09.1975-ci il tarixində Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra Milli Ordu sıralarına hərbi xidmətə yollanmış və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1994-cü ilin yanvar ayında cəbhənin Tərtər istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Kənd məzarlığında dəfn edilib. Subay idi

137. NƏCƏFOV HAKİM TƏDBİR oğlu

Nəcəfov Hakim Tədbir oğlu 4 yanvar 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Qəsəbədəki 1 saylı orta məktəbi bitirmiş və sovet ordusu sıralarında Rusiyanın Arxangelsk şəhərində iki illik hərbi xidmət keçmişdir. Ordudan tərxis olunduqdan sonra vətənə qayıdan Hakim 27 avqust 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan könüllü olaraq cəbhəyə gedir və bir çox döyüşlərdə igidliklər göstərir.

29 avqust 1994-cü ildə Füzulinin Horadiz qəsəbəsi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşmüş və şəhid olmuşdur.

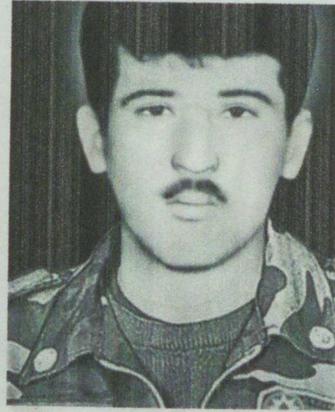
138. DADAŞOV AZƏR BAYRAM oğlu

Dadaşov Azər Bayram oğlu 25 noyabr 1966-cı ildə Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 1 nömrəli orta məktəbi və sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra 1993-cü ilin mart ayında könüllü olaraq cəbhəyə yollanan Azər Dadaşov Milli Ordumuzun sıralarında ön cəbhədə erməni daşnaklarına qarşı vuruşmalarda fəallıq göstərmişdir. 30 yanvar 1994-cü il tarixində Füzuli rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur.

139. XUDİYEV CƏLAL CƏBRAYIL oğlu

Xudiyev Cəlal Cəbrayıl oğlu 3 oktyabr 1973-cü ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 1 saylı orta məktəbi bitirmişdir. İki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında keçirən Cəlal ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra 9 mart 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan qeydiyyatdan keçərək könüllü ordu sıralarına qoşulmuş və döyüslərə qatılmışdır. Hərbi rütbəsi çavuş olan Cəlal bir çox döyüslərdə igidliklər göstərmiş, verilmiş hərbi tapşırıqları yüksək səviyyədə yerinə yetirmişdir.

10 noyabr 1994-cü ildə Füzuli rayonu ətrafında gedən döyüslərdə şəhadətə qovuşmuşdur. Şəhidimizin məzarı Neftçala şəhər qəbiristanlığındadır.

140. HƏSƏNOV NAZİM ŞƏMRAH oğlu

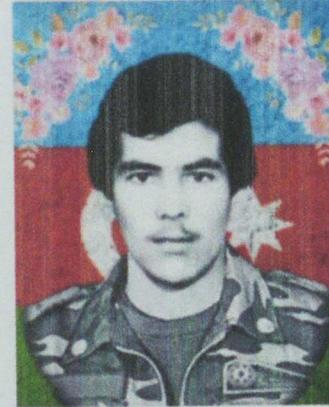

Həsənov Nazim Şəmrah oğlu 21 aprel 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Xol Qarabucaq kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini yaşadığı kənd məktəbində alan Nazim Həsənov sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və tərxis olunduqdan sonra vətənə qayımışdır.

Torpaqlarımızın 20 faiz işğal olduğu zaman bütün vətən oğulları kimi Nazim də biganə qala bilmir və 20 avqust 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə yollanır.

Türkün əzəli-əbədi düşmənlərindən aldığı silahlar, texnika, maddi dəstək hesabına erməni dığaları günü-gündən daha da quduzlaşır və daha da böyük ərazilər zəbt etmək məramı ilə hücumlar edirdilər. Ağdam ətrafında gedən güclü döyüslərin birində- 01 aprel 1994-cü ildə gənc Nazim Həsənov itkin düşür. Sonrakı taleyindən heç bir məlumat almaq mümkün olmur.

141. MƏHƏRRƏMOV AKİF RƏHMAN oğlu

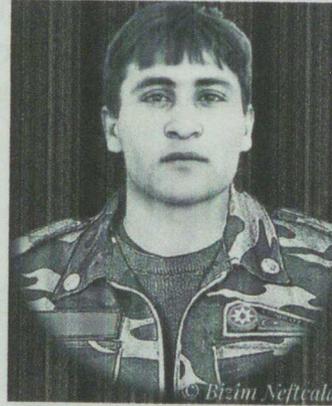
Akif Məhərrəmov 1 mart 1972-ci ildə Neftçala rayonunun Ramazanlı kəndində anadan olub. Orta məktəbi doğulduğu kənddə bitirən Akif sovet ordusu sıralarında Rusiyanın Kalininqrاد şəhərində iki illik hərbi xidmət keçmiş və tərxis olunduqdan sonra vətənə dönmüşdü. O zaman Rusiyada xidmət məcburi idi.

03 avqust 1993-cü ildə mərd eloğlumuz Neftçala RHK-dan cəbhəyə yollanır və Milli Ordumuzun sıralarında torpaqlarımızın erməni tapdağından azad etmək üçün döyüşür. 16 iyul, 1994-cü ildə Tərtər istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına həlak olur. 22 yaşında müqəddəs zirvəyə ucalan Akif Məhərrəmov, II Fəxri Xiyabanda dəfn olunub.

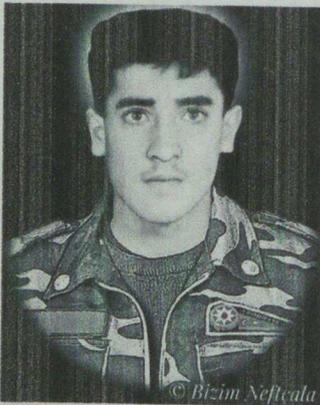
142. TAĞIYEV KƏRƏM KƏRİM oğlu

Tağiyev Kərəm Kərim oğlu 02 fevral 1967-ci ildə Neftçala rayonunun Xəzər kəndində anadan olmuşdur. Sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və tərxis olunduqdan sonra vətənə dönmüşdür.

15 iyul 1993-cü ildə Neftçala RHK-dan cəbhəyə göndərilən Kərəm Milli Ordu sıralarında erməni daşnaklarına qarşı torpaqlarımızda gedən döyüşlərə qoşulur. Döyüşlərin fəal iştirakçısına çevrilən cəsur vətən övladı 07 yanvar 1994-cü ildə Ağdərə ətrafında gedən qanlı döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Doğulduğu kənd məzarlığında uyuyur şəhidimiz.

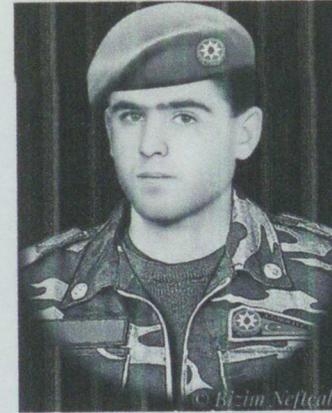
143. MƏMMƏDOV ŞAIQ SADAY oğlu

Məmmədov Şaiq Saday oğlu 1 aprel 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olmuşdur.

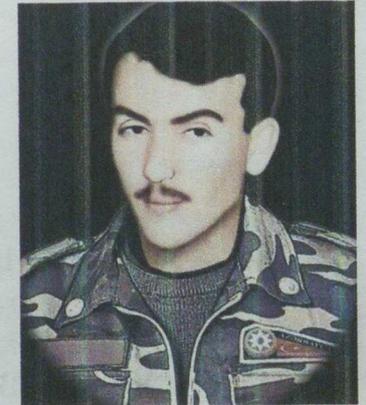
29 iyun 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan Vətənin müdafiəsinə yollanmış və Milli Ordu sıralarına qoşularaq cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Döyüşlərdə xüsusi şücaət və mərdlik göstərən Şaiq Məmmədov 14 iyun 1994-cü il tarixində Ağdam rayonu, Qaraqaşlı kəndinin müdafiəsi zamanı xidməti vəzifəsini yerinə yetirərkən düşmən gülləsindən müdafiə postunda şəhid olmuşdur. Doğulduğu kənd məzarlığında uyuyur şəhidimiz.

144. PİRİYEV ŞAHMAR ƏVƏZAĞA oğlu

Piriye Şahmar Əvəzağa oğlu 23 yanvar 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Xol Qarabucaq kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanmışdır. Müəyyən təlimlərdən keçərək Milli Ordu sıralarına qoşulmuş, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Beyləqan ətrafında gedən döyüşlər zamanı gözündən və əlindən yaralansa da Lənkəranda müalicə alıb yenidən döyüşə qayıtmışdır. 1994-cü ilin iyun ayında şəhid olmuşdur. Şəhidimiz Xol Qarabucaq kənd məzarlığında dəfn edilib.

145. ZEYNALOV TAHİR TAPDIQ oğlu

Zeynalov Tahir Tapdıq oğlu 12 noyabr 1970-ci ildə Neftçala rayonunun Qaçaqkənd kəndində anadan olmuşdur. Kənd orta məktəbini və sovet ordusu sıralarında iki illik məcburi hərbi xidmətini keçdikdən sonra 18 avqust 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan qeydiyyatdan keçmiş və könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş Tahir Zeynalov cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. Laçın və Füzuli rayonlarının müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə igidliklər göstərmişdir. 1994-cü ilin iyun ayında şəhid olmuşdur. Kənd məzarlığında dəfn edilib.

146. CAVADOV RAUF CAVAD oğlu

Cavadov Rauf Cavad oğlu 30 oktyabr 1965-ci ildə Neftçala rayonu Qırmızıkənd kəndində anadan olmuşdur. Həmin kənddə orta məktəbdə və Bakı şəhər kimya-biologiya təmayüllü internat məktəbində təhsil almışdır. 1983-cü ildə Dnepropetrovsk Metallurgiya İnstitutuna daxil olmuş, təhsilini bitirdikdən sonra Sumqayıt Boru -Prokat Zavodunda yüksək ixtisaslı mütəxəssis kimi əmək fəaliyyətinə başlamışdır. Torpaqlarımız hərbi təcavüzə məruz qaldığı dövrdə silaha sarılıb Milli Ordu sıralarına qoşulan Vətənin mərd oğullarından biri də Rauf idi. Rauf əvvəlcə zirehli texnika üzrə komandirlər hazırlayan kursu bitirmiş, daha sonra isə hərbi birqadada zirehli texnika üzrə komandir müavini kimi xidmət etməyə başlamışdır. 1994-cü ildə Füzuli ətrafında gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Ailəli idi. İki övladı var.

147. ƏSGƏROV BABAŞ NAİB oğlu

Əsgərov Babaş Naib oğlu 21 fevral 1966-cı ildə Neftçala rayonunun Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini kənd orta məktəbində almış Babaş sovet ordusu sıralarında iki illik hərbi xidmət keçmiş və vətənə döndükdən sonra torpaqlarımız uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmək üçün könüllü

olaraq Milli Ordu sıralarına qoşulmuş cəbhənin ön sıralarında döyüşlərdə iştirak etmişdir və 30 noyabr 1994-cü ildə Ağdam uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Məzarı doğulduğu kənd qəbiristanlığındadır.

148. ORUCOV ÜLVİ İMANXAN oğlu

Orucov Ülvü İmanxan oğlu 21 aprel 1971-ci ildə Neftçala rayonunun Yeni Qışlaq kəndində anadan olmuşdur.

8 illik təhsilini bitirdikdən sonra Naxçıvanski adına hərbi liseyə daxil olan Ülvü oranı bitirdikdən sonra 1 avqust 1989-cu ildə Xanlar rayonunda N saylı hərbi hissədə leytenant kimi xidmətə başlamışdır. Torpaqlarımızda erməni daşnaklarının başlatdığı işğalçılıq müharibəsi bütün vətənsəvər igidlərimiz kimi Ülvünün də bütün arzularının, gələcək haqqında düşündüklərinin arxa planında qalmasına səbəb oldu. Çünki vətənimizin ərazi bütövlüyü hər şeydən önəmli idi. Ülvü də Milli Ordunun leytenantı olaraq ön cəbhəyə can atırdı. Bir çox uğurlu döyüşlərin iştirakçısı olan leytenant Orucov 27 noyabr 1994-cü ildə xidməti vəzifəsini yerinə yetirən zaman düşmən snayperindən açılan atəşlə şəhid olmuşdur. Məzarı doğulduğu Yeni Qışlaq kəndindədir.

149. EYVAZOV BƏXTİYAR ARİF oğlu

Eyvazov Bəxtiyar Arif oğlu 22 avqust 1972-ci ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur.

23 oktyabr 1990-cı ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmışdır.

14 dekabr 1994-cü ildə Ağdam rayonu ətrafında gedən döyüşlərdə döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən yaxınlığında mina partlaması nəticəsində şəhid olmuşdur. Şəhidimiz Bankə qəsəbəsi Seyidlər məzarlığında uyuyur. Subay idi.

150. ƏSGƏROV VÜQAR SİYASƏT oğlu

Əsgərov Vüqar Siyasət oğlu 9 may 1970-ci ildə Neftçala rayonu Qoltuq yaşayış məhəlləsində anadan olmuşdur. Orta təhsili Neftçala şəhərində, iki illik hərbi xidmətini sovet ordusu sıralarında başa vuran Vüqar tərxis olunub vətənə döndükdən sonra könüllü olaraq Milli Ordu sıralarında döyüşə yollanır. Cəbhənin ön xəttində Ağdam uğrunda döyüşlərdə iştirak edən, igidliklər göstərən Vüqar Əsgərovun döyüş yoldaşlarının dediyinə görə 1994-cü ildə Kəlbəcər rayonu uğrun-

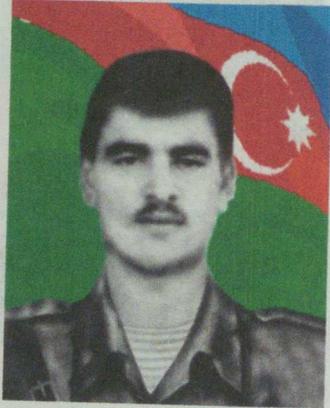
da gedən döyüşlərdə neçə-neçə yaralı yoldaşlarını çiyninə alaraq qardan, çovğundan xilas edib. Döyüşlərin birində ağır yaralanan Vüqarı Murov dağından endirmək mümkün olmur. Və mərd vətən övladı itkin, məzarsız şəhid hesab olunur.

RZAYEV LÜTFİYAR RİZVAN oğlu

Rzayev Lütfiyar 13 may 1973-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Həmin qəsəbədə orta məktəbi təmamlamış və 11 avqust 1992-ci ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Həmin dövrdə torpaqlarımızda erməni qəsbkarlarına qarşı ordumuzun qızgın döyüşləri gedirdi. Lütfiyar da Milli ordu sıralarında müəyyən təlimlər keçib düşməne qarşı silaha sarılmışdı. Arxası, təchizatı güclü olan düşmən quduz itlər sayağı bütün cinahlardan torpaqlarımıza basqınlar edir, torpaqlarımızı minalayır, daha çox ərazilərimizə sahiblənməyə çalışırdı. Ordumuzun zabit-əsgər heyəti də nəyin bahasına olursa olsun ərazilərimizi qorumağa, qəsb olunmuş torpaqlarımızı geri almağa çalışırdı. Qeyrətli vətən övladlarının əzmi, hünəri sayəsində ordumuz bir xeyli irəliləmişdi 1993-cü ilin əvvəllərində. Bunu gören üzde dost, arxada erməni dəstəkçisi olan ikili siyasət oynayan xain qonşularımız düşmənlərimizə hər cür dəstəyi artırmaqla yanaşı, bizim ölkənin daxilindəki rusbaşıllardan da istifadə edərək təxribatlar yaradır, ordumuzun, dövlətimizin zəiflədilməsinə çalışırdılar. Belə günlərin birində 1993-cü ilin yanvar ayında ordumuzun Laçın ətrafında gedən döyüşlərində qəhrəmanlıqla döyüşən igidlərimizdən biri Rzayev Lütfiyar da həlak olmuş, şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. Məzarı Bankə qəsəbəsindəki Seyidlər qəbiristanlığındadır.

151. MƏMMƏDOV XANOĞLAN SADIQ oğlu AZƏRBAYCANIN MİLLİ QƏHRƏMANI

Məmmədov Xanoğlan Sadiq oğlu 1975-ci ildə fevralın 13-də Neftçala rayonunun Beştəli kəndində dünyaya göz açıb. 1981-ci ildə Neftçala rayon Cəngən kənd məktəbinin I sinfinə daxil olmuş, 1990-cı ildə həmin məktəbin IX sinfini bitirmişdir. O, təhsilini Salyan rayon texniki peşə məktəbində davam etdirmişdir. Xanoğlan Məmmədov 1993-cü ildə Neftçala rayon Hərbi Komisarlığından həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Hərbi xidmətə Sanqaçalda

960 sayılı hərbi hissədə başlamış, hərbi təlim keçdikdən sonra Pirişküldə 877 sayılı hərbi hissədə xidmətini davam etdirmişdir. Xanoğlan Məmmədov hərbi hissədə əla xidməti ilə əlaqədar komandir heyəti tərəfindən verilən əmrləri vaxtlı- vaxtında yerinə yetirdiyinə görə çavuş rütbəsinə layiq görülmüşdür. O, sonrakı hərbi xidmətini 172 sayılı hərbi hissədə döyüş bölgəsində davam etdirmişdir. Göygöl rayonunun Tuqana kəndi ərazisində, Kəlbəcər istiqamətində Murovdağ ərazilərində döyüşlərində olmuşdur. 1995-ci il mart hadisələri zamanı Konstitusiya quruluşunun müdafiəsi zamanı həlak olmuşdur. Subay idi.

1995-ci il aprelin 4-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı ilə Xanoğlan Məmmədov Sadiq oğlu "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülmüşdür (ölmündən sonra).

Xatirəsi əbədləşdirilərək Neftçala Rayon Mədəniyyət sarayı qəhrəmanın adına verilmişdir.

Anadan olduğu Beştəli kəndində büstü qoyulmuşdur. Beştəli kənd qəbiristanlığında dəfn edilmişdir.

152. MƏMMƏDOV VÜSAL ALMAZ oğlu

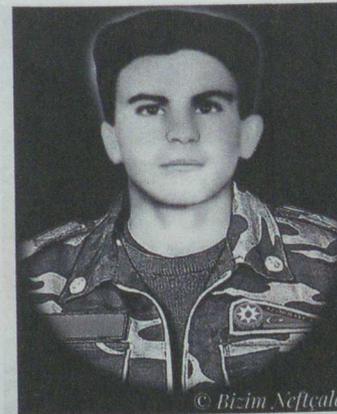
Məmmədov Vüsal Almaz oğlu 14 may 1975-ci ildə Neftçala rayonunun Xilli qəsəbəsində anadan olmuşdur.

8 may 1993-cü ildə Neftçala Vüsal RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Tərtər rayonunda hərbi xidmətdə olub.

1995-ci ilin iyul ayında Vüsal Məmmədov Tərtər rayonu ərazisində düşmən təxribatının qarşısını almaq üçün verilən döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirən zaman yaxınlığında mina partlaması nəticəsində şəhid olmuşdur.

153. EYNULLAYEV VÜQAR VALEH oğlu

Eynullayev Vüqar Valeh oğlu 1 avqust 1976-cı ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. M. Səfərov adına Neftçala şəhər İnternat məktəbini və Sirvan şəhər peşə məktəbini bitirmiş, nəzarət ölçü cihazları üzrə çilingər ixtisasına yiyələnmişdir. 28 may 1994-cü ildə Şirvan şəhər HK-dan hərbi xidmətə yollanmış və cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 1995-ci ilin avqust ayında döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən piyada əleyhinə mina partla-

yışı nəticəsində şəhid olmuşdur. Neftçala Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib.

154. ABDULLAYEV VAQIF İSRƏFİL oğlu

Abdullayev Vaqif İsrəfil oğlu 22 avqust 1976-cı ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. 27 avqust 1994-cü ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Qazax rayonu ərazisində N saylı hərbi hissədə xidmət keçən Vaqif Abdullayev 6 may 1997-ci ildə döyüş tapşırığı ilə əlaqədar vəzifələrini yerinə yetirərkən düşmən təxribatı nəticəsində, atəşkəs dövründə şəhid olmuşdur.

155. DADAŞOV TALEH VALEH oğlu

Dadaşov Taleh Valeh oğlu 29 iyun 1976-cı ildə Neftçala rayonunun II Qaralı kəndində anadan olmuşdur. 27 avqust 1994-cü ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Qazax rayonu ərazisində xidmət keçən Taleh Dadaşov 16.04.1997-ci il tarixdə düşmən təxribatının qarşısının alınması ilə əlaqədar döyüş tapşırığı ilə bağlı vəzifələrini yerinə yetirərkən yaralanmış, 21.04.1998-ci il tarixdə şəhid olmuşdur.

156. HƏSRƏTOV SƏİD ALİM oğlu

Həsəratov Səid Alim oğlu 13 may 1981-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

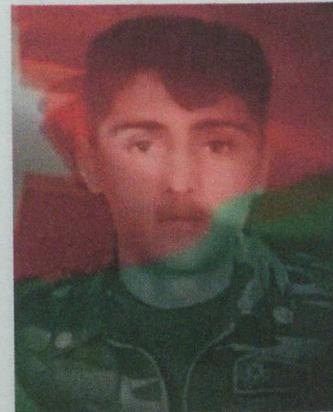
03 iyul 1999-cu ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. İşğalçı düşmən torpaqlarımızda hər an təxribat törədir, postlarımızı atəşə tutur, ərazilərimizi minalayır və dünya gücləri -ATƏT Minsk qrupu güya münaqişəni sülh yolu ilə həll edəcəkmış kimi uzun illər gəlib-getsə də sülh üçün əsaslı heç bir iş görül-mədi. Səid kimi gənclərimiz yalançı atəş-

kəs dövründə də öz ərazimizdə ya erməni gülləsinə tuş gəlir, ya da döyüş təminatı ilə bağlı tapşırığı yerinə yetirərkən ya mina partlaması və ya qar uçuqunu altında qalaraq şəhid olurdular. Məhz Səid Həsəratovun da taleyinə belə şəhidlik yazıldı.

24 dekabr 2000-ci ildə Daşkəsən rayonu Qalaqtəpə kəndi istiqamətində hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirərkən qar uçuqunu nəticəsində şəhid olmuşdur.

157. QULİYEV SƏBUHİ BƏHLUL oğlu

Quliyev Səbuhi Bəhlul oğlu 6 dekabr 1980-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur.

03 iyul 1999-cu ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Səbuhi 24 dekabr 2000-ci ildə həmyerlisi və yaşı-dı olan Həsəratov Səid Alim oğlu ilə eyni

taleyi yaşamışlar. Səbuhi də Səidlə eyni gündə, eyni məkanda döyüş təminatı ilə bağlı tapşırığın yerinə yetirilməsi üzrə xidməti vəzifəsinin icrası zamanı qar uçqunu altında qalaraq şəhid olmuşdur.

158. ƏLİYEV NƏRİMAN NƏCMƏDDİN oğlu

Əliyev Nəriman Nəcməddin oğlu 23 iyul 1981-ci ildə Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Həmin qəsəbədə şəhid Rafiq Gözəlov adına tam orta məktəbi bitirmişdir. 8 oktyabr 1999-cu ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanmışdır. Cəbhənin ön xəttində nümunəvi xidmətinə görə ona kiçik cavuş rütbəsi və manqa komandiri vəzifəsi verilmişdir. 01 aprel 2001-ci ildə xidməti vəzifəsini yerinə yetirən zaman düşmən

təxribatının qarşısını alarkən ağır yaralanmış və Müdafiə Nazirliyinin hərbi hospitalında şəhid olmuşdur. Məzarı Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbə qəbiristanlığındadır.

159. İMANOV RAMİL DAVUD oğlu

Baş leytenant İmanov Ramil Davud oğlu 11 mart 1980-cı ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olmuşdur. 1997-ci ildə Qədimkənd tam orta məktəbini bitirmiş və Bakı Dövlət Universitetinin Politologiya fakültəsinə daxil olmuşdur. 2001-ci ildə univərsite-ti qırmızı diplomla tamamlayan Ramil, zabitlik kursu keçmiş və 2002-ci ildə leytenant rütbəsi alaraq hərbi xidmətə yollanmışdır. Taqım komandiri vəzifəsində çalışan Ramil İmanov göstərdiyi nümunəvi xidmətə görə vaxtından əvvəl baş leytenant rütbəsi almışdır. 2003-cü ildə döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən ağır yaralanmış, uzun müddət Müdafiə Nazirliyinin hospitalında müalicə olsa da, daxili orqanları zədələndiyi üçün 2004-cü il, dekabr ayının 1-i şəhid olmuşdur. Məzarı doğulduğu Aşağı Qaramanlı kəndindədir.

160. NƏSİROV XƏQANI ƏLİYAR oğlu

Nəsirov Xəqani Əliyər oğlu 11 yanvar 1986-cı ildə Neftçala rayonunun Boyat kəndində anadan olmuşdur. Doğulduğu kənddə orta məktəbi bitirmişdi. Onu tanıyanlar çox ağıllı, zəhmətsevər, ünsiyətçil bir gənc olduğunu deyirlər.

15 yanvar 2004-cü ildə Neftçala RHK-

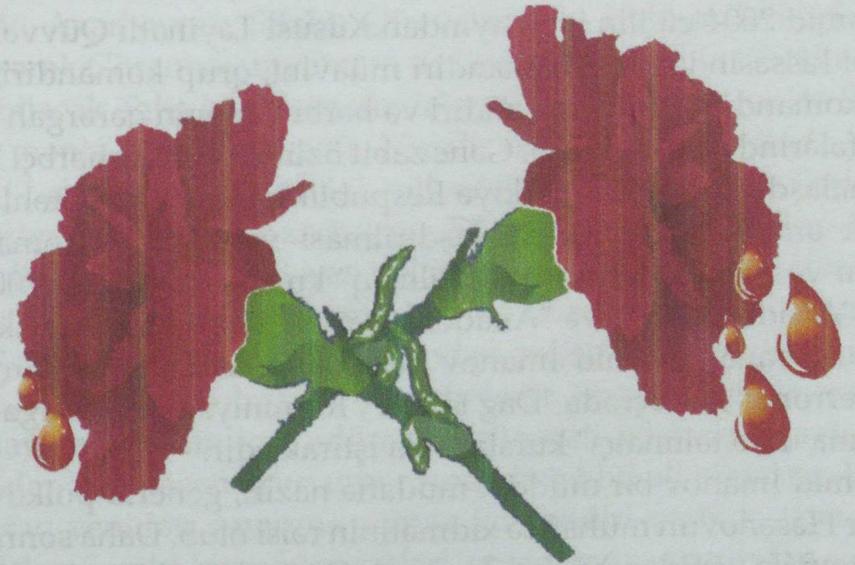
dan həqiqi hərbi xidmətə yollanmış Xəqani Nəsirov cəbhənin ön xəttində--Ağdam rayonunda "N" saylı hərbi hissədə xidmətə başlamışdır. 2005-ci ilin fevral ayında Ağdam rayonunun Yusifcanlı kəndində xidməti vəzifəsini yerinə yetirən Xəqani hər an təxribat törədən düşmənin snayper atəşindən şəhid olmuşdur. Şəhidimiz Boyat kənd məzarlığında dəfn edilib.

161. HÜSEYNOV TURAL MURAD oğlu

13 noyabr 1990-cı ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndində anadan olan Hüseyinov Tural Murad oğlu ailədə dörd bacının tək qardaşı idi. Qədimkənd kənd tam orta məktəbini bitirən Tural 12 oktyabr 2009-cu ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. 20 fevral 2011-ci ildə Tərtər rayonu ərazisində döyüş tapşırığı ilə bağlı olaraq xidməti vəzifəsini yerinə yetirən igidimiz düşmən tərəfindən açılan atəş nəticəsində şəhid olmuşdur. Subay idi. Məzarı doğulduğu Aşağı Qaramanlı kəndindədir.

2016-CI İLİN APREL
DÖYÜŞLƏRİNDƏ
QƏHRƏMANLIQ DASTANI
YAZAN İGİDLƏRİMİZ

Şərəfli ölüm arzulayan Milli Qəhrəman
İMANOV SAMİD GÜLAĞA oğlu

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin mayoru Samid Gülağa oğlu İmanov 1981-ci ilin 14 oktyabr günündə Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olub. 1988-ci ildə Neftçala rayonu 1 nömrəli tam orta məktəbinin birinci sinfinə getmiş, 1998-ci ildə isə orta təhsilini başa vurmuşdur. Həmin il Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbə qəbul olan Samid 2003-cü ildə həmin məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirir.

Samid 2004-cü ilin iyun ayından Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hərbi hissəsində qrup komandiri müavini, qrup komandiri, böyük komandiri, dəstə komandiri və hərbi hissənin qərərgah rəisi vəzifələrində xidmət edib. Gənc zabit özünü peşəkar hərbiçi kimi formalaşdırmaq üçün Türkiyə Respublikasında "Daxili təhlükəsizlik əməliyyatlarının planlaşdırılması və icrası", "Komando təlimi və paraşütdən sərbəst atılmaq" kurslarına qatılır. 2007-ci ildə "Anadolu-2007" və "Anadolu Qartalı-2007" birgə taktiki təlimlərlə yanaşı, Samid İmanov həm də Pakistanda "Ləpirçi və antiterrorist", İsveçrədə "Dağ təlimi", Rumıniyada isə "Dağa dırmanma üzrə təlimatçı" kurslarında iştirak edir.

Samid İmanov bir müddət müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun mühafizə xidmətinin rəisi olub. Daha sonra isə öz istəyi ilə yenidən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hərbi hissəsinə qayıdır, hissənin qərərgah rəisi və Xüsusi Təyinatlı Qoşunun komandasının köməkçi vəzifəsini icra edir. Xidməti müddətində 6 medalla təltif olunan az saylı hərbiçilərdən olub.

Samid İmanov 2004-cü ildə "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" III dərəcəli medalı, 2006-cı ildə "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" II dərəcəli medalı, 2008-ci ildə "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" III dərəcəli medalı, 2013-cü ildə "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" II dərəcəli medalı, 2016-cı ildə "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" və "Qızıl Ulduz" medalı ilə təltif olunmuşdur.

Beş dildə, eləcə də erməni dilində səlis danışa bilirdi mayor Samid İmanov. Məhz bu bacarığı, yüksək hərbi təcrübə və nəzəri bilikləri sayəsində 2014-cü il avqust ayında ermənilərin tərribatının qarşısını almaq üçün Samid İmanovun dəstəsi əməliyyat keçirmiş, 20-yə yaxın erməni məhv edərək geri qayıtmışdır.

2016-cı ilin aprel ayının 1-dən 2-nə keçən gecədən başlayaraq, Azərbaycan və Ermənistan Silahlı Qüvvələri arasında baş vermiş hərbi münaqişə "Dördgünlük müharibə" adıyla tarixə yazıldı. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin birləşmələri igidlik göstərərək Görənboy rayonuna və Naftalan şəhərinə təhlükə yarada biləcək Talış kəndi ətrafındakı yüksəklikləri, eləcə də Seysulan məntəqəsini azad etdi, Füzuli rayonu istiqamətində yerləşən "Lələtəpə" adlandırılan yüksəklikliyə nəzarəti ələ keçirdi. Döyüşlər nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Ağdərə-Madagiz istiqamətində yerləşən yolların nəzarətdə saxlanmasını təmin etdi. Döyüşdə yaralanan komandir mayor Samid İmanov əsgərlərinin onu döyüş meydanından çıxarmasına etiraz eləmiş, yaralı gizirin çıxardılmasını əmr etmişdir. Əsgərlərinin etirazına baxmayaraq, əmrin icra edilməsi üçün qəti göstəriş vermişdir. Ərazidən uzaqlaşan qrup qısa zamanda təhlükəli olmasına baxmayaraq yenidən qayıtmış, amma komandiri yerində tapa bilməmişlər. Samid İmanov əsgərləri ərazidən uzaqlaşandan sonra ələ keçirmək üçün oradan uzaqlaşmış, lakin aldığı yaralardan qanaxma nəticəsində dünyasını dəyişmişdir.

Aprəl döyüşləri cəsur komandan Samid İmanovu və onun kimi mərd oğullarımızı, bir sözlə ordumuzun gücünü bütün

Azərbaycana tanıtıldı, eyni zamanda gələcək uğurlu döyüşlər üçün zəmin hazırlamış oldu. Samid İmanov, 9 aprel 2016-cı ildə Neftçalanın Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı il 19 aprel tarixli Sərəncamı ilə ölkəmizin ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında xüsusi xidmətlərinə və döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən göstərdiyi şəxsi igidliyə görə mayor İmanov Samid Gülağa oğluna ölümündən sonra **"Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı"** adı verilmişdir.

Döyüşçü dostlarının komandir mayor Samid İmanov haqqında fikirləri:

-Onun gözlərində qorxu hissi görmək mümkün deyildi, döyüş zamanı qəti özünün yaralanması, ölməsi haqqında düşünməzdi, ümdə məqsədi döyüş tapşırığını uğurla başa çatdırmaq olurdu qəhrəmanımızın. Hərbi təlimlərdə, kurslarda öyrəndiklərini bizə sevə-sevə başa salırdı. Deyirdi, döyüş vaxtı gözdən qaçırdığın ən kiçik detal belə uğursuzluq gətirə bilər.

Anasının dedikləri:

-Biz Samidi yalnız orta məktəbi bitirənə kimi doyunca görə bildik. Ali Hərbi məktəbə daxil olandan sonra övladımızın üzünə həsrət olurduq. Çox nadir hallarda onun fürsət tapıb evə gəldiyi olurdu. Hətta hərbi işinə elə bağlanmışdı ki, ailə həyatını da çox gec 32 yaşında qurdu. İlk övladı olanda gəlinə kömək üçün Bakıya-Samidgilə getdim. İki ay orda qaldım. Bir də onda görə bilirdim Samidin üzünü, gecədən-gecəyə.

Həyat yoldaşının dedikləri:

-Samid çox ailəcanlı, mədəni, ağırtəbiətli insan idi, bir sözlə Azərbaycan kişisinə xas xüsusiyyətləri vardı. Bütün iş sirlərini, işin ağırlığını işdə qoyub gəlirdi evə. Heç vaxt hətta yorğunluğunu belə bildirmirdi. İlk övladı olanda çox sevinliydi. Uşaqla əylənəndə əvvəlki ciddi Samiddən əsər-ələmət qalmırdı. Zərafatla deyirdi:- "Bilsəm, belə ağıllı, şirin qızım olacaq, daha tez evlənərdim".

Son gedişi heç ağılımdan çıxmaz. Evdən uzaqlaşana kimi gözüni bizdən çəkmədi, mən də o gözdən itənə kimi arxasıya baxdım. Qərribə baxışları vardı həmin gün. İçimə bir qorxu düşdü... Sanki baxışlarıyla nəsə demək istəyirdi mənə... Nə bilim, bəlkə də ürəyinə nəsə dammışdı Samidin...

Milli Qəhrəmanın atası Gülağa İmanov deyir ki, Samid haqqında söz düşəndə, onun xatirələri dilə gətiriləndə qürur hissi keçirir. Amma nə qədər qürurlansa da, oğul itkisi hər ata üçün əzabdır. Bircə təsəllisi oğlunun Vətən uğrunda şəhid olması və Samidin övladlarıdır: "Samidin ölümü bir qəhrəmanlıq salnaməsi oldu. O, son anında da Vətəni, onun şərəfini düşündü. Ağır yaralansa da, düşməyə əyilmədi. Hərbi yoldaşlarını xilas etdi... Atasının, ailəsinin və dövlətinin başını uca etdi. Onun adına məktəb var, küçə var. Samidi unutmayanlar, unutmamayanlar var olsun!".

Anası Xuraman İmanova: "Oğlumu doyunca görə bilmədim. Uşaqlıq illərindən hərbi xidmətə böyük maraq göstərirdi. Sonuncu dəfə onu ad günümdə gördüm. Başını dizimin üstünə qoydu, saçlarını oxşadım, ətrini içimə çəkdim. Sən demə, bəlamı sonuncu dəfə əzizləyirəmmiş. Heç doymadım Samidimdən. Martın 27-si səhər saat 6-da çıxdı evdən. Gecə saat 11 idi, zəng vurdu ki, "ana, yemək hazırlayın gəlirəm". 28-i də səhər-səhər çıxdı işə getdi. Heç qucaqlaşb öpüşmədik də... Hər gün yola saldıığımız kimi yola saldım. Pilləkənləri enəndə bir dəfə dönüb baxdı. O baxışı qaldı yadımda. Pilləkənləri enəndə dönüb baxmağını unuda bilmirəm. Cəsur oğul böyütdüm, gözümü yaşlı qoydu...".

Milli Qəhrəmanın qardaşı Sadiq İmanov isə Samidin ölümündən sonra onun haqqında danışmağın çətin olduğunu deyir: "Samid məndən 5 yaş böyük idi. Hərdən şəhərə gəzməyə çıxanda mütləq Şəhidlər Xiyabanına gedirdik. Burada onun dostları uyuyurdu. Mən uzun illər Rusiyada yaşadığımdan onu az-az görə bilirdim. Aprel döyüşlərinin başlanması xəbərini Tüməndə olanda eşitdim. Tez-tez Samidlə əlaqə saxlayırdım. Sonra onunla əlaqəm kəsildi. Aprelin 6-na bilet alıb ölkəmizə qayıtdım. Sonra

olanları eşitmək və görmək çox acı oldu bizim üçün... İndi hamı qardaşımın igidliyindən, şücaətindən danışıır. Mən qəhrəman qardaşımınla fəxr edirəm".

Milli Qəhrəmanın həyat yoldaşı Badam İmanova deyir ki, Samid ölümə layiqli oğlan deyildi: "Mən inanıram ki, Samid geri qayıtsa, yenə də bu yolu seçər. Çünki o, vətənə and içmişdi, heç vaxt sözündən dönməzdi. Samid vicdanı, qüruru, mənliyi ilə sona qədər gedərdi. O, seçdiyi yoldan heç vaxt geri qayıtmazdı"

O, hərbi sirr hesab etdiyi fəaliyyəti barədə heç bir məlumat verməzdi. Hətta onun həyatı üçün təhlükə yaransa belə, əlavə söhbət etməzdi. Bəzən cəbhədəki vəziyyət barədə sual verəndə məharətlə suallardan yayınar, təfsilatı ilə məlumat verməzdi. Düşmən təxribatına verilən cavab, itirilən şəhidlər barədə belə susardı. Həmişə deyərdi ki, insan bir dəfə dünyaya gəlib, bir dəfə də gedəcək. Ancaq şərəfli ölüm hamıya qismət olmur. O həyatda bu devizlə yaşayırdı. Sanki ölümünü qəbul etmişdi ki, bir gün döyüşə gedib qayıtmaya bilər".

Həyat yoldaşının şərəfli döyüş yolundan danışan Badam xanım deyir ki, Samidin göstərdiyi qəhrəmanlıq şəxsən Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilib: "2014-cü ilin avqust döyüşlərində cəmi 2 nəfər şəhid verməklə düşmənin böyük qüvvəsini məhv etmişdilər. Döyüşdən sonra Samid evə gələndə mənə bu barədə bir kəlmə də deməmişdi. Bir həftədən sonra dedi ki, bizi televiziya da göstərəcəklər, baxarsan. Yenə də açıqlamadı ki, nəyə görə göstərəcəklər. Verilişə baxanda bildim ki, ermənilərlə döyüş olub, Samid qəhrəmanlıq göstərib. O, hərbi nailiyyətlər, göstərdiyi qəhrəmanlıqlar barədə car çəkib danışmağı sevməzdi. O qədər ölümlə üz bəüz qalmışdı ki, həyatda hər şey ona adi gəlirdi. Bizə təsəlli verən odur ki, Samid Vətən yolunda şəhid olub, uşaqları atasız qalsalar da fəxr edəcəklər ki, ataları Milli Qəhrəmandır və qəhrəmancasına həlak olub".

Badam xanım Samidlə ailə quranda belə onun kəşfiyyatçı olmasını bilməyib: "Sonradan bildim ki, onun həyat yolu olduqca ağır və risklidir. O, beş dildə səlis danışa bilirdi, erməni dilini bil-

diyini belə bizdən gizlətməmişdi. Bizim üç illik ailə həyatında heç vaxt açıb deməmişdi ki, onun hərbi xidmətdə fəaliyyəti nədən ibarətdir. Ona görə də onun ölüm xəbərini alanda dünya başıma fırlandı. Çünki, mən ölüm xəbəri almağa hazır deyildim. Təkbaşına iki uşağı necə böyüdəcəyimi fikirləşəndə dəhşətə gəlirdim".

Cəmi üç illik ömür-gün yoldaşının ölüm xəbərini eşitmək Badam xanıma daha dəhşətli anlar yaşadıb: "Onun xidmət etdiyi ərazidə bizə ev vermişdilər. Planlaşdırmışdıq ki, yaxın vaxtlarda təzə evə köçək. Turan isə cəmi qırx gün idi ki, dünyaya gəlmişdi. Evin yaxınlığında mağaza, aptek və digər iaşə obyektləri olmadığından iki uşaqla yeni mənzilə köçməyə tərəddüd edirdim. Martın 27-də Samid dedi ki, sabah təlimə gedirik. Biz isə martın 28-də yeni mənzilə köçməyə hazılaşırıdıq. Dedi ki, qalsın qayıdandan sonra bir şey fikirləşərik. Elə oldu ki, martın 29-da təlimə getməli oldu. Yola düşəndə heç nə demədən gözümün içinə mənəli-mənəli baxdı. O həmişə pilləkəndən düşəndə mənə hərbi salam verərdi. Bu dəfə isə sakitcə, gözümün içinə baxa-baxa uzaqlaşdı. Samid həmişə özü zəng vurub bizi axtarardı. Bu dəfə isə mən ona zəng vurub harada olması ilə maraqlandım. Qərībədir ki, o, heç vaxt harada olduğu barədə açıq danışmazdı. Amma bu dəfə dedi ki, Qobustandayıq, yola düşürük. Ardınca da nə isə demək istədi, lakin susdu. Telefon bağlantısı bitdikdən sonra fikirləşdim ki, bu heç vaxt harada olduğunu bildirməzdi, nə əcəb bu dəfə yerini dedi. Bir də martın 31-də özü telefon əlaqəsi saxlayıb uşaqları soruşdu. Hətta zarafat da etdi. Ona Turanın şəklini göndərmişdim. Dedi ki, maşallah, nə tez böyüyüb. Mən də zarafatyana dedim ki, sən evdə olursan ki, uşağın böyüməyin də görəsən. Sən demə həmin vaxt şiddətli döyüş gedirmiş. Komandirinin dediyinə görə, bu döyüşlərdə Samid dəfələrlə qəhrəmanlıq göstərib. Nəhayət aprelin 3-də baş verən döyüşdə ayağından və çiyindən yaralanıb. Sonrasını isə bilirsiniz: Mənim heç nədən xəbərim yox idi.

Samidin insan kimi xarakteri bir çoxlarına nümunə idi: "Sa-

mid olduqca dürüst, mədəni, yalan danışmağı sevməyən, ümumiyyətlə ölməyə layiq olmayan bir insan idi. Düzdür, o öz həyat yolunu, qəhrəmancasına həlak olmasını, Vətən yolunda canını verməsini özü seçdi və şərəflə ölmək yolundan geri dönmədi. O, heç körpələrini doyunca görmədi, onların əlindən tutub doyunca gəzdirmədi. Samid aprelin 9-da dəfn olundu, 29-u isə Fidanın iki yaşı tamam oldu. Heyfsilənirəm ki, onun Turanla bir dənə də olsun şəkli yoxdur. Ağlıma da gəlməzdi ki, Samid bir dəfə xidmətə gedər və bir daha geri qayıtmaz. Bilmirəm Turan atasının necə insan olduğunu soruşanda ona nə cavab verəcəyəm. Samid kimi həyat yoldaşını itirmək olduqca ağır dərddir. Ancaq fəxr edirəm ki, o, Vətən yolunda, torpaqlarımız, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olub".

*Aprel döyüşləri düşdü dillərə,
Yayıldı həm yaxın, uzaq ellərə.
İşğalda inləyən bizim yerlərə
Qəhrəman Samidim yürüş elədi,
Sücaət göstərdi, giriş elədi.*

*Çəkdi bu Vətənin qəhrin oğullar,
Qeyrət, hünər dolu mətin oğullar.
Sizə güc göstərmək çətin, oğullar!
Ağ etdiz millətin, xalqın üzünü,
Ovduz yağıların xain gözünü!*

*Kişilik dərslərini Samid keçmişdi,
Torpağı xilasa o, and içmişdi,
Düşmənin dilini mənimsəmişdi.
Aldadıb yağının böyük qüvvəsin
Qorudu ölümdən döyüşçülərin.*

AZƏRBAYCAN SQ-NİN GİZİRİ EİİMDAR SƏLİMXAN OĞLU SƏFƏROV

Elimdar Səlimxan oğlu Səfərov 1992-ci ilin 26 iyul günündə Yardımlı şəhərində anadan olub. Elimdar Səfərov 1993-cü ildə ailəsi ilə birgə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndinə köçmüşdür.

Elimdar Səfərovu onun ailəsinin təqdimatında tanıyaq:

Elimdarın anası Aminə Səfərova:

- Əslimiz Yardımlıdandır. Yardımlıda yaşayanda 7 yaşlı oğlum Elsevər qəzaya düşdü, rəhmətə getdi. Ondan sonra yoldaşım Səlimxan evdə rahatlıq tapa bilmədi. Uşağın ölümünü qəbul edə bilmirdi. Gecələr gedib qəbiristanlıqda yatardı. Məcbur olub Neftçalaya köçdük, Aşağı Qaramanlı kəndində yurd saldıq. 2 oğlum, 4 qızım gəldi dünyaya. Uşaqları hamı kimi biz də çətinliklə böyütdük. Böyük oğlumun adını Elzibar, kiçiyin adını Elimdar qoyduq. Kasıbçılıqla yaşasaq da, çox mehriban bir ailəmiz var idi. Hələ kiçik yaşlarından oğlanlarımıza zəhmətə, torpağa uyğunlaşmağı öyrətdik. Bəxtəvər kimi, torpaq aldıq, uşaqların köməyi ilə ev tikməyə başladıq. İki qardaş əl-ələ verib daş karxanalarında, gücləri çatan, əlləri yetən yerlərdə çalışırdılar. Atalarına, mənə yardım etdilər. Əvvəl evin bir gözünü tikib içərisinə yığışdıq... Evi də böyük tikdik ki, iki oğlumuzun, qızlarımızın övladlarını bu evdə saxlayaq.

Elzibar Səfərov, şəhidin qardaşı:

- Elimdar orta məktəbdə oxuyarkən, boş vaxtlarında daş karxanasına gedib ailəmizə kömək edirdi. Biz iki qardaş çalışırıdığımız ki, bacılarımız da, anamız da az əziyyət çəksinlər. Çünki zə-

manə də ağır idi, dolanışq da. Bir parça çörək tapanda Tanrıya şükür edirdik. Elə vaxt olurdu ki, anam qazanda bişirməyə ərzaq tapmırdı. Mən əsgərlikdən qayıdandan sonra, 2009-cu il oktyabrın 1-də Elimdar əsgər getdi. Ən böyük arzusu hərbiçi olmaq idi. Özü də evdə idmanın hər növü ilə məşğul olurdu. Rayon mərkəzinə idman zalına gedib orada idmanın karate növünü öyrənirdi. Onun bir devizi var idi: "İnsan həyata bir dəfə gəlir, Allah eşqinə gərək düzgün və əməlisaleh yaşayasan. Bacarırsan yaxşılıq et, özündən gücsüzə, yazığa kömək ol"

6 ay idi ki, əsgər getmişdi. Bir gün mənə zəng vurub dedi ki, hərbiçidə qalmaq istəyir. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdən gəlib sınımışdılar. O, sınaqlardan uğurla keçib normativləri yerinə yetirmişdi. Anamdan halallıq istədi ki, ona gizir kimi fəaliyyətə başlamağa icazə versin. Anam da onun arzusuna qarşı gedə bilmədi. Xeyir-dua verdi ki, vətənimiz üçün, elimiz üçün xeyirli əsgər olsun.

Anasından xeyir-dua alan Elimdar çox sevindi. Qədim adət-ənənədən, inanclardan gələn deyimlərə görə bilirdi ki, böyüklərin xeyir-duası ilə görülən işin sonunda xeyir olur. Çox böyük məharətlə xidmətə başlamışdı. Xidmətdə seçilənlərdən biri də o idi. Hərdən hərbi hissədən ezamiyyət və ya istirahət günləri alanda, dərhal evlərinə gələr, boş vaxtlarını anası ilə keçirər, evin çatışmazlıqlarını aradan qaldırır, yığılanı tikər, sınağı düzəldərdi.

2010-cu il may ayının 3-də çox ağır bir xəbər haqladı onu. Evdən dedilər ki, atası dünyasını dəyişib... Həmin gün Elimdarın ən ağır itkisi oldu... Və dostlarına da dedi ki, indi anasına daha yaxın olmalıdır. "Anamı hamımız üçün qorumalıyam" söyləmişdi.

Aminə ananın xatirələri:

- Evə çox pis halda gəldi Elimdar. Onsuz da üzünü az-az görürdük. Nə vaxt soruşsam, deyirdi ki, idmanla məşğul olurlar. Mən hardan bilim ki, gedib erməninin işğal etdiyi torpaqları gəzib gəlir... Tövbə, ürəyim partlayardı. Od töküüb özümü yandırdım, qoymazdım ki, getsin. Hansı ana razı olar ki, balası göz

görə-görə düşmən içərisinə girsin.

Pəhləvan idi oğlum. Onu erməni öldürə bilməzdi. O nəzərəgözə gəldi. Boyu-buxunu qapıdan hündür idi balamın. Mən heç balamdan doymadım.

Qızımın uşağı olanda Ceyranbatana gəlmişdim. Martın 26-da hamımız xəstəxanaya gedirdik. Dayanacaqda dayanmışdıq. Bir də gördük ki, Elimdar da gəlib çıxdı. Elə bil ki, həyatıma günəş doğdu. Ana-bala qucaqlaşdıq görüşdük. Bir-birimizə təzə nəvənin gəlişi ilə gözdəndirliyi verdik. Qardaşım gildə oturub bir az söhbətləşdik. Ancaq baxdım ki, balamın halı-əhvalı həmişəki kimi deyil. Analar balasının hər əhvalından duyarlar. Dedim nə olub ay bala, niyə kefsizsən? Gülümsədi. Balamın xırda gülüşləri var idi. Elə yaraşdı ki, üzünə. Gülümsünüb mənə aldatdı. Sonra cibindən pul çıxarıb mənə uzatdı. Götürmədim. Dedim neynirəm, ay oğul, özünə lazım olar. Dedi "bunu götür, axşam işdən icazə alıb gələcəyəm. Səninlə çoxlu söhbət edəcəyəm".

Maşına oturub getdi... Bir də baxdım ki, pəncərədən boylanıb yenə mənə tərəfə baxır... Nəsə onun o baxışı, o görüntüsü ürəyimi sızlatdı. O nə təlatüm idi, o nə ağrı idi... Heç vaxt belə olmamışdım. Sən demə, o xırda gülüşləri də, balamın o mehriban səsinə də son dəfə görüb, son dəfə eşidirəmmiş...

- Qardaşım vətənə, bayrağa, islami dəyərlərə çox bağlı idi- deyir bacısı Fənarə.

- Aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə Bakıda bir külək var idi ki, gəl görəsən. Küləyin səsi adamı qorxudurdu. Səsdən üşənirdim. Elə bil ürəyimə dammışdı ki, bu sazaq, bu külək hansısa bir pis xəbər gətirəcək.

Aprelin 2-dən sonra bildik ki, 12 şəhidimiz var. Bundan sonra bizim heç rahatlığımız olmadı. Elimdar arada mənə həyat yoldaşım Elşənlə əlaqə saxlayıb. Elşənə deyib ki, "bilmirəm gələcəyəm, ya gəlməyəcəyəm...".

Beləcə Aminə ananın da qapısını Qarabağ müharibəsinin acısı və fəlakəti döydü. Toyuna hazırlaşdığı oğlu üçün yas mağarı

quruldu həyətində. Aminə ana o gün-bu gün özünə gələ bilmir. Deyir ki, oğlunun öldüyünə inana bilmir. Çünki o boyda-buxunda, pəhləvan gücündə bir oğul olə bulməzdi. Elimdar anasını çox istəyirdi. Ana hələ də inana bilmir ki, Elimdar ona vəfasızlıq edib, heç nə demədən çıxıb gedib...

Elimdar Səfərov isə, anasına deməsə də qardaşı Elizara öz sözlərini demişdi. Son günlər ermənilərin fəallaşmasından şübhələnən kəşfiyyatçılarımız, eləcə də çevik və qədərincə təcrübəli olan hərbiçi Elimdar, yenə də əməliyyata gedəcəyini bilirdi. Adətən ağır əməliyyatlara getməzdən əvvəl qardaşı ilə görüşər, ona öz vəsiyyəət və tövsiyələrini edərdi. Bu dəfə isə həm dayısı oğlu, həm də bacısının əri olan Elşənlə görüşərək, telefonunun, kompyuterinin kodunu və parolunu, və qardaşına çatacaq sözlərini yazıb vermişdi. Və bir də Elşənə tapşırmışdı ki, anamdan muğayət olun.

Qardaşı Elzibar Səfərov:

- XTQ-lərdə qulluq etmək hər oğula qismət olmur. Çünki o kursu keçməyin özü bir qəhrəmanlıqdır. Son dəfə mart ayının 28-i görüşdüm onunla. Mənə zəng vurub dedi ki, təcili görüşmək lazımdır. Təlimə gedir. Yola çıxdım, yol üstündə görüşdük. Dedi ki, ana Bakıdadır, onlarla görüşüb, indi mənimlə görüşməyə gəlib. Nə biləydim ki, son görüşümüz imiş... Şəhidlik uca zirvədir. Hər kəsə qismət olmur. O bizim ailənin başını uca elədi. Qardaşımla fəxr edirəm. Hamı köçəcək bu dünyadan, kimsə bu dünyada əbədi deyil, ancaq şəhid olmağı Tanrı hər kəsə qismət etmir. Qardaşımın şəhadətə yüksələndən sonra, dostları, döyüş yoldaşları onun haqqında bilmədiklərimizi və necə həlak olmasını danışdılar. Bizim ordunun xüsusi təyinatlıları son illər düşməne qan uddururdular.

Döyüşdən əvvəl öz qrupu ilə əməliyyata gedən Elimdar səhər obaşdan baxıb ki, ermənilərin Ural, UAZ və Niva maşınları kəndə sarı gəlir. Arxadan tapşırıq alan Azərbaycan Ordusunun əsgərləri bu erməniləri avtomobillər qarışıq məhv etməliydilər. Bir

göz qırpımında düşmənin üzərini şahin kimi alıblar. Nivada ermənilərin yüksək çinli zabiti olub. Elimdar və döyüşçü dostları zabiti və onun yanındakıları məhv ediblər.

Həmin gün Elimdargil maşındakı silahları və Talış kəndi istiqamətində erməni hərbiçiləri üçün aparılan qənimətləri də ələ keçirərək, bizim əsgərlərə çatdırıblar. Bir neçə dəqiqənin içəri-sində Elimdar düşmənin üç texnikasını məhv edib.

Elimdar həm də ağır atıcı silahlardan bacarıqla istifadə etməyi, özündən qabaqdakı əməliyyatçıları müdafiə etmək qaydalarını gözəl bilirdi.

Aprəlin 2-dən sonra güclü itkilərə məruz qalan erməni ordusu, çaşqınlıq içərisində Azərbaycan Ordusunun üzərinə 19 tank yeridib. Həmin 19 tankın 14-nü bizim XTQ-çilər elə Talış kəndi ətrafında məhv etməyə müvəffəq olublar.

- Qardaşım dostluğa sadıq, mərd bir oğlan idi. Əslində bütün taborda hamı onun hörmətini saxlayırdı. XTQ-çilərin hamısı bir-biri ilə bir candakı ürək kimi dost olurlar. Onlar bir-birinə inamlı, etibarlı olmasalar, irəliyə gedə bilməzlər. Talış yüksəkliyinin geri alınması bir zamanlar dillərdə dastan, qəhrəmanlıq tarixi kimi qalacaq. Həmin döyüşdə fərqlənənlərdən biri də qardaşımın rəhbərlik etdiyi qrup olub. Talış kəndində təmizləmə işləri aparandan bir az sonra, səhərə yaxın qarşıda özünü ölülüyə vuran erməni qəflətən döyüşçümüz Dilsuzu vurub, Dilsuz Elimdarın gözləri qarşısında həlak olub. Elimdar da həmin andaca ermənini məhv etmişdi.

Dilsuz vurulandan sonra Ravil Novruzov və Elimdar önə keçərək, bir az da kəndin içərilərinə doğru irəliləyiblər. Ravil qabağa keçərək, yeni mövqeni ələ keçirib. Və elə bilib ki, qarşıdakı DOD-da daha kimsə yoxdur. Oyuq kimi yerə keçən Ravil qarşısında bir yaralı erməni görüb. Erməninin əli tətikdə imiş. Ravil onu gülləbaran edib, bu zaman yaralı erməni döyüşçüsünün ağrından əli tətiyə sıxılıb və açılan güllələr Ravilə dəyib. Bundan sonra Elimdar daha da qəzəblənib, irəliyə keçərək, sonuncu er-

məni qarşısına çıxana qədər vuruşmaq istəyib və Ravilin qanını almaq üçün qarşısına çıxan postdakı əsəgərlərin hamısını gülləbaran edib. Ravilin şəhidliyindən bir az sonra o, onun qanını əsl dost kimi ala bilmişdi. Əslində döyüşün birinci günü Elimdar öz üzərinə düşən əməliyyat planını həyata keçirmişdi, o qayıdıb arxa cəbhədə rahat otura bilərdi. Lakin Vətən torpaqlarının azad olunması kimi qürurverici bir döyüşdə sona qədər iştirak etmək üçün o yenidən qabaqda olan dostlarının yanında olmuşdu.

Bizim döyüşçülərlə üz bəsurət gələ bilməyəcəyini yəqin edən düşmən sonradan ordumuzun yerləşdiyi hissələrə ancaq ağır artilleriya silahlarından atəş açırdı. Həmin top mərmilərindən biri də Elimdar Səfərovun dayandığı mövqeyə düşmüş, qəlpələr onu başından yaralamışdı. Dostları onu qollarının üstünə alaraq, döyüş meydanından çıxarmışdılar...

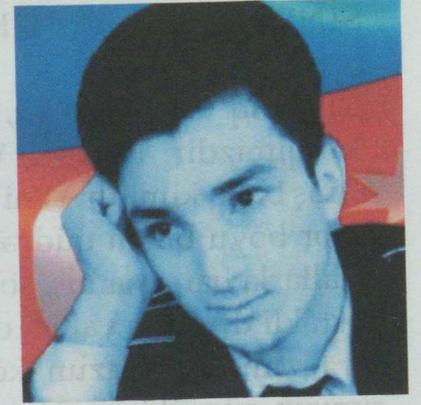
Gizir Elimdar Səfərov 2016-cı ilin aprel ayında Azərbaycan-Ermənistan təmas xəttində baş verən atışma zamanı qəhrəmancasına şəhid oldu.

Elimdar Səfərov ölümündən sonra göstərdiyi qəhrəmanlığa görə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin sərəncamı ilə **"Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə"** III dərəcəli medalı ilə təltif edildi.

Dünyada ən ağır yük dost və ya doğma insanın nəşini çiyində və qollarının arasında daşımaqdır. Bizim "Aprel döyüşləri"ndə vətən torpaqlarını geri almaq üçün vuruşan hərbiçilərimiz yaralı dostlarını və şəhidləri başları üzərində meydandan çıxarmışdılar.

MƏNƏFOV İBRAHİM MÖHSÜM oğlu

İbrahim Mənəfov 31 mart 1995-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Neftçala şəhər 3 saylı tam orta məktəbini bitirib, Milli Aviasiya Akademiyasına daxil olmuşdur. Ali təhsilini tamamladıqdan sonra hərbi xidmətə yollanmış, cəbhənin ön xəttində xidmətə başlamışdır. 2018-ci il yanvar ayının 19-da düşmən təxribatının qarşısını alan zaman şəhid olmuşdur. Yanvarın 20-si dədə-baba yurdu

olan Bankə qəsəbəsinin Seyidlər kənd məzarlığında torpağa tapşırılmışdır. Ölümündən sonra Müdafiə Nazirliyinin əmri ilə "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif edilmişdir. Neftçala şəhərində küçələrdən birinə şəhidin adı verilmişdir.

İbrahim Mənəfov 2014-cü ilin avqust döyüşləri zamanı, hələ tələbə ikən öz qeyd dəftərində yazırdı: "Müharibə qaçılmazdır və hər bir Azərbaycan vətəndaşının da borcudur... Mən də bunu özümə Qarabağ müharibəsi barədə eşidəndən borc bilmişəm və borcumu mütləq qaytarmalıyam... Allah bizi şəhidliyə layiq bilsin, inşallah!"

Orta məktəb illərindən İbrahimin valideynləri də, müəllimləri də onun çox istedadlı, öyrənməyə, inkişafa çox meyli biri olduğunu bilirdilər. Sanki həyatının çox qısa olacağını hiss etmişdi İbrahim. Odur ki, daha çox öyrənməyə, bilməyə, həyatı dərk etməyə can atırdı. Elə onun bu gözəl insani keyfiyyətləri də, Allah tərəfindən seçilmişlərdən olduğunun müjdəçisiydi. Çünki şəhidlik hər kəsə nəsib olan zirvə deyil. Şəhadət yalnız Allah tərəfindən seçilmişlərin mükafatıdır. Şəhadətin ali dərəcədə qəbul olsun, igidim!

İKİNCİ QARABAĞ MÜHARİBƏSİ VƏ BU MÜHARİBƏ- DƏ NEFTÇALA TORPAĞINDAN VƏTƏNİN MÜDAFİƏ- SİNDƏ CANINDAN KEÇƏN İGİDLƏRİMİZ HAQQINDA

Torpaq varlığımızdır, torpaq bizim bir xalq, bir millət olaraq təsdiqimizdir. Torpağı, Vətəni əlindən alınmış xalq sudan çıxarılmış balıq kimidir. Yəni ölməyə, məhv olmağa məhkumdur. Tarixlər boyu bizim qüdrətli, vətənsəvər, yurduna bağlı xalqımız işgallarla barışmamış, son damla qanına kimi döyüşmüş, arxalı, dəstəqli düşmən yalnız onun nəşi üstündən adlayıb qəsb etmişdir bizim soyumuzun, kökümüzün qanı ilə suvarılmış, əcdadlarımızın sümükləri yatan əzəli torpaqlarımızı. Uzun illərdi torpaqlarımızın düşmən tapdağından qurtuluşu üçün on minlərlə soydaşlarımız, gənc oğullarımız bu yolda can qoymuş, amma işgalla barışmamışdır.

Qarabağ döyüşlərinin şanlı tarixi adlanan Tehran Məsimov:

Könlümüz qırıq, başımız aşağı idi. Ordumuzun, dövlətimizin, mərdlərimizin yeganə, ümdə məqsədi zəfəri qazanmaqdı. Tək məqsəd bu yolda canından keçmək deyildi. Canını vermədən haqqa, zəfərə nail olmaq. Bu yolda şəhidlik nəsb olarsa, Allaha şükür etməkdən başqa çarəmiz yoxdur. Başqa yolumuz yoxdu. Nəyin bahasına olur-olsun, igidlərimiz-hərbçilərimiz yalnız və yalnız qələbə haqqında düşünürdü.

Tovuz döyüşləri dünya azərbaycanlılarının milli birlik və həmrəylik hərəkəti ilə xatırlanır.

Tovuz döyüşlərində ordumuzun əsgər və yüksək rütbəli zabitləri qəhrəmanlıq və igidlik nümunələri göstərərək, erməni işğalçılarının törətdikləri təxribatların qarşısını qətiyyətlə aldılar. Xalq bu döyüşlər zamanı şəhidlik zirvəsinə ucalan öz mərd, vətənsəvər oğullarını general-mayor Polad Həşimovu, polkovnik İlqar Mirzəyevi, mayor Namiq Əhmədovu, mayor Anar Novruzovu, baş leytenant Rəşad Mahmudovu, gizir İlqar Zeynalovu,

gizir Yaşar Babayevi, baş çavuş Vüqar Sadıqovu, çavuş Elçin Mustafazadəni, çavuş Nazim İsmayılovu, baş əsgər Elşad Məmmədovu və əsgər Xəyyam Daşdəmirovu böyük izdihamla son mənzilə yola saldı. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacağını qətiyyətlə ifadə etdi.

Tovuz döyüşləri ölkəmizdə xalq və Prezident, xalq və ordu birliyinin yenidən təcəssümünə çevrildi.

Həmin günlər Azərbaycan xalqı isə ayaqda idi, hər kəs döyüşmək, işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək üçün ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşdi. Düşməne qarşı nifrət, axıdılan nahaq qanların qisasının alınması hamıda döyüşkənlik əhval-ruhiyyəsi yaratdı. Düşmən onu da gördü ki, Azərbaycan Ordusunun generalları və zabitləri öz əsgərləri ilə çiyin-çiyinə döyüşür, onları ruhlandırır və şəxsi nümunə göstərirlər. Əsgər valideynləri fəxr edirdilər ki, onların övladları Vətən, torpaq uğrunda döyüşür, düşməndən şəhidlərimizin qisasını alırlar.

Tovuz döyüşləri Azərbaycanın hərbi qələbəsi ilə bərabər, onun geosiyasi üstünlüyünü də açıq şəkildə göstərdi. Belə ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının bir neçə üzvünün ölkəmizin haqlı mövqeyini dəstəkləməsindən sonra Türkiyə, Pakistan, Ukrayna və hətta İtaliya kimi bəzi Avropa ölkələri Azərbaycanın işğala məruz qaldığını bildirməklə kifayətlənmədilər, eyni zamanda, ölkəmizə hər cür dəstək verə biləcəklərini bildirirdilər.

Qanı qanla yumaqdı müharibə. Qisas hissini yaşayanlar bilir. Müharibədə getdikcə daha da aqressiv olursan. Həmişə səninlə bir sırada durduğun və ya sıranın önündə sənə baxan gözlərin artıq sənə baxmadığını görəndə insanın ürəyində böyük ağrı yaranır. Təəssüf hissi keçirirsən ki, müharibə bizdən kimləri aldı... Əvvəlcədən bəlli idi ki, biz ordan getdiyimiz sayda geri qayıdan deyilik... Əgər döyüş varsa, Vətəni qorumaq varsa, orda şəhidimiz də olmalıdır.

Müharibəni yaşamayan onun ağrı-acılarını bilməz. Mühari-

bəni 1992-ci ildən yaşamışam, uşaqlığımın gözəl xatirələrini itirmişəm."

Başqa bir döyüşçümüzün (adını unutmuşam) dedikləri: "İlk döyüşə girəndə əllərimi açdım Allahın dərgahına: Allahım, xalqımızın qarşısında bizləri utandırma! Və biz hər zaman düşü- nürdük ki, Allah bizimlədir. Allah bizi qoruyur. Xalqımızın, ana- ların, bacıların etdiyi dualar bizi qələbəyə aparır. Allahu-əkbər deyib, kəlmeyi-şəhadət gətirib döyüşə girirdik. Düşmənin bizim ordumuzdan çox böyük qorxusu vardı. Üzbəüz döyüşdən çox qorxurdular. Bir də ki, döyüşə girəndə niyyətimiz torpaqlarımı- zın azad edilməsiylə yanaşı, şəhid edilmiş, işgəncələrə məruz qalmış soydaşlarımızın, hələ doğulmamış körpələrimizin ana bətnində öldürülməsi, dinc sakinlərimizin çətin dağ yamacların- da qar uçqununda öldürülməsi, evlərinin yandırılması, məscid- lərimizin, ata-babalarımızın məzarlarının təhqir olunması insan- da güclü qisas hissi yaradır.

Uzun illərdi, sülh yolu ilə, danışıqlar yolu ilə ermənilərin tor-

paq qaytarmayacağına qəti əminlik yaranmışdı xalqımızda, döv- lətimizdə. Odur ki, ordumuzun güclənməsi, təchizatı üçün illər ərzində gərəkən tədbirlər görülürdü. Qarabağın relyefinə uyğun silahlı qüvvələrimizin bütün qrupları təlimlər keçirdi.

2020-ci il sentyabrın 27-də səhər saat 06:00 radələrində Ermə- nistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri tərəfindən genişmiqyaslı təxribatlar yenidən başlandı və cəbhəboyu zonada yerləşən Azər- baycan Ordusunun mövqeləri və yaşayış məntəqələri iriçaplı si- lahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutuldu. Nəticədə istər ordumuz, istərsə də mülki əhali arasında ölənlər və yaralananlar oldu. Ölkəmizin ərazi bü- tövlüyünün təmin edilməsi və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin döyüş fəaliyyətinin qarşısını almaq məqsədilə Azərbaycan Silah- lı Qüvvələrinin Komandanlığı tərəfindən cəbhəboyu zonada hü- cum əməliyyatlarının başlaması barədə qərar verildi.

Müharibənin canlı şəhidləri- Qazilərimizi dinlədikcə, in- san qeyri-adi hisslər yaşayır. İndiyə kimi hər hansı müharibə haqqında filmlərdə gördüyümüz döyüş səhnələrinin yaratdığı həyəcanın min qatını yaşayırsan. Döyüşçülərimizin az-az, hətta deyərdim ki, "xəsisliklə" danışdığı döyüş epizodları oğullarımı- zın, igidlərimizin, qəhrəmanlıqla şəhadətə yüksələn mərdlərimi- zin qeyri-adi qəhrəmanlar olduğuna insanda bir daha əminlik yaradır. Ürəyimi rıqqətə gətirdi izlədiyim bir videoda qazimizin dedikləri:

Bir dağ selini bənzəyirdi bizim ordumuzun döyüşə girişi. Elə bir dağ selinə bənzəyirdi ki, tam gücüylə, şiddətiylə gəlir və qar- şısına keçən nəinki dərinlərə işləmiş rişəsi olan ağacları, evləri və hətta sal qayaları, beton körpüləri belə yuyub aparır... Ey- nən... Bax, belə bir mənərə yaranmışdı bizim ordunun düşməni məhv edən, ağla sığmayan, hər b tarixinə qızıl hərflərlə yazılan döyüşlərindən sonra. Bir tərəfdə yağının nəinki vurulub sıradan çıxarılmış texnikası, hətta istifadə olunmamış böyük bir döyüş

arsenalı, təchizat vasitələri, minlərlə cəsədləri tökülüb qalırdı meydanda.

Bütün hərbi sənətinin biliciləri Qarabağ müharibəsinin müasir dünyada aparılan ən qeyri-adi, uğurlu döyüş hesab edir. Hətta bizi sevməyənlər belə; düşmən tərəf daxil bu döyüşdə ordumuzun qəhrəmanlıqlarını çözməyə, öyrənməyə çalışırlar. Azərbaycan Ordusu Qarabağda dünyanın ən güclü havadan mühafizə sistemini yıxdı. Rus havadan qorunma sistemi ilə təchiz olunmuşdu erməni ordusu.

Düşməni çox da gücsüz, zəif düşünməyək. Bizim ordumuz, igidlərimiz, oğullarımız zəif bir düşmənlə deyil, arxalı, dəstəkli, məkrli, hiyləgər bir düşmənlə döyüşdə qazandı zəfəri. Bildiyimiz kimi 30 ildən artıq zamanda aldığı bütün yardımları, maliyyə, silah təchizatının hamısını bizim işğal olunmuş torpaqlarda istehkamlar qurmağa, dərələr, xəndəklər qazmağa, böyük ərazilərimizə minalar döşəməyə, beton səngərlər qurmağa sərf etmişdi hiyləgər düşmənlərimiz.

Dərd sadəcə Qarabağı geri qaytarmaq deyildi, həm də şərəf, namus məsələsi, Azərbaycan kisinin, insanının məğlub durumdan xilas məsələsi, ölüm-dirim məsələsi idi.

Müharibə iştirakçılarının dediklərindən: "Daşaltı kəndinin üstündə bütün qayalıqlarda güllə izləri var. Azərbaycan oğullarının nələrə qadir olduğunu, nələr edə biləcəyini gördü, dost da, düşmən də".

Ordumuz 44 günlük Vətən müharibəsində sözün əsl mənasında dastan yazdı. Bütün məzlum xalqlara bir ümid verdi bu savaş. XTQ-nin dastanlara sığmayan döyüşü var. İgidlərimiz orda yıxdı erməni ruhunu. Ordan başladı düşmənin inamının ölməsi, ermənilərin qaçışı. Hadrut hərəkəti dillərə dastan oldu. 3000 erməni var orda, onun 2000 -i döyüşürdü. Amma bizim Xüsusi Təyinatlılar elə bir çevik, düzgün qərarlar qəbul etdilər ki, orda.., az qüvvəylə böyük bir erməni silahlılarını məğlub edib, zərərsizləşdirdilər.

Daşaltı kəndinin üstündə bütün qayalıqlarda güllə izləri var. Haqqın necə alınmasına bir örnək. Bir də qardaş Türkiyəmizin mənəvi dəstəyi. Bu savaşda iki qardaşın çiyin-çiyinə verməsi nələrə nail ola biləcəyimizi göstərdi.

İkinci Qarabağ savaşında 3000-dən yuxarı şəhidimiz, on bir mindən artıq qazımız oldu. Bizim igidlər ölümün üzərinə gedərək ölümün özünü belə məğlub etdilər.

Məhz belə igidlərdən – İkinci Qarabağ savaşında dastanlar yazmış, qəhrəmanlıqlar göstərmiş, vətən, torpaq naminə canından keçmiş Neftçala rayonundan cəbhəyə gedən oğullarımız haqqında söz açacam sizlərə, əziz oxucum.

İMANZADƏ AYAZ DAŞQIN oğlu

Azərbaycan SQ-nin leytenantı Ayaz İmanzadə Daşqın oğlu 1996-cı ilin 03 dekabr tarixində Neftçala şəhərində doğulmuşdur. Ailənin ilk övladı olan Ayazın yaxşı təhsil almasını arzulayırdı ata-anası - bütün valideynlər kimi. Ayaz orta təhsilini Neftçala şəhərindəki 1 saylı tam orta məktəbdə almış, doqquzuncu sinfi bitirdiyi zaman Türkiyədə hərbi məktəbə qəbul olunsa da, anasının razılığı olmadığı üçün təhsilinin dalıyca gedə bilməmişdi.

Orta məktəbi bitirdikdən sonra 2013-ci ildə C.Naxçıvanski adına hərbi litseyə, daha sonra təhsilini davam etdirmək məqsədilə 2015-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olmuş və 2019-cu ildə məzun olduqdan sonra leytenant rütbəsi alaraq 27 iyul 2019-cu ildə təyinatla N saylı hərbi hissədə taqım komandiri kimi işləməyə başlamışdı gənc Ayaz. Amma nə məzun olması, nə də sevdiyi işə başlaması ona sevinc gətirmirdi. Çünki anası çox ağır xəstə idi...

Anasını çox erkən itirən gözəl qəlbli qəhrəmanımız bu itkidən böyük sarsıntı keçirir və özündən kiçik bacısı Rənaya həm qardaş, həm ana sevgisi verməyə çalışırdı ...

*Qaraldı gözündə yer-göy, cahan da,
Analı ömrünə son qoyulanda.
Dondu, axmaz oldu damarda qan da,
Ana itgisini bilib duyanda.*

*Sıxdı sinəsinə kiçik bacısın,
Azaltmaq istədi ağrı-acısın...*

*Söylədi, "can bacım, başım tacısan,
Anamın rəmzi var yanaqlarında.*

*Ayaz çox gənc idi, dözdü, dayandı,
Qəlbində dəyanət hissi oyandı.
Anası içinə köçmüşdür sandı,
Yaşatdı ruhunda, arzularında.*

Şəhid İmanzadə Ayaz Daşqın oğlunun ömür-gün yoldaşı Gülşən xanım aram-aram, titrək səslə onunla bağlı xatirələrini bölüşür mənimlə:- "Ayazla mənim tale oxşarlığımız çoxdur. Belə ki, atam üç illik ağır xəstəlikdən sonra rəhmətə getmiş və mən atamdan sonra özümü çox yalnız, kimsəsiz hiss edirdim, Ayazın da ürəyi yaralıydı. Amansız xəstəlik onun da anasını tez almışdı. Yaşımızın çox ehtiyacı olan vaxtında itirmişdik dünyanın ən dəyərli varlığı olan o, anasını, mən atamı... Və bu ağır itki ürəyimizdə dərin izlər buraxmışdı. Onunla birlikdə kiçik bacısı Rəna da anasız qalmışdı. Odur ki, o, bacısına həm qardaş, həm də ana məhəbbəti verməyə çalışırdı.

Rəna mənim tələbə yoldaşımdı. Universitetdə birlikdə oxuyurduq. Mən öz evimizdə yaşayırdım. Rənanın kirayədə qaldığını öyrəncə ondan bizə köçüb mənimlə birlikdə qalmasını xahiş etdim. Sağ olsun, razılaşdı. Rəna ilə ikinci il idi ki, bir yerdə oxuyurduq. Rənanın atasıgil bizi ailəlikcə evlərinə qonaq çağır-dılar. Biz ailəvi qonaq getməli olduq. Ayaz da qış tətlinə gəlmişdi evlərinə. Bizim ilk tanışlığımız orda, onların evində oldu.

Bir gün Rəna qardaşının bizim ailə ilə yaxından tanış olmaq istədiyini və bununla əlaqədar bizə gələcəyini bildirdi. Biz də süfrə hazırladıq. Dəqiq yadımdadır, 14 fevral günü idi. Ayaz iki hədiyyə alıb gəlmişdi bizə. Biri qəhvəyi rəngli çantada, biri qırmızı rəngli çantada ətir alıb gətirmişdi. Süfrədən sonra biz üçümüz Ayaz, bacısı Rəna və mən otaqda söhbət edirdik. Bu zaman Ayaz mənə: "Sən atanı, mən anamı itirmişəm. Deyirəm, razı ol-

san, mən sənın atan, sən mənım anam olarsan"- deyə, qeyri-adi sevgi təklifi elədi... Özü kimi təklifi də qəribə idi Ayazın. Çox cəsarətli, sözündə dürüst idi. Əsl hərbiçi nizam-intizamı, dürüstlüyü vardı o, gözəl insanın. Atamın ili çıxan kimi anamın, qardaşımın razılığını almaq üçün elçilər göndərdi Ayaz bizə. Nişanlı olduğumuz müddətdə də, evliliyimiz zamanı da işindən fürsət tapdıqca mənım üçün qeyri-adi sürprizlər hazırlamağı sevərdi Ayaz. Evliliyimizdən qısa müddət sonra övladımız olacağını eşidincə üzündə güllər açdı sanki... Çox istəyirdi qızımız olsun... Anasının adını yaşatmaq istəyirdi Ayaz. Elə də oldu. Qızımız dünyaya gələndə adını Ceyran qoydu və dünyanın ən bəxtəvər insanı bilirdi özünü. Amma nə yazıq ki, doya-doya sevib, zaman keçirə bilmədi övladı ilə. Əslində Ayaz sevgi dolu bir insan idi. Hətta tanımadığı, yenicə evinə köç etdiyimiz insanlara belə ən əziz, yaxını kimi sevgi, rəğbət, hörmət bəsləyirdi. Olduğu hər yerdə hər kəsin sevgisini qazanmağı bacarırdı. Ən adi, kiçik hədiyyələrlə belə mənı sevindirməyə çalışırdı, xoşbəxt etmək istəyirdi Ayaz. Sanki ömrünün çox qısa olacağını əvvəlcədən bilirdi...

İşinə o qədər bağlı, məsuliyyətli idi ki, övladını belə vaxtlı-vaxtında görməyə, onunla zaman keçirməyə gələ bilmirdi. Övladımız üç aylıq olanda məzuniyyət götürüb gəlmişdi 14 günlük. O müddətdə bir an belə uşağı qucağından yerə qoymaq istəmirdi, çay içəndə də, yemək yeyəndə də, hətta telefonla danışanda da uşaq qucağında olurdu. Sanki ürəyinə dammışdı övladından tez ayrılacağı. Bəzən cavanlıq hissiylə onu evə gec-gec gəldiyinə görə, işinə çox bağlı olduğuna görə qınayırdım. O anlarda da mənı bu günüm üçün hazırlayırdı sanki...Gülə-gülə:- Mən şəhid olsam, neylərsən?- soruşdu bir dəfə. Mən onun bu sözündən çox həyacanlandım-"niyə elə deyirsən? Mənı düşünürsən, körpəni düşün"-dedim. Gülümsündü:-"Bax, sən atasız yaşayırsan, mən anasız yaşadım, bacım yaşadı, övladımız da atasız yaşayar, amma vətənsiz yaşamaq olmaz. Bu gün biz namərd işğalçıları

qovub torpaqlarımızdan çıxarmasaq, sabah Xocalıdakı faciələri yaşadarlar bizim xalqa, qız-gəlinlərə, körpələrimizə. Bir də ki, sən heç qorxma. Mən hərbiçiyəm, naşı deyiləm ki"-deyib, mənı sakitləşdirirdi. Sonuncu dəfə evdən gedəndə uşaq qucağımnda arxasıya çox baxdım, amma Ayaz dönüb baxmadı. Ürəyimdə həm incidim, həm də anlaşılmaz hisslər keçirdim. Bunun səbəbini anlamağa çalışdım. İlk dəfəydi ki, Ayaz arxaya baxıb, bizə əl yelləmiş gedirdi. Sabahısı günü telefon açdı evə, bizdən hal-əhval tutdu. Mən onun niyə arxaya baxmadan getdiyini soruşanda, "içimdən bir hiss keçdi, sanki kimsə mənə sən heç nigəran olma, onları qoruyacaqlar, sən vətəni qoru"- dedi.

Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan İmanzadə Ayaz 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzuli rayonunun azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə 01 oktyabr 2020-ci il tarixində şəhidlik zirvəsinə ucalıb. 02 oktyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayon mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunub. Şəhidimizin İmanzadə Ceyran adlı körpə qızı vətənə əmanət qalıb.

Ölümündən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid İmanzadə Ayaz Daşqın oğlu

"Vətən uğrunda",

"Xocavəndin azad olunmasına görə",

"Füzulinin azad olunmasına görə" və

"Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Hazırda Xırdalan şəhərində bir küçə şəhidimiz Ayaz İmanzadənin adını daşıyır.

HÜSEYNOV PƏNCALI BƏHMƏN oğlu

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsi Azərbaycan xalqına zəfər sevincini bəxş etməklə yanaşı, xalqımızın qəhrəman oğullarını da hər kəsə tanıtdı. Neçə-neçə igid oğullarımız Vətən uğrunda haqq savaşının iştirakçısı, şəhid və ya qazi oldular. Sonunda zəfər çaldığımız bu müharibə Azərbaycan xalqının Vətənə necə bağlılığını, onun üçün gözünü qırpmadan canından keçməyə hazır olduğunu bir daha nümayiş etdirdi. Belə qəhrəman Vətən övladlarından biri də əsgər Pəncalı Hüseynovdur.

Hüseynov Pəncalı Bəhmən oğlu 7 may 2001-ci ildə Neftçalanın Qaralı kəndində doğulub. 2007-2018-ci illərdə 2-ci Qaralı kənd orta məktəbində təhsil alıb. Xoş rəftarı, mülayim xasiyyəti ilə həm məktəbdə, həm də çevrəsində hər kəsin sevgisini qazanıb.

Hələ uşaqlıqdan ağılı, nizam-intizamı, gözəl tərbiyəsi ilə onu tanıyan hər kəsin böyük sevgisini qazanmışdı Pəncalı. Yaşadığı kənddə hər kəs onu mərd, cəsur oğul kimi tanıyırdı. Məktəb illərində dərslərini həll edib, boş vaxtlarında valideynlərinə kömək edirdi. Beləcə Pəncalı ailəsinə dəstək olmağı balaca yaşlarından öyrənmişdi.

"N" sayılı hərbi hissədə xidmətə başlayan Pəncalının təlimlərdə, hərbi hissə daxilində davranışlarına görə 2 dəfə ailəsinə təşəkkür məktubu (16 iyun və 12 sentyabr) göndərilir. Hərbçi olmaq istəyən Pəncalı sənədlərini də təqdim etmişdi. Avqust ayında türkiyəli və azərbaycanlı hərbiçilərin birgə təlimlərində snayperçi kimi iştirak edib. 2020-ci il 27 sentyabrda Vətən müharibəsi başlanarkən ilk gündən döyüşlərə qatılıb. Murov-Kəlbəcər uğrunda vuruşub və sentyabrın 28-də yanına minamyot düşmə-

si nəticəsində şəhid olub. Şəhadətindən sonra Pəncalı Hüseynov "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olunub.

Atası Bəhmən Hüseynov bildirib ki, oğlu çox zəhmətsevər idi: "2019-cu il 2 iyulda hərbi xidmətə yollandı. Getməzdən 1-2 gün öncə anası və bacısı ilə söhbət edirmiş. Döyüşlərin başlanma-sını və özünün də həmin döyüşlərdə iştirak etməklə mənfur düşmənlərdən birinci Qarabağ müharibəsi şəhidi olan əmisinin və digər mərd oğullarımızın qanını almaq istəyinin olduğunu dilə gətirib. Anası ona iradəni bildirib ki, "müharibə arzulama oğul", Pəncalı da deyib, "ölsəm, əmimdən ya digər şəhidlərdən artıq deyiləm ki".

Şəhidin anası Hicran Hüseynova deyir ki, onun ən böyük arzusu hərbidə qalıb işləmək idi: "Müharibə başlayan kimi - sentyabrın 27-də döyüşə atıldılar. Murov-Kəlbəcər uğrunda gedən döyüşlərin birində şəhid oldu igid vətən övladı. Dostları deyirdilər ki, Pəncalı döyüşlərdə yaralı uşaqları çıxarırdı, onlara kömək edirdi. Həmişə deyirlər ki, çox mehriban uşaq idi, vətənpərvər idi. Xidmətdə olanda da özünü nümunəvi əsgər kimi göstərirdi. Komandirləri evimizə iki dəfə tərifnamə də göndərirdi. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin, sağ qalan əsgərlərimizə, qazilərimizə can sağlığı versin".

Pəncalının əmisi 1-ci Qarabağ savaşında Ağdərə istiqamətində şəhid olub. O, dilbər guşələrimizin işğal altında qalması ilə heç vaxt barışmırdı. Arzusu əmisinin və minlərlə şəhidimizin qanını erməni qəsbkarlarından almaq idi. Hərbi xidmətə yollananda da bu arzusunun ardınca gedib. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmətini davam etdirən Pəncalı 2020-ci ilin avqustunda türkiyəli hərbiçilərlə birgə keçirilən təlimdə sərrast snayperçi kimi iştirak edib.

Şəhidin atası Bəhmən Hüseynov deyir ki; "Pəncalının ən böyük arzusu idi ki, torpaqlarımız azad olsun. Qanı bahasına da olsa, Kəlbəcərdən Murova kimi gedib torpaqlarımızı qorudu. Murovda çox çətinliklə də olsa öz şücaəti ilə əmisinin qisasını

aldı və bayrağımızı Murovda sancaraq şəhid oldu. Allah ona rəhmət eləsin”.

Pəncalı Hüseynovlar ailəsinin altı övladından biridir. O, bacılarını çox sevər, həmişə onların qulluğunda dayanar, köməyini əsirgəməzdi. Şəhidin bacısı Şərafət Hüseynova deyib: “Baxmayaraq ki, yaşı az idi, qardaşım həmişə evimizə dəstək olurdu. Çox zəhmətkeş qardaş idi. Onun sinəsində XTQ hərflərini görəndə fəxr edirdim. Bu gün də fəxr edirəm, qardaşım adını tarixə yazdı”.

2 oktyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu, 2-ci Qaralı kənd qəbiristanlığında dəfn olunub. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Hüseynov Pəncalı Bəhmən oğlu ölümündən sonra **"Vətən uğrunda və "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları və 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni** ilə təltif edilib.

Qorxu duymadan, ürəklərində böyük Vətən sevgisi ilə qəhrəmancasına döyüşüb şəhid olan Pəncalı kimi bütün şəhidlərimiz sübut etdilər ki, bu xalqın qəhrəmanları yüzlərlə, minlərlədir. Onların ömür yolu gənclərimizə nümunədir. İllər keçsə də, gələcək nəsillər onları hər zaman böyük minnətdarlıq duyğusu ilə yad edəcəklər.

ƏSGƏROV SAMİD GÜLMALI oğlu

Samid Gülmalı oğlu Əsgərov 1989-cu il oktyabrın 12-də Neftçala rayonunun Boyat kəndində anadan olub. 1996-cı ildə həmin kənd məktəbində birinci sinfə getmiş və 1999-cu ilə qədər həmin məktəbdə təhsil almışdır. 1999-cu ildən 2005-ci ilə qədər təhsilini Neftçala rayonu Elton Həbibov adına 4 saylı orta məktəbdə davam etdirmişdir. 2005-ci ildə C.Naxçıvanski adına hərbi litseyə qəbul olunmuşdur. 2008-ci ildə həmin liseyi bitirmiş və Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olmuşdur. 2012-ci ildə Ali Hərbi Məktəbi qoşun kəşfiyyatı ixtisası üzrə bitirmişdir. Ona leytenant hərbi rütbəsi verilmiş və 2012-ci ilin iyul ayının 26-da təhsilini davam etdirmək üçün Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzinə göndərilmişdir.

Samid Əsgərovun xidməti düşmənlə üzbəüz mövqedən, Ağdamda yerləşən "N" saylı hərbi hissədən başlayır. Nümunəvi zabit kimi özünü təsdiqləyən Samid hərbi təlimlərdə xüsusi bacarığı ilə seçilir. Əvvəllər kəşfiyyat taqım komandiri, sonralar isə bölük komandiri kimi Vətənə şərəflə xidmət edir. O, 2019-cu ildə kəşfiyyat bölmələri ilə keçirilən dağ hazırlığı üzrə toplantıda yüksək nəticələr göstərdiyinə görə fəxri fərmanla təltif olunur. Düşmənlə üzbəüz mövqedə xidmət edən gənc zabit bununla iftixar hissi keçirir.

Samid komandir kimi hər an, hər dəqiqə döyüş əmri gözləyir, qələbə arzuları ilə yaşayırdı. Vətən qarşısında müqəddəs borcunu şərəflə yerinə yetirən bir zabit kimi Samidin ən böyük arzusu məhz işğal altındakı torpaqlarımızın azadlığı və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunması idi. Elə bunun üçün də Vətən

müharibəsi başlayanda o məzuniyyətdə olsa da, özünün istəyi ilə haqq savaşımızda iştirak etmək üçün döyüş meydanına atılır. O, sonuncu dəfə evdən çıxanda hər kəsi təəccübləndirir. Şəhid kapitanın anası Sevinc Əsgərova deyir ki, Samidin ən böyük arzusu Qarabağ torpaqlarını azad görmək idi. Bunun üçün də müharibə başlayanda cəsur zabit döyüş meydanına sevinə-sevinə, gülərək getdi: "Döyüşə gedəndə onu övladından gizli yola saldım. Elə şən idi ki... Əvvəl bizimlə görüşməyib mindi maşına. Heç nə başa düşmədim. Sən demə, müharibə başlamışdı. Gedincə bizə heç nə də demədi. Müharibə haqqında danışmadı. Maşından düşüb evə qayıtdı, təzədən görüşdü və gülə-gülə getdi. Hər dəfə evə telefon açanda deyirdi ki, arxa cəbhədə təlim keçirəm. Sona kimi də belə dedi. Ana, narahat olma, nigaran qalma".

Kapitan Əsgərov Samid Gülmalı oğlu 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğal altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzuli rayonu, Seyidəhmədli kəndi istiqamətində döyüşə başlayır. Düşmənin keçilməz səddinin yarılmasında Samid Əsgərov böyük qəhrəmanlıq göstərir.

Hərəkətin adı isə Milli Qəhrəman "Polad Həşimovun" adına uyğun olaraq Polad Həşimov hərəkəti adlandırılıb. Döyüş yoldaşları Samidin təkcə bu sözləri deyərək hər kəsdən öndə gedərək döyüşə dayanmadan davam etdiyini söyləyir; "Kişilər, irəli, axıra qədər, geriyə yol yoxdur!". Samid bizdən rütbəcə böyük olduğuna görə o bizə döyüşdə ruh yüksəkliyi verirdi.

Vətən müharibəsi zamanı işğal altında olan torpaqlarımızın az qala hər qarışı uğrunda qızğın savaş gedirdi. Döyüşün ən qızğın cəbhələrindən biri də Cəbrayıl və Füzuli istiqamətlərində idi. Bu istiqamətdə hakim yüksəkliklərin, təchizat və magistral yol qovşaqlarınının Azərbaycan ordusu tərəfindən ələ keçirilməsi düşmənin ehtiyat qüvvələrinin manevr imkanlarını və təchizat qabiliyyətini ciddi şəkildə məhdudlaşdırmışdı. Vətən müharibə-

sin ilk günlərindən döyüşə başlayan Azərbaycan ordusunun mayoru Elmar Hüseynov deyir ki, ordumuz düşməyə ilk sarsıdıcı zərbəni Füzuli istiqamətində, Köndələnçay çayının geniş vadisi boyunca endirdi.

Ordunun əsas hədəfi Qaraxanbəyli kəndi idi. İlk hücum zamanı bu istiqamətdə olan erməni postları ələ keçirildi. Bu əməliyyat nəticəsində düşmən xeyli itki verərək geri çəkilməyə başladı. Füzuli, Xocavənd və Cəbrayıl rayonlarında əməliyyatlarda iştirakım zamanı bir daha əmin oldum ki, Azərbaycan ordusunun bütün Silahlı Qüvvələri Ali Baş Komandan tərəfindən verilən bütün tapşırıqları yüksək səviyyədə icra etmək qabiliyyətinə malikdir. Düşmən tərəf 30 ildə Füzuli istiqamətində möhkəm istehkamlar qurmuşdu. Hətta ermənilər arxayın idi ki, Azərbaycan Ordusu bu istehkamları yara bilməyəcək. Amma Vətən, torpaq həsrətiylə, qisas hissiylə alışıb yanan Azərbaycan əsgəri, zabiti torpaqlarımızı düşmən işğalından azad etmək üçün görünməmiş qəhrəmanlıqlar göstərdilər. Bu zaman təbii ki, itkilərimiz də oldu. Füzuli rayonu istiqamətində hücumumuz zamanı mənim bölmə rəisinin köməkçisi vardı. Kapitan Samid Əsgərov. Biz hücum əməliyyatı zamanı düşmənin blok mövqeyinə rast gəldik və posta basqın etməyə məcbur olduq. Samid bir qrup dəstə ilə bizim atəş dəstəyimiz altında sağ cinahdan irəliləyərkən onlardan qat-qat üstün olan düşməyə rast gəldilər. Cənab kapitan Samid Əsgərovun fərdi qəhrəmanlığı, şücaəti nəticəsində biz o tapşırığı müvəffəqiyyətlə icra etdik.

Ağır döyüşlər zamanı Samid qəlpə yarası alır və buna baxmayaraq, "döyüşə davam etməliyik", deyir. Bu zaman düşmən tərəfindən minaatan vasitəsilə Əsgərov növbəti zərbəni alır və döyüş meydanında qəhrəmancasına şəhid olur.

Oktyabr ayının 3-də kapitan Samid Əsgərov yaşadığı Neftçala şəhərinin Şəhidlər Xiyabanında izdihamla son mənzilə yola salınmış və canından artıq sevdiyi vətənin qəhrəmanları kimi qəlblərimizə köçmüş və həmişə yaşarlılıq qazanmışdır.

Şəhid Əsgərov Samid Gülmalı oğlu xidməti dövründə "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı ilə, "Azərbaycan ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə, "Qüsursuz Xidmətə görə" 3-cü dərəcəli medallarla təltif olunmuşdur. Ölümündən sonra isə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Samid 2015-ci ildə Nübar xanımla evlənir. Onların Kənan adında bir oğlu dünyaya gəlir. İndi ailəsi Samidin qoxusunu balaca Kənandan alır. Şəhid anası Sevinc Əsgərova deyir ki, Samid çox pozitiv və gülərlər insan idi. Həmişə nikbin düşüncələrlə yaşayırdı: "Samid haqqında bir ana olaraq mənim üçün danışmaq çox çətindir. Həyat dolu oğul idi. Sevgi dolu insan idi. Döyüşə gedəndən sonra Samidgilə getdim. Yoldaşı gətirib onun paltarlarını göstərdi mənə və dedi Samid akademiya hazırlaşır. Doğrusu, çox sevindim. Samiddən nə qədər danışsam bitməz. Samid mənim həyatımın ən maraqlı səhifəsi idi. Mənim sevincim Samidlə getdi".

Şəhidimizin anası Sevinc Əsgərovanın dedikləri:

Samidin görünüşü nə qədər ciddi olsa da, xasiyyəti çox mülayim, həddən artıq istiqanlı, diqqətli və qayğıkeş oğuldu. Hərbi həyatı yaşamasına rəğmən evə gələn kimi adi həyat tərzinə qayıdardı, hərbi işlərində, həyatında baş verən, ətrafda maraqlı doğuracaq heç bir söhbətə rəvac verməzdi. Tabeliyində olan əsgər, zabit heyətinə qarşı da çox diqqətli, canıyanan idi. Evə zəng edib hal-əhval tutduqdan həmişə sonra mənəndən məsləhət almağa çalışırdı. "Ana, əsgərlərimdən biri möhkəm xəstələnib. Ona hansı dərmanı versəm, tez sağalar. Nə olar zoğalı çox bişir. Uşaqlar üçün-yəni əsgərlərim üçün gətirəcəm"

Şəhidimizin nuruzlu ömür-gün yoldaşı Nübar xanım mənimlə söhbət edərkən özünü təmkinli, dəyanətli göstərmək istəsə də, göz yaşları qeyri-iradi gözəl çöhrəsini yuyur. Yoldaşının yüksək insani keyfiyyətləri haqqında danışır: "Samid çox mədəni, düşüncəli insan idi. Bizim aramızda heç vaxt qısqançlıq söhbəti olmazdı. İlk evliliyimizdə bir dəfə mənə dedi, sən ağıllı qızsan.

əvvəl necə hərəkət etmişsə, indi də elə idarə et özünü. Mən sənə güvənirəm. İşinə, hərbə aid heç vaxt söz salmazdı evdə. Biz soruşanda da sözü dəyişərdi. Övladımız gec oldu. Samid işiylə əlaqədar uşağa da çox zaman ayıra bilmirdi.

Adı da, özü də Nübar olan mələk gəlin danışdıqca ürəyim sızıldayır., ağımda bu sətirlər yaranırdı...

ÖMRÜMÜ

Özünlə bərabər kəsdin yanında,
Döndərdin sərt qışa bahar ömrümü.
Xəstə kimi gəzib qaldım arada
Ölümün məhv etdi Nübar ömrünü.

Əzəldən yazılıb bəxtimə həsrət,
Payıma çox düşüb intizar, möhnət.
Sənə bəslədiyim ülvə məhəbbət
Soldu, xəzan oldu, say xar ömrümü.

Sən yoxsan, neynirəm ömrü- həyatı?
Artıq tanımıram toyu, büsatı.
Dərdinlə çağıraram ağı, bayatı,
Yedi, qurdtək yedi qubar ömrümü.

Kənan balan ülvə duyğularıyla,
Körpə marağıyla, qayğılarıyla,
"Atam nə vaxt gələr?" - sorğularıyla
Bitirər çox çəkməz bu zar ömrümü.

Tutub əllərindən sevgilərimin,
Görüşə gəlirəm "evinə" sənin.
Çökmüş ürəyimə dərdin, qəhərin
Samidim, etmişən məzar ömrümü.

KƏRİMLİ MƏHƏMMƏD MƏZAHİM OĞLU

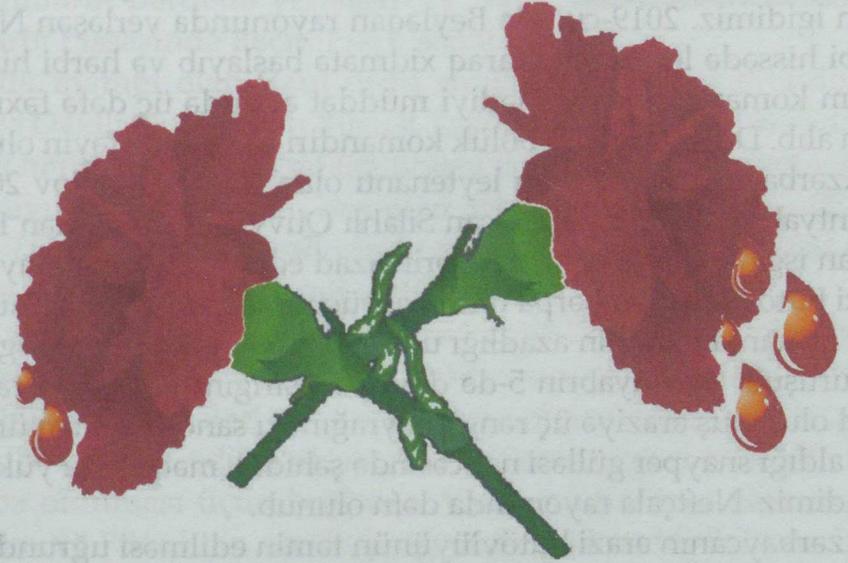
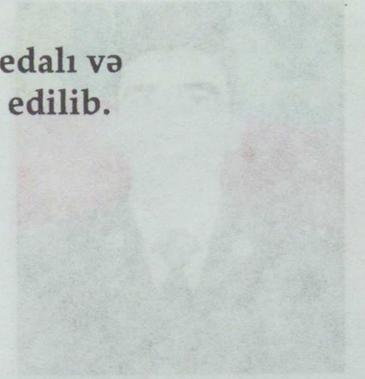
Şəhid Kərimli Məhəmməd Məzahim oğlu 16 dekabr 2000-ci ildə Neftçala rayonunda anadan olmuşdur. 2007-ci ildə Neftçala rayonu Elton Həbibov adına 4 sayılı tam orta məktəbində 1-ci sinfə daxil olmuşdur. Məhəmməd uşaq yaşlarından şahmat, güləş, boks və basketbolla məşğul olmuş və hər birindən müxtəlif dərəcələr almışdır. 2016-cı ildə Bakı şəhəri Bakı Qida Sənayesi Kollecinin ət və süd məhsullarının texnologiyası fakültəsinə daxil olmuşdur. 2020-ci ildə isə həmin kollecin məzunu olmuşdur.

Məhəmməd Kərimli 23 iyul 2020-ci il tarixində hərbi xidmətə yollanmışdır. Xidmətdə olarkən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə seçilərək xidmətini kəşfiyyatçı kimi davam etdirmişdir. 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Kəlbəcər, Füzuli, Xocavənd və Murovdağ döyüşlərində yaxından iştirak etmişdir. Məhəmməd Kərimli sentyabrın 30-da Murovdağ uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Şəhid Kərimli Məhəmməd Məzahim oğlu 06 oktyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayon Mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunub.

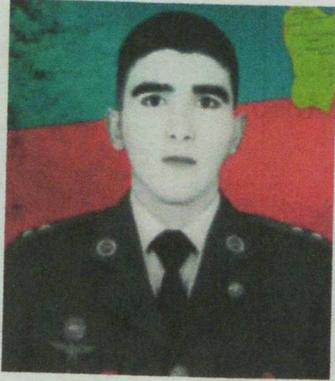
Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Kərimli Məhəmməd Məzahim oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı,
"Cəsür döyüşçü" medalı,

"Xocavəndin azad olunmasına görə",
"Kəlbəcərin azad olunmasına görə",
"Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə"
3-cü dərəcəli medalı ilə,
"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı və
"Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edilib.

XƏLİLOV COŞQUN MİKAYIL OĞLU

Xəlilov Coşqun Mikayıl oğlu 1998-ci il oktyabrın 29-da Neftçala rayonunun Xol Qaraqaşlı kəndində anadan olub. 2004-cü ildə Qismət Nuraliyev adına Xol Qaraqaşlı kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olan Coşqun Xəlilov 2015-ci ildə tam orta məktəbi bitirib Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olur.

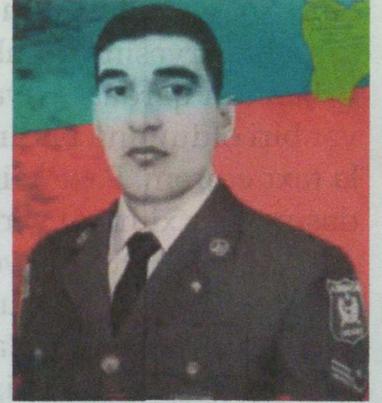
Ali məktəbi əla və yaxşı qiymətlərlə bitirən igidimiz. 2019-cu ildə Beyləqan rayonunda yerləşən N saylı hərbi hissədə leytenant olaraq xidmətə başlayıb və hərbi hissədə taqım komandiri olub. İşlədiyi müddət ərzində üç dəfə fəxri fərman alıb. Döyüş zamanı bölük komandiri vəzifəsinə təyin olunub.

Azərbaycan ordusunun leytenantı olan Coşqun Xəlilov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə igidliklə vuruşub. O, oktyabrın 5-də döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən, azad olunmuş əraziyə üç rəngli bayrağımızı sancan zaman ürəyindən aldığı snayper gülləsi nəticəsində şəhidlik məqamına yüksəlib. Şəhidimiz Neftçala rayonunda dəfn olunub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Coşqun Xəlilov ölümündən sonra

1. "Cəsur döyüşçü" medalı,
2. 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni,
3. "Vətən uğrunda" və
4. "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

SÜLEYMANOV RAUF ALLAHVERDİ OĞLU

Rauf Allahverdi oğlu Süleymanov 1987-ci il mayın 29-da Neftçala rayonunun Abasallı kəndində neftçi ailəsində dünyaya göz açıb. Uşaq yaşlarından Vətənə, bayrağa hədsiz sevgisi olan Rauf həmişə harasa gedəndə mütləq özü ilə Azərbaycan bayrağı aparardı. O, orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanır. Xidmətini Daxili Qoşunların Bərdədə yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində keçir. Hərb sənətinə böyük marağı olan Rauf ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Dəstəsində müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi fəaliyyətə başlayır. Nümunəvi xidməti ilə çavuş, baş çavuş və baş gizir vəzifələrinə yüksəlir. 2019-cu ildə Türkiyənin Foça şəhərində atış üzrə təlim keçən Rauf snayperçi kimi yüksək dərəcəli sertifikatla təltif olunur.

Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının baş giziri olan Rauf Süleymanov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın və Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Rauf Süleymanov Füzuli döyüşləri zamanı 05.10.2020-ci il tarixində şəhidlik zirvəsinə ucalıb. 06.10.2020-ci il tarixində Neftçala rayonu, Abasallı kənd qəbiristanlığında dəfn olunub.

Vətən müharibəsi başlayanda cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində vuruşan Rauf döyüş meydanında böyük şücaətlər göstərmiş. Sərrast snayperçi kimi düşmənin gizli döyüş mövqelərini məhv edib. Rauf komandirlərinin dediyi kimi, bölüyün görün

gözü idi. Erməni cəlladlarına aman vermirdi. O, Cəbrayıl və Füzuli istiqamətlərində gedən döyüşlərdə sərrast atışı ilə 60 erməni hərbiçisini məhv edib. Onun sonuncu döyüşü isə Cəbrayıl olub. Qanlı döyüşlərin birində baş gizir Rauf qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Şəhidin qardaşı Cavad Süleymanov Raufun mərd, vətənpərvər biri olduğunu bildirib. "Qardaşım yaxşı snayperçi idi. Onunla fəxr edirəm. Fəxr edirəm ki, torpaqlarımızın alınmasında qardaşımın da xidməti var" - deyə, o, vurğulayır.

Qazi Yusif Abdullayev Raufun yaxın qohumudur. Füzulidən Şuşayadək döyüş yolu keçib və başından yaralanıb. O, xalası oğlu Rauf haqqında danışanda onunla qürur duyduğunu dilə gətirir: "Fəxr edirəm ki, şəhid qohumuyam. Həm də fəxr edirəm ki, İkinci Qarabağ müharibəsinin qazisiyəm. Bu, mənim üçün böyük qürurverici hissidir".

Rauf ailəli idi. Arzusu Vətəni bütöv, azad görmək, həmçinin ata olmaq idi. Vətəni azad edənlərdən biri olsa da, ata olmaq arzusuna çatmadan şəhidlik zirvəsinə yüksələn igidimiz ölümündən sonra "Vətən uğrunda" və "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilir.

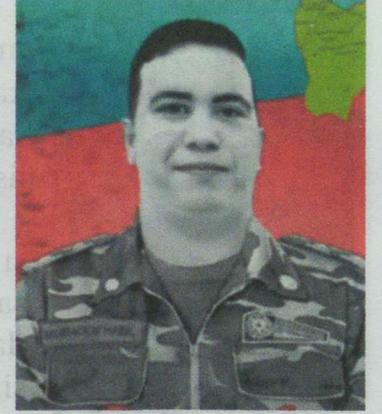
Vətənimizin müdafiəsi uğrunda canından, qanından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalmaq ən böyük şərəf və qürurdur. Rauf kimi şəhidlik zirvəsinə ucalanların xatirəsini yaşatmaq, onları gəncliyə nümunə göstərmək isə hər kəsin vətəndaşlıq borcudur.

Rauf Süleymanov özü ata olmasa da, on minlərlə uşaqların gələcək rahatlığı, gözəl həyatı üçün canını fəda etdi. Məhz belə insanlar, belə kişilər tarixə öz adlarını böyük hərflərlə yazan qəhəmanlardır. Ruhun şad olsun, şəhidim!

MURADOV HABIL TAHİR oğlu

Muradov Habil Tahir oğlu 12 mart 2002-ci ildə Neftçala rayonunun Beştalı kəndində anadan olmuşdur.

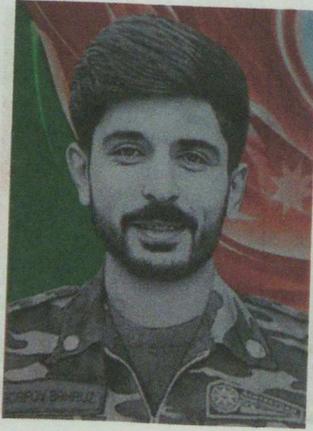
Habil Muradov 27 may 2020-ci il tarixində Neftçala Rayon Hərbi Komissarlığından hərbi xidmətə yollanmışdır. 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlan

Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. Füzuli və Xocavənd rayonlarının azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə fəallıq göstərən Habil Muradov Füzuli rayonunun işğaldan azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə 5 oktyabr 2020-ci il tarixdə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalmış və 08 noyabr 2020-ci ildə Neftçala rayonu, Beştalı kəndində dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Muradov Habil Tahir oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə, "Cəsür döyüşçü" medalı, "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib.

NƏCƏFOV BƏHRUZ ƏLİ oğlu

Nəcəfov Bəhruz Əli oğlu 1996-cı ildə mart ayının 7-də Neftçalanın 2-ci Qaralı kəndində anadan olub. İlk təhsilini 2-ci Qaralı kənd məktəbində alıb. Sonra isə Peşə liseyində təhsilini davam etdirib.

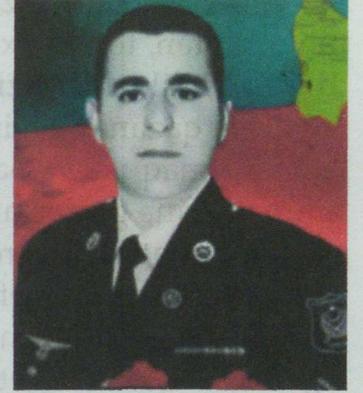
Bəhruz hələ uşaq ikən atasını itirir. Anası və özündən kiçik qardaşı ilə birlikdə yaşayan Bəhruz 13 yaşında olan zaman anası da dünyasını dəyişir və dayısının himayəsində böyüyür.

Təhsilini başa vurduqdan sonra hərbi xidmətə yollanıb və xidmətinə Daşkəsəndə başlayıb. Xidməti başa vurduqdan sonra Bakıda mebel sexində işləyib, qardaşını böyüdü. Bakıda dostları və qardaşı ilə birlikdə balaca bir ailə kimi kirayədə yaşayıblar.

Bəhruz hərbi xidmətdə olarkən hərbi hissənin komandiri olan mayor Polad Həşimov onun ata və anasız olduğunu öyrəninə, Bəhruzə atalıq qayğısı göstərir. Ona çox diqqət ayırır. Dayısının dediyinə görə rəhmətlik Polad Həşimov Bəhruzu həтта evinə də aparmışdı bir neçə dəfə. Bəhruz Polad Həşimovu ən yaxın əzi kimi çox istəyirdi. Odur ki, generalın şəhadəti bütün igidlərimiz kimi Bəhruzu da çox sarsıtmışdı. Qisas hissi ilə alışan gənc Bəhruz 2-ci Qarabağ müharibəsi zamanı könüllü olaraq cəbhəyə yollanıb. Bəhruz Nəcəfov Cəbrayıl rayonunun Dostlar bulağı adlanan yerində gedən döyüş zamanı, oktyabr ayının 7-də şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. 2 gün neytral ərazidə qaldıqdan sonra oktyabrın 9-da nəşi götürülüb və Neftçala rayonunda dəfn edilib. Şəhadətindən sonra "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" və "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

SƏMƏDOV SƏBUHİ İBRAHİM oğlu

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin giziri Səmədov Səbuhi İbrahim oğlu 23 iyun 1985-ci ildə Neftçala rayon Xıllı qəsəbəsində anadan olub. 2002-ci ildə Rafiq Gözəlov adına 1 saylı tam orta məktəbi bitirib. Müddətli həqiqi hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan sonra, yenidən ordu sıralarına qayıdan Səbuhi 2010-cu ildə tank komandiri vəzifəsinə təyin edilir. Xidməti müddətində nümunəvi xidmətinə görə dəfələrlə fəxri fərman və medallara layiq görülür. Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olan Səbuhi iştirak etdiyi bütün döyüşlərdə igidliyi ilə fərqlənirdi.

Döyüş yoldaşları bildiriblər ki, həmin vaxt Cəbrayıl da gərgin döyüşlər gedirdi. Avtovağzal adlanan ərazinin azad edilməsi üçün gedən döyüşdə Səbuhinin komandiri olduğu tank vurulur. Tank komandiri özü də qəlpə yarası alır. Lakin bu barədə heç kəsə bir söz demir. Tankı istifadəyə yararlı olmadığı üçün səhəri gün - oktyabrın 8-də Səbuhi döyüş meydanına başqa bir tankda Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı polkovnik Şükür Həmidovla birlikdə gəlir. Çox böyük ruh yüksəkliyi, qələbə əhval-ruhiyyəsi ilə ordumuzun işğalda olan tarixi torpaqlarımızda müqəddəs bayrağımızı dalğalandıracağından danışırlar. Biz artıq Qubadlının azad olunmasından, hansı istiqamətdə hərəkət edəcəyimizdən danışırdıq...

Döyüşdə mərmə Səbuhinin komandiri olduğu tankın bir metrliyinə düşür. Zərbədən tank qalxıb yerə çırpılır. Daxilindəki qəlpə öz işini görməklə bərabər, bu zərbədən də aldığı ürək travması tank komandirinin arzularını yarımçıq qoyur. Vətən müharibəsində düşmənin onlarla hərbi texnikasını sıradan çıxaran,

canlı qüvvəsini məhv edən tank komandiri, gizir Səbuhi Səmədov şəhid olur.

Şəhidin məğrur görünüşlü atası İbrahim Səmədov deyir ki, Səbuhi indi bütün Azərbaycanın övladıdır. "Mən bir ata olaraq onun Vətən, torpaq, xalq sevgisi ilə fəxr edirəm. Oğlumun ucaldığı şəhidlik elə bir zirvədir ki, hər kəs bu zirvəyə ucala, ölüm-süzlüyü qazana bilmir. Şəhid on dəfə dünyaya gəlib, on dəfə də şəhid olmaq istər". Şəhidlər Vətən, millət, dövlət yolunda ölümün üzərinə gözlərini belə qırpmadan yürüyə bilirlər".

Şəhidin atası bildirdi ki, sonuncu dəfə oğlu ilə oktyabrın 7-si səhər saatlarında telefon əlaqəsi saxlayarkən böyük ruh yüksəkliyi ilə hər şeyin yolunda olduğunu, tezliklə ordumuzun düşmən işğalında olan bütün torpaqlarımızı azad edəcəyindən danışdı.

Şəhid gizirin oğlu, 12 yaşlı İbrahimin hərbi sənətinə, hərbi geyimə olan sevgisi sonsuzdur. Nəvəsinin xahişi ilə nənəsi şəhid atasının formalarından birini dərzidə ona uyğun düzəltdirib. İndi bu forma onun ən sevimli geyimidir. İbrahim dedi ki, bu formadan atamın ətri gəlir. "Düşünürəm ki, mən onu geyinəndə atamın ruhu da xoş olur, sevinir. Mən də böyüyəndə atam kimi hərbi, tank komandiri olacam. Vətənimizi düşmənlərdən qoruyacam".

Şəhid Səmədov Sabuhi İbrahim oğlu xidməti dövründə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı, "Azərbaycan ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz Xidmətə Görə" 3-cü dərəcəli medallarla təltif olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib.

Şəhidimizin anası Əsli ana kövrəkliklə danışdı şəhid övladından. "Səbuhinin uşaqlıqdan hərbi sənətinə böyük marağı vardı. Qardaşları ilə taxtadan tapança, avtomat düzəldib, bağda xəzəl-

lərin arasında dava-dava oynayırdılar. Hər dəfəsində də deyərdi ki, "düşmən" gülləsi məni öldürə bilməz... Əsgəri xidmətini başa vurduqdan sonra da ordu sıralarında xidmətini davam etdirmək istədiyini bildirdi. Ailə böyüklərinin xeyir-duası ilə xidmətə başladı. Ən böyük arzusu torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad olunmasını, üçrəngli bayrağımızın Qarabağda dalğalanmasını görmək idi".

Rəssamlıq istedadı vardı. Tankının şəkillərini çəkərmiş. Müharibədən öncə anası ilə özünün birlikdə rəsmi üzərində işləyirmiş. Təəssüf ki, bu gün ananın əzizləyərək çərçivəyə salıb evin baş köşəsində asdığı tablo tamamlanmayıb...

Əsli ana oğlunun ona olan sonsuz sevgisindən də danışdı: "Səbuhi həmişə deyərdi: "Ay ana, cənnət sənə ayaqlarının altındadır. Mən səndən ayrı düşməmək üçün cənnəti qazanmalıyam". Qazandı da. Mənim balam, badam gözlüm cənnətdədir. Şəhadətə qovuşub. Mən elə bir igid, vətənsəvər oğlun anası olmağım fəxr edirəm".

ŞƏHİDİM, AND YERİM

Canından çox sevdin Vətən daşını!
Ölümün yandırdı bağrım başını...
Axıtdım sənənin gözüm yaşını,
Oldun bu ellərin qürur yeri sən!
Şəhidim, and yerim bir sən, bir vətən!

Səbuhitək mərdlər düşməne görkdü,
Xocalı millətin başına sərkdi...
Borcumuz yubanmış qisas deməkdi.
Qisası siz aldız yağı düşməndən,
Şəhidim, and yerim bir sən, bir vətən!

Otuz ildi xalqım sinəsi dağlı,
Gəzdi yurdlarımda düşmən yaraqlı
Qaçqın ellərimiz torpaq soraqlı,
Qovduz düşmənləri bizim yerlərdən,
Şəhidim, and yerim bir sən, bir vətən!

Qurban olum sənin kimi oğula!
İgidliyin gəlməz saya, ağıla.
Min harın balası gəlib yığıla,
Sənin dırnağına dəyməz qətiyyən,
Şəhidim, and yerim bir sən, bir vətən!

SÜLEYMANOV İSMAYIL KAMAL oğlu

Süleymanov İsmayıl Kamal oğlu 1997-ci il aprelin 19-da Neftçala rayonu, İkinci Qaralı kəndində anadan olub. Orta təhsilini İkinci Qaralı kənd tam orta məktəbində almışdır.

Hələ on altı yaşında olarkən atasını itirən İsmayıl anasının dərdlərinə şərik olmağa, onu hər vəchlə dərdədən, kədərdən uzaq tutmağa çalışırdı. Gənc ananın ən yaxın sirdaşı olmuşdu İsmayıl yeni-yetmə çağında. Ananın dedikləri də bunu təsdiq edir: "İsmayıl həqiqi hərbi xidmətdə olarkən özünü nümunəvi əsgər kimi göstərmiş, bütün zabit və komandirlərin rəğbətini qazanmış, hətta komandiri bizim evə telefon açaraq övladımın igidliyinə, cəsurluğuna görə həm təşəkkür elədi, "onu əsl kişi kimi böyütmüsüz, halal olsun dedi və məndən İsmayılın müddətdən artıq orduda qalması üçün xahiş elədi". Gülyanaq xanım isə İsmayıla çox bağlı olduğunu, onsuq qala bilmədiyini deyib, oğlunun tərxis olunub evə dönməsini istəmişdi.

2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı 29 sentyabrda hərbi səfərbərliyə çağırılaraq, Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. İsmayıl Süleymanov Cəbrayıl rayonunun azad olunması uğrunda gədən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. 10 oktyabr 2020-ci ildə Neftçala rayonu, İkinci Qaralı kənd qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Süleymanov İsmayıl Kamal oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

ORUCOV XALİD SALEH oğlu

Qarabağ uğrunda, torpaqlarımız uğrunda başlanan işğalçılıq müharibəsinin ağır-acıları yüz minlərlə azərbaycanlı ailəsi kimi Xalidin ailəsinin də qapısını hələ illər əvvəldən döymüşdü. Dayısı gənc yaşlarında torpaqlarımız uğrunda döyüslərdə şəhid olmuşdu.

7 avqust 1996-cı il doğumlu Xalid Orucovun ürəyinin dərinliklərində qəsbkar düşmənlərimizə qarşı günü-gündən artan nifrəti, hələ Qarabağ müharibəsinin ilk illərində Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüslərdə şəhid olmuş dayısı Əbülhəsənov Kazım Kamil oğlunun və Vətən, torpaq uğrunda canından keçmiş on minlərlə şəhidlərimizin qanını almaq arzusu, qisas hissi onu hərbin sirlərini öyrənib vətənə xidmət etmək, lazım gəldiyində peşəkar hərbiçi kimi düşmənlə üz-üzə gəlmək məqsədinə doğru çəkirdi. Məhz bu arzusunu gerçəkləşdirmək məqsədilə O, 2013-2017-ci illərdə H.Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alır. Leytenant rütbəsi ilə məzun olan Xalidin arzuları çox idi. Həyat dolu, sevgi dolu bir gənc idi Xalid... Yenincə nişanlanmışdı igidim... Bacısı Sevinc xanımın dedikləri:

"Xalid çox xoşxasiyyət, mehriban, pozitiv auralı bir insandı. Öz işinə həddən artıq bağlı idi. Öz vəsaiti hesabına Ağcabədi rayonunun Minəxorlu kəndində "N" sayılı hərbi hissədə hamam tikdirmişdi. Tabeçiliyində olan əsgərlərlə çox mehriban olan qardaşım, onların bütün təchizatlarının zamanında gəlməsinə, təmin olunmasına çox can yandırır. Anama tapşırırdı ki, mənəm üçün kişiyyə gərək olan ləvazimatlar-təmizlik vasitələri, corablar

alandə ən azı 10-15 nəfəri nəzərdə tut. Çünki mənəm hissəmdə ailə vəziyyəti çətin olan, atasız olan əsgərlər var. Bunları nəzərə al, ana.

Tabeliyində olan atasız əsgərin özündən xəbərsiz doğum gününə gərək olan, əldə etmək mümkün olan hər bir ərzağı alıb onun üçün ad günü keçirmişdi qardaşım. Onun dəstəsində döyüslərdə iştirak etmiş Salyan rayonundan olan uşaqlar gəlmişdi bizə müharibədən sonra. Xalidin haqqında elə xoş sözlər deyirdilər ki, insanın ürəyi dağa dönürdü.

Xalid bütün varlığı ilə şəhadətə hazırlanırdı sanki. Döyüş yoldaşları döyüslərdən əvvəl dincəldikləri zaman onun hamama gedib qüsl aldığı, əsgərlərə də bunu tövsiyyə etdiyini deyirlər.

Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan Xalid Orucov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Füzulinin və Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüslərdə igidliklər göstərmişdir. Xalid Orucov oktyabrın 12-də Xocavənd uğrunda gedən ağır döyüşlər zamanı şəhid olmuşdur. Neftçala rayonunda dəfn olunmuşdur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Xalid Orucov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı, "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı, "3-cü dərəcəli vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilmişdir.

BELƏ TANIYIRDI HƏR KƏS XALİDİ

Vardı xislətində əzm, dəyanət,
Böyüyə, kiçiyə rəhm, mərhəmət,
Vətənə, torpağa, yurda məhəbbət
Hakimdi qəlbinə bizim igidin,
Ərən tanıyırdı hər kəs Xalidi.

Xoş sözlü, mehriban, üzügülərdi,
Döyüş yoldaşların əziz bilərdi.
Əsgərlə tikəsin yarı bölərdi,
Məqsədi, amalı safdı, bəlli ydi
Belə tanıyırdı hər kəs Xalidi.

Düşmənə qəzəbi, nifrəti ümman,
Öndə yer alırdı döyüşən zaman.
Aldı qisasını Xalid yağıdan,
Dağıldı istehkam, Ohanyan səddi,
Cəsur tanıyırdı hər kəs Xalidi.

Dağ gücü var idi dizdə, qolunda,
Qorudu dostların sağda, solunda,
Keçdi şirin candan Vətən yolunda
Baş üstündə tutdu xalqım şəhidi!
Sevdi, hər kəs sevdi igid Xalidi!!!

ORUCOV YUNİS ŞAİQ oğlu

Orucov Yunis Şaiq oğlu 2001-ci il mayın 1-də Neftçalanın Aşağı Qaramanlı kəndində doğulub.

Sakit, tərbiyəli bir uşaq olan Yunis ailənin ikinci övladı idi. O, 2007-2016-cı illərdə Aşağı Qaramanlı kənd ümumi orta məktəbində təhsil alıb. 2016-cı ildə 9-cu sinfi bitirdikdən sonra Neftçala şəhər Uşaq İncəsənət məktəbinin tar alətlərinin ifası bölməsinə daxil olub. Musiqi məktəbini başa çatdıran Yunis təhsilini Salyan peşə liseyində davam etdirib. Həmin liseyin kənd təsərrüfatı fermerlik peşəsi üzrə diplom və kamal attestatı ilə bitirib.

Salyan peşə liseyində təhsilini başa vurduqdan sonra 2019-cu ilin iyun ayının 22-si hərbi xidmətə yollanıb. Mingəçevir şəhərində N saylı hərbi hissədə vətənə xidmət edirdi. 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-də Vətən müharibəsi başlayanda ön cəbhəyə yollanıb. Tovuz döyüşlərində qəhrəmanlıqla iştirak etdikdən sonra Talış kəndi və Suqovuşan istiqamətində gedən şiddətli döyüşdə vuruşub. 2020-ci ilin oktyabr ayının 14-də Ağdam-Ağdərə istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalıb, Aşağı Qaramanlı kəndində dəfn olunub.

Şəhadətindən sonra Yunis Orucov "Suqovuşanın azad olunmasına görə" və "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif edilib.

Can bahası xilas edib vətəni,
Qovdu igidlərim, qaçdı erməni.
İstəyirdi azad görsün ölkəni,
Qalmasın bu yerdə qorxu-təhdidlər,
Vətən üçün candan keçdi şəhidlər.

İgidlik dastanı yazan balalar,
Düşmənin niyyətin pozan balalar,
Yağının quyusun qazan balalar
Torpağı işğaldan azad etdilər,
Vətən üçün candan keçdi şəhidlər.

Əzdi düşmənləri, əzdi, xar etdi,
Haqqını dünyaya yaydı, car etdi!
Xalqım igidlərlə iftixar etdi,
Yağılar sursatın atıb getdilər,
Ən ali məqama çatdı şəhidlər!

ƏSƏDOV ƏSƏD CƏMALƏDDİN oğlu

Əsədov Əsəd Cəmaləddin oğlu 29 mart 1978-ci ildə Neftçala rayonu, Tatarməhlə kəndində anadan olmuşdur. 1995-ci ildə Neftçala şəhər 1 saylı orta məktəbi bitirərək, Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub. 1999-cu ildə BDU-nin İqtisadiyyat fakültəsini bitirib. Universitetdə hərbi kafedrada oxuyaraq leytenant rütbəsi alıb. 2004-2005-ci illərdə həqiqi hərbi xidmətdə olub və xidmətini baş leytenant kimi başa vurub. 2007-ci ilə qədər Neftçala rayon Əhalinin Sosial Müdafiə Mərkəzi və Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Neftçala rayon şöbəsində işləyib, 2008-2014-cü illərdə "Texnika bank"da, 2014-2016-cı illərdə "Finca" kredit təşkilatında və 2020-ci ilə qədər digər təşkilatların məsul vəzifələrində çalışıb.

21 sentyabr 2020-ci ildə başlayan hərbi təlimlərə, sonradan isə sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı müxtəlif istiqamətlərində döyüşlərdə iştirak edib və Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalıb. 14 oktyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayon Mərkəzi qəbristanlığında dəfn olunub. Ailəli olub. Üç övladı var.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən Şəhid Əsədov Əsəd Cəmaləddin oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda",

"İgidliyə görə",

**"Füzulinin azad olunmasına görə" medalları və
3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə təltif edilib.**

Şəhidimizin ömür-gün yoldaşı Ülkər Əsədovanın həyat yoldaşı haqqında dediklərini həyəcansız dinləmək olmur:

"Əsəd gedəndən bir həftə sonra torpaqlarımızın erməni qəsbkarlarından azad olunması uğrunda müharibənin başlanması xəbərini eşitdik, özümü nə qədər dözümlü, dəyanətli aparsam da, ürəyim uçunurdu hər an... Xəyalıma gələn fikirləri özümdən uzaqlaşdırmağa çalışır, özüm özümə təskinlik verirdim ki, Əsəd hərbin sirlərini gözəl bilir, özünü, əsgərlərini qoruya bilər, inşaallah heç bir şey olmaz ona. Allah böyükdür, mənə görə də olmasa, üç övladına görə Allah qoruyar Əsədi. Şəhadətini heç cür ağlıma gətirmək istəmədim, qorxurdum belə fikirlərdən. Hər dəfə evlə əlaqə saxlayanda bizi qələbəyə ümidləndirir, ordumuzun gücünə, zəfərin yaxınlarda olmasına inandırır. Elə danışır ki, sanki heç müharibə getmir, bu da odun-alovun içində deyil, hansısa maraqlı film izləyirmiş kimi... Bilirdim ki, məni sakitləşdirmək üçün belə deyir.

Oktyabr ayının 12-də bütün günü onun nömrəsi cavab vermədi, dostunun nömrəsinə zəng etməyə məcbur oldum. Dostu: -mən yaralıyam, hospitaldayam, xəbərim yoxdur,-dedi. Mən ona inandım, çünki Əsəd haqqında heç bir qorxulu fikri özümə yaxın buraxmırdım. 13-də uşaqları məktəbə yenidən göndərmişdim, yaşadığımız binanın həyətinə Əsədin ata-anasının bizə gəldiyini gördüm, anası ağlayırdı. Onu belə görüb qorxa-qorxa:

- Nə olub, nədən belə pərişansan, ana?!-soruşdum.

Atası:

- Mən bazara getmişdim, gördüm tanış-biliş mənə qərribə baxır, soruşdum nə olub?-dedilər, bəs deyirlər Əsəd yaralanıb qospitala aparıblar...

Onu axıra qədər dinləmədən qaçaraq evdən telefonu götürüb

Əsədin dostunun nömrəsini yığdım, dostu telefonu açar-açmaz:

- Bilirdin, bizə niyə demədin?- deyə soruşduqda- o, mənim nəyi soruşduğumu anlamadan;- "Allah rəhmət eləsin"-dedi. O anda dünyam başıma yıxıldı, elə bildim sözün əsl mənasında evin tavanı uçdu başıma... Aylarla bu xəbərə inanmadım, inanmaq istəmədim. Özümün də öldüyümü, yox olduğumu hiss edirdim... Ağlım, şüurum sönmüşdü sanki. Düşünə, heç nəyi xatırlaya, hətta danışa bilmirdim

- Nə mən, nə də övladları heç bir zaman Əsədin yoxluğunu qəbul etmədik, etmərik də... Əsəd qəhrəmanım hardasa yaxınlıqdadı, cismi olmasa da, ruhu bizimlədi, bilirəm... Hətta məzarını ziyarətə gedəndə də gözümlə Əsədi axtarırdım, qulağım onun səsinə eşidəcək kimi dinləyirdim hər yeri. Hər an hardansa çıxıb gələcəyi günü, anı gözləyirdim. Düşünürəm Əsəd bizi yalnız qoymaz, rəva görməz...

Əsədin cəbhəyə gedərkən əynindən çıxardığı köynəyi hələ də yumamışam. Hər gün o köynəyi iyləyib Əsədin iyini alırıq. Hətta körpə Selin də gedib o köynəyi iyləyib,-ana bax, atamın iyi gəlir,-deyir.

Əsədin özündən kiçik qardaşı Elsevərin dedikləri: Yuxularıma gəlir tez-tez qardaşım.Sanki mənə yanımda olduğunu, məni gördüyünü bildirir. Onunla bağlı olan xatirələrdi məni yaşadan. Bizim aramızda üç yaş fərqimiz vardı. Biz qardaşdan daha çox, yaxşı anlaşılan, düşüncələri, əqidəsi üst-üstə düşən çox yaxın dost idik. Yeniyetməlik çağlarımız da, gəncliyimiz, tələbəlik illərimiz də bir yerdə keçmişdi. Odur ki, çox bağlı idik bir-birimizə. Dostlar bəzən çaşqınlıqla mənə -Əsəd, deyə çağırır, sonra üzr istəyirlər yanlışlığa görə. Mən isə çox sevinirəm bu yanlışlığa görə. Çünki fəxr edirəm, qardaşımla. Onun adı, onun xatirələri o qədər şirindi ki...

Əsəd çox ailəcanlı insan idi, bütün doğmalarına qarşı çox

diqqətli idi. İnanın qardaşım olduğu üçün demirəm, bütün eşitdiklərimdən, duyduqlarımdan bu nəticəyə gəlmək olar ki, həqiqətən də Əsəd və bütün şəhidlərimiz hər biri kamil insanlar arasından seçilmişlərdi. Belə seçilmişlər də evdən deyil, eldən gedir. Düzdür şəhidlik mərtəbəsi hər insana nəsib olmur. Çünki şəhidliyə can atan insan üçün Vətən, torpaq sevgisi başqa digər sevgilərdən, ailə, övlad, ata-ana və hətta öz şirin canından da əziz olur, üstün olur. İstər qardaşım Əsəd, istərsə də mənim tanıdığım hazırda şəhidlik zirvəsinə çatmış çox-çox oğullar bu yolu bilərəkdən sevə-sevə seçdilər, istəyərək, könüllü can fəda etdilər Vətən üçün. Bu yolun yolçuları hər birimizin fəxridir, baş tacıdır. Bir ömürlük borcumuz var onların qarşısında.

Mənim üçün, ata-anam üçün, ailəsi, uşaqları üçün ən çətini onun yoxluğuna dözməkdir...

MƏLİKOV MAHMUD TƏHMASİB oğlu

Şəhidlərimizin haqqında məlumat toplamaq üçün günlərlə araşdırmalar aparır, müxtəlif saytlardan videoları izləyir, yazıları oxuyuram. Elə videolar var ki, saatlarla, təkrar-təkrar izləyir, igidlərimizin, dəyərli vətən övladlarının şücaətinə, dəyanətinə həm heyran olur, həm qürurlanır, həm də içim yanır ki, necə qəhrəman oğullar itirdi xalqımız. Belə qəhrəman, rəşadətli hərbcilərimizdən biri də Mahmuddur. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin baş leytenantı, bölük komandiri olan Məlikov Mahmud Təhmasib oğlu.

Özü də, sözü də qeyrət təlqin edən atanın titrəyən səsi, oğul dərdindən zorla qocalan ananın solğun bənizi insanın içini göynədir. Fəqət vətənin müdafiəsi, qorunması, yağı düşməndən təmizlənməsi qurbansız olmur. Tarixin dərinliklərinə işləyən erməni bəlasından necə igidlərimizin qanı, canı bahasına qurtulmuşdur bu Vətən, bu əzəli müqəddəs torpaqlarımız.

Məlikov Mahmud Təhmasib oğlu 03 aprel 1994-cü ildə Neftçala rayonunun Xol Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur. Qismət Nuraliyev adına Xol Qaraqaşlı kənd tam orta məktəbini və sonra Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi məktəbini bitirib.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin baş leytenantı, bölük komandiri olan Mahmud Məlikov hər zaman deyirdi ki, "mən də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda vuruşmaq istəyirəm". Bu arzusuna çatan qəhrəman döyüşçümüz ucaldığı şəhidlik zirvəsiylə adını Azərbaycan tarixinə əbədi yazdırıb. İgid Vətən övladı Mahmud Təhmasib oğlu 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan

Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. 29 oktyabr 2020-ci ildə Neftçala rayonu Xol Qaraqaşlı kənd qəbiristanlığında dəfn olunub.

Şəhid Məlikov Mahmud Təhmasib oğlu Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "İgidliyə görə" medalları ilə, 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilib.

NURÜZLÜ ŞƏHİDİM, ASLANIM MAHMUD

Gör necə igidlər yetirib yurdum,
Mərdlərlə güclənib müzəffər ordum!
O, mərdlərdən birin sizə tanıdım:
Nurüzlü şəhidim, aslanım Mahmud!

Təhmasib kişinin oğul balası,
Bir mələk ananın ciyərparası,
Bacının ürəyi, tək göz qarası,
Nurüzlü şəhidim, aslanım Mahmud!

Böyük arzularla yaşadı mərdim,
Qarabağ qəhrini daşdı mərdim,
"Yalançı atəşkəs" yaşadı mərdim,
Nurüzlü şəhidim, aslanım Mahmud!

Hər kəsin əzizi, sirdaşıydı o,
Əsgərin dostuydu, qardaşıydı o,
Vətənə oğuldu, dərddəşıydı o,
Nurüzlü şəhidim, aslanım Mahmud!

Aldı yağılardan torpağımızı,
Ucaltdı üçrəngli bayrağımızı.
Hər zaman fəxrimiz, üz ağımızdı
Nurüzlü şəhidim, aslanım Mahmud!

BAYRAMOV ƏMRAH HÜSEYN oğlu

Əmrah Hüseyn oğlu Bayramov 2001-ci il, yanvarın 18-də Neftçalanın Bankə qəsəbəsində anadan olub. 2007-ci ildə orta məktəbdə təhsilə başlayıb, 2016-cı ildə Samir İmanov adına 1 saylı orta məktəbin 9-cu sinfini başa vuraraq, Sumqayıtın 3 saylı peşə məktəbinə qəbul olunub.

Ailənin 2-ci övladı olan Əmrah 2019-cu il iyulun 22-də həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. Vətən müharibəmiz başlayandan döyüş yoldaşlarına birgə ön xətdə düşməne qarşı döyüşlərə qoşulub. Cəbrayıl, Füzuli rayonlarının azad olunması uğrunda vuruşub.

İgid əsgərimiz oktyabrın 9-da Füzuli istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə yüksəlib.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatıldığı və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Əmrah Bayramov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

XANKIŞIYEV NİCAT AŞUR oğlu

Nicat Aşur oğlu Xankişiyeu 27 yanvar 1999-cu il tarixində Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olub.

Beş uşaqly ailənin ən kiçik uşağı olan Nicat Xankişiyeu 2005-ci ildə Şəmsəddin Orucov adına Həsənabad qəsəbə tam orta məktəbində 1-ci sinfə daxil olmuş, 2016-cı ildə həmin məktəbin məzunu olmuşdur.

Nicat Xankişiyeu 30 yanvar 2017-ci il tarixində Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanıb. O, hərbi xidmətini Beyləqan rayonunda keçib, 2018-ci ilin iyul ayında tərxis olub. Kəşfiyyatçı kimi xidmət etmiş Xankişiyeu hərbi xidmətini təşəkkürnamə ilə başa vurub.

N.Xankişiyeu 21 sentyabr 2020-ci il tarixində cəbhəyə yollanıb. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsində döyüşlərə qatılan Nicat Füzuli, Cəbrayıl, Suqovuşan, Xocavənd, Qubadlı, Hadrut döyüşlərində yaxından iştirak edib. N.Xankişiyeu 7 oktyabr 2020-ci il tarixində Hadrut uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olub və Həsənabad qəsəbəsində dəfn edilib.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Nicat Xankişiyeu ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "İgidliyə görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" və "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

ƏLİYEV ELÇİN ƏLƏKBƏR oğlu

*Oğul istəyirdi gənc ana-ata,
Elçinin gəlişi döndü büsata.
Fəqət, vida etdi ana həyata...
Anasız böyütdü ata Elçini,
Elçin ana kimi sevdi Vətəni!*

Üç qız övladı olan ana oğul arzulayırdı. Elçin dünyaya gələndə ananın sevinci yerəgöyə sığmırdı. Amma bu sevinc çox çəkmədi. Xəstəliyi şiddətlənən ana gənc yaşında dünyadan köçdü. Atası Ələkbər Elçinə həm ata, həm ana olmağa çalışırdı.

Bacısı Xanımın dediklərindən; qardaşım anasız böyüsə də, çox pozitiv xasiyyətli idi. Onun olduğu hər yerdə üzlərdə təbəssüm olurdu. Kimsənin sızılmasına, üzülməsinə razı olmazdı. Gəldiyi yerə özüylə bərabər müsbət aura gətirirdi. Heç vaxt kiminləsə mübahisə elədiyini, ya qaşqabaqlı olduğunu xatırlamıram.

Əliyev Elçin Ələkbər oğlu 15 yanvar 1997-ci ildə Neftçala rayonu, Mikayilli kəndində anadan olmuşdur. 2002-ci ildə Mikayilli kənd məktəbində 1-ci sinfə daxil olmuş və həmin məktəbin məzunu olmuşdur.

Elçin Əliyev 2015-ci il tarixində Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə yollanmışdır. Hərbi xidmətini Tərtər rayonunda başa vurmuşdur. 2016-cı ildə baş vermiş Aprel döyüşlərində də iştirak etmişdir.

2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi

və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı 29 sentyabrda hərbi səfərbərliyə çağırılaraq, Füzuli, Qubadlı və Zəngilanın azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir.

Elçin Əliyev oktyabrın 21-də Qubadlının Sınıq körpü adlı ərazisində gedən döyüşdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur və oktyabrın 23-də doğulduğu Neftçala rayonu, Mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamlarına əsasən şəhid Əliyev Elçin Ələkbər oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı ilə,

"Cəsur döyüşçü" medalı ilə

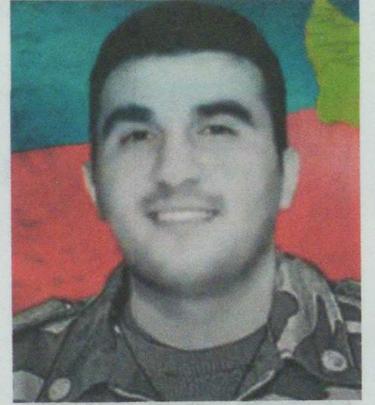
"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı və

"Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

ATAMƏLİ MUSAOĞLU

Ataməli Seyidməmməd oğlu əslən Neftçaladan olsa da, Lökbatan qəsəbəsində doğulub. Neftçi Qurban adına 288 sayılı tam orta məktəbdə təhsilini almışdır. BDU məzunudur. Xəzər universitetində magistr tələbəsi olan Ataməli psixoloq kimi fəaliyyət göstərirdi və çox uğurla karyerasını yüksəldirdi. 2 yaşında Gül adlı qızı var. Evin tək oğlu idi. Səfərbərlik zamanı işini, qızını arxada qoyub könüllü cəbhəyə yollanmışdı.

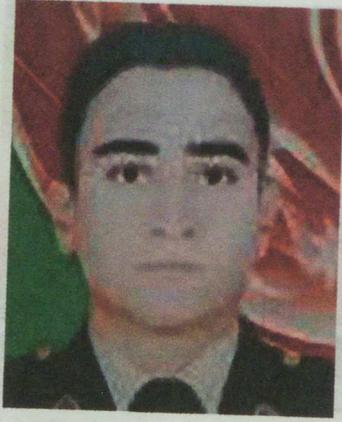

Suqovuşana bayraq sancanlardan olub Ataməli Musaoğlu. Yaralı dostunu xilas edərkən düşmən tərəfindən ürəyindən nişan alınıb və atasının ad günündə 16 oktyabr tarixində Ağdərə rayonunda qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksəlib.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Baş Kəşfiyyatçısı olan Ataməli Musaoğlu 2020-ci il oktyabrın 16-da Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Ağdərənin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Ataməli Musaoğlu oktyabrın 16-də Ağdərə döyüşləri zamanı şəhid olub. Lökbatan qəsəbəsində Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması, düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə görə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirən zaman igidlik və mərdlik nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Ataməli Musaoğlu "Vətən Uğrunda" medalı, "Suqovuşanın azad olunmasına görə" və "Cəsur Döyüşçü" medalı ilə təltif edilmişdir.

ZEYNALOV MƏHƏMMƏD BƏXTİYAR oğlu

Zeynalov Məhəmməd Bəxtiyar oğlu 1997-ci il fevralın 23-də Neftçala rayonu, Bankə qəsəbəsində anadan olub.

Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan Məhəmməd Zeynalov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib və şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. 16 oktyabr 2020-ci ildə Məhəmməd Zeynalov Neftçala rayonu Mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunub.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Zeynalov Məhəmməd Bəxtiyar oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı, "Döyüşdə fərqlənməyə görə" medalı və "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalı və 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə təltif edilib.

Gözümün yaşını bulaq eləsəm,
Qurumaz çeşməsi, hey axar gedər.
Nakam ömürləri calaq eləsəm,
Ölümün fəvqündə durar şəhidlər!

Tanrım özü seçmiş millət içindən,
Hər biri cəngavər, Rembo biçimdə,
Qeyrətdən yoğrulmuş, Pompey gücündə,
Qəlblərdə məbədin qurar şəhidlər!

Yazılsa adına yüz əsər, dastan,
Yetməz-mərdliyini vəsf etsəm-zaman,
Vətən sevdasıyla keçib sınaqdan
Adını tarixə yazar şəhidlər!

MEHBALİYEV VASİF GÜLHƏSƏN oğlu

44 gün davam edən Vətən müharibəsində yüzlərlə oğullarımız şəhid olub, yaralanıb. Şəhid olan oğullarımızdan biri də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin (XTQ) giziri Vasif Mehbaliyevdir.

Düşmən təxribatlarının qarşısını almaq üçün sentyabrın 27-də bütün cəbhə boyu başlanan əks-hücum əməliyyatında Vasif Mehbaliyev də silahdaşları ilə birlikdə ön sırada olub.

Vasif Mehbaliyev 1994-ci il martın 26-da Neftçala rayonunun Aşağı Surra kəndində anadan olub. Əslən Lerik rayonunun Livədirqə kəndindəndir. Orta məktəbi bitirəndən sonra sənədlərini ali məktəbə versə də, müsabiqədən keçə bilməyib. Bu səbəbdən hərbi xidmətdən sonra öz istəyi ilə müddətdən artıq xidməti vəzifəsinə başlayıb.

Azərbaycan Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin giziri olan Vasif Mehbaliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Hadrutun, Füzuli rayonunun azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Füzulinin kəndlərinin azad edilməsi uğrunda düşməyə sarsıdıcı zərbələr vuraraq, onların zirehli texnikala-

rını məhv edib. Qolundan yaralanmasına baxmayaraq, döyüşü davam etdirib.

Oktyabrın 15-də Füzulinin yaşayış məntəqələri uğrunda gedən qanlı savaqlarda gizir Vasif Mehbaliyev tabeliyində olan yaralı əsgərini güllə yağışları altından çıxarmaq istəyib. Elə bu zaman düşmən gülləsinə tuş gəlib və 26 yaşında ən ali məqam-şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Atası oğlunun şəhid olduğundan xəbərsiz olsa da, bunu eşidən bacılarından biri qardaş itkisinə dözə bilməyərək dünyasını dəyişib.

Şəhidin anası Fəridə Mehbaliyeva bildirir ki, o, altı bacının bir qardaşı idi:

"Bir bacının da ürəyi partladı. Eşitdi ki, qardaşı şəhid olub. Tabut gəlməmiş uşağın ürəyi partladı öldü. Vasifi gətirəndə yarı yolda gözləyiblər ki, bu tabut çıxsın, o birini gətirsinlər".

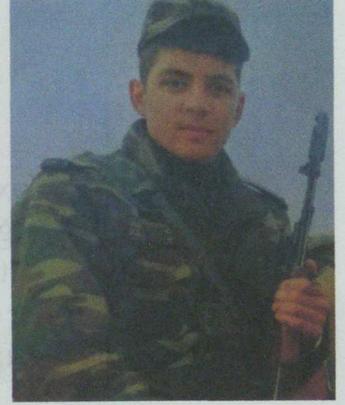
İki övlad acısını yaşayan ailənin qəddi əyilsə də, sınmayıb. Başınızı dik tutun, şəhid ailəsi. Nə qədər ki, xalqımız var, Vasif və onun kimi şəhidlərimiz heç vaxt unudulmayacaq, daim xatırlanacaq.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Vasif Mehbaliyev ölümündən sonra bir sıra orden və medallarla təltif edilib:

1. "Azərbaycan Bayrağı ordeni"
2. "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalı;
3. "Kəlbəcərin azad edilməsinə görə" medalı;
4. "Cəbrayılın azad edilməsinə görə" medalı;
5. "Xocavəndin azad edilməsinə görə" medalı;
6. "Füzulinin azad edilməsinə görə" medalı;
7. "Şücaətə görə" medalı.

ƏLİYEV MİRZAĞA MƏMMƏDBAĞIR oğlu

Əliyev Mirzağa Məmmədbağır oğlu 1996-cı il iyunun 15-də Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olub. 2002-2011-ci illərdə Xıllı qəsəbəsində R. Gözəlov adına 1 nömrəli tam orta məktəbdə, 2011-2014-cü illərdə isə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə təhsil alıb. Ali hərbi təhsilini 2014-2018-ci illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində davam etdirmişdir.

Mirzağa Əliyev 2018-ci ildən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində "leytenant" hərbi rütbəsində taqım komandiri vəzifəsində xidmət edirdi.

Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan Mirzağa Əliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin və Cəbrayılın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Mirzağa Əliyev Cəbrayıl rayonu istiqamətində döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman düşmənin canlı qüvvəsini məhv edib geri qayıdan zaman onun və döyüş yoldaşlarının olduğu Piyadanın Döyüş Maşını (PDM) ermənilər tərəfindən vurulub. Mirzağa Əliyev digər 2 döyüş yoldaşını maşından çıxarsa da özü şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. 18 oktyabr 2020-ci ildə Neftçala rayonu, Xıllı qəbiristanlığında dəfn olunub.

Şəhid Əliyev Mirzağa Məmmədbağır oğlu ölümündən sonra "Azərbaycan Bayrağı" ordeni, "Vətən uğrunda" medalı, "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib.

MƏNƏFOV ŞAHMAR VİDADİ oğlu

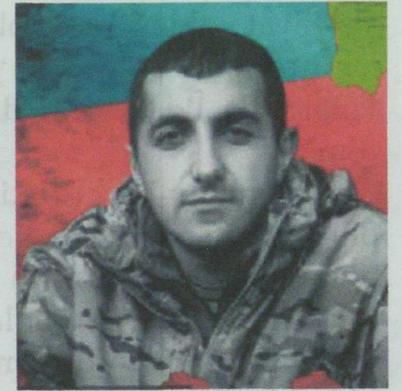
Şəhid Mənəfov Şahmar Vidadi oğlu 1990-cı il martın 20-də Neftçala rayonunun Cəngən kəndində anadan olmuşdur. 1996-cı ildə Neftçala rayonunun Cəngən kənd tam orta məktəbinə daxil olmuş və 2007-ci ildə həmin məktəbin 11-ci sinfini bitirmişdir.

XTQ giziri olan Şahmar Mənəfov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Füzulinin və Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Şahmar Mənəfov oktyabrın 21-də Xocavənd döyüşləri zamanı Qırmızı Bazar istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. 23 oktyabr 2020-ci ildə Neftçala rayonunun Cəngən kəndində dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamı ilə Şəhid Mənəfov Şahmar Vidadi oğlu ölümündən sonra "Qarabağ" ordeni ilə, "Şücaətə görə" medalı ilə, "Vətən uğrunda" medalı ilə, "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları təltif edilib.

Neftçala rayonunun Cəngən kəndindən olan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri Şahmar Mənəfov Xocavənd uğrunda döyüşlərdə şəhid olub. Şəhidin atası Vidadi Mənəfovun oğlu haqqında dedikləri:

"Elə bir oğul idi ki, onun itkisi hələ də can yandırır. Vətəni, dövlətini sevirdi. 11 il hərbidə xidmət etdi. İş barədə heç vaxt danışmırdı. 3-4 il sülhməramlı qüvvələrdə oldu. Sonra könül-

ŞƏHİDLƏR

Yoxdu tayı oğul kimi, mərd kimi,
Yağılara divan tutdu dərd kimi
Vətən kimi, torpaq kimi, yurd kimi-
Bir yar üçün candan keçdi şəhidlər,
Düşmənlərə kəfən biçdi şəhidlər!

Düşdü adı yaxın-uzaq ellərə,
İgidliyi dastan oldu dillərə.
Məzarına keşik çəkən güllərə
Behişt ətrin səpib keçdi şəhidlər,
Ən ali məqamı seçdi şəhidlər!

Oğul oldu vətən sevən hər kəsə,
Göz dağıdı o, satqına, nakəsə.
Şəhid olmaz namərd, yüz il istəsə...
Cənnətin şərbətin içdi şəhidlər,
Əbədi qəblərə köçdü şəhidlər!

lü Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə keçdi. Təlimlərdə iştirak edirdi. Onun acısına kövrəlsəm də, sevinirəm ki, 2 bacının yeganə qardaşı indi ən ali zirvədədir.

Həyat yoldaşım onkoloji xəstə idi. Avqustun 1-də Şahmarı evləndirdik, öz aramızda yığıncaq oldu. Avqustun 4-də yoldaşım vəfat etdi. İki ay ərzində mənim üçün əziz olan iki insanı itirdim”.

V.Mənəfov bildirib ki, oğlu Aprel döyüşlərinin də iştirakçısı olub: “Lələtəpəni azad edən, ora bayraq asanlardan biri mənim oğlum olub. Sentyabrın 27-də əks hücum əməliyyatlarında iştirak edib. Bir çox torpaqlarımızın azad olunmasında iştirak edib, Şuşaya qədər gedib çıxmışdı. Xocavənd uğrunda döyüşlərdə şəhid oldu. Əsgər yoldaşları yaralanıb hospitalda müalicə olunurlar. Onlar bildirdilər ki, Şahmar çox diqqətli insan idi, biz onun şəhid olacağına inanmırdıq”.

Şəhidin həyat yoldaşı Bəyim Mənəfova bildirib ki, Şahmarın arzusu Milli Qəhrəman olmaq idi.

“Döyüşə getməmişdən əvvəl evdə söhbət edirdik. Şəhidləri, Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovu göstərirdilər. Dedi ki, “nə gözəldir, Milli Qəhrəman oldu. Mən də Milli Qəhrəman olardım, bütün Azərbaycan məni tanıyardı”.

Döyüşlərdən bir gün öncə mənimlə görüşdü. Dedim ki, “Şahmar, gedirsən, yəqin qayıtmayacaqsan”. Dedi ki, “yox, axşam gələcəm”. Biz Göytəpədə kirayədə qalırdıq. Getdi, axşam evə gəldi. Mən pis olmayım deyə, döyüşə gedəcəyini gizlətməmişdi. Səhər evdən qaçaraq getdi. Mənə dedi ki, narahat olmayın, gələcəyəm. Amma gəlmədi. Bacısına zəng etmişdi ki, gedin yoldaşımı götürün, evdə tək qalmasın.

Arzusu qəhrəman olmaq idi və arzusuna çatdı. O, vətənə çox bağlı idi. Kimlərsə vətəndən, dövlətdən nəsə istəyəndə həmişə deyirdi ki, “sən bu dövlət üçün nə etmişən ki, nə də istəyirsən”. Deyirdi ki, “mən getməyim, o biri getməsin, bəs bu vətəni kim qorusun?” Həmişə bildirirdi ki, “şəhid olsam, mənimlə fəxr

edərsən, sənin yoldaşın fəxr olunası igiddir”.

B.Mənəfovanın sözlərinə görə, Şahmar bir çox ölkələrdə - Türkiyə, Əfqanıstan və Bolqarıstanda təlimlərdə iştirak edib. Erməni dilini sərbəst bilirdi. “Sonuncu dəfə oktyabrın 16-da danışdıq. Heç vaxt döyüşlərdən danışmırdı. Elə hal-əhval soruşurdu, yeməyin olub-olmaması barədə, hər şeyin yaxşı olduğu barədə danışırırdıq. Deyirdi ki, “erməni şərəfsizləri kimdir ki, onlardan qorxaq, biz onların hamısını məhv edəcəyik. Qarabağ bizimdir, Qarabağı işğaldan azad etməmiş geri dönməyəcəyik”.

Şahmar döyüşlərdə əvvəl burnundan yüngül yaralansa da, döyüşlərdən çəkilməyib, davam edib. Daha sonra qolundan və ürəyindən yaralanıb. Dostları deyir ki, Şahmar düşməni məhv etməklə yanaşı, çoxlu sayda erməni texnikasını da sıradan çıxarıb”.

Gül üzlü bir gəlin baxır yollara,

İsmaric göndərir sevdiyi yara.

“Çox sevdim mən səni-sən də vətəni”

Xəyalən söyləyir igid Şahmara.

İSMAYILOV CAMAL VİDADI oğlu

Rabitə sahəsində mütəxəssis olan Camal İsmayılov ermənilərin rabitə sistemə qoşulur və Hadrutu müdafiə edən 1500 nəfərlik erməni briqadasına erməni dilində əmr verir ki, "Geri çəkilin!". Beləcə 1 güllə belə atmadan 1500 erməni zərərsizləşdirən "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" şəhid baş gizir Camal İsmayılova "Hadrut Fatehi" adı verilir.

Camal İsmayılov 1984-cü il iyulun ayının 7-də Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuş, 1991-2001 illərdə Neftçala şəhərində 1 nömrəli tam orta məktəbdə oxumuşdur. 2001-ci ildə oradan məzun olmuşdur. 2002-ci ildə müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində xidmət edən zaman hərbi hissə rəhbərliyinin diqqətini cəlb elədiyinə görə xidmətini Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə davam eləməsi barədə qərar verilmişdir.

2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə ötən gecədən başlayaraq Azərbaycan və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri arasında cəbhənin Tərtər və Cəbrayıl-Füzuli istiqamətlərində şiddətli döyüşlər başlamışdır. Tarixə Aprel döyüşləri olaraq yazılan döyüşlər zamanı Camal İsmayılov, cəbhənin Cəbrayıl rayonu istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşımışdır. Gecə döyüşləri zamanı Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə istiqamətində olan əlverişli mövqelər, strateji nöqtələr, o cümlədən Lələtəpə zirvəsi Azərbaycan Ordusu tərəfindən işğaldan azad olunmuşdur. Həmin döyüşlərdə Ermənistanın müdafiə naziri Seyran Ohanyan tərəfindən qurulan və Ermənistan Ordusunun "yenilməz Ohanyan xətti" olaraq tanınan müdafiə xətti 40 dəqiqə ərzində darmadağın edilmişdir.

Hərbin bütün sirlərini öyrənməyə can atan Camal İsmayılov 2019-cu ilin may ayının 6-24 tarixlərində 5 dövlətin qatıldığı və Kayseri şəhəri yaxınlığında yerləşən Erciyes dağında baş tutan "ERCIYES — 2019" hərbi təlimlərinə qatılmış və fəallığına görə də diplomlarla təltif edilmişdir.

Azərbaycan Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin baş giziri olan Camal İsmayılov əvvəlcə Füzuli rayonu istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşımışdır. Sentyabrın 27-də səhər döyüşlərində Azərbaycan və Ermənistan bölmələri arasında mövcud olan təmas xətti yarılmışdır və döyüşlərin birinci saatları ərzində Füzuli rayonunun beş yaşayış məntəqəsi — Aşağı Əbdürrəhmanlı, Yuxarı Əbdürrəhmanlı, Kənd Horadiz, Qaraxanbəyli və Qərvənd işğaldan azad edilmişdir. Camal İsmayılovun mənsub olduğu tabor üç gün ərzində Füzuli rayonu istiqamətində bir sıra əlverişli mövqeləri işğaldan azad etmişdir. Sentyabrın 29-da Tabor Komandiri Kamil Şirinov şəhid olmuşdur.

Azərbaycan və Ermənistan bölmələri arasında mövcud olan təmas xətti yarıldıqdan sonra Camal İsmayılov və silahdaşları Cəbrayıl rayonu istiqamətində gedən döyüşlərə qatılır. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr tərəfindən dörd gün ərzində Cəbrayıl şəhəri istiqamətində olan əlverişli mövqelər, strateji nöqtələr, o cümlədən Cəbrayıl şəhəri və rayonun 14 yaşayış məntəqəsi — Aşağı Maralyan, Çaxırlı, Mehdili, Quycay, Şəybəy, Cəfərabad, Çərən, Daşəsən, Dəjəl, Horovlu, Karxulu, Mahmudlu, Şürbəyli və Yuxarı Maralyan işğaldan azad edilmişdir.

Cəbrayıl şəhəri və rayonun şərq hissəsi işğaldan azad olunduqdan sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr Füzuli istiqamətində döyüşlərə daxil olur, müharibənin birinci saatlarında işğaldan azad olunan və strateji əhəmiyyətə malik Yuxarı Əbdürrəhmanlının Azərbaycan Ordusunun nəzarəti altında olması, Füzuli şəhərinə hücumu şərtləndirən amillərdən biri idi. Amma Ermənistan Ordusunun Füzuli şəhərində qurduğu müdafiə xəttindən dolayı Azərbaycan Ordusu Füzuli şəhərinə Xocavənd ra-

yonu ərazisindən daxil olmağı qərara almışdır. 10 gündən çox Xocavənd rayonu ərazisində davam edən döyüşlərin nəticəsi olaraq strateji əhəmiyyətə malik Hadrut qəsəbəsi işğaldan azad edilmişdir. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin qrup komandiri Camal İsmayılov və döyüş yoldaşları Hadrut uğrunda gedən döyüşlər zamanı bir sıra qəhrəmanlıq nümunələri göstərmişdilər. Bunların sırasında baş gizir Camal İsmayılov, baş gizir Sübhan Cəbrayılov, gizir Şəhriyar Quliyev və gizir Elyar Vəliyevdən ibarət olan qrupun Hadrut istiqamətində Ermənistan Ordusunun diversiya qrupunu pusquya salması da daxildir.

Hadrut qəsəbəsinin işğaldan azad olunmasından sonra bölmələr Füzuli şəhəri istiqamətinə irəliləməzdən əvvəl strateji önəmə sahib olan, Hadrut qəsəbəsinin və Füzuli şəhərinin arasında olan Ərgünəş dağı nəzarətə alınmalı idi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr və digər bölmələr tərəfindən Ərgünəş dağı uğrunda bir neçə gün davam edən döyüşlərin nəticəsində əlverişli mövqelər, strateji nöqtələr, o cümlədən Ərgünəş dağı işğaldan azad olunmuşdur. Bundan sonra ayın 14-dən 16-na qədər üç gün ərzində Bulutan, Edilli və Xırmancıq işğaldan azad olunmuş və Füzuli rayonu istiqamətində də ciddi irəliləyiş əldə olunmuşdur. Əvvəlcə Füzuli rayonunun qərb hissəsində yerləşən Qaradağlı, Qaraqollu və Xatınbulaq, bir gün sonra (15.10.2020) isə Arış işğaldan azad edilmişdir.

Bununla da Azərbaycan Ordusu strateji nöqtəyi nəzərdən ciddi üstünlüyə sahib olmuşdur, həm Xocavənd rayonunun şərq hissəsindən, həm də Füzuli rayonunun qərb hissəsindən Füzuli şəhəri nəzarət altına alınmışdır və Füzuli əməliyyatının əsas hissəsi başlanmışdır. 2 gün ərzində Füzuli istiqamətində ağır döyüşlər getmiş, 2-ci Ordu Korpusunun, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin və Daxili Qoşunların da qatıldığı döyüşlərin nəticəsində Azərbaycan Ordusu tərəfindən qısa müddət ərzində Cuvanlı, Çimən, Dədəli, Işıqlı, Musabəyli, Pirəhmədli və Qoçəhmədli kəndləri işğaldan azad edilmişdir. Nəticədə bütün istiqamətlərdən nəzarəti

tam ələ alan Azərbaycan Ordusu Füzuli şəhərinə daxil olmağa nail olmuşdur. Ayın 17-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Füzuli şəhərinin 27 il davam edən işğaldan azad olunduğunu bildirmişdir. O, həmçinin Füzuli uğrunda döyüşlərin ağır olduğunu vurğulamış və şəhərin şücaət hesabına azad olunduğunu bildirmişdir.

Cəbrayıl şəhərinin və rayonun geniş bir hissəsinin, Hadrut qəsəbəsinin və ətraf yaşayış məntəqələrinin, həmçinin Füzuli şəhərinin və rayonun geniş bir hissəsinin azad edilməsindən sonra əsasən Dövlət Sərhəd Xidmətinin xüsusi təyinatlılarından ibarət olan dəstələrlə Azərbaycan Ordusu bölmələri Zəngilan rayonu istiqamətində döyüşlərə qatılmışdır və Zəngilan şəhəri qısa müddət ərzində işğaldan azad olunmuşdur.

Qısa müddət ərzində Zəngilanın azad edilməsindən sonra Azərbaycan Ordusunun bölmələri Qubadlı rayonu ərazisinə istiqamətlənmişdir. Ayın 18-də Qubadlı rayonu istiqamətində döyüşlər başlamışdır. Döyüşlər ərzində Azərbaycan Ordusunun bölmələri Qubadlı rayonunun 10-dan çox yaşayış məntəqəsinə daxil olmağa nail olmuşdur. Ayın 19-da Camal İsmayılov Qubadlı rayonu istiqamətində döyüşə daxil olmuşdur. Bu, onun son döyüşü olmuşdur.

Camal İsmayılov və 40 nəfərdən ibarət olan qrup oktyabrın 19-da Laçın dəhlizinə nəzarəti ələ almaq üçün ciddi önəm və strateji əhəmiyyətə sahib olan mövqelər uğrunda döyüşlərə daxil olmuşdular. Döyüşlər əvvəlcə Qubadlı rayonu istiqamətində olan əlverişli mövqelər uğrunda aparılmışdır. Qeyri-bərabər şəraitdə olan döyüşlərdə Ermənistan tərəfdən ~150–200 hərbi qulluqçu döyüşmüşdür. 7 saatdan çox davam edən ağır döyüşlər nəticəsində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə qrupun şəxsi heyətindən dörd nəfər — baş gizir Camal İsmayılov, baş gizir Sübhan Cəbrayılov, gizir Şəhriyar Quliyev və gizir Elyar Vəliyev şəhid olmuşdur. Ümumi olaraq Camal İsmayılovun mənsub olduğu tabor müharibə zamanı Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin ən çox

şəhid verən taborudur. Camal İsmayılovun şəhid olduğu ayın 21-də, anasının doğum günündə təsdiq olunmuşdur. 23 oktyabr 2020-ci ildə Neftçala şəhərində dəfn olunmuşdur.

Şəhid İsmayılov Camal Vidadi oğlu xidməti dövründə "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" 3-cü dərəcəli medalı, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı, "Qələbə günü münasibətilə hərbi parada qatıldığına görə" medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" 2-ci dərəcəli medalı, "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur.

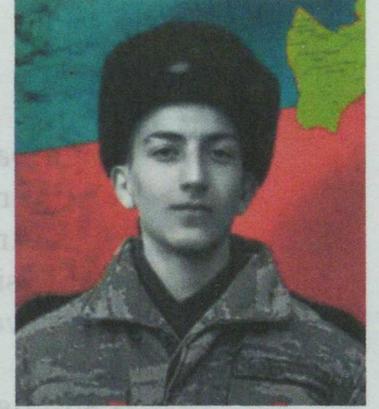
Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə görə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirən zaman igidlik və mərdlik nümayiş etdirməsinə görə Camal İsmayılova "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verilmişdir.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Camal İsmayılov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Camal İsmayılov 2008-ci ildə Fatimə İsmayılova ilə ailə həyatı qurmuşdur. 2009-cu il təvəllüdlü Əsmət və 2011-ci il təvəllüdlü Əsnad adında qızları olan Camal İsmayılov, hərbi əməliyyatlara yollanmazdan əvvəl oğlunun olacağını öyrənmişdir və övladına Alparslan adını verəcəyini demişdi. 2021-ci il fevralın 12-də onun oğlu dünyaya gəlmiş və övladına atasının arzusuna uyğun olaraq Alparslan adı verilmişdir.

QULİYEV RƏVAN MƏRDAN oğlu

Şəhid Quliyev Rəvan Mərdan oğlu 17 iyul 2001-ci ildə Şirvan şəhərində anadan olmuşdur. Rəvan Quliyev 2007-ci ildə Bakı şəhər Səbail rayonunun 51 saylı tam orta məktəbinin 1-ci sinfinə daxil olmuşdur. 2013-cü ildə Neftçala rayonunun Aşağı Qaramanlı kəndinə köçmüş və orada orta məktəbin 7-ci sinfinə getmişdir. 1 il orada oxuduqdan sonra yenidən Bakı şəhərinə qayıdan Rəvan, 9-cu sinfi Bakı şəhər Səbail rayonunun 51 saylı məktəbində bitirmişdir.

Rəvan Quliyev 7 yanvar 2020-ci il tarixində Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır. Rəvan Quliyev 27 sentyabrda başlayan Vətən müharibəsinə qatılmış və Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan Xocavəndin azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Rəvan Quliyev oktyabrın 24-də Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Oktyabrın 25-də Neftçala rayon Astanlı kəndində dəfn olunmuşdur.

Şəhid Quliyev Rəvan Mərdan oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə, "Cəsur döyüşçü" medalı ilə, "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib.

PƏRVİZ HƏSƏN OĞLU MƏMMƏDLİ

ÜZÜNDƏ NUR GÖRÜNƏN
KÖRPƏ VƏ QƏHRƏMAN OĞUL

Fərəhdən Təranənin gözləri gülürdü.., yaşıla, maviyə, çəhrayıya, ağa.... bir sözlə, bu gün onun gözündə ən gözəl rənglərə boyanmışdı dünya...Gecədən çəkdiyi doğum sancılarında nəhayət ki, qurtulmuşdu. Bu ağır sınaqdan sağlıqla qurtulduğu və sağlam, normal oğul dünyaya gətirdiyi üçün özünü dünyanın xoşbəxti sayırdı.., göydə Allaha şükürlər edən gənc ana, yerdə ona yardımçı olan tibb işçilərinə ürəkdən minnətdarlıq edirdi. Yanından bir an belə çəkilməyən üzügülər, mehriban tibb bacısı onu müjdələmiş, “nur topu kimi bir oğlan doğdun”- bacım, demişdi. Bir yandan qurtuluş rahatlığı, bir yandan çəkdiyi uzun müddətli sancılar, ağrı-acılardan sonra gələn yorğunluq yuxusu göz qapaqlarını inadla bir-birinə sıxırdı... Başının üstündə, ətrafında olan xeyirxah tibb işçiləri bu dəqiqə onun nəzərində dünyanın ən yaxşı insanları sayılırdı. Ginekoloq palatadan çıxanda tibb işçilərinə yeni doğum yapmış ananı nəzarətdə saxlamağı, yatmağa qoymamağı tapşırıb çıxmışdı. Odur ki, tibb bacısı onunla söhbət edir, yuxulamasına mane olurdu. Buna baxmayaraq, özündən asılı olmayaraq, ani yuxu aparmışdı gənc ananı... Mələk kimi gözəl bir xanımın ağ bələkdə körpəsini ona uzatdığını gördü.., çox xoş simalı qadın ona heç nə demədən gülümsəyir və uşağı ehtiyatla onun qollarına verirdi...Təranə qorxa-qorxa, çox ehtiyatla körpəni aldı.., həmən ürəyində sevinc, fərəh hissiylə bərabər, indiyə kimi ona bəlli olmayan qəribə və qəribə oldu-

Şəhid anası

Yağır baxışından nisgil, qüssə-qəm,
Oxunur üzündən acılı ələm,
Süzülür gözündən yaşlar dəmbədəm;
Çəkib sinəsinə Vətənin dərdir,
Şəhid verib ana igidin, mərdin!

Oğul deyir, yanır dili, ağızı,
Bulağa dönübdü hər iki gözü,
Dünya gəlsə olmaz övlad əvəzi;
Xilas etmək üçün torpağın, yurdun,
Şəhid verib ana igid oğulun!

Nər oğul itkisi yamandır, yaman,
Can köçüb ananın şirin canından.
Arxası, köməyi gedib yanından;
Qan rəngində görür ana dünyanı
Şəhid olub onun igid Rəvanı.

ğu qədər də güclü sevgi hissi bütün varlığına hakim oldu. Özünü göyün yeddinci qatında uçan quşlar kimi yüngül və rahat hiss etdi... Körpəni iki əlli elə çilgınlıqla sıxmışdı ki, sinəsinə..., sanki kimsə bu gözəl, əziz, doğma varlığı alacaqdı əlindən. Hiss etdi ki, kimsə onu çağırır., səs əvvəl çox uzaqlardan gəlirdi, gözlərini açınca başının üstündə dayanan tibb işçisinin səsinə aydın eşitdi, "əzizim, sənə yatma dedim axı, yuxu görürdün deyəsən", - deyə soruşdu. Təranə bir az əvvəl duyduqlarının yuxu olduğunu hiss edib, həyacanlandı və təlaşla ətrafa baxıb, utancaqlılıqla:

- Uşaq hardadır? Necə oldu körpəm?

Tibb bacısı onun həyacanlı suallarına gülümsünüb:

- Uşaq yatır... Bir az ağladı, səs-küy saldı... indi rahatlanıb, körpələr otağında mürgüləyir özü üçün.

Gənc ana öz təlaşından özü utandı...

Təranə özünü dünyaya yeni gəlmiş qayğısız uşaq kimi hiss edirdi. Körpə Pərvizlə bərabər dünyanı ona bağışlamışdılar sanki... Gördüyü rəyanı kiimsəyə anlatmasa da, bir an belə unutmur, övladının qeyri-adi bir uşaq olduğunu düşündükcə, onun üstündə əsir, bir nəfəs qədər gözündən iraq olmasına razı olmurdu.

Röyasında gördüyü süd rəngli bələk və üzündə ağ işıqlar oynayan körpə- oğlu Pərviz- böyüdükcə övladdan daha çox müqəddəs varlıq kimi gəlirdi ona... Onun hər bir hərəkətinə, marağ dünyasına fikir verir, əsirdi övladının üstündə.

Pərviz böyüdükcə güclü məntiqi, yaşından böyük məntiqli sualları, iti zəkası ilə tək anasını deyil, ətrafda olan doğmalarını, yaşadlarını və müəllimlərini də təəccübləndirirdi.

Bəzən Pərvizin ən kiçik detala belə saatlarca baxıb nəsə düşündüyünü, fikrə getdiyini, kimsənin ağına gəlməyən yenilikləri, fərqliliyi müşahidə edib, düşüncələrini hər kəsdə təəccüb

doğuracaq tərzdə elə aydın, səlis izah edirdi ki, böyükələr belə onun zəkası qarşısında mat qalırdı. Babası Nadir də uşağın ağına, düşüncəli hərəkətlərinə təəccüb edir və ürəyinin dərinliyində bunun bir Allah vergisi olduğunu düşünürdü. Uşağın əyləncələrdən, yaşadları ilə oyunlardan daha çox təkliyə çəkilməsi, öz aləmində düşüncələrə qapılması, qeyri-adi suallar verib, onu razı salmayan cavablara etiraz edərək, fikrini səbrlə başa salması babanı həm sevindirir, həm də narahat edirdi; "Allah görən bu balaca niyə başqaları kimi öz uşaqlığını sürmür, hey narahatdı, düşüncəli idi. Hər şeyi dərinliyi ilə öyrənməyə çalışır. Allah qorusun".

Pərvizin elə erkən yaşlarından rəsmə meyilli olduğunu düşünüb Hümanitar Təmayüllü Muğan liseyində oxumasını istədi babası. Düşündü ki, bu qeyri-adi uşaq düşündüklərini kağızlar üzərinə tökdükcə dəyişəcək. 5-ci sinfi həmin Liseydə başa vuran Pərvizin ailəsi onun idmana olan marağını görüb Bakı şəhərində yerləşən Respublika Olimpiya İdman Liseyində boks üzrə təhsilini davam etdirməsinə şərait yaratdı. Orda da bir çox nailiyyətlər qazandı Pərviz.

Artıq 15 yaşında dərin idrak, düşüncə sahibiydi bu qeyri-adi yeniyetmə. Çox-çox sonradan görmüşdü anası onun qeyd dəftərini və həqiqətən də bunları hələ həyatın sınaqlarından keçməmiş birinin yazdığı təəccüb qarışıq qürur hissi yaratmışdı onda.

Pərvizin özəl dəftərindən; "əvvəl öyrən, sonra fikirləş", "məqsədsiz gəmiyə heç bir külək kömək edə bilməz", "həyat dənizdi, gərək üzməyi biləsən", "həyat çətindir, yaşamaq isə daha çətindir" və s. Bu kimi dərin düşüncə məhsulu olan fikirlər və onun özünəməxsusluğunu bəyan edən eskizlər var, onun həmin qeyd dəftərində...

2014-cü ilin aprel ayında Neftçala Rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılan igid Pərviz ilk xidmətinə Sumqayıt şəhərinin Hacı Zeynalabdin Tağıyev qəsəbəsində

"N" sayılı hərbi hissəsində başladı və xidməti dövründə hərbi hissədə rabitə bölüyündə baş rabitəçi kimi xidmət etdi. Bir müddət sonra Qusar rayonu "N" sayılı hərbi hissəyə ezam olunaraq xidmətini orda davam etdirdi. Xidmət etdiyi müddətdə də komandanlıq bu ağıllı, fədakar gəncin çox cəsarətli, hərbin qayda-qanunlarına diqqətlə riayət edən, qorxusuz bir igid olduğunu görüb bir il xidmət etdikdən sonra onun bacarıqları komandirləri tərəfindən yüksək qiymətləndirililərək Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kursuna yollanmış və 400 nəfərin iştirak etdiyi 180 günlük kursda Pərviz də daxil olmaqla 16 nəfər kursu müvəffəqiyyətlə başa vurmuşdu. Məhz bu uğuruna görə bu cəsur hərbi Pərviz Türkiyə Özəl Qüvvələri Komandirliyi tərəfindən alqışlanır və ona xüsusi hədiyyə verilir.

Pərviz Xüsusi Təyinatlıların kursunu bitirdikdən sonra yeni işinə Cəlilabad rayonunda "N" sayılı hərbi hissədə başlayır. Heç bir çətinlik qarşısında tərəddüd etməyən fədakar, qorxu bilməyən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr mənsubu Pərviz 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində iştirak edir və snayperlə sol bud nahiyəsindən vurularaq ağır yaralanır. Bir müddət Gəncə Hospitallında müalicə alır və 2 dəfə əməliyyat olunsa da, anasını, onu canından çox sevən babasını əmin edir ki, heç bir narahatlığı yoxdur və hər şey yolundadır. Çox cəsur, sədaqətli, dostcanlı bir igid oğul olduğu üçün yanında şəhadətə qovuşan silahdaşlarını bir an belə unutmur, qisas alacağı günü səbirsizliklə gözləyirdi vətənsəvər, mərdimiz. Odur ki, hərbi təlimlərdə canla-başla iştirak edir, hərbin bütün incəliklərini öyrənməyə çalışırdı Pərviz.

Ordumuzun çox cəsur, mübariz, qəhrəman giziri- Pərviz Məmmədli dağçılıq, amfibiya (dənizçilik) təlimlərində də nailiyyətlər əldə etmişdi.

2019-cu ilin aprel ayında nənə-babasının, anasının arzularına rəğmən Pərviz sevib-seçdiyi Pərvanə xanımla ailə həyatı qurdu.

Babası Nadir kişi sevimli nəvəsi üçün ürəyincə təmtəraqlı toy çaldırdı. Təranənin sevinci yenə aşılıb-daşırdı. Oğlunun bəylik gününü gördüyü üçün özünü dünyanın xoşbəxti sayırdı ana. Gənclərin bu izdivacından 2020-ci ilin fevral ayının on dördündə körpə Miray gəldi dünyaya. Təranə ananın Pərviz sevgisinə Miray da əlavə oldu. Eynən atası kimi gözəl, şirin bir uşaqdı bu mələk qız. Pərvizin baxışı, təbəssümü, düşüncəli gözlərinin əynisini daşıyır Miray bala.

2020-ci ilin sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsinə 26 sentyabrda XTQ ilə birlikdə qoşulan Pərviz cəbhənin ən qaynar yerlərinə yollanır. Füzuli, Cəbrayıl, Hadrut, Laçın, Xankəndi və Şuşa uğrunda döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşür, verilən tapşırıqları şücaətlə, qüsursuz yerinə yetirirdi igidimiz. Onun şücaətini, cəsur, bilikli bir hərbi kimi cəsarətli manevrlərini görəndə döyüş yoldaşları indi də onun haqqında böyük sevgi, məhəbbət, xüsusi hörmətlə danışırlar.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulan tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamlarına əsasən qəhrəmanımız- Pərviz Məmmədli ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Xocavəndin azad olunmasına görə" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

44 günlük Vətən müharibəsində cəbhənin gərgin nöqtələrində həmişə öndə olmağa can atan igidimiz Pərviz Həsən oğlu Məmmədli 24 oktyabr 2020-ci il tarixində Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə snayperlə vurularaq yaralanmış və ən ali məqamə-şəhadətə yüksəlmişdir. Qəhrəmanımızın anası Təranə xanım belə ağıllı, mərd oğul itirdiyi üçün özünün də ruhən öldüyünü, yaşamadığını düşünür və Pərvizin doğum günündə gördüyü ani röyanı indi tam mənasıyla anlayır. Pərvizi ona verən mələklər 24 yaşında ondan alıb müqəddəslər uyuyan behiştə apar-

dılar. Demək ki, körpəsinin üzündə görünən süd rəngli işıqlar onun gələcəyindən xəbər verirmiş və onu yalnız iyirmi dörd illik əmanət olaraq, anaya vermişdi Tanrı.

Bir vaxtlar tək anasına, nənə-babasına əziz olan üzü işıqlı, ağıllı qəhrəman oğul indi bütün xalqın əzizi, and yeri olan şəhidlik zirvəsindən baxır yer üzünə, çox sevdiyi Vətənə, anasına, Miraya, ömür-gün yoldaşına və bütün xalqımıza!

Ruhun şad olsun, Pərviz şəhidim! Yerin behiştir, bilirik!

Pərvizin ürəyin qəzəb dəlirdi,

Vətənin işğalı ağır gəlirdi...

Özünü qisasa borclu bilirdi.

Hərbin sirlərini öyrəndi Pərviz,

Orduma, özünə güvəndi Pərviz!

Igid doğulmuşdu Pərviz anadan,

Hərb dərsi almışdı, deyildi nadan.

Gəlirdi sədəsı qayalıqlardan

Dağ çəkdi düşməne, dirəndi Pərviz,

Vətəni candan çox sevəndi Pərviz !

XTQ kursunu bitirdi mərdim,

Özün döyüslərə yetirdi mərdim.

Görk oldu düşməne, yağıya, yada.

Qayalardan aşıb yelləndi Pərviz,

Hərbin sirlərini biləndi Pərviz !

Döyüş yolu çətin, uğurlu yoldu,

Ordumuzla birgə torpaqlar aldı,

Düşməne dərs verdi, zəfərlər çaldı;

Təlimlər keçmişdi, ərəndi Pərviz,

Hərbin sirlərini biləndi Pərviz !

Kişilik dərşini keçdi igidim,

Xalqına andım içdi igidim,

Qırdı yağıları, biçdi igidim;

Yurda oğul oldu, eldəndi Pərviz,

Hərbin sirlərini biləndi Pərviz!

Keçdi keşməkeşli, çətin yolları,

Barkidi dizləri, əli, qolları.

Dənizin dibindən "amfibiyalı",

Balıq kimi qalxdı, milləndi Pərviz

Hərbin sirlərini biləndi Pərviz.

Kəlbəcərə bayraq taxanda mərdim,

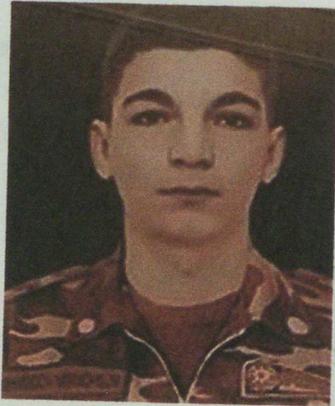
Düşmənin halını baxıb görərdin

Qovdu yurdumuza kəc baxanları,

Bu yolda camından keçdi Pərvizim,

Şəhadət şərbətin içdi Pərvizim!

ƏHMƏDOV MİRMÖHSÜM MİRDAMƏD oğlu

Mirmöhsüm Əhmədov 21 yanvar 2002-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Orta təhsilini Neftçala rayonu Elton Həbibov adına 4 saylı tam orta məktəbdə başa vurmuşdur. Sonra isə Bakı Biznes və Kooperasiya kollecində təhsilini davam etdirmişdir.

Mirmöhsüm 13 iyul 2020-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanmış və 27 sentyabrda başlanan Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. O, Füzuli, Xocavənd və Qubadlı

istiqlamətində gedən döyüşlərdə şücaət göstərmiş, 28 oktyabrda Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə öz yaralı döyüş yoldaşını çiyinləri üzərində ərazidən uzaqlaşdıran zaman ermənilər tərəfindən snayper vasitəsilə vurularaq həlak olmuşdur. "Balam yaddaşlarda həmişə 18 yaşında mərd, məsum, igid bir oğul olaraq qalacaq. Onun arzuları çox idi... Amma oğlum elə bir zirvə fəth etdi ki, indi onunla təkcə böyüdüyü el-oba deyil, bütün Azərbaycan qürur duyur. Mənim oğlumun adı Vətən müharibəsində qəhrəmanlığı ilə tarix yazan igidlərin sırasındadır". Bunu neftçalalı şəhid Mirmöhsüm Əhmədovun anası Arzu Əliyeva deyib. Onun sözlərinə görə, 18 yaşında əbədiyyət yolçuluğuna çıxan Mirmöhsüm qısa ömrünə böyük bir qəhrəmanlıq sığdırdı.

"Arzuları da özü kimi gənc idi. Polis olmaq, asayışı qorumaq və qanun keşiyində dayanmaq istəyirdi. Yaşadlarından fərqlənirdi. Sakit, mehriban, hər kəsin köməyinə yetən biri idi. Anasını çox sevirdi. "Ana, Vətən sənsən" deyirdi həmişə. Vətəni anası qədər əziz bilirdi. Uşaq yaşlarından evdə "Vətən bizim anamızdır, onun bir qarış torpağı düşmən əsarətində qalmamalıdır" cümləsini də tez-tez işlədərdi. Arzusu polis olmaq idi. Şərəfli peşəni yerinə yetirmək istəyirdi. Amma qisməti şəhidlik oldu. Polis ola

bilməsə də, şəhid oldu. Ən uca zirvəyə yüksəldi. Mirmöhsüm haqqında saatlarla, günlərlə, aylarla danışsam da doymaram. Bir şəhid anası kimi qürur duyuram oğlumla".

Arzu ana bildirir ki, şəhidlər ölmür, onlar daim uca zirvədə dirlər. Bu isə ona təsəllidir.

Mirmöhsüm Vətənə borcunu ödəmək üçün sanki tələsirdi. Səbirsizliklə hərbi xidmətə çağırılacağı günü gözləyirdi. Çağırış zəngi gələndə ailəsi ilə sevinərək sağollaşdı. 2020-ci ilin iyulun 13-də hərbi xidmətə yollanıb. Səhhətinə görə dörd dəfə əməliyyat olunan Mirmöhsüm Vətən müharibəsinin ilk günlərindən döyüşə atılır. Ailəsi onun bu istəyinə qarşı çıxmaq istəsə də, qəhrəman əsgər inadından dönmür. Qubadlı, Xocavənd və Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə böyük şücaətlər göstərir və ağır döyüşlərin birində qəhrəmancasına şəhid olur. Mirmöhsüm qonşuların, qohumların, dostlarının da sevimlisi idi.

Mirmöhsüm 18 illik ömrünə bütöv bir qəhrəman taleyi yazdı. Elə tale ki, həmişə danışılacaq. Şəhidin dayısı Rauf Əliyev onun döyüş yolundan danışaraq deyir: "Mirmöhsümün döyüş yolu Füzulidən başladı. Qanlı döyüşlər gedirdi. Qəhrəmancasına döyüşüb, baxmayaraq ki, gənc əsgər idi. Həqiqətən də onda qorxu hissi yox idi. Müharibədən sonra bizə dedilər ki, əsgər yoldaşı yaralanmışdı. Mirmöhsüm onu kürəyinə alaraq arxaya gətirib, yenidən döyüşə qayıdıb və şəhidlik zirvəsinə yüksəlib".

Mirmöhsüm Əhmədov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" və "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Şəhid Mirmöhsüm Əhmədov doğulub boya-başa çatdığı Neftçala rayonunda torpağa tapşırılmışdır.

*Cəmi 18 qış, on səkkiz bahar,
Yaşadı qəlbində böyük arzular.
Eşitdi vətənin ehtiyacı var,
Sarıldı silaha, girdi döyüşə,
Yaşar ürəklərdə mərdim həmişə!*

SƏFƏROV MAİS ŞAKİR oğlu

Şəhid Səfərov Mais Şakir oğlu 20 iyul 1999-cu ildə Neftçala rayonu, Xol Qarabucaq kəndində anadan olmuşdur. İbtidai təhsilini 2006-cı ildə Səbail rayonu Bayıl qəsəbəsi 163 sayılı tam orta məktəbdə almış, daha sonra təhsilini 2010-cu ildən 2015-ci ilə qədər Sabunçu rayonu Balaxanı qəsəbəsi C. Cahangirov adına 4 sayılı tam orta məktəbdə davam etdirmiş, 2015-ci ildə Bakı Humanitar Kollecinin Təsviri İncəsənət müəllimliyi fakültəsinə qəbul olunmuşdur. 31 may 2019-cu ildə kollec təhsilini başa vurmuşdur.

Mais Səfərov 1 iyul 2019-cu ildə Neftçala Rayon Hərbi Komissarlığından xidmətə yollanmış, Goranboy rayonu Aşağı Ağcakənd kəndində xidmət etmişdir. Əsgərlikdə olarkən xidmətini layiqli yerinə yetirdiyi üçün dəfələrcə fəxri fərmana layiq görülmüşdür. O, 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsində döyüşlərə qatılmışdır. Talış yüksəklikləri, Murovdağ və Suqovuşan uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Qrantamiyotçu olan Mais Azərbaycan telekanallarının birində işğaldan azad olunmuş torpaqlarda erməni maşınlarını apararkən görünmüşdü. Səfərov 1 oktyabr 2020-ci ildə Goranboy rayonu Tap Qaraqoyunlu kəndi, Kəhrilər xarabalığı istiqamətində Ermənistan qüvvələri tərəfindən odlu silahla və digər silah növlərindən atılan mərminin partlayışı nəticəsində ağır yaralanmış və Şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir.

28 oktyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu, Xolqarabucaq kənd qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Səfərov Mais Şakir oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə, "Cəsur döyüşçü" medalı ilə, "Suqovuşanın azad olunmasına görə" və "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları təltif edilib.

21 yaşı olmasına baxmayaraq dünyagörmüş yaşlı insanları xatırladırdı Maisin davranışları. Hər kəsə xoş münasibət, ətrafdakıları məmnun edəcək xoş rəftar, valideynlərə, dost-tanışlara, qohum -əqrəbaya diqqət, ata-anaya sevgi, qayğı bu insanın xarakterini formalaşdıran xüsusiyyətlərdən idi. Şeiri, poeziyanı, musiqini, təsviri incəsənəti çox sevirdi. Bir sözlə həyat dolu gənçdi, çox pozitiv idi, üzündən təbəssüm əskik olmazdı. Ən böyük arzusu bir övlad kimi üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirmək, valideynlərinə maddi-mənəvi dəstək olmaq, onları qayğılardan xilas etmək idi.

Xalqımızın cəsur, igid şəhidi

Mais həyat dolu, məhəbbət dolu,
Sevgi, şəfqət dolu, mərhəmət dolu,
Əzm, hünər dolu, sədaqət dolu
Xalqımızın cəsur, igid şəhidi.

Dünyanı sevməyə amadə Mais,
Sevdi Vətəninə ziyadə Mais,
Layiqdi hörmətə, nam-ada Mais,
Xalqımızın cəsur, igid şəhidi.

Doğulsa ölkəmin azad çağında,
Vətən olmasaydı yad tapdağında,
Gözəllik görərdik tablolarında
Xalqımızın cəsur, igid şəhidi.

Necə bağlı idi elə,yurduna,
Düşmədi nə gənclik, nə can yadına,
Yandı vətənin əzab, oduna.
Sevə-sevə seçdi şəhadət yolun,
Mais, xalqın mətin, hünərvər oğlu.

ƏLİYEV MEHMAN XUDAŞÜKÜR oğlu

Mehman Əliyev 1 yanvar 2002-ci il tarixində Azərbaycanın Neftçala rayonu Xolqarabucaq kəndində anadan olmuşdur. O, 2007-ci ildə Neftçala rayonunun Xolqarabucaq kənd Faiq Həziyev adına tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olmuş, 2019-cu ildə həmin məktəbin məzunu olmuşdur.

Mehman Əliyev 7 yanvar 2020-ci il tarixində Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır. Hərbi xidmətini Ağcabədi rayonunda etmişdir. 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsində iştirak etmiş, Xocavənd uğrunda gedən döyüşlərə qatılmışdır. Mehman Əliyev Xocavənd uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. O, oktyabrın 27-də Neftçala rayonunda dəfn olunmuşdur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən Mehman Əliyev ölümündən sonra "Vətən uğrunda" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

ƏHMƏDOV XƏYAL HÜSEYN oğlu

Əhmədov Xəyal Hüseyn oğlu 1994-cü il mayın 9-da Neftçala rayonu Xıllı qəsəbəsində anadan olub. Xıllı qəsəbə Faruq Quliyev adına 2 saylı orta məktəbini bitirib.

Xəyal Əhmədov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın və Qubadlının azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Döyüşlərdə igidliyi ilə fərqlənən Xəyal Əhmədov Qubadlı döyüşləri zamanı şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır və 04 noyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu Xıllı qəsəbəsində dəfn olunmuşdur.

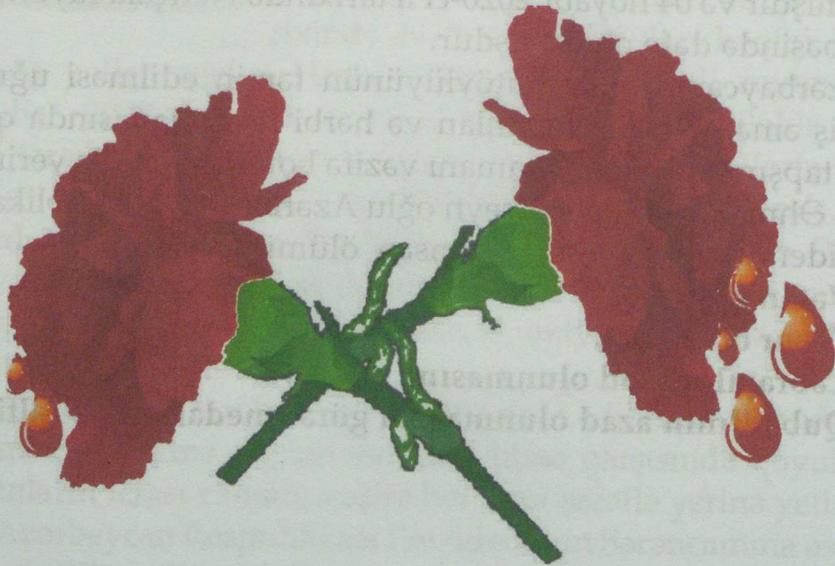
Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirən Əhmədov Xəyal Hüseyn oğlu Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən ölümündən sonra

"Vətən uğrunda",
"Cəsur döyüşçü",
"Cəbrayılın azad olunmasına görə" və
"Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilb.

Ulduz olub göydən baxır şəhidlər,
Günəş olub erkən çıxır şəhidlər.
Nura dönüb dolur təmiz qəlblərə,
Məqamınız dağdan ağır şəhidlər!

Doğulsa da bir ananın bətnindən,
Məst olsa da bir gözəlin ətrindən,
Yetişincə uca, ali məqama
El ağlayır, yer oynayır yerindən!

Kim deyir ki, ölüb gedir şəhidlər?
Yaxşı baxın qəblərdədir şəhidlər!
Torpaq altda cismi yatır şəhidin,
Hər yandadır, hər yerdədir şəhidlər!

ƏSGƏROV FƏRİD ƏRƏSTUN oğlu

Qarabağın işğaldan azad olunması ilə nəticələnən 44 günlük Vətən müharibəsinin minlərlə şəhidindən biri də 24 yaşlı Fərid Əsgərovdur. Fərid hərbiçi ailəsində dünyaya gəlib. Atası Ərəstun Əsgərov birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olub. Füzuli, Ağdərə istiqamətində döyüşüb, Horadiz əməliyyatına qatılıb. O, uzun illər hərbiçi kimi müxtəlif bölgələrdə xidmət edib. Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin veteranı, həm də Qarabağ müharibəsi veteranıdır.

Fərid atasının müharibə xatirələri, bir də qələbə arzusu ilə böyüyüb. İspaniyada yaşayan bibisinin yanına getmək, təhsilini orada davam etdirmək arzusunda olub, buna görə gecə-gündüz çalışıb. Amma müharibənin başlanması xəbərindən sonra bu fikrindən daşınıb, müharibənin ilk günündən könüllü cəbhəyə yollanıb.

Şəhidin atası Ərəstun Əsgərov deyir ki, oğlunun müharibəyə getmək istəyi onu qürurlandırır. Çünki ataların döyüş yolunu övladları davam etdirməlidirlər: "Dedi ki, ata, indi xaricə gət-səm, elə birinci sən fikirləşəcəksən ki, oğlum qorxaqdır, müharibədən yayındı.

Düzü qürurlandım, bunu özünə də bildirdim. Dedim ki, torpaqlarımız azad olunsun, qalan hər şey yavaş-yavaş düzələcək. Hələ zarafat da etdim ki, deyərlər atası zabitdir, oğlu müharibədən yayınır. Dostları ilə gedib müraciət etmişdilər. Döyüşə elə getdi ki, sanki toya-bayrama gedir".

Ə.Əsgərov Şəkidə xidmət etdiyindən Fərid və bacısı orada orta məktəbə gediblər. Ata Lənkərana xidmətə göndərilib. Uşaq-

lar da təhsillərini Lənkəranda davam etdiriblər: “Sonra Fərid ali təhsil aldı, hərbi xidmətə getdi, qayıdıb mühafizə xidmətində işə düzəldi. Arzuları çox idi, müharibə bütün arzularının üstündən xətt çəkdi”.

Fərid öz müəllimi ilə bir yerdə döyüşüb, əvvəlcə müəllimi şəhadətə qovuşub, ardınca Fəridin şəhid xəbəri gəlib.

Dərdli ata oğlu haqda söhbətə davam edir: “Lənkəranda Fəridin Ehtiram adlı müəllimi vardı, təsadüfən bir yerə düşmüşdülər. Ümumiyyətlə, zabitlərin arasında tanıdıqlarım çoxdur. Ehtiram müəllim və digərlərinin vasitəsi ilə Fəridlə əlaqə saxlaya bildim. Sonuncu dəfə Ehtiram müəllim zəng vurdu, danışdıq. Ertəsi gün onun şəhid olduğunu eşitdim. Sonra Fəridin digər döyüşçü yoldaşları vasitəsilə onunla yenidən əlaqə saxladım. Dedim ki, komandirin Ehtiram müəllim də şəhid oldu. Bilirəm ki, çətindir, amma çalış özünü qoru. Dedi ki, ata, hiss edirəm ki, narahatsan. Dünən dostum şəhid oldu, sabah mən şəhid ola bilərəm, bunu özünə dərd etmə. Bu, mənim oğlumla sonuncu danışığım oldu. Bir neçə gün danışa bilmədim. Zəng vuranda deyirdilər ki, yüksəklikdədirlər, orada şəkəkə tutmur. Ancaq rahat idim, şəhid olacağını hiss etmişdim”.

Fərid babasının istəyi ilə ata-baba yurdu - Neftçalanın Qaçqkənd kəndində dəfn edilib. Dəfn mərasiminə Fəridin yaralı döyüşçü yoldaşları da qatılıblar. Onlar atanı əmin ediblər ki, Fəridin qanı yerdə qalmayıb, bir şəhidimizin əvəzinə on düşmən məhv edilib:

“Snayperlə vurulmuş yaralı dostları gəlmişdilər, onların əziyyət çəkməyini istəmirdim. Amma mənə təskinlik oldu, oğlum özünə hörmət qazanıb. Qızımın kurs yoldaşı da danışdı ki, bir gün əvvəl Fəridi şəhid olmuş döyüşçü yoldaşını qucaqlayıb ağlayan görüblər. Yaralıları, şəhidlərimizi döyüş meydanından çıxarıblar”.

Fəridin şəhid olmasından sonra Əsgərovlar ailəsi daha bir itki ilə sarsılıb. Babası Fəridin yoxluğuna dözməyib, ürəyi dayanıb:

“Atam Fəridin Bakıda dəfn olunmasını istəmirdi, elə bil bilirmiş ki, Fəriddən sonra çox yaşamayacaq. Babasını sevimli nəvəsinin yanında dəfn etdim. Fəridin 40 mərasimi ilə atamın 7 mərasimi eyni günə düşdü. Yeganə təsəllim odur ki, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı, onlar bizə qalibiyyət yaşatdılar”, - şəhid atası deyir...

Şəhid Əsgərov Fərid Ərəstun oğlu 21 may 1996-cı il tarixində Neftçala rayonu Qaçqkənd kəndində hərbi ailəsində anadan olmuşdur. 2002-ci ildə Şəki şəhər 11 saylı tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olmuşdur. 2007-ci ildə Lənkəran şəhər 6 saylı lisey-də 6-cı sinfə başlamış və 2012-ci ildə həmin liseyin məzunu olmuşdur. 2013-cü ildə Lənkəran Dövlət Universitetinin ingilis dili müəllimliyi ixtisası üzrə daxil olaraq təhsilini davam etdirmişdir. Fərid 2017-ci ildə Lənkəran Dövlət Universitetinin məzunu olmuşdur. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra Bakı şəhərində mühafizə idarəsində işləmişdir.

Fərid Əsgərov 2017-ci ildə Neftçala Rayon Hərbi Komissarlığından həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Beyləqan rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissədə müddətli həqiqi hərbi xidmət etmişdir. 2018-ci ildə xidmətini başa vurmuşdur.

2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsində Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlının azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Fərid Əsgərov Qubadlı rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Fərid Əsgərov 04 noyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu Qaçqkənd kənd qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Əsgərov Fərid Ərəstun oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı,

"Cəsur döyüşçü" medalı,

"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı və

"Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

GÖZƏLOV MURAD ZABİL oğlu

Şəhid Gözəlov Murad Zabil oğlu 12 may 1995-ci ildə Neftçala rayonu Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. 2001-ci ildə Şəmsəddin Orucov adına Həsənabad qəsəbə tam orta məktəbə daxil olmuşdur. 2010-cu ildə məktəbi bitirmiş və 2010-cu ildə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kollecinə Neft və Qaz emalı fakültəsinə qəbul olunmuşdur. 2014-cü ildə kollec

təhsilini bitirmişdir.

Murad Gözəlov 2014-cü ildə kollec təhsilini bitirərək hərbi xidmətə yollanmışdır və Tərtər şəhərinin Xüsusi Təyinatlı Kəşfiyyat taborunda xidmət etmişdir. Hərbi xidmətə baş kəşfiyyatçı kimi xidmət edib, 2016-cı ildə hərbi xidmətini uğurla başa vurmuşdur.

Murad Gözəlov 2016-cı ildə hərbi xidməti uğurla başa çatdırdıqdan sonra müxtəlif vəzifələrdə çalışır. 2018-ci ilin mart ayından "Neftçala Operating Company LTD" şirkətində operator olaraq işə başlayır. Karyerasında daim uğur qazanan Murad, neftin hazırlanması və sabitləşdirilməsi üzrə mütəxəssis vəzifəsinə yüksəlir. Karyerasında qazandığı uğurlar onun təhsil həyatından da yan keçmir. 2020-ci ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanları zamanı arzusunda olduğu Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin Neft-Qaz Mühəndisliyi fakültəsinə qəbul olur.

Lakin düşmənin Tovuz ətrafındakı təxribatları, general Polad Həşimovun şəhadəti digər qeyrətli vətən oğulları kimi Murada da çox ağır təsir etmişdi, odur ki, həmin günlərdə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Hərbi İdarənin Neftçala rayon şöbə-

sinə gələrək döyüşlərdə iştirak etmək üçün ərizə yazmışdı.

Sentyabr ayının 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı sentyabrın 27-də könüllü olaraq döyüşlərə qatılan, kəşfiyyat qrupunda döyüşən Murad mərdliyi, rəşadəti ilə seçilir və döyüşün fəal iştirakçılarından birinə çevrilir. Döyüşlər vaxtı yaralı yoldaşlarını döyüş meydanından çıxaran zaman özü də ayağından zədə alır, amma təxliyyə olunmasına razılıq vermir. Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşən Murad boğazından vurularaq şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. 05 noyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu Mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Gözəlov Murad Zabil oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı,

"Cəsur döyüşçü" medalı,

"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı və

"Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

MƏMMƏDOV NATIQ İLTİFAT oğlu

Məmmədov Natiq İltifat oğlu 20 iyul 1993-cü ildə Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur. 1999-cu ildə həmin qəsəbədə Səməd Vurğun adına 2 saylı tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olmuş və 2010-cu ildə həmin məktəbin məzunu olmuşdur. O, bir müddət Moskva şəhərində aşbaz işləmişdir.

Natiq Məmmədov 20 iyul 2011-ci il tarixində Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə

çağırılmışdır. Mingəçevir rayonu N sayılı hərbi hissədə rəhbərlik vəzifəsində hərbi xidmət keçmişdir. Əsgərliyi müddətində nizam-intizamı ilə fərqlənmiş və xidmətini təşəkkürnamə ilə bitirmişdir.

Natiq Məmmədov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərimizin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzuli, Cəbrayıl və Qubadlı istiqamətlərində rəşadətlə vuruşmuşdur. Qubadlı rayonunun Qafan kəndi uğrunda gedən döyüşdə Natiq Məmmədov igidlilər göstərmiş və qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. 08 noyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu Mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Məmmədov Natiq İltifat oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı, "Cəsur döyüşçü" medalı, "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı və "Qubadlının azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilmişdir.

*Dözmədi işğala igidlərimiz,
Minlərlə qəhrəman Natiqlərimiz.
Dedilər: - "Poladıq, Pəncəliyik biz!"
Yağıdan torpağı geri aldılar,
Qovub düşmənləri zəfər çaldılar!*

*Şanlı döyüslərdən keçdi ordumuz,
Azad oldu gözəl, qədim yurdumuz.
Şəhid ya qazidi hər bir mərdimiz,
Bizimdir Qarabağ! Bizimdir Zəfər!
Qələbə sevinci yaşayır ellər!*

ASLANOV AĞASADIQ XƏLİL oğlu

*Güclü Vətən eşqindən vətənləşən oğullar,
Ölməz ərən oğullar, şəhadətdən doğular.
Qovub yağını, yadı, azad edər torpağı,
Qeyrət, namus, şərəfdir igidlərin yarağı.*

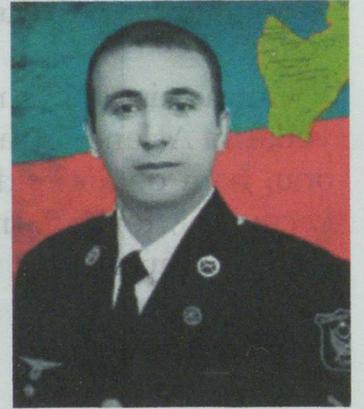
Aslanov Ağasadıq Xəlil oğlu 1991-ci il martın 1-də Neftçala rayonu Kürqarabucaq kəndində anadan olmuşdur. Sakit Kərimov adına Qədimkənd kənd tam orta məktəbini bitirmişdir.

Ağasadıq Aslanov 01 oktyabr 2009-cu il tarixində Neftçala Rayon Hərbi Komissarlığından hərbi xidmətə yollanmışdır. Xidmətini Goranboy rayonu N saylı hərbi hissədə etmişdir.

Şəhidimizin atası Xəlil Aslanov deyir ki, hərbiçi olmaq oğlunun ən ümdə arzusu idi.

Hərbi xidmət zamanı göstərdiyi cəsarət və fəallıq komandirlərin gözündən yayınmayıb və o, pilotsuz aparatların idarə edilməsi kursuna qəbul edilib.

Azərbaycan Ordusunun giziri olan Ağasadıq Aslanov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində təlimlər zamanı yiyələndiyi bilikləri döyüşdə bacarıqla tətbiq edərək düşmən istehkamlarını dəqiq hədəf almaqla göz qırpımında məhv edirdi. Füzuli, Hadrut, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlıda izini qoyub Ağasadıq. 42 gün durmadan cəsarətlə döyüşdü. Ağasadıq Aslanov Şuşa şəhəri ətrafında gedən döyüslərdə ağır yaralanaraq şəhid olub. Həm də müharibə-

nin bitməsinə bircə gün qalmış...

08 noyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu Kürqarabucaq kənd qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Aslanov Ağasadıq Xəlil oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı ilə,

"Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə,

"Xocavəndin azad olunmasına görə" və

"Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Onun əziz xatirəsinə ehtiramını göstərmək üçün neftçalılar yollarını Aslanovlar ailəsinin evindən salırlar. Birgə xatırlayırlar onu, həm də xatırladırlar Ağasadığın xeyallarının necə həyata keçməsinə, torpaqlarımızın bizə qovuşmasını, ruhunun şad olmasını. Unutmurlar, çünki Vətən, torpaq uğrunda canını fəda edənlər unudulmaz!

Ağasadıq! Nər igidim!

Qırdın düşmənin belini,

Azad etdin Füzulini,

Hadrut, Cəbrayıl elini

Xilas etdin, nər igidim!

Geri aldın vuruşaraq,

Rahat nəfəs aldı torpaq.

İgidliyin saldı soraq.

Dillərdə əzbər igidim!

Atəş açdın "PUA"lardan,

Qisas aldın dığalardan,

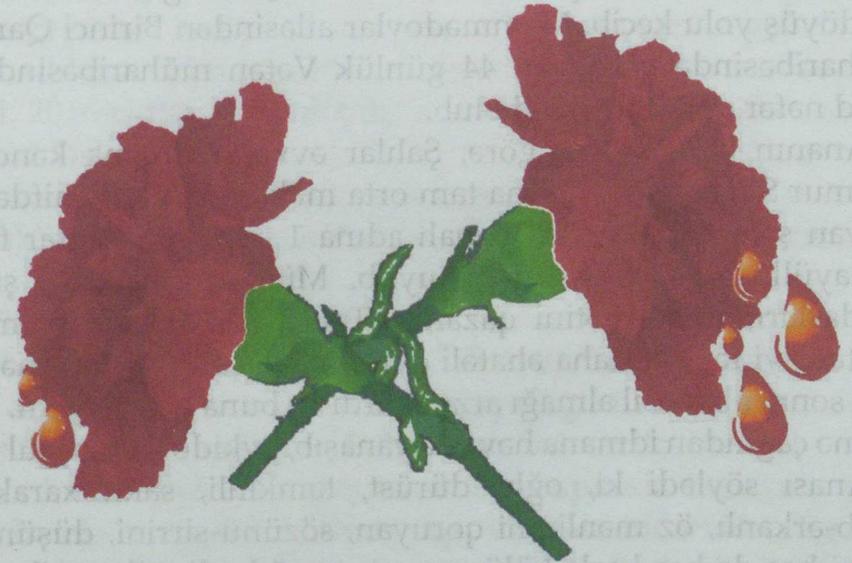
Keçdin böyük, şanlı yoldan

Vətənsəvər, nər igidim!

Düşmənlərə uddurdun qan,
Ordumuza açdın meydan.
Qalib çıxdın sınaqlardan,
Vətənsəvər, nər igidim!

Güclü oldu hər bir zərbən,
Düşmən düşdü pərən-pərən.
Keçdin çətin döyüşlərdən,
Vətənsəvər, nər igidim!

Əməlinlə yazdın dastan,
Oxunacaq zaman-zaman.
Sən bu xalqın mərd oğlusan!
Ağasadıq, nər igidim!
Can eloğlum, can şəhidim!

MƏMMƏDOV ŞAHLAR ŞAHİN oğlu

Şəhid Məmmədov Şahlar Şahin oğlu 1995-ci il noyabrın 1-də Neftçala rayonu Ərəbqardaşbəyli kəndində anadan olmuşdur.

Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının baş çavuşu olan Şahlar Məmmədov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başla-

nan Vətən müharibəsi zamanı Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir və şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Şəhid Şahlar Məmmədovun anası Əzizə Məmmədova bildirir ki, Şahların əmisi Əfqanıstan və Birinci Qarabağ müharibələrində döyüş yolu keçib. Məmmədovlar ailəsindən Birinci Qarabağ müharibəsində bir nəfər, 44 günlük Vətən müharibəsində isə dörd nəfər qohumu şəhid olub.

Ananın bildirdiyinə görə, Şahlar əvvəlcə doğma kəndində Seymur Süleymanov adına tam orta məktəbdə, 5-ci sinifdən isə Salyan şəhərindəki Aşıq Pənah adına 1 saylı humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseydə oxuyub. Müəllimlərinin və şagird yoldaşlarının hörmətini qazanıb. Təhsilində fəal olub, maraq göstərdiyi fənləri daha əhatəli öyrənməyə çalışıb. Orta məktəbdən sonra ali təhsil almağı arzulayırdı və buna hazırlanırdı. Yeni-yetmə çağından idmana həvəslə yanaşmış, aykido ilə məşğul olub.

Anası söylədi ki, oğlu dürüst, təmkinli, sakit xarakterli, ədəb-ərkanlı, öz mənliliyini qoruyan, sözünü-sirrinə, düşüncələrini heç də hər kəslə bölüşməyən, qayğıkeşliyi ilə seçilən, hər yerdə səliqəli və yerini bilən bir gənc kimi onu tanıyanların yad-

daşında qalıb. Ali məktəbə qəbul olunmaq üçün Şahlar qabiliyyət imtahanından uğurla keçib, digər əsas imtahanda isə həyəcanlanması səbəbindən tələb edilən balı toplaya bilməyib. Beləliklə, onun fəvqəladə hallar üzrə xidmət sahəsinə dair ali təhsil almaq arzusu reallaşmayıb. Buna baxmayaraq, Şahlar Bakı Texniki Kollecinə imtahan verərək qəbul olub və burada yol hərəkətinin təşkil ixtisası üzrə təhsil almağa başlayıb. Anasına deyib ki, ali məktəbə qəbul olunmaması onu məyus etməsin. Əlavə edib ki, onun arzularını həyata keçirmək üçün öz səylərini əsirgəməyəcək.

2014-cü ilin yanvar ayından 2015-ci ilin iyul ayınadək Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətinin mühafizə alayında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olan Şahlar hərbi xidmət borcunu vicdanla yerinə yetirib, bir neçə dəfə həvəsləndirmə qaydasında mükafatlandırılıb.

Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra isə əsas diqqətini özünə uyğun bir iş tapmağa, ailəyə maddi cəhətdən kömək etməyə yönəldib.

Bir il altı ay hərbi xidmətdə olması Şahlarda hərbi peşəsinin xüsusiyyətləri haqqında müəyyən təsəvvür yaratmışdı. Xüsusi təyinatlıların xidməti barədə məlumatlara daha çox maraq göstərirdi. 2016-cı ilin aprel döyüşləri bu marağını daha da artırmışdı. Yoldaşlarından birinin hərbi xidmətə qəbullu bağlı sənədlər toplamasına köməklik edərkən Daxili Qoşunlarda xidmət barədə təklif alıb. Beləliklə, həmin məqam bununla bağlı qərar qəbul etməsinə təkan verib.

2016-cı ilin aprel ayının 23-də Şahlar Daxili Qoşunların Hacıqabul rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə başlayaraq, xüsusi təyinatlı dəstənin xüsusi həmlə qrupunda heyət nəfəri vəzifəsinə təyin edilib. Sonra həmin dəstənin atəş təminatı qrupunda tuşlayıcı və xüsusi həmlə qrupunda pulemyotçu vəzifələrində xidmət edərək komandanlığın ona göstərdiyi etimadı doğruldub. Funksional vəzifələrini məsuliyyətlə yerinə yetirərək, təlimlərdə öz döyüş

hazırlığını daim təkmilləşdirib. Təhkim olunmuş silah və xüsusi vasitələrdən məharətlə istifadə etməyi bacarıb. Hərbi xidməti dövründə xüsusi təyinatlı kimi özünü döyüş tapşırıqlarının icrasına hazırlayıb. İstər xidmətdə, istərsə də xidmətdənkənar vaxtlarda hərbi qulluqçu adının nüfuzunu qoruyub.

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Daxili Qoşunların xüsusi təyinatlılarının qarşısında qoyulan müxtəlif döyüş tapşırıqlarını onlar ləyaqətlə yerinə yetiriblər. Hacıqabuldakı "N" sayılı hərbi hissədə xüsusi təyinatlı dəstənin şəxsi heyəti müharibə başladıqda həyəcan signalı ilə qaldırılaraq qoşunların Bərdə rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində yerləşdirilib. Burada bir müddət ehtiyat qüvvə qismində qalıblar, döyüş əməliyyatlarına hazırlıq görülüb. Bütün silahdaşları kimi Şahlar da həmin vaxt döyüşə atılacaqları günü səbirsizliklə gözləyirdi. Oktyabrın 16-da onları Cəbrayıl rayonuna göndəriblər. Beləliklə, ürəyi Vətən sevgisi ilə döyünən Şahların döyüş yolu bu istiqamətdən başlayıb.

Vətən müharibəsi iştirakçısı, Hacıqabuldakı "N" sayılı hərbi hissədə "Yarasa" şərti adını daşıyan xüsusi təyinatlı dəstənin komandiri polkovnik-leytenant Anar Rizvanov bildirdi ki, Şahlar və digər şəhid hərbi qulluqçular döyüş meydanında şücaət göstəriblər, onlar haqqında saatlarla danışmaq olar.

Komandirin sözlərinə görə, Şahlar mərd döyüşçü olub, ruh yüksəkliyi ilə vuruşub, müharibənin bütün əziyyətlərinə dözüb, pulemyot silahı ilə müdafiədə və hücumda olduğu ərazilərdə düşməyə tutarlı atəş zərbəsi endirib. İşğaldan azad edilən Cəbrayıl şəhəri və ətraf kəndlərin müdafiəsi, hərbi obyektlərin düşmənin diversiya-kəşfiyyat qruplarından mühafizəsində Şahlar öz qətiyyəti, ayıq-sayıqlığı ilə fərqlənib.

Oktyabrın 29-da xüsusi təyinatlılar Füzuli rayonu istiqamətindəki mövqelərdə cəmləşdiriliblər. Oktyabrın 31-də isə buradan Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsinə gəliblər.

Polkovnik-leytenant A.Rizvanov məlumat verdi ki, xüsusi təyinatlılardan ibarət qruplar Hadrutdan Tuğ, Köhnə Tağlar kənd-

ləri və Şuşa istiqamətində hərəkət ediblər. Bir neçə gün ərzində keçdikləri ərazilərdə təcavüzkarın müxtəlif silahlardan atəşinə məruz qalıblar. Noyabrın 2-də Şuşa yaxınlığındakı mühüm bir yüksəkliyin ətrafına çatıblar. Bu yüksəkliyin ələ keçirilməsi, Laçın dəhlizinin, İsa bulağına gedən yolun nəzarətə götürülməsi, Ermənistandan Şuşaya dəhliz vasitəsilə canlı qüvvə göndərilməsinin qarşısının alınması, bu istiqamətdə düşmənin təchizatının pozulması, eləcə də digər döyüş tapşırıqlarının icrası Şahlar və neçə-neçə silahdaşının igidliyi, peşəkarlığı sayəsində mümkün olub. Daşaltı kəndi tərəfdə işğalçıların yolun üzərindəki postlarının darmadağın edilərək atəş nöqtələrinin susdurulmasında da Şahların cəsurluğunu dəstə komandiri xüsusi vurğuladı. O qeyd etdi ki, ermənilər bizim mövqe tutduğumuz mühüm yüksəkliyin əhəmiyyətini nəzərə alaraq, onu geri qaytarmaq üçün oranı artilneriya, tanklar, müxtəlif çaplı atıcı silahlardan şiddətli atəşə tuturdular. Noyabrın 4-də yerləşdikləri yüksəkliyin müdafiəsində dayanan Şahlar düşmən snayperinin gülləsindən şəhid olub.

Hacıqabul rayonundakı "N" sayılı hərbi hissədə xüsusi təyinatlı dəstənin xüsusi həmlə qrupunda atıcı-sanitar çavuş Bəxtiyar Qasimov da Vətən müharibəsi iştirakçısıdır. Şahlarla birgə xidmət və döyüş yolu keçdiklərini dedi. Yoldaşının vətənpərvər, hərbi anda sadıq, cəsarətli bir hərbi qulluqçu olduğunu nəzərə çatdırdı. Döyüşlər zamanı Şahlar pulemyot silahının sursat ehtiyatını özü daşıyırdı, kiminsə əziyyət çəkməsini istəmirdi. Pulemyotla düşmənin canlı itkisini artırmaqla yanaşı, bir neçə avtomobilini də sıradan çıxarmışdı. Xüsusi təyinatlı söylədi ki, Şahlar bir gün söhbət zamanı qeyri-adi hissiyyatından danışmış, bu müharibədə şəhid olacağını deyib. Şuşa uğrunda döyüşlərdə iştirak etsə də, şəhərin azad olunduğu günü görmək ona qismət olmadı, bunu çox arzulayırdı. Şəhidin nəşini təhlükəli ərazidən Bəxtiyarla əsgər Elmira Tahirzadə çıxarıblar. Döyüş zonasından şəhidin nəşi bir neçə gün sonra təxliyyə olunub.

Bəxtiyar Şahların öz xeyirxah əməlləri ilə də heç vaxt unudulmayacağını bildirdi. Belə ki, xidmətdə olarkən öz maaşından kimsəsiz və xəstə uşaqlara maddi yardımını əsirgəməyib.

Həmin "N" saylı hərbi hissədə xüsusi təyinatlı dəstənin xüsusi həmlə qrupunda atıcı-qumbaraatan, Vətən müharibəsi iştirakçısı çavuş Murad Bəşirov da Şahların şərəfli xidmət və döyüş yolu keçdiyini, müqəddəs torpaqlardan düşmənin izini silmək üçün həyatını fəda etdiyini vurğuladı. Qeyd etdi ki, Şuşa uğrunda döyüşlərdə dəstənin digər hərbi qulluqçuları da şəhidlik zirvəsinə ucalıblar. Onlar daim qəlblərdə yaşayacaqlar.

Şəhid hərbi qulluqçu Ərəbqardaşbəyli kəndinin qəbiristanlığında dəfn olunub.

Azərbaycan Prezidentinin imzaladığı müvafiq sərəncamlarla, həmçinin, müdafiə nazirinin aidiyyəti əmrinə əsasən, baş çavuş Ş.Məmmədov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Şuşanın azad olunmasına görə" və III dərəcəli "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" medalları ilə təltif edilib.

Şahlar ön cəbhədə olarkən evə zəng vursa da, ailəsinə döyüşlərdə iştirak etdiyini bildirməyib. Valideynləri elə biliblər ki, Daxili Qoşunlar döyüşlərə cəlb olunmayıb. Qələbə sevincinin ardınca aldığı qara xəbər ailəni dərinədən sarsıdıb. Sonuncu dəfə atası ilə danışdıqda Şahlar ondan halallıq istəyib. "Hər bir valideynə Şahlar kimi qeyrətli oğul arzulayıram", – deyən Əzizə ananın onunla bağlı nə qədər arzuları vardı.

ƏZİZOV XƏYYAM ƏLİ oğlu

Əzizov Xəyyam Əli oğlu 8 noyabr 1995-ci ildə Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. Uşaqlıq illərini doğulduğu Neftçala şəhərində keçirib. 2002-ci ildə Neftçala şəhər Mehman Səfərov adına İnteqrasiya təlimli internat tipli gimnaziya məktəbinin 1-ci sinfinə daxil olub və 2006-cı ildə ibtidai sinfini başa vurduqdan sonra Neftçala şəhər Humanitar Təmayüllü Muğan liseyində təhsilini davam etdirib. Hələ aşağı siniflərdən riyziyyat fənninə böyük marağı olan Xəyyamın atası onun hərbi məktəbə deyil, riyaziyyat üzrə hazırlaşmasını istəsə də, övladının inadını qıra bilməyib.

2010-cu ildə 8-ci sinfi başa vurduqdan sonra Xəyyam Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi liseyə qəbul olub. 2013-cü ildə liseyi bitirdikdən sonra isə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsilini davam etdirib. 2017-ci ildə həmin məktəbi bakalavr diplomlu xüsusi təyinatlı kimi bitirib və leytenant hərbi rütbəsi alıb. Xəyyam öz istəyi ilə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kursunu keçərək zabit kimi xidmətinə davam etmişdir. Leytenant Xəyyam Əzizov xidməti dövründə bir neçə xarici ölkələrdə dağçılıq, xizəkçilik və paraşütçülük kurslarını yüksək göstəricilərlə başa vurur. 2020-ci ildə leytenant Xəyyam Əzizova baş leytenant hərbi rütbəsi verilir. Həmin il Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilən qələbə paradında Azərbaycanı layiqincə təmsil edir.

Xəyyam Əzizov haqqında onunla eyni taqımda onun komandanlığı altında döyüşmüş Vətən müharibəsi qazisi olan Mahir Məmmədovun dedikləri:

--Xəyyam Əzizov dedikdə baş leytenant komandir Xəyyamdan çox hər kəs ən əziz dostunu, ən yaxın adamını düşünürdü. O qədər dostcanlı, istiqanlı insan idi ki, onunla ünsiyyətdən doymaq olmurdu. Hətta ən gizli sirrini belə rahatlıqla bölə bilərdin onunla. Çox sakit təbiətli olmasına baxmayaraq, olduqca cəsur, qorxmaz biri idi baş leytenant Xəyyam Əzizov. O, çox çevik və düzgün qərarlar verirdi. Super xüsusi təyinatlı zabit idi. İstər tibb, istər kəşfiyyat sahəsində çox məlumatlı hərbiçi idi. Hər bir valideyn istəyər ki, onun kimi övladı, hər bir gənc arzulayar ki, onun kimi qardaşı olsun.

27 sentyabr 2020-ci il tarixdə erməni təxribatının aşkar susdurulması üçün birbaşa döyüş əmrinin verilməsi Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr mənsubuna 2-ci bir ruh oldu. Çünki illərdir bunun həsrətiylə yaşayan uşaqlar yetişib əsgər olmuşdu artıq. Torpaqlarımızın işğalı bizim uşaqlıq illərimizə düşdü. İndi böyümüş və xüsusi təlimlər keçmiş qüvvələr olaraq qisas da, işğala son vermək də bizim missiyamızdır.

Vətən müharibəsi qazisi Amil Cavadovun dedikləri:

-Bizə döyüş tapşırığı verildi. Ayın 27-də Xəyyamın komandirliyi ilə biz keçdik düşmən təxribatının qarşısını almağa. Bizim döyüş yolumuz Füzuli, Cəbrayıl, Hadrut, Xankəndi, Şuşa İstiqamətində planlaşdırılmışdı.

Vətən müharibəsi qazisi Mahir Məmmədovun dedikləri:

-Əzizov Xəyyamla mən eyni təqimda idik, 4-cü təqimda. Bizim ilk hücum hərəkətimiz Qaraxanbəyli istiqamətdən oldu. Qaraxanbəyliyə girmək heç də asan olmadı, çünki düzənlikdən xarabalığa doğru hərəkət edirdik. Qarşıda müdafiə üçün daldalanacaq mövqe yox, heç bir təpə yox. Mənfur düşmənlərimiz 30 illik istehkamlar, 30 illik mühəndis maneələri qurmuş, ərazilərə minalar döşəmiş və ön xətdə cəmləşmişdilər. Düzdür, bizim də ordumuz, əsasən də XTQ-miz çox qüvvətli, hücum hazırlıqlı

idi. Amma düşməne çatmaq, qurulmuş maneələri aşmaq böyük zəhmət, əziyyət tələb edirdi. Düşmənin ilk atışlarıyla bizim yaralılarımız oldu, buna baxmayaraq, məqsədə çatmaq üçün hücum, yenə də hücum olmalıydı. Düşmən bütün növ silahlardan-artileriyadan, kiçik çaplı, ağır çaplı silahlardan istifadə edirdi ki, üzərinə gələn Azərbaycan ordusunun XTQ-ni məhv etsin. Təbii ki, düşmən istəyinə nail ola bilmədi və biz orda olan düşmən mövqelərini də ələ keçirdik, Qaraxanbəyli kəndini də işğaldan azad etdik. Döyüşün gedişatı zamanı bizim təqim komandirimiz minamyot mərmisindən kontuziya aldı və geri təxliyyə olundu və bu vəziyyətlə əlaqədar Əzizov Xəyyam təqim komandiri vəzifəsini icra elədi.

Oktyabrın 2-si günü artıq biz düşməndən təmizlənmiş mövqeləri Milli Orduya təhvil verdik. Füzuli istiqamətində gəndəndə düşmən tərəfindən biz pusquya düşdük və orda döyüş zamanı bir neçə şəhid verdik. Döyüş yoldaşımız Həşimov Tarzan ağır yaralanmışdı, onu geri çıxarmaq çox çətin idi, çünki təqim atəş altında idi. Orda Əzizov Xəyyam bir komandir olaraq çox böyük cəsarət göstərdi, bir komandir yoldaşıyla birlikdə yaralı atəş altında arxaya çıxara bildi.

Vətən müharibəsi qazisi Amil Cavadovun dedikləri:

- Hadrutda tərənin üzərində gedirdik, gördük düşmən gəlir üzərimizə və həmin üz bəüz döyüşdə bizdən iki nəfər şəhid oldu. Xəyyam orda təcrübəli hərbiçi kimi ani qərar qəbul elədi ki, dörd nəfər qalsın burda, tez-tez yer dəyişməklə düşmənin atəşlərinə cavab verilsin, onlar az olduğumuzu bilməsin. Üç nəfər isə mənimlə tərənin solundan gedib düşmənin arxasına keçməliyik. Çünki ora hakim yüksəklik idi. Biz Xəyyamın dediyi kimi etdik, tərənin solundan sürünüb düşmənin arxasına keçib onlara atəş açdıq və onlar xeyli itki verib geri çəkilməyə məcbur oldular.

Vətən müharibəsi qazisi Gəncəvi Əliyevin dedikləri:

Oktyabrın 29-da baş leytenant Xəyyam Əzizov bizə qrup komandiri təyin olundu və bizləri başına yığib döyüş tapşırığı verdi ki, növbəti döyüş yolumuz Şuşa şəhərinədir.

Noyabrın 5-dən 6-na keçən gecə biz Şuşaya Xankəndi istiqamətindən girməyə çalışdıq. Bu zaman düşmən bizi tanklarla, snayperlərlə güclü atəşə tutdu. Orda biz çox şəhidlər verdik. Baş leytenant Əzizov Xəyyam əmr verdi ki, bütün şəxsi heyət mövqelənsin. Hava da çox dumanlı, çənli idi. Biz mövqeləndik. Olduğumuz yerləri yenə atəşə tuturdular. Snayper, tank, artilleriya ilə vururdular. Həmin vaxt Xəyyam əmr verdi ki, şəxsi heyət vadilərlə çəkilsin arxaya, çıxıb yuxarıdan, Şuşa qalası tərəfdən girək şəhərə. Şuşa qalası tərəfdən hərəkət elədiyimiz zaman mən vuruldum qolumdan, yıxıldım yerə. Bizim hərəkət elədiyimiz istiqaməti tankla vururdular. Orda şəhidlərimiz, yaralılarımız oldu. Xəyyam qışqırdı ki, orda necədir vəziyyət? Kim yaralandı? Mən dedim:-Komandir, mən qolumdan, qarnımdan yara almışam. Dedi:-"narahat olma, indi kömək gələcək". Dedim:-Komandir, sizə nə oldu? Dedi, mən ayağımdan vurulmuşam.

Vətən müharibəsi iştirakçısı Tahir Babayev:

Məndən 60-70 metr aralıda idi. Səsləndim:- Komandir! Komandir! Səsimə hay verdi:

Dedi-"mən yaxşıyam, soruşan olsa, deyərsən komandir yarasına jcut, tampus qoydu, döyüşə davam elədi." Aldatdı bizi ki, mənim yaram yüngüldü, siz digər yaralılara yardım edin. Özü isə ayağı, çiyini yaralı halda döyüşü davam etdirirdi.

Vətən müharibəsi iştirakçısı- sanitar Orxan Həsənov:

Bir sanitar olaraq çalışırdıq bütün yaralılara yardım göstərək. Yaralılar da xeyli vardı və yaralıların içində baş leytenant Xəyyam da var idi. Tankın mərmisi ayağını yandırmışdı, topuqdan bir qarış yuxarı ayağın qıç sümüyü ilə əlaqəsi yox idi. Ayağını

amputasiya elədik, amma əsas yarası o deyildi. Kürəyində ağ ciyərinin üstündə qəlpə yarası vardı, o qəlpə yarası narahat edirdi bizi, yəni deşmişdi ağ ciyəri... Bir qədər sonra tabor komandiri gəldi yanına, komandir onun halına üzüldüyü halda, Xəyyam: "bağışlayın ki, axıra qədər gedə bilmədim, üzr istəyirəm."- dedi. Onun sözləri hamımızı kövrəltdi.

Amil Cavadov:

-Həmin döyüşlərdə biz başqa qrupdaydıq. Gördüm Xəyyamgil yoxdu, Xəyyam həmişə bizimlə maraqlanardı. Uşaqlardan soruşdum, dedilər, görməmişik. Şübhələndim. Yaralıları yığanda gördüm Xəyyam da yaralıların içindədi. Yaralı olmasına baxmayaraq yenə soruşdu:- Üstünlük bizim tərəfdədi? Dedim, hə. Narahat olma, hər şey yaxşıdı. Dedi, niyə gəlmisən? Dedim, sizə görə narahat oldum. Dedi "Amil, sən get döyüşə, mən yaxşıyam".

Qəhrəmanımızın atası Əli Əzizovun dedikləri:

-Bəli, mən inanıram ki, o, nə qədər ağır yara almış olsa da, öz canını düşünməzdi, onun yeganə fikri yalnız döyüşün uğurlu alınması ola bilərdi. Mən 25 illik ömrümdə ondan bir dəfə ağrıdığını, narahat olduğunu eşitməmişəm. Mən onun hərbi olmasını istəmədim, ona görə bir dəfə evə gələndə yay vaxtı idi. Ayağının altındakı qabarıları görüb zarafatla:- necədir?-soruşdum. Hər şey yaxşıdır, fikir vermə, boş şeydi,- dedi.Noyabrın 5-də axşamüstü qardaşı Xəyyamın dostlarından birinə zəng elədi ki, Xəyyamdan neçə gündü, soraq yoxdu. Dostu, " Xəyyam dəmir kimi oğuldu, canavardı, ona heç nə ola bilməz, siz heç narahat olmayın, demişdi. Ayın 8-də mən bütün günü onun zəngini gözlədim ki, doğum günü olduğu üçün o, mütləq bizə zəng edəcək. Axşama kimi gözləsəm də, bir xəbər çıxmadı.

Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və əlçatmaz Şuşa uğrunda gedən ağır döyüşlərdə iştirak edən, böyük şücaətlər göstərən, düşməne

sarsıdıcı zərbələr endirirək xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv edən qəhrəman Xəyyam Əzizov özünün doğum günündə -08 noyabr 2020-ci il tarixində şəhadət şərbətini içərək Allahın ən uca məqamı olan şəhidlik məqamına ucalır. Şəhidin nəşi doğulub, boya-başa çatdığı Neftçala şəhərinə gətirilir və böyük izdihamla torpağa tapşırılır.

"Öldü" demək günahdır, əbədiyyət sakini,
Behiştə-ələdadır şəhidlərin məskəni.
Sevdi canından artıq bu yurdu, bu vətəni.
Ucaltdı torpağında o, üç rəngli bayrağı!
Qeyrət, namus, şərəfdir Xəyyamların yarağı!

Xidməti dövründə baş leytenant Əzizov Xəyyam Əli oğlu "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə, ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı,

"Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə,

"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı ilə,

"Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə,

"Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə

"Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

CƏFƏROV SƏİD ZƏFƏR oğlu

Səid Zəfər oğlu Cəfərov 1993-cü il fevralın 4-də Neftçala rayonunun Xol Qarabucaq kəndində anadan olub. 1999-2010-cu illərdə İ. Səfərov adına Mürsəqulu kənd tam orta məktəbində təhsil alıb.

Səid Cəfərov 2011-2012-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olub. 2013-cü ildən isə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu, 2013-2014-cü illərdə Daxili Qoşunların Gəncə şəhərində yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində, 2014-2017-ci illərdə Qazax rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində, 2017-ci ildən isə Bakı şəhərində yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində xidmət etmişdir.

Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının baş çavuşu olan Səid Cəfərov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Murovdağ istiqamətində gedən döyüşlərdə, həmçinin Füzulinin, Hadrut qəsəbəsinin və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə igidliklər göstərərək və... noyabrın 9-da Şuşa döyüşləri zamanı şəhid olub.

Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Səid Cəfərov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Şuşanın azadlığı uğrunda canından keçən və qəhrəmancasına şəhid olan 27 yaşlı Xüsusi Təyinatlı, baş çavuş Səid Cəfərovun

anası Könül Cəfərova deyir: "Oğlum deyərdi ki, "ana, biz torpaqlarımızı qaytarmasaq, gələcək nəsillər bizə nifrət edər".

Şəhid anası oğlundan göz yaşları içində danışır: "Bəli, oğlum vətəninə, torpağına çox sevirdi. Uşaqlıqdan hərbiçi olmaq istəyirdi. Silahdan, güllədən, ölməkdən heç vaxt qorxmurdu. Sona qədər vətən uğrunda savaşıdı və qəhrəmancasına şəhid oldu. Neçə-neçə insanları xilas elədi, amma özü həyatla mübarizə apara bilmədi. Səidin uşaqlıqda çənəsinin üstündən almatur keçmişdi. İnanırsınız ki, Səid o çarıqla tanındı. Oğlum qələbəyə saatlar qalmış şəhid oldu. Noyabrın 9-u axşam saatlarında 34 igidimiz şəhidlik zirvəsinə ucaldı".

K.Cəfərova bildirib ki, oğlunu sonuncu dəfə bir il öncə görüb: "Səidin bütün arzuları özü ilə birlikdə getdi. Atasına maşın almaq istəyirdi, pulunu da yığdı, amma ala bilmədi. Sonuncu dəfə oğlumla oktyabrın 31-də cəmi səkkiz saniyə danışa bildim. Dedi ki, son sözü "ana, sən özündən muğayat ol, mən yaxşıyam. Darıxma, İnşallah görüşəcəyik. Mən gələcəm, amma bilmirəm necə. Ya əlimdə bayraq, ya da bayrağa bürünmüş".

Mən onda o, sözlərin mənasını anlamamışdım. Oğlum ayaqla getdiyi yerdən bayrağa bürünmüş qayıtdı. Mən heç onun üzünü belə görə bilmədim. Oğlum heç on dəqiqə qonağıma ola bilmədi. Səid Neftçalada dəfn olunub. Şəhidimizin anası qəhrəmanımızın arzularından da söz açıb: "Biz Səidin babasıgilin evində qalırıq, öz şəxsi mənzilimiz yox idi. Səidin ən böyük arzusu bizə Bakıdan ev alıb, bütün ailəni bir araya gətirmək idi. Hər şey indi hazırdır, amma Səidim yoxdur.

Səid indi burdadır., yaxında., amma mən balamı görə bilmirəm... Sonradan eşitdim ki, Səid bir həkim qız istəyirdi, amma heç mənim xəbərim yox idi. Deyirdi ki, "ana, mən 30 yaşımda evlənəcəyəm, çünki görüləsi hələ çox işlərim var". Səid hərbiçi o qədər çox sevirdi ki, heç nəyə baxmayaraq bu peşəni daim məsuliyyətlə icra edirdi. Ən böyük arzularından biri də Hərbi Parada iştirak etmək idi, amma qismət olmadı. Çox istəyirəm ki,

oğlum unudulmasın, tarixi kitablarda ondan yazılsın".

Qəhrəmanımızın bacısı Aygün Cəfərova da şəhadətlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanımızdan danışır: "Qardaşımın hərbiyə olan marağı və sevgisi böyük idi. Biz də ona heç vaxt mane olmurdun. Çox çalışqan idi. Hara gedirdisə ancaq təriflərlə qayıdırdı. Səid sonuncu dəfə döyüş dostunu, baş leytenantı xilas etməyə gedəndə şəhid oldu. Nə özünü, nə də doğmasını xilas edə bilmədi. Onlar 34 nəfər idilər, hansılar ki, Şuşaya ilk daxil olmuşdular, amma heç biri həyatda qala bilmədilər. Şəhidlərimiz Şuşanı işğaldan azad etdilər, amma qələbəyə bir neçə saat qalmış şəhid oldular.

Mənə atam qədər yaxın olub. Ailədə üç uşaq idik, bir qardaşım getdi, balacası qaldı. Balaca qardaşım da döyüşdə olub, amma arxa cəbhədə. O, hazırda Bərdədədir.

Səid mənə "mütləq gələcəm", demişdi. Gəldi də, amma bayrağa bürünmüş...

Səid çox mülayim idi. Şəhidlərin simalarına baxanda dəhşətə gəlirəm. Hər birinin üzündə bir nur var. Sanki Allah onları ayrı seçib. Səid də onlardan biridir. Müharibə başlamamışdan üç gün öncə mənimlə vidalaşdı. Yəni, getməyinə görə məni hazırlayırdı. Sentyabrın 23-də mənə zəng edib dedi ki, "bacı, işdən tez gəl, sənə sözlüm var". Mən də tez getdim. Mənə dedi ki, "Hər an müharibə başlaya bilər, hazırlıqlı olun, çünki mən gedəcəyəm". Düzü, inanmadım və bir az da narahat oldum. O da təlimlərdən qayıtmışdı. Üstündən dörd gün keçdi və o, getdi. Müharibənin ilk günlərində tez-tez telefonla əlaqə saxlayırıq, amma son günlərdə vidalaşdı və dedi ki, önə gedirəm ola bilsin ki, zəng edə bilməyəcəm. Hər zaman da deyirdi ki, müharibə başlasa, ölsəm belə sona qədər gedəcəm, qayıtmayacağam. Və elə də oldu. Qardaşım tarix yazdı".

ƏLİYEV MAARİF TƏBRİZ oğlu

Maarif Təbriz oğlu Əliyev 1994-cü il sentyabrın 9-da Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. Uşaqlıqdan hərbiçiyə həvəsli olan Maarif Əliyev 2012-ci ildən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında xidmət edirdi. 2016-cı ilin 2-5 aprelində baş verən Aprel döyüşlərində iştirak edib.

Azərbaycan Ordusunun kiçik çavuşu olan Maarif Əliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Kəlbəcər, Cəbrayıl və Xocavənd rayonunun Ağoğlan qəsəbəsi, Aygestan, Vəng, Tak, Tuğ, Mamedzor, Ataqt, Temrakuç kəndlərinin və Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunmasında xüsusi rəşadət, şücaət və qorxmazlıq nümayiş etdirmişdir. Maarif Əliyev noyabrın 7-də Şuşa döyüşləri zamanı şəhid olub. Neftçala şəhərində dəfn olunub.

Xidməti zamanı "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunub.

Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Maarif Əliyev ölümündən sonra bir sıra medallarla təltif edilib.

1. "3-cü dərəcəli Vətənə Xidmətə görə" ordeni;
2. "Vətən uğrunda" medalı;
3. "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı;
4. "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalı;
5. "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı;
6. "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalı.
7. "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı

Vətən dardadır, ana!
Səs verdim harayına!
Gedirəm döyüslərə
Gərək var igidlərə!

Bilirsən, çox sevirəm
Vətənim, yurdumu!
Tanrım müzəffər etsin,
Dövlətimi, ordumu!

Torpağı azad etmək
Mənim amalım, ana!
Bu yolda candan keçsəm,
Ağlama yana-yana!

DADAŞOV ELVİN İMANQULU oğlu

Şəhid Dadaşov Elvin İmanqulu oğlu 14 avqust 1993-cü il Neftçala şəhərində anadan olmuşdur. 2000-ci ildə Neftçala şəhər Əlif Piriyev adına 2 saylı tam orta məktəbinin 1-ci sinifinə daxil olub və 2011-ci ildə orta məktəbi bitirmişdir. 2011-ci ilin oktyabrında Neftçala Rayon Hərbi Komissarlığından həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Hərbi Dəniz Qüvvələrində xidmət etmişdir. 2016-cı il aprel ayında Elvin Dadaşov könüllü olaraq gizirlik kursuna yazılmış, gizir hərbi rütbəsini aldıqdan sonra

ön cəbhədə xidmətini davam etdirmişdir.

Ağcabədi rayonunda N saylı hərbi hissədə xidmət edərkən nümunəvi xidmətinə görə general-mayor Mais Bərxudarov tərəfindən ona saat hədiyyə olunub. Sonra isə əmrlə Beyləqan rayonunda N saylı hərbi hissədə BMP komandiri kimi xidmət edib. 2020-ci ilin iyun ayından Füzulidə təlimlərə qatılıb.

Azərbaycan Ordusunun giziri olan Elvin Dadaşov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində döyüşlərə qatılmışdır.

İlk üç gün ordumuzun düşmənlə döyüşlərinin ən gərgin zamanı olmuşdur. Elvin Dadaşov və silahdaşlarını cəbhə bölgəsinə aparən maşının artilleriya atəsinə tutulması nəticəsində çoxlu xəsarət alan və şəhid olan hərbiçilərimiz olub. Elvin də qolundan ağır qəlpə yarası alıb. O, on iki gün Beyləqanda hospitalda müalicə aldıqdan sonra yenidən döyüşlərə qatılmışdır. Oğlunun dünyaya gəlməsini eşidincə komandanlıq bir günlük

iznlə onu evə göndərir. Övladını bircə saatlıq görən Elvin Dadaşov yenidən cəbhəyə qayıdır və döyüşə atılır. İkinci dəfə də yaralanan Elvin yaraları tam sağalmamış Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı, Xocavənd və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə igidliklər göstərmiş, Şuşa döyüşləri zamanı 6 noyabr 2020-ci ildə qızgın döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır igid vətən övladı. 19 noyabr 2020-ci il tarixində Neftçala rayonu Mərkəzi qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən şəhid Dadaşov Elvin İmanqulu oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı ilə,

"Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə və

"Döyüşdə fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif edilib.

Şəhidimizin anası Sevinc xanımın dilindən yazılır

Tanrım özü seçdi mərdlər içindən,
Nər kimi igidlər, sərvi boy- biçimdə,
Dar gündə Vətənə oğul oldular,
Hər biri bir ordu, qoşun gücündə.

Qurtuldu Füzuli, Qubadlı, Laçın,
Ordumuz yox etdi bayrağın xaçın!
Sıldırım dağlardan keçdi mərdlərim,
Şuşanı yağıdan geri almaqçın.

Balam yara alıb eşitdim, duydum,
Nə yara sarıdım, nə məlhəm qoydum,
Elvin dedi:- Ana, çoxdan dönərdim,
Vətən haraylayıb çağırmasaydı.

Özü məlhəm bildi vətən torpağın,
Öpüb başı üstə çəkdi bayrağın.
Azad etdi yurdu işğalçılardan,
İstəyirdi kəssin düşmən ayağın.

Elvin çox sevirdi yurdun, bayrağın,
Ən ön cəbhələrdən aldıq sorağın.
Can fəda elədi şərəf uğrunda,
Suvarı qanıyla Vətən torpağın!

Səslənirəm, Elvin, dön gəl, can oğul!
Yolunu gözləyir, bil, anan oğul!..
Yarımcıq həyatın çox üzür məni,
Atasız qalmasın gül balan, oğul!

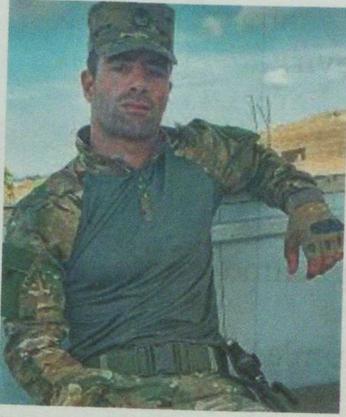
Üzgün gəlin balam yolun gözləyir,
Hər axşam ağlayır, hər gün sızlayır.
Qəlbim köz-köz olur, ciyərim yanır,
Məhzun baxışları könül dağlayır.

Elvinim canımda, Elvin özümdə,
Elvin nəfəsimdə, Elvin sözümdə,
Onu yaşatmaqçün yaşayıram mən,
Onsuz dünya heçdir mənim gözümdə.

Şəhidimiz Elvin Dadaşovun ailəsi, qohumları və bütün yaxınları vətənsəvər, mərd insanlardır. Belə ki, onun dayısı birinci Qarabağ müharibəsinin qazisi, əmisi 20 yanvar qazisidir. 44 günlük Vətən müharibəsində onlarla yaxın qohumları düşməne qarşı mərdliklə döyüşmüşdür.

Elvin Dadaşov şəhadətə yüksələndə körpə oğlu hələ heç bir aylıq olmamışdı. Gülüzlü gənc gəlin və körpə övladı vətənə əmanət, ata-anaya təsəllidir.

CƏFƏROV CƏLİL SULDUZ oğlu

Cəlil və əkiz qardaşı Xəlil 8 avqust 1998-ci ildə Neftçala rayonunun Şorkənd kəndində anadan olub. 2004-2015-ci illərdə Salyan şəhər 3 saylı tam orta məktəbdə təhsil alıb. Kiçik yaşlarından sərbəst güləşlə məşğul olub, bir sıra idman yarışlarında iştirak edib.

Hərbi xidməti başa vurduqdan sonra hər iki qardaş silahlı qüvvələrdə müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi xidmət etməyə başlayıblar. Hər ikisi kəşfiyyatçı olub. Qardaşlar valideynlərinə deyiblərmiş ki, hər ikimizin kəşfiyyatçı kimi xidmət etməsinə komandanlığın razılığını almaq çox çətinliklə başa gəldi. Çünki kəşfiyyatçı hər an ölümlə üzləşir. Müharibə başlayandan sonra qardaşlar valideynlərinə deyiblərmiş ki, hər gün bir-birimizlə danışmaq halallaşırıq.

Cəlil 16 oktyabr tarixdə Ağdərə yolunun üzərindəki Tonaşen kəndi yaxınlığında kəşfiyyatda olarkən düşmənin snayper gülələsinə tuş gələrək şəhid olub. Qardaşı Xəlil onun kəşfiyyatdan qayıdanların arasında olmadığını gördükdə döyüşçü dostları ona "Xəlil, başın sağ olsun" deyib. Xəlil cavab verib: "Vətən sağ olsun. İndiyədək 17 nəfər belə qardaşımı itirmişəm".

Cəlil şəhid olduqdan sonra onun nəşini geri gətirə bilməyən kəşfiyyatçılar şəhidin üzərindən təkə onun telefonunu və sənədlərini götürərək Xəlilə təhvil veriblər. Xəlil həmin telefondan kəndə zəng vuraraq qardaşının şəhid olduğunu xəbər verib. Ona görə də kənddə əvvəlcə əkiz qardaşlardan Xəlilin şəhid olması xəbəri yayılıb.

"Xəlil mənə zəng vuraraq bildirdi ki, burda əmanətim qalıb, götürüb kəndə qayıdacağam. Sən demə, əmanət dedikdə o, qar-

daşının nəşini nəzərdə tuturdu", -şəhid atası deyir.

Cəlilin nəşini isə neytral ərazidən yalnız 1 ay 6 gün sonra götürmək mümkün olub. Onun tabutunu fəxrlə çiyinə almış əkiz qardaşı Xəlilin qürurlu görünüşü sosial şəbəkələrdə ən çox paylaşılan şəkillərdəndir.

Atası Sulduz kişi : "Qarabağda alınan hər qarış torpaq balalarımızın qanı ilə yoğrulub. Həyatda ən böyük arzum müharibə başa çatdıqdan sonra həmin torpaqları gəzib ziyarət etməkdir. Mən fəxr edirəm ki, oğlum millətimin namusu uğrunda şəhid oldu"

Cəlil Cəfərov ölümündən sonra

"İgidliyə görə",

"Laçının azad olunmasına görə"

"Suqovuşanın azad olunmasına görə",

"Vətən uğrunda" medalları ilə təltif edilib.

Cəlilin əkiz qardaşı Xəlilin dediklərindən:

Qardaşım çox vətənpərvər bir insan idi.

Uşaqlıq vaxtlarımızda tez-tez dalaşardıq., barışmaq üçün bir-birimizin üzünə baxıb gülürdük, dişlərimizi qıcıyardıq və bu barışığa işarə olurdu. Bir dəfə 4 ya 5-ci sinifdə oxuyarkən kitabın üstündə Şuşa sözü kiril əlifbasıyla yazılmışdı. Cəlil müəllimədən: "Şuşa bizim torpağımızdı, niyə kiril əlifbasıyla yazılıb?"- deyə soruşdu. Müəlliməmiz:- Ay bala, o bizim torpağımız dediyin şəhər işğal olunub, indi düşmən tapdağı altındadı-dedi. Sonra bizə 20 Yanvar qırğınından və işğal olunmuş torpaqlarımızdan, ermənilərin xalqımıza qarşı törətdiyi vəhşiliklərdən danışdı. Bütün uşaqlar hər kəs bir cür təsirlənirdi bu eşitdiklərindən. Amma Cəlil gözlərindəki nifrət alovu və emosionallıqla, çılğınlıqla yerindən qalxıb:

- Biz böyüyəndə Qarabağımızı ermənilərdən alacağıq, mütləq, dedi. Uşaqlar onun çılğınlığına gülüb:

- Sənmi alacaqsan? soruşdular.

Cəlil:

- Mən və mənim kimi oğullar alacaq Qarabağımızı. -Onun sözləri müəlliməməizə də çox təsir elədi və üzündə təbəssüm yarandı, yaxınlaşıb Cəlilin başına sığal çəkdi, dedi:

- Əlbəttə alacaqsız. Bilirəm . Sən və sənin kimi oğullar alacaq torpaqlarımızı düşməndən.

Bir dəfə dərəcə gedəndə Cəlil yol kənarından balaca stolüstü bayraq tapdı, kimsə əzib atmışdı. Deyinə-deyinə bayrağı götürüb tozunu çırpdı, büküb cibinə qoydu. Məktəbdə əmək dərində bayraq rəsmi çəkmək tapşırığı vermişdi müəllim. Cəlil cibindən bayrağı çıxarıb stolun üstünə qoydu. Müəllim bunu görüb ona tənə elədi ki, bu nədi, niyə bayrağı bu hala salmışsan, bala? Bayraq bizim şərəf simvolumuzdu. Bu bayrağın bizim başımızın üstündə dalğalanması uğrunda nə qədər qanlar tökülüb... Cəlil utandı desin ki, mən etməmişəm. Mən dözmədim, müdaxilə elədim, əhvalatı danışdım;- Cəlil bayrağı yoldan tapdı, götürdü, təmizləyib cibinə qoydu-dedim. Müəllim, Cəlili digər uşaqlara nümunə göstərib, bax, belə olun, bayrağımıza, dövlət rəmzlərinə, atributlarına dəyər verin-dedi.

Hələ orta məktəb illərində şəhidlərdən, qazılardan danışanda onun gözlərində dərin məna, kədər olurdu həmişə.., elə bil bir anlıq onların yerinə qoyurdu özünü.., valideynlərindən uzaq, soyuq səngərlərdə döyüşən bu elə özüyüdü, düşündü. Bir dəfə də sosial şəbəkədə Milli Qəhrəmanımız Mübariz İbrahimovun şəklini və onun haqqında hekayəni oxudu, məni çağırıb:

-Bax gör, necə mərd oğuldu, cüssəli idmançı.., görəsən niyə belə mənalı baxışları olur şəhidlərimizin.., elə bil bizə nəyə demək istəyir bu gözlər.., ya da analarına nəyə demək istəyirlər-düşüncəli-düşüncəli şəkli mənə göstərdi. Anıdan:- "Mən də belə ola bilərəm?! Heç tanımadığımız, bilmədiyimiz biriləri mənim də haqqımda danışa bilərmə? Milli Qəhrəman ola bilməsəm də şəhid olmağı çox arzulayıram"- dedi. Niyə axı bizim vətənimiz parçalanıb? Hər dəfə bu haqda kitablardan oxuyanda elə bilirəm

öz ürəyim parçalanır... O dövrdə tək mənim qardaşım deyil, bizim yaşadlarımızın əksəriyyəti qəlbimizin dərinliyində Mübariz, Pəncəli, Samid kimi qəhrəmanlara rəğbət bəsləyir, onların yolunu davam etdirməyi arzulayır və bu da getdikcə düşməyə qarşı qisas hissimizi alovlandırır.

Və sonda... Cəlil istəyinə çatdı... Vətən yolunda, torpaqlarımızın azadlığı yolunda, çox sevdiyi bayrağımızın işğaldan azad olunmuş Şuşamızda, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl ucalarda dalğalanmasına nail oldu... Özü də müqəddəs zirvələr fəth edib qəblərə köçdü, Mübarizlər, Samidlər başqa qəhrəman oğullarımız kimi...

NƏCƏFOV ELMİN SALEH oğlu

Elmin Nəcəfov 30 yanvar 1999-cu il tarixində Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olmuşdur. Atası Saleh dülgər, anası Səidə xanım isə evdar qadındır. Ailədə 3 qardaş olan Elmin onlardan ən kiçiyi idi. O, təhsilini 2005-ci ildə Şəmsəddin Orucov adına Həsənabad tam orta məktəbində almış, 2016-cı ildə həmin məktəbin məzununu olmuşdur.

Elmin Nəcəfov 31 yanvar 2017-ci il tarixində Neftçala RHK-dan xidmətə yollanmışdır. O, xidmətini əvvəlcə Gəncədə, daha sonra Qazaxda çəkmiş, baş atıcı vəzifəsində qumbaraatan olmuşdur. 1 iyul 2018-ci ildə xidmətini başa vuran Nəcəfov əsgərlikdən qayıtdıqdan sonra dülgərliklə məşğul olmuşdur. O, 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən mü-

haribəsində savaşıdır. Nəcəfov 29 sentyabrda könüllü olaraq döyüşlərə qatılmış, xüsusilə Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının işğaldan azad olunmasında iştirak etmişdir. O, müharibə zamanı manqa komandiri vəzifəsində çalışmışdır. Elmin Nəcəfov 9 oktyabrda Cəbrayıl uğrunda gedən döyüşlərdə Ermənistan qüvvələri tərəfindən atılan artilleriya mərmisi nəticəsində şəhid olmuşdur. O, 21 noyabrda anadan olduğu Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində dəfn olunmuşdur. Şəhidimiz subay idi.

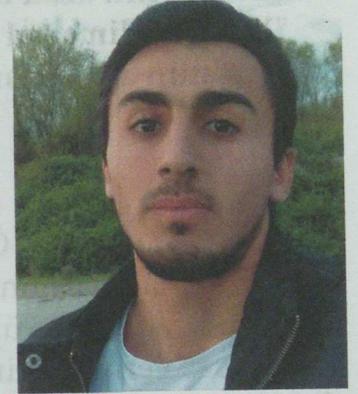
Hardasa narahat ruhlar boylanır,
Hardasa həsrətdən ürəklər yanır,
Ümidlidir ana, gələcək sanır...
Yox, oğlun ölməyib, şəhiddir deyin!
Ucalıb ən ali məqama Elmin!

Atanın dilində dualar gəzir,
"Allahım, övladım olmasın əsir" ...
Ağrılı ürəyin intizar üzür.
Əsir yox, igidin şəhiddir, deyin!
Ucalıb ən ali məqama Elmin!

Boylanır yollara bir nazlı sona,
Candan bağlanmışdı bizim aslana
Elmin; "çox sevirəm", demişdi ona.
Vəfasız olmadı, şəhiddir, deyin!
Ucalıb ən ali məqama Elmin!

ABBASOV SAMİR AZƏR oğlu

Samir Abbasov 10 iyul 1997-ci ildə Neftçala rayonunun Xol Qaraqaşlı kəndində anadan olmuşdur. O, 2002-ci ildə Neftçala rayonu Xolqaraqaşlı kənd Qismət Nuraliyev adına tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olmuş, 2014-cü ildə həmin məktəbin məzunu olmuşdur. 2018-ci ildə Binəqədi rayon peşə liseyində aşbazlıq ixtisasına daxil olmuşdur. 4 iyun 2019-cu il tarixində həmin peşə liseyini başa vurub, bir neçə ay aşbaz kimi çalışmışdır.

Samir Abbasov 2015-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri sıralarında Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə müddətli həqiqi hərbi xidmət etmişdir.

Azərbaycan Ordusunun əsgəri olan Samir Abbasov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində könüllü olaraq iştirak etmişdir Füzulinin, Cəbrayılın, Qubadlının Xocavəndin və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə vuruşmuşdur. Samir Abbasov 7 noyabr 2020-ci ildə Şuşa istiqamətində döyüş tapşırığının yerinə yetirilməsi zamanı qəhrəmancasına həlak olmuşdur. Noyabrın 23-ü anadan olduğu Neftçala rayonu, Xolqaraqaşlı kəndində dəfn olunmuşdur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Samir Abbasov ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı,
 "İgidliyə görə" medalı,
 "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı,
 "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı,
 "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edildi.

Sevinc hamiləydi. Övladını dünyaya gətirməsinə sayılı günlər qalırdı. Ana olacağını, övladını qollarına alacağı anları düşündükcə həyacandan ürəyi şiddətlə döyünür, bətnindəki yavrusu səsinə səs vermiş kimi hərəkətlənirdi. Böyüklərdən utanıb gizləndə danışdı körpəsiylə.., onu çox sevdiyini, dünyaya gəlişini həsrətlə gözlədiyini pıçıldaırdı. Düzdü, Sevinc təcrübəsiz idi. Çünki bu, onun ilk hamiləliyi idi. Amma təcrübəli qadınlar-anası, qayınanası onun bu qədər yüngül, rahat gəzməsinə, ağrısız-sancısız oturub-durmasına təəccüb edirdilər. Vaxt-vədə yetişi... Sevinc öz dəyərli yükünü yerə qoymaq- övladını dünyaya gətirmək məqamına gəldi. Qəribəsi bu idi ki, doğum sancıları çox zəif, çox xəfif idi... Gəlinin üzündə güllər açmışdı o anlarda... Ətrafdakılar da duyurdu bunu. Hətta qayınanası gəlinin başına duz çevirdi, el adətincə üzərlik yandırdı... Və sonda dünyalar şirini, üzündə nurlar oynayan Yusif Peyğəmbər camallı bir oğul gəldi dünyaya. Hər kəs bir-birini muştuluqlayırdı. Amma ən böyük muştuluq Sevincə Azərə verilmişdi. Sevgi dolu ailə həyatının ilk müjdəsini almışdı gənc ata-ana. Düşünüb daşınub bir seyid ağsaqqalın istəyilə Samir adı verildilər bu gözəl balaya. Samir böyüdükcə atanın-ananın, nənə-babanın, hər kəsin sevimlisi olurdu. Ağillı, düşüncəli bir yeniyetmə olunca ondakı başqa yaşıdlarına xas olmayan qeyri-adiliyi duyurdu hər kəs. İstər müəllimləri, istərsə də valideynləri onun dünyagörmüş böyüklərə xas hərəkətlərini, ağır davranışlarını, diqqətli, qayğıkeş bir gənc olmasını duyur və fəxr edirdilər. Qəribəliyi həm də ondaydı ki,

böyüklərin, doğmaların, yadların ona verdiyi sevginin iki qatını qaytarırdı Samir. Nənəsi Solmaz müəllimə onun boyunu sevib, əzizləyib deyirdi, " Bax, ay gəlin, sən ona görə çox əzab-əziyyət çəkmədin bu şirin balanı dünyaya gətirəndə. Çünki, Allahın sevimli-seçdiklərindəndir mənim Samirim. Allahın mələkləri dolaşdı ətrafında, sən bu məsumu dünyaya gətirəndə.

Özündən kiçik qardaşı Turala, ata-anaya, nənələri Solmaz müəlliməyə, Südabə xanıma elə bir qayğı, nəvaziş göstərirdi ki, adam bu gəncin adi insan olmasına inana bilmirdi. Hər kəsin könlünü xoş tutmağa çalışır, diqqət göstərirdi. Təbiət, yaşıllıq vurğunuydu Samir. Bağçada cürbəcür meyvə ağacları, bəzək kolları əkməyə həvəslidi. Onsuz da mələksima olan anasının həmişə gözəl geyinməsinə, saçlarına, özünə baxımlı olmasına istəyirdi Samir. İpək kimi xasiyyəti, gözəl ürəyi olmasına rəğmən çox ciddi görünüşü vardı. Şənlik məclislərində rəqs etməyə belə həya edərdi bu gənc oğlan. Bəzən də saatlarla öz aləminə qapılıb düşüncəli olurdu. Amma düşündüklərini, fikirlərini kiminləsə bölməyə maraqlı deyildi Samir.

Gələcək həyatı haqqında böyük arzuları və hələ ki, ata-anasından gizli saxladığı sevgisi vardı Samirin. Və... həyata bütün varlığıyla tutunmuş bu gözəl insanın bir gün bütün planları, qərarları dəyişdi...

Tovuz hadisələri.., general-mayor Polad Həşimovun şəhadəti başqa vətənsəvər, qeyrətli vətən övladları kimi Samirin də ürəyində qisas hissi alovlandırdı.

Başqa mərd, qeyrətli oğullarımız kimi Samir də hərbi komissarlığa gedib döyüşlərdə iştirak etmək üçün qeydiyyatda düşdü. Topraqlarımızın düşmən tapdağından azad olunması, Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyünün təmin olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində iştirak etmək məqsədilə ordu sıralarına qoşuldu vətənsəvər, mərd Samir də.

Füzulinin, Cəbrayılın, Qubadlının Xocavəndin və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqlar göstərdi nu-

rüzlü igidim. Şuşa şəhərinə ilk girənlərdən biri də Samir idi. Və... 28 illik əsarətdən qurtulan Şuşa azad nəfəs aldığı o çətin anlarda lənətə gəlmiş düşmən yaralı ilana dönmüşdü... Əlində olan, rusdan qalan bütün artilleriyanın mərmilərini yağdırırdı Şuşamıza... Əlbəttə, dişi, dırnağıyla qayalardan aşıb əzəli torpağımızı, Qarabağın ürəyi sayılan Şuşamızı azad edən oğullar nəyin bahasına olur-olsun, cənnətməkan Şuşanı düşmən caynağından xilas etməkdə qərarlıydılar. Və Şuşanın sıldırım qayalarında tarix yazan Azərbaycan ordusu Şuşanı azad etdi yağı düşməndən. Fəqət ...Şuşa, Kəlbəcər, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl, Laçın, Ağdam, Füzuli qayıtsa da, Samir kimi Vətəni, torpağını canından artıq sevən igidlərimiz qayıtmadı. Vətən daşına dönüb Vətənleşdi hər biri... Ürəklərimizə köçdü igidlərimiz. İndi on minlərlə şəhidimiz on milyon ürəklərdə yaşayır. Bu xalq var olduqca şəhidlərimizin müqəddəs adı, xatirəsi yaşayacaq ürəklərdə...

KƏLBİYEV TELMAN YADİGAR oğlu

Kəlbəyev Telman Yadigar oğlu 24 mart 1988-ci ildə Neftçalanın Bankə qəsəbəsində anadan olub. Orta təhsilini Bankə qəsəbəsində alıb. Əvvəlcə Daşkəsəndə gizir kimi, sonra isə şəhid Polad Həşimovun seçimi ilə Şəmkirdə həmlə bölüyündə xidmət edib. 27 sentyabr 2020-ci ildə başlayan Vətən müharibəsinə qatılıb. Murovdağ Canavar postunun alınmasında həmlə bölüyünün komandiri kimi yaxından iştirak edib və Murovdağ Kəlbəcər istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak edərək yaralanıb. Sağ ayağından qəlpə yarası olsa da döyüşlərə davam edir. 2 oktyabr 2020-ci ildə minaatan mərmisi ilə yaralanıb. 2 dekabr 2020-ci ildə Neftçala Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib.

Şəhid Telman Kəlbəyevin ömür-gün yoldaşı Günay Kəlbəyevanın dedikləri:

“Yeddi bacının tək qardaşı olan Telman Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açmışdı. Hələ orta məktəbin yeddinci sinfində oxuyarkən atası ağır xəstə olan Telman hər vəchlə ailəyə maddi yardım etməyə məcburdu. Odur ki, orta məktəbi bitirən kimi Bakı şəhərinə iş dalıya getməli olur. Şəhərdə bir şirniyyat sexində fəhlə işləyir. İşlədiyi maddətdə iş yoldaşı olan bir qadının qızı anasının yanına gəlib-gedərkən qızı çox bəyənir. Qızı çox bəyənən gənc ürəyində ona qarşı sevgi hiss edir və bir gün imkan tapıb qıza yaxınlaşır hisslərini ona bildirir.

İndi Telmanın ömür-gün yoldaşı olan Günay xanım o vaxt bu sözə görə oğlanı qınayır və qəti belə söhbəti eşitmək istəmədi-

yini bildirir. Özünün dediyinə görə "mənim də atam erkən rəhmətə getmiş, ailənin bütün yükü anamın çiyinə düşmüşdü. Biz iki uşaq-bir bacı və bir qardaş qalmışdıq anamın himayəsində. Mən böyük övlad olduğum üçün düşünürdüm ki, orta məktəbi bitirib ali təhsil almalıyam və anama köməkçi olmalıyam. Odur ki, ona" həm sənin, həm də mənim yaşımız azdır. Bu söhbətlərin zamanı deyil," dedim.

Telman 18 yaşı tamam olanda hərbi xidmətə çağırıldı və o, anama qərarını bildirib getdi.

Əsgərlikdən döndükdən sonra fikrində qərarlı olduğunu bildirdi anama. Telman öz sözündə düz, dürüst olması və xoş xasiyyəti ilə mənim də qəlbimi qazandı bu illərdə. Nəhayət onun iyirmi iki, mənim on doqquz yaşım olanda biz evləndik. Düzdür, kasıb da olsaq, çox gözəl, səmimi, sevgi dolu bir ailə həyatımız vardı. İki övladımız gəldi dünyaya. Bu illər ərzində o bir çox işlərdə işləyib ailəmizi dolandırır, bizi -ailəsini bacardığı qədər təmin etməyə çalışırdı. Uşaqlarını canından artıq sevirdi, desəm, yanılmaram. İşdən nə qədər yorğun gəlir-gəlsin, mütləq onlara zaman ayırırdı Telman.

O, yenə də bütün varlığı ilə can atırdı ki, hərbidə çalışsın. 2016-cı ilin aprel hadisələrindən sonra isə onu saxlamaq mümkün olmadı. İlk əvvəl Daşkəsəndə N sayılı hərbi hissədə gizir kimi işləməyə başladı. Polad Həşimovun seçimi ilə Şəmkirə hərbi hissəyə həmlə bölüyünün komandiri kimi gətirildi. Tabeçiliyində olan əsgərlərini çox qoruyan, onlara ən yaxını kimi qayğı göstərən komandir olub. Orduya da belə komandirlər gərəkdir. Çünki orduda nizam-intizam hər şeydən üstündü. İndi də ondan çox razılıq edirlər həmin əsgərlər.

Beləliklə, Vətən müharibəsi başlayanda 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Telman 78 nəfərlik dəstəsilə Murovdağ istiqamətində döyüşə girir. Oranı azad edib bayrağımızı sancandan sonra Kəlbəcər istiqamətində yürüş edib Ömər aşırımını alırlar. Cana-

var postunda döyüşlər zamanı Telman və bir neçə döyüşçü şəhid olur.

Telman şəhid olmazdan əvvəl ayağından yaralanır. Orda dostları onu ısrarla geri təxliyyə etmək istəsələr də o, razılaşmayıb. Bu qədər döyüşçülərimizi mən burda buraxıb geri qayıda bilmərəm, ölsək də birlikdə, qalsaq da birlikdə. Amma geri təxliyyə olunan dostuna papağını verib, xahiş edir ki, mən şəhid olsam, bunu mənim oğlum Elcana çatdırarsız. Sanki ürəyinə dammışdı ki, özü qayıda bilməyəcək...

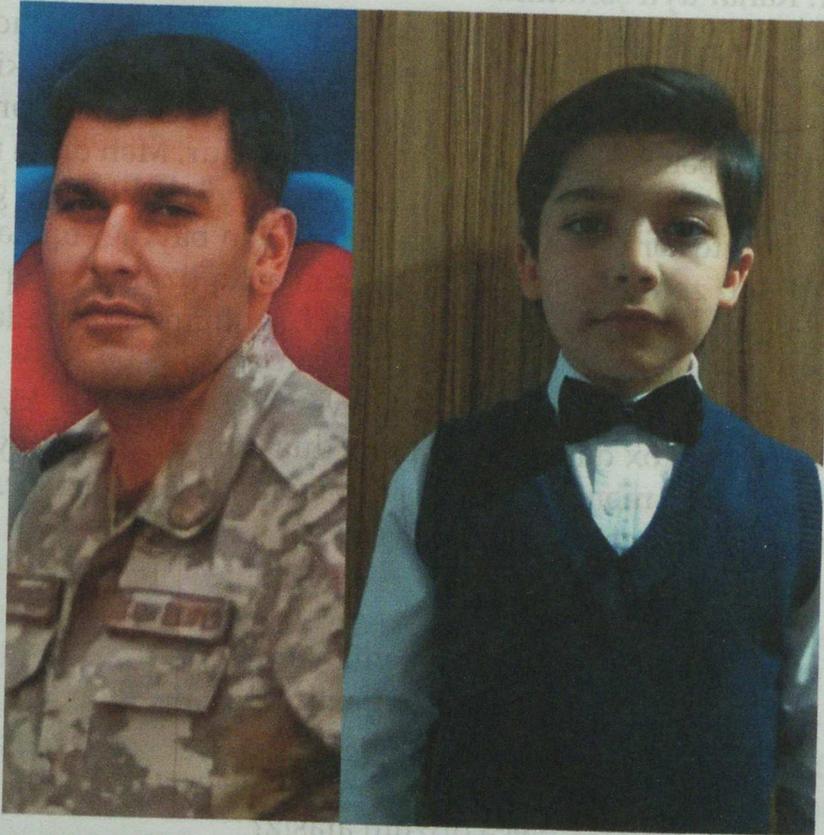
İndi bizə təsəlli olacaq yeganə söz Telmanın vətən uğrunda, torpaqlarımız uğrunda şəhid olmasıdır. Bilirəm ki, onun yeri behiştədir. Rahat uyu şəhidim!

Şəhidimizin azyaşlı övladı Elcanın dedikləri: Şəhid övladı olmaq həm fəxrli idi, həm də kədərli idi. Fəxrli idi ona görə ki, biz şəhid övladıyıq. Atamız qəhrəmandır. Kədərli idi ona görə ki, mənim atam şəhid olub, o artıq həyatda yoxdur. Mən onun üçün çox darıxıram. Biz 85 gün atamın cənazəsini gözlədik. Onu gətirdilər, dəfn etdilər və onun cənazəsi bükülən bayrağı mənə verdilər. Mən o zaman fikirləşdim ki, mən artıq özümü uşaq kimi apara bilmərəm, mən artıq böyüdüm. Uşaqlığım da atamla birlikdə dəfn olundu.

Şəhidimizin kiçik oğlu Səid Kəlbəyev: "elə vaxt olur ki, mən atam üçün lap çox darıxıram. Allaha dua edirəm ki, atam yuxuma gəlsin. Atam mənim səsimi eşidir, mənim yuxuma gəlir. Mən bilirəm ki, o, bizi cənnətdə gözləyir.

Ata, sən böyük varlıq,
Xoşbəxtlik, bəxtiyarlıq...
Xoş keçirdi uşaqlıq,
Bir dünyaydın-qayğısız,
Necə dözümlü atasız?

Getdin, dünyam qaraldı,
Körpə rəngim saraldı,
Uşaqlığım kəm qaldı
Qaldım gücsüz, arxasız,
Necə dözümlə atasız?
Ürəkdən gülüşümü,
Sevincimi, nəşəmi,
Səninlə "küsüşməmi"
Apardın, ay "vəfasız",
Necə dözümlə atasız?

HƏSƏNOV SƏFƏR ELMAR oğlu

Səfər Elmar oğlu Həsənov 18 sentyabr 2001-ci ildə Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbəsində anadan olmuşdur. Atasının işi ilə əlaqədar bir müddət Bakı şəhərinin Buzovna qəsəbəsinə köçməli olublar. Səfər Buzovnadakı 26 nömrəli orta məktəbdə oxuyub, sonra iki il rəssamlıq üzrə təhsilini davam etdirib. Binə qəsəbəsində yerləşən texniki peşə məktəbində dekorativ rəssamlıq sənətinə yiyələnib.

Səfər Həsənov 2019-cu il oktyabr ayının 1-də Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb və Goranboy rayonu ərazisində xidmət edib. Daha sonra hərbi xidmətini Tərtər rayonunda N saylı hərbi hissədə davam etdirən Səfərin atıcılıq bacarığı qiymətləndirilib və Mingəçevir şəhərində xüsusi snayper təlimlərinə cəlb olunub. O, sərrast nişançı kimi fərqlənib.

2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğal altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Səfər Həsənov Ağdərə-Suqovuşan döyüşlərində döyüşüb. Səfər Həsənov noyabrın 11-də Suqovuşan istiqamətində 530 m yüksəklikdə düşmən tərəfindən atılan artilleriya mərmisinin partlaması nəticəsində aldığı qəlpə yarısından həlak olub.

Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirdiyinə, düşmənin əsas qruplaşmalarının məhv edilməsi ilə qoşunların döyüş qabiliyyətinin qorunub saxlanılmasında fərqləndiyinə görə Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Səfər Həsənov ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı,
"Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalı
"Cəsur döyüşçü" medalı ilə təltif edilib.

Şəhidin anası Şəlalə Həsənova deyir ki, Vətən müharibəsi başlayanda Səfər də əsgər yoldaşları ilə döyüş bölgəsinə yola düşüb: "Komandirinin dediyinə görə, Səfər Suqovuşan uğrunda gedən döyüşlərdə xüsusilə fərqlənib, atdığı güllələrdən biri də boşa çıxmayıb. Rəssamlıq qabiliyyətinə görə hərbi xəritələrin çəkilməsində də iştirak edib. Düşməndən azad olunan ərazilərdə hərbi xəritələrin tərtibatı ona tapşırılıb. Oktyabrın 17-də gecə saatlarında isə düşmən Suqovuşan-Ağdərə istiqamətində yenidən hücumu keçib. Səfər və yoldaşları hücumun qarşısını alıblar. Komandiri deyir ki, Səfər öndə snayperlə düşmənləri məhv edə-edə irəliləyir, əsgərlərimiz üçün yol açırdı. Əsgərlər hücumu keçəndən sonra komandir Səfərin səsini daha eşitmədiyinin fərqlinə varır. Həmin döyüşdə uğur qazanıb qayıdarkən Səfəri əlində silahı şəhid olduğunu görüblər. Onun yaxınlığına minomyot mərmisi düşüb və Səfər partlayış nəticəsində şəhidlik zirvəsinə ucalıb".

Səfər xasiyyətə sakit, mülayim insan olub. Sənətə bağlılığı onun Vətənə olan sevgisini daha dərin, həssas edib. Xidmət müddətində ailə üzvlərinə zəng edərkən daim yüksək əhval-ruhiyyəsi hiss olunub, hətta döyüşlər müddətində belə ailəsinə hər şeyin yaxşı olduğunu, qələbə ilə irəlilədiklərini dəfələrlə söyləyib.

Şəhidimiz noyabrın 21-də Buzovna qəsəbəsindəki Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub. Ölümündən sonra Səfər Həsənov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olunub.

QULİYEV ƏKBƏR GÜLƏHMƏD oğlu

Şəhid Quliyev Əkbər Güləhməd oğlu 2000-ci il avqustun 18-də Neftçala rayonu Xıllı qəsəbəsində anadan olub.

Xıllı qəsəbəsində məktəbə getmiş və orta təhsilini həmin məktəbdə başa vurmuşdur.

Azərbaycan Ordusunun kiçik çavuşu olan Əkbər Quliyev 2020-ci il sentyabr ayının 21-də Neftçala RHK- dan çağırışla təlimlərə qatılmış və 27 sentyabrda Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Murovdağ istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşıb. Əkbər Quliyev sentyabrın 27-də Murovdağ döyüşləri zamanı şəhid olub. Uzun müddət nəşi tapılmayan şəhidimizi yalnız 2021-ci il fevralın 16-da DNT testi nəticəsində tanımaq mümkün olmuşdur və ailəsinin istəyi ilə Bakıda II Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamına əsasən Şəhid Quliyev Əkbər Güləhməd oğlu ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı ilə,
"Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə
"Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə və
"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı təltif edilib.

İMANOV MƏMMƏDAĞA İQAB oğlu

Məmmədağa İmanov 2001-ci il aprel ayının 4-də Neftçala rayonunun Dalğalı kəndində anadan olmuşdur.

Doğulduğu Dalğalı kəndində orta təhsil alan Məmmədağa 01 iyul 2019-cu ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır.

Azərbaycan Ordusunun əsgəri olan Məmmədağa İmanov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın

ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. Sonuncu dəfə 29 sentyabr tarixində əlaqə saxlamışdır. Uzun müddət nəşi tapılmamışdır. 2021-ci il mayın 31-i Məmmədağa İmanovun nəşi tapılmış və ailəsinə təhvil verilmiş və Neftçala Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunmuşdur.

Azərbaycanın Şuşa rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Məmmədağa İmanov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Şəhidimizin əziz xatirəsinə ithaf edirəm

Girdi savaş meydanına,
Dayaq oldu dostlarına,
Qüvvət doldu qollarına
İgidlərə yanasıyam,
Qəhrəmanlar anasıyam!

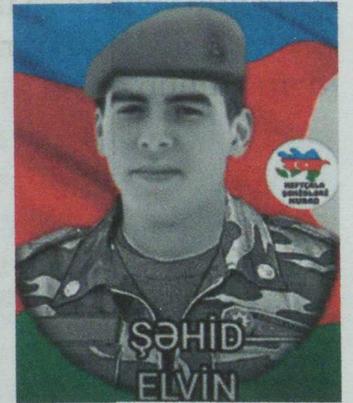
Pərən-pərən oldu düşmən,
İgidimin nərəsindən!
Qarabağın sinəsindən
Yağları qovasıyam,
Mərd ərənlər anasıyam!

Alqı Vətən intiqamın,
Cəbrayılın, Zəngilanın,
Xilas etdi torpaqların!
Tarixlərə yazasıyam,
Şəhid, qazi anasıyam!

ABDULLAYEV ELVİN ELÇİN oğlu

2020-ci ilin sentyabr ayının 27-də başlayıb 8 noyabrda erməni silahlı qüvvələrinin rüsvayçı məğlubiyyəti, ordumuzun şanlı qələbəsiylə başa çatan müharibədən yenə işğalçı, axmaq ideyaların qurbanı olmuş, başqa böyük dövlətlərin maşasına çevrilmiş Ermənistan tərəfi hələ də olanlardan dərs götürmək fikrində deyil. Hələ də fürsət düşdükcə torpaqlarımızda, sərhədlərimizdə təxribatçı hərəkatlərə yol verməkdə davam edir.

2022-ci ilin sentyabrın 12-də gecə saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində genişmiqyaslı təxribat törədib. Bu əməllərin qarşısının dərhal alınması

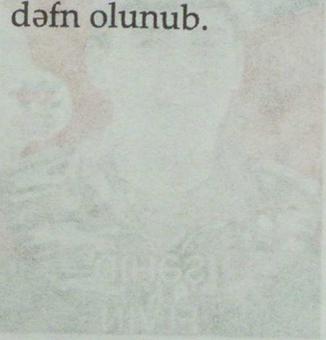
məqsədilə Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən görülməyən təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində döyüş toqquşması baş verdi. Təxribat zamanı bizim ordudan 85 nəfərlik əsgər-zabit heyətimiz, düşmən tərəfinin bizdən ikiqat artıq itkiləri olmuşdur.

Əsrlərdir bu torpaqlara gəlmə olan erməni daşnakları zəbt etdiyi, ya böyük dövlətlərin iltifatı sayəsində mənimsədiyi əzəli Türk torpaqlarında sakit yaşamaq istəmir. Hələ də köhnə, ağılsız siyasəni davam etdirməkdədir. Hər təxribat həm öz xalqına, həm bizim xalqın gənclərinə ölüm gətirən səfeh qonşumuz ipə-sapa yatmaq bilmir. Təxribat zamanı Neftçala rayonu Bankə qəsəbəsində anadan olan Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu Abdullayev Elvin Elçin oğlu Kəlbəcər rayonu ərazisində qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Elvin Abdullayev 23 may 2003-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olub. Ailənin yeganə oğul övladı olan Elvinin bir bacısı var.

5 iyul 2021-ci ildə Neftçala RHK-dan hərbi xidmətə çağırılan Elvin Abdullayev ön cəbhədə xidmətdə idi.

14 gün sonra nəşi tapılan şəhid Abdullayev Elvin Elçin oğlu 27 sentyabr 2022-ci il tarixində Neftçala şəhər Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub.

FƏTULLAYEV RAFAIL RÜFƏT oğlu

2022-ci ilin sentyabrın 12-də gecə saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində genişmiqyaslı təxribat törədib. Bu əməllərin qarşısının dərhal alınması məqsədilə Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən görülməyən təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində döyüş toqquşması baş verib. Nəticədə Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti arasında itkilər var, hərbi infrastruktura ziyan dəyib. Düşmən tərəfinin təxribatların qarşısının alınması zamanı şəhid olanlardan biri də ordumuzun xidmətdə olan əsgəri Fətullayev Rafail Rüzfət oğludur.

Fətullayev Rafail Rüzfət oğlu 22 mart 2003-cü ildə Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində anadan olmuşdur.

O, 8 aprel 2021-ci ildə Neftçala RHK-dan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. 13 sentyabr 2022-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Alagöllər ərazisində xidməti vəzifəsini yerinə yetirən zaman artilleriya mərmisinin partlayışı nəticəsində şəhid olmuşdur.

13 sentyabr 2022-ci ildə Neftçala şəhər Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir.

ƏFSANƏVİ TABORUN ON ÜÇ ŞƏHİDİ HAQQINDA

Rüstəm Məsimov, Vətən müharibəsi iştirakçısı: "Sonuncu birgə döyüşümüz Xocavənd- Qubadlı istiqamətində oldu. Xocavənddə "720" deyilən yüksəklik var idi. Bizə o yüksəkliyi götürmək əmr olunmuşdu. Ermənilər yüksək dağ zirvəsində mövqe tutmuşdular. Biz 17 oktyabrda həmin əraziyə yaxınlaşıb müşahidəyə başladığımız. Düşmən sayca çox üstün idi. Biz XTQ-nin xüsusi kəşfiyyat bölüyünün mobil qrupu idik. Qrup halında irəliləyib dağətəyi zonada mövqelənmişdik. Burdan bütün istiqamətə yollar gedirdi. Dağlı-dərəli bir ərazi idi. Bizim qrup dağın ətəyində, çılpaq bir ərazidə mövqelənmişdi. Belə deyək ki, müşahidə aparırırdıq. Düşmənin burada çox böyük canlı qüvvəsi və texnikası cəmlənmişdi. Hiss edirdik ki, düşmən də bizi hər tərəfdən müşahidə edir. Oktyabrın 17- də ermənilər döyüş yoldaşımızdan ikisini snayperlə vuraraq ağır yaraladılar. Arabir minaatanlardan da atəş açırdılar... Oktyabrın 19- da, axşam saat 6-da düşmən sayımızı, qüvvəmizi dəqiqləşdirib sayca xeyli az olduğumuzu biləndən sonra böyük bir qüvvə ilə üstümüzə hücum keçdi. Göydən od ələndirdi. Barıt qoxusu, yaralıların səsi adamı dəhşətə gətirirdi. Biz bu döyüşdə ermənilərin böyük bir canlı qüvvəsinin məhv edildiyini bildik. Ərazidə təxminən 200-ə yaxın erməni leşi qalmışdı".

Bu döyüşdə Kərimlə birlikdə bizim cəngavər döyüşçülərimiz, Camal İsmayılov, Elyar Vəliyev, Sübhan Cəbrayılov, Şəhriyar Quliyev, Tarzan Həşimov, Elton Qənbərli, Simair Qaflanov, Beyrək Fərzəliyev kimi igidlərimiz qəhrəmancasına şəhid oldular. İki gündən sonra biz daha böyük qüvvə ilə əks-hücum keçib həmin ərazini düşməndən azad etdik. Düşmən iki gün öncə şəhid olan, nəşləri səngərdə qalmış qardaşlarımızın üstünü yerini bilməyək deyərək, torpaqla örtmüşdü. Mən Vətən uğrunda canlarını fəda etmiş qəhrəman döyüşçülərin nəşinin yerini dəqiq bildiyim üçün öz əllərimlə torpağı qazıb nəşlərini götürə bildim.

Əfsanəvi taborun on üç şəhidindən ikisi-şəhid **İsmayılov Camal Vidadi oğlu** və şəhid **Əzizov Xəyyam Əli oğlu** Neftçala rayonundan olduğu üçün onlar haqqında kitabda məlumatlar verilmişdir. On bir igidimizin də həyat hekayələri və döyüş şücaətləri haqqında qısa məlumat verməyi özümə borc bildim.

Bir yazıda oxumuşdum, Xüsusi Təyinatlı Qüvvənin döyüşçüləri hamısı bir-biri ilə bir candakı ürək kimi dost olurlar. Onlar bir-birinə inamlı, etibarlı olmasalar, irəliyə gedə bilməzlər.

Vətən müharibəsində qəhrəmancasına döyüşərək xalqımıza zəfər sevinci yaşadan igidlərimizdən biri də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kapitanı **Kamil Şirinov** olub. O, 2020-ci ilin sentyabrın 29-da Füzuli istiqamətində əməliyyat zamanı şəhidlik zirvəsinə yüksəlib.

Kamil 1991-ci ilin aprelin 9-da Salyan rayonunun Çuxanlı kəndində hərbi ailəsində dünyaya göz açıb. İki yaşına qədər ailəsi Rusiyada yaşayıb. Birinci Qarabağ müharibəsində atası torpaqlarımızın azadlığı uğrunda vuruşmaq üçün ailəsi ilə birlikdə Vətənə qayıdıb. Kamil Şirinovun qardaşı, əmiləri, əmisinin və bibisinin oğlanları da hərbiçidirlər.

Kamil 2006-cı ildə Cəmsid Naxçıvanski adına hərbi liseyə qəbul olunub və 2009-cu ildə oranı bitirdikdən sonra yüksək balla Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alıb. 2013-cü ildən Azərbaycan Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrində xidmət edirdi. Qrup komandiri idi, Aprel döyüşlərində də iştirak etmişdi. Uğurlu döyüşçü kimi Prezident tərəfindən "Fərqlənmə medalı" ilə mükafatlandırılıb.

Türkiyədə və digər ölkələrdə təlimlərdə iştirak edən Kamil sonuncu dəfə Pakistanda 3 aylıq anti-terror təlimlərinə qatılmışdı. Erməni, rus və ingilis dillərini bilirdi.

Şəhidimizin ömür-gün yoldaşı Zəhra Şirinovanın dedikləri:

- Füzuli istiqamətində düşmən səddinin yarılmasında Kamilin böyük rolu olub. O, Qaraxanbəyli kəndində döyüşlərin qızğın çağında boynundan snayper gülləsi ilə vurulub. Çox irəli gedirmiş, sanki tələsirmiş. Döyüş yoldaşı onun yaxınlığında yaralanıb. Kamil həmin oğlana səngərdə iynə vurub və narahat olmamağını, həyatını xilas edəcəyini bildirib. Bundan sonra yaralı yoldaşı huşunu itirib. Özünə gələndə görüb ki, Kamili də vurublar, onun yanına yığılıb.

- Yoldaşım baş gizir Camal İsmayılovun qucağında can verib.

Onun sözlərinə görə K. Şirinov kapitan rütbəsini Silahlı Qüvvələr günü almışdı. İstər hərbi, istərsə də mülki həyatı ilə bağlı böyük arzuları var idi: "Futbolu çox sevirdi. Özünün də futbol komandası var idi. Həmişə hərbi yoldaşlarını yığıb oyunlar təşkil edirdi. Böyük oğlumuzun futbolçu olmağını arzulayırdı.

Həmişə vətənpərvər musiqilərə, daha çox "Ana, mən şəhid oldum" mahnısına qulaq asırdı. Deyirdi, bu mahnı məni harasa aparır. Azərbaycanın qeyrətli oğlanları kimi Ermənistanın işğalçılığını qəbul etmirdi. Aprel döyüşlərində şəhid olan dostlarına görə gizləndə ağladığını görmüşəm. Torpaqların azadlığı uğrunda qanı və canı bahasına döyüşməyi çox arzulayırdı. Bilirdim ki, ya şəhid olacaq, ya da qazi kimi müharibədən qayıdacaq. Geri çəkilən deyildi. Ailəliyimizin ilk günündən o mənə baş ucalığı

gətirib. Ömrümün axırına kimi də belə olacaq. Bizim ürəyimizin bir tərəfi sızıldayanda, bir tərəfi fəxr edir. Yoldaşım Qarabağı qaytaranlardan olub. Bu işdə onun da payının olmasından gözəl nə ola bilər?! İnsana ən şirin şey onun canıdır. Canından keçib, torpağı azad edibse, bu, sadəcə qürur, başucalığı verər. Fəxr hissinin yaşatdığı duyğu məni həmişə ayaqda saxlayacaq.

Şəhidimizin özündən sonra iki oğul övladı yadigar qalıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən Kamil Şirinov ölümündən sonra "Qarabağ" ordeni, "Vətən Uğrunda" medalı və "Fizulinin azad edilməsinə görə" medalı ilə təltif edilib.

Sübhan Cəbrayılov 23 oktyabr 1983-cü il Salyan rayonunun Marışlı kəndində anadan olub. 2002-ci ildən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmətə başlayıb. O, 2020-ci ilin sentyabrında başlayan Vətən Müharibəsində Suqovuşan, Füzuli, Hadrut, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlının azad olunmasında iştirak edib.

"Cəbi" ləqəbi ilə tanınan baş gizir 19 oktyabrda Qubadlı uğrunda gedən şiddətli döyüşlərdə düşmən snayperinin gülləsinə tuş gələrək şəhid olub. Onun nəşi iki gün neytral ərazidə qalıb. Sübhan Cəbrayılov doğulduğu gün - 23 oktyabrda Sumqayıt şəhər Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılıb.

Şəhidin anası Ləzifə Cəbrayılova əslən Salyanın Marışlı kəndindən olduqlarını, oğlunun orta məktəbi orada bitirdiyini deyir:

- Üç oğlum, bir qızım var. Sübhan sonbeşiyim idi. Hərbi xidmətdə olarkən boyuna, bədəninə, fiziki qüvvəsinə görə onu XTQ-yə seçmişdilər. Boksla, əlbəyaxa döyüşlə məşğul olurdu. 18 il idi ki, xüsusi təyinatlılarda kəşfiyyatçı kimi xidmət göstərirdi. Həmişə hara getdiyini soruşanda deyirdi, təlimə gedirəm. Heç vaxt işi haqqında danışmazdı.

Sübhan Füzuli, Hadrut, Cəbrayıl və Zəngilanın tam alınma-

sında iştirak edib. Qubadlıda iki kənd alındıqdan sonra oktyabrın 19-da şəhid olub. Oktyabrın 20-də bizə xəbər verdilər. Nəşi iki gün neytral ərazidə qalıb.

Oktyabrın 23-ü onun ad günü idi. Həmin gün bayrağa bükülmüş tabutu evimizə girdi. Ayın 23-də dəfn etdik. Ölümündən sonra "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verildi və "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi. Əziyyəti, qanı yerdə qalmadı. Bu, bizə təsəlli oldu".

Sevda Cəbrayılova şəhidin xanımıdır. O, həyat yoldaşı ilə bağlı xatirələrindən söz açaraq deyib ki, Sübhan döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıq nümunələri göstərib.

Yoldaşları danışır ki, elə hey deyirdi, irəli gedək. Onun igidlikləri çoxdur. Cəbrayılın alınması zamanı 3 gün susuz qalıblar. Sübhan su dalınca gedib. Elə olub ki, düşmən tərəfə keçib və bir hərbcinin həyatına girib. Onların öz dilində danışa-danışa həmin hərbcini aldadaraq əsir götürüb və bizim tərəfə gətirib. Düşmən elə bilib ki, bu da onlardandır. Erməni dilini tam bilirdi. Ona görə də onları aldatmağı bacarıb. Amma kimsə soruşanda deyirdi, o dili bilmirəm.

Bir dəfə erməni hərbcisi çoban qiyafəsində kəşfiyyatla aralarına sızıb təxribat törətmək istəyirmiş. Sübhan bunu başa düşüb və onu yerindəcə məhv edib. Sübhanın şücaətləri saydıqca bitmir. Erməni polkovnikini əsir götürərək bizim tərəfə gətirib. Həmin erməninin üzərində döyüş mövqelərini əks etdirən xəritə aşkarlanıb.

Onların özünə məxsus xəncəri olurdu. Əlbəyaxa döyüşəndə həmin xəncərlə nə qədər erməninə məhv edib. Öndə gedən olub, mərd idi. Neçə yaralı döyüş yoldaşını xilas edib, yaralarını sarıyıb. Onlar bizə gəlib təşəkkür edirlər. Yoldaşım həmçinin həkim-sanitar idi. Yaralılara da kömək edirdi.

Düşmənin içinə ilk girənlər bunlar olurdular, daha sonra XTQ-nin quru qoşunları gəlirdi. Qubadlıda sonuncu döyüşündə 12 nəfər olublar. Həmin ərazidə erməni çox olub və mühasirəyə

düşüblər. Güllələri bitib, əlbəyaxa döyüşə keçiblər. Neçə erməninə öldürüb. Birini boğub, birini xəncərlə vurub. Bütün bunları döyüş yoldaşları görüblər. Danışdırlar ki, ermənilərin üstünə hücum edib, onları boğurmuş. Ermənilər görüblər ki, bacarmırlar, boynundan snayperlə vurublar, yerindəcə şəhid olub".

Lələtəpənin alınmasında qəhrəmanlıq göstərmişdi. Prezident uğurlu döyüşçüləri yığıb təltif etdi, mükafatlandırdı. Onların arasında Sübhan da var idi. Ürəyi Qarabağ ilə döyünürdü. 18 il əziyyət çəkdi, bütün günü təlimlərə qatılırdı, evdə az olurdu. O, həmişə Qarabağ üçün hazırlanırdı. Deyirdi, oranı ala ki, bizdən sonrakı nəsil rahat yaşasın.

Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən ölümündən sonra "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına və "Vətən uğrunda" medalına layiq görülüb..

Sübhan Cəbrayılovun özündən sonra iki övladı vətənə yadigar qalıb.

Abbasbəyli Həmid Cavanşir oğlu 17 noyabr 1991-ci ildə Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olub. Hər zaman müəllimlərinin sevimlisi olan Həmid ilk təhsilini Binəqədi rayonu, Famil İsgəndərov adına 157 nömrəli tam orta məktəbdə alıb. Məktəbi uğurla bitirərək təhsilini Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Lisey-də davam etdirib. Liseyi müvəffəqiyyətlə başa vurduqdan sonra Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində hərbi sənətinin dərinliklərinə yiyələnib. Dörd xarici dil biliyinə malik və idmana xüsusi marağı olan Həmid dəfələrdə medallarla təltif edilib.

Baş leytenant Həmid Abbasbəyli ali təhsilini başa vurduqdan sonra cəbhə bölgəsində Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun adını daşıyan bölükdə tağım komandiri vəzifəsində xidmət edib və Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olub. Ardınca, Azərbaycan Respublikası Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrində baş leytenant

rütbəsində hərbi fəaliyyətini davam etdirib. 2016-2017-ci illərdə Türkiyədə, 2017-2018-ci illərdə isə Çində xüsusi təlim kurslarını birinciliklə başa vurub.

Həmid Abbasbəyli Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının 100 illik yubileyi münasibətilə iyunun 26-da Bakının Azadlıq meydanında təntənəli hərbi paradı Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində çıxış edib.

Həmid Abbasbəyli Vətən müharibəsi başladığı gündən etibarən düşmənlə mübarizəyə qatılıb. Döyüşlər zamanı minaya düşərək ayağından yaralanmasına baxmayaraq ilkin tibbi yardımdan sonra döyüşə davam edib. Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan şəhərləri, Hadrut qəsəbəsi, Ərgünəş və Laçın dəhlizinə nəzarət edən yüksəkliklərin işğaldan azad olunmasında böyük şücaət göstərib.

Abbasbəyli Həmid oktyabrın 19-dan 20-nə keçən gecə Laçın cəbhəsində gedən şiddətli döyüşlər zamanı qəhrəmancasına şəhid olub. Şəhidimiz 24 oktyabr 2020-ci il tarixində İkinci Fəxri Xiyabana aparılaraq yaylın atəşi ilə təntənəli şəkildə torpağa tapşırılıb.

Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinin azad olunmasında, düşmənin canlı qüvvəsinin və döyüş texnikasının məhv edilməsində igidlik və mərdlik nümunəsi göstərdiyinə, xidməti borcu və hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirərkən mərdlik və qətiyyət nümayiş etdirdiyinə, habelə ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi sahəsində xüsusi xidmətlərinə görə Həmid Abbasbəyli ölkə Prezidentinin Sərəncamına uyğun olaraq "Qarabağ" ordeni ilə təltif edilib.

Elton Baba oğlu Qənbərli 1 fevral 1997-ci ildə Şərur rayonunun Ələkli kəndində anadan olub. O, 2003-2011-ci illərdə Ələkli kənd tam orta məktəbdə 9-cu sinfi bitirib. 2011-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olub. 2014-

2018-cü illərdə isə Azərbaycan Ali Hərbi Akademiyasında hərbi təhsil alıb.

Elton uşaqlıqdan bəri hərbiçi olacağını deyirmiş və elə hərbi məktəbə qəbul olması da ailəsi üçün böyük sürpriz olub. Onlar ailədə üç uşaq olublar. Hazırda kiçik qardaşı da hərbi məktəbdə oxuyur. Ailənin ən sakit övladı da, ən çox gülən övladı da Elton idi. Elton bir çox təlimlərdə olub. Həmişə təlimlərini birinciliklər və ya yüksək nəticə ilə başa vurub. Onun iştirak etdiyi belə kurslardan biri də "SAT" hərbi kursu olub. Ora qatılan 176 nəfərdən yaşca ən kiçiyi olsa da, sonda təlimi başa vuran 8 nəfərdən biri də Elton olub. Daha sonra isə XTQ kursunu birinciliklə bitirib. Və ilk hərbi tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün N saylı hərbi hissəyə yollanıb. Bacısı Nargül xanım deyir ki, "Bir dəfə whatsapp"da onun uğurları haqqında paylaşım etmişdim. Məndən xahiş etdi ki, bacı, onları sil. "Mən bunları göstəriş üçün etməmişəm". Heç vaxt uğurlarını paylaşmağı xoşlamayıb. Düşünürdü ki, etdiyim və qazandığım uğurlar özüm üçündür.

Elton hərtərəfli istedadlı idi. O həm də incəsənətə – rəqsə, musiqiyə də maraq göstərirdi. Məktəbli vaxtı musiqi məktəbini bitirib, gözəl nağara çalmağı vardı, 12 növ Şərur yallisını ifa edirdi. Bütün bu işləri ilə yanaşı Elton mütaliyəyə də vaxt ayırırdı ki, özünü daha geniş şəkildə inkişaf etdirdi... Eltonun icra etdiyi son vəzifəsi qrup komandirinin müavini və kəşfiyyatçı olub. Dostları, çiyindəşları onun müharibədə necə döyüşməsindən danışırlar. "Sədaqətim şərəfimdür" deyən XTQ xidmətçiləri andlarını əməllərində də göstərdilər. Elton Suqovuşan, Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl, Qubadlı döyüşlərində iştirak edib. 23 gün böyük qəhrəmanlıqlar göstərərək döyüşüb. Şiddətli döyüşlər zamanı yaralansa da, meydandan çıxmayıb hospitala getməyib, deyib ki, mən hər şeyi burada görüb, yaşamaq istəyirəm və elə Qubadlının işğaldan azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olub. Oktyabr ayının 24-ü Şərur rayonu Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılıb.

Həm həyat yoldaşını, həm də qardaşını Vətən uğrunda müharibədə itirən Nargül xanım deyir ki, "Həyatımda ən ağır an o idi ki, Eltonun qəbrinə ilk torpağı özüm atdım. Sonra isə gedib Adilimi çiynimdə gətirdim. Fikirləşdim ki, bu dünyada cismimiz bir-birinə sadəcə o an yaxın olacaq. Onun başı mənim çiynimdə... İndi mən müqayisə eləməyə çalışıram ki, qardaşımın üzərinə ilk torpaq atdığım an ağır idi, yoxsa Adili çiynimdə aparmağım..." Təbii ki, bu hisslər, bu acılar heç bir müqayisəyə gəlməz. Nə yoldaşı Adili, nə də qardaşı Eltonu bir-birindən ayıra bilməyəcəyini özü də anlayır...

Adil İbrahimli və Elton Qənbərli bir ağacın iki budağı kimi idi. 24 oktyabrda Şərur rayonu Şəhidlər Xiyabanında oğlunu – Elton Qənbərli torpağa tapşırıran Sona Qənbərova belə demişdi: "Erməni vandalları görsün ki, biz necə övladlar yetişdirmişik. Vətən uğrunda canlarından keçirlər. Bu gün oğlumla fəxr edirəm. O, cənnətin açarlarını bizə – valideynlərinə verib getdi. Vətən sağ olsun!"

Sona ana bilmirdi ki, bir neçə həftədən sonra qızı Nargül xanım da öz həyat yoldaşını bu yolda itirəcək. Bəli, məhz həmin ananın qızı Nargül xanım həyat yoldaşı – baş leytenant Adil İbrahimlinin cənazəsini 20 noyabrda öz çiyinlərində daşıdı. Bir ailə iyirmi gün içində iki şəhid verdi, Nargül xanım həm qardaşını, həm də iki körpə balasının atasını, ömür-gün yoldaşını itirdi. Buna baxmayaraq, qürurlu şəkildə duruşu əsl Azərbaycan qadınının simvolu oldu! Sanki bayraqdar oldu...

Elton Qənbərli ölümündən sonra "Vətən Uğrunda", "Döyüşdə fərqlənməyə görə" və "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medallarına layiq görülüb.

Elyar Vəliyev 1991-ci il oktyabrın 17-də Qobustan rayonunun Sədəfli kəndində doğulub. Vəliyevlər ailəsinin ilki olan Elyar kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra həqiqi hərbi xidmətə yol-

lanıb. Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra hərbiçi olmaq qərarına gəlib. 2010-cu ildə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibinə daxil olub və burada öz şücaəti ilə komandir heyətinin rəğbətini qazanıb.

Vətən Müharibəsi başlayanda Elyar artıq 10 il idi ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri idi. O, Vətən Müharibəsinə kimi 2016-cı ilin aprel döyüşlərinin və 2020-ci ilin Tovuz döyüşlərinin iştirakçısı olmuşdu. Sentyabrın 27-dən başlayan Vətən Müharibəsində Füzulinin, Cəbrayılın və Qubadlının azadlığı uğrunda döyüşüb. Oktyabrın 19-da Qubadlı döyüşləri zamanı şəhid olub.

Görünür, müharibə gənc Elyarın taleyinə yazılıbmış. Döyüşçü yoldaşları onu qorxmaz, cəsur və vətən eşqi ilə alışıb yanan bir dost kimi xatırlayırlar. Elyar Vətən Müharibəsinin gedişatında bir neçə dəfə hərbiçi yoldaşlarını ölümdən xilas edib. Belə döyüşlərin birində Elyar Vəliyev və digər hərbiçi yoldaşları Füzuli rayonunun Horadiz kəndi yaxınlığında düşmənin 200-ə yaxın canlı qüvvəsini məhv ediblər. Həmin gecə onların xüsusi şücaəti sayəsində düşmənin 12 tankı və xeyli sayda hərbi sursatı darma-dağın edilib, bir neçə texnikası ələ keçirilib.

Daha sonra Cəbrayıl istiqamətindəki döyüşlərə yollanan Elyarın növbəti tapşırığı içərisində düşmənin yüksək rütbəli zabitləri olan hərbi nəqliyyat vasitələrini partlatmaq olub. Tapşırıq uğurla yerinə yetirilib. Elyar düşmənin UAZ markalı avtomobilini partladaraq biri polkovnik olmaqla bir neçə erməni zabitini məhv edib.

Döyüş başlayan gündən bir an belə gözlərini yummayan, qorxu hissini nə olduğunu unudan Elyarın son döyüşü Xocavənd rayonunun Qırmızı Bazar adlanan ərazisində olub. Yanındakı hərbiçi yoldaşları şəhid olandan sonra döyüş meydanında tək qalan qəhrəmanımızın döyüş sursatı tükənib. Bu zaman xain düşmənin snayper gülləsi gizir Elyar Vəliyevin ürəyinə sancılıb. Tale elə gətirib ki, ömrünün 29-cu payızını yaşayan gizir Elyar Vəliyev

doğum günündən iki gün sonra ən uca zirvəni - şəhidlik məqamını fəth edib.

Anası Səmayə Vəliyevanın sözlərinə görə, Elyarın qardaşı da hərbcidir: "İki oğlum var. Hər ikisi hərbcidir, müharibədə iştirak edib. Sonuncu dəfə oktyabrın 18-də Elyarla telefonla danışmışdıq. Ayın 19-da şəhid olub".

Elyarın dəfələrlə həyatlarını xilas etdiyi hərbcı yoldaşları bu gün onu ehtiramla yad edirlər. Şəhidimizlə çiyin-çiyinə döyüşən Səxavət Salmanov bildirir ki, peşəkar döyüşçü olan Elyar sanki hərbcı olmaq üçün doğulmuşdu: "Elyar Vəliyevlə uzun müddət xüsusi təyinatlılar qrupunda birgə xidmət etmişik. Elyar Vəliyevin sayəsində Aprel və Tovuz döyüşlərində çoxlu yaralılarımızın həyatı xilas olunub. O, döyüş tapşırıqlarını yüksək səviyyədə yerinə yetirirdi. Mən döyüşlərin birində yaralanmışdım. Elyar Vəliyev mənə vaxtında tibbi yardım göstərməsəydi, çoxlu qan itirəcəkdim və şəhidlik zirvəsinə ucalacaqdım. Bu gün onun sayəsində mən yaşayıram. Elyar Vəliyevin əhatəsində olan 50 nəfərlik dəstə 600 nəfərlik erməni ordusunu tamamilə məhv edib".

Şəhid Elyar Vəliyev ailəli idi və üçəm olmaqla beş övlad atası idi

Şəhidimizin anası deyir ki, müharibəyə yollananda Elyarın son sözü o olub ki, övladlarım üçün, onların xoşbəxt gələcəyi naminə döyüşə getməliyəm.

Elyar da başda olmaqla bütün şəhidlərimizin övladları atalarının qalib etdiyi bu Vətəndə rahat şəkildə böyüyüb boya-başa çatacaq və şəhid atalarının ruhlarını şad edəcəklər.

Şəhid Elyar Arif oğlu Vəliyev ölümündən sonra " Vətən uğrunda" medalı və "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" fəxri adı ilə təltif olunub.

44 günlük müharibədə misilsiz igidlik nümunələri göstərən qəhrəmanlardan biri də **Tərzan Həşimovdur**. Tərzan Qəhrəman oğlu Həşimov 13 aprel 1989-cu ildə Lerik rayonunun Bibihoni kəndində anadan olub.

Tərzan Həşimov 2010-cu il mart ayının 6-da Müdafiə Nazirliyinin əmri ilə gizir hərbi rütbəsi alıb və Gəncə şəhərində yerləşən "N" saylı hərbi hissədə motoatıcı təqım komandirinin müavini vəzifəsində xidmət etməyə başlayıb.

O düşmən dilini səlil bilirdi. Döyüş yoldaşlarının sözlərinə görə, bir neçə dəfə düşmənlə rəbitəyə girərək düşmən texnikasını məhv edib.

O, 2016-cı ilin 2-5 aprelində baş verən döyüşlərdə iştirak edib və döyüş zamanı yaralanıb, döyüş müddətində xüsusi iradə göstərən və döyüş zamanı həlak olan şəhidimizin nəşini neytral zonadan çıxarıb.

Azərbaycan Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin giziri olan Tərzan Həşimov 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayıl və Füzuli rayonunun azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Tərzan Həşimov Füzuli rayonu uğrunda gedən döyüşlər zamanı şəhid olub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatıldığı və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Tərzan Həşimov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" , sonra "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

"Milli Qəhrəman Şükür Həmidov yaralananda ilk sözü bu olub ki, mənim igidimi vurdular. Birdən onun nəşini ermənilər aparar, tez gedib onu oradan götürün".

Vətən müharibəsində canından keçən Azərbaycan igidlərindən biri Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri Şəhriyar Quliyevdir. O, göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə ölümündən sonra "Qarabağ" ordeni ilə təltif olunub.

Şəhid anası Xalidə Quliyeva Ağdamdan məcburi köçkün düşdüklərini deyib: "Şəhriyar iki oğul övladımdan biri idi. Ağdamdan çıxanda iki yaşı var idi. Köçkünlüyün ilk illərində Sabirabadda, Yevlaxda yaşadım. Sonra Sumqayıta köçdük. O, ermənilərin bizə yaşatdığı bütün bu zülmələri görə- görə böyüdü. Ona görə də həmişə hərbiçi olmaq və qisas almaq istəyirdi. 2007-ci ildə əsgərliyə gedəndən sonra dedi ki, kursa yazılacaq. Nə qədər çəkindirsək də, bu işin ağırlığını anlatsaq da, vaz keçmədi. 13 il ərzində bir dəfə şikayət etmədi ki, mənim işim ağırdır. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə 10 il işləyəndən sonra qüsursuz xidmətinə görə ona medal verdilər.

Gürcüstana dağçılıq təliminə getdi, Türkiyədə təlimlərə qatıldı. Oradan medalla qayıtdı. Həmişə deyirdim ki, bu iş çətindir, çıx. Deyirdi, nə danışırısan, ana, mən sona qədər bu işdə olacağam və axırda torpaqlarımızı alacağam.

Müharibə başlamamışdan 3-4 gün öncə dedim: "Şəhriyar, müharibə olsa, siz bu torpaqları geri qaytara biləcəksiniz?". Üzümə baxıb dedi, "əlbəttə, erməni kimdir ki?". Sonra da iki uşağını göstərib əlavə etdi ki, Qarabağ probleminin həllini uşaqlara saxlaya bilmərik. Qoy dərdimiz birdəfəlik qurtarsın.

Müharibəyə gedəndə də demədi. Bircə kəlmə təlimə qatılacağını bildirdi. O, 27 gün Horadızda, Füzulidə, Cəbrayıl, Qubadlıda döyüldü. Füzulidə, Cəbrayıl, bayraq asdı.

Zəng edib deyirdi ki, "ana, bura gələndən döyüş həvəsimiz daha da artıb. Bizə qüvvət gəlib. Xocalıda nə qədər qırğın olmuşdusa, bizə qarşı vəhşilik edilmişdisə, hamısının qanını aldıq. Allah qoysa, qələbə ilə gələcəyik".

Qubadlıda oktyabrın 20-si çox ağır döyüş olub. Yaralı əsgərin birini çıxarıb, ikincini aparanda snayperlə Şəhriyarı vurublar, elə

ordaca keçinib. İki gündən sonra onun nəşi gəldi.

Pərvin Quliyeva ilə Şəhriyar 5 il idi ki, ailə qurmuşdular. Onların iki oğul övladı var.

Şəhidin xanımı deyir ki, həyat yoldaşı ailəcanlı, vətənpərvər ruhlu insan olub.

"Onun ürəyi vətənlə döyünürdü. Həmişə deyirdi, cənnət Ağdamdır, Şuşadır. Heç vaxt işinin ağırlığı evimizə sirayət etmədi. Narahat olmayaq deyə, müharibəyə getdiyini belə bizə bildirmədi. Mən qürur duyuram ki, igid bir oğlanın həyat yoldaşiyam. Vətəninə canından üstün tuturdu. Arada zarafat da edirdi. Deyirdi, erməni silahının lüləyi ayrıdır, heç biri bizə dəymir.

Şəhriyar Aprel döyüşlərində də iştirak etmişdi.

Şəhidin anası Xalidə Quliyeva oğlunun tək hərbiçi kimi deyil, eyni zamanda bir qarabağlı kimi vətənin müdafiəsində durduğunu bildirib.

"Deyirdi, qoy deməsinlər ki, sən qarabağlısan, amma arxada qalırsan. Mən ağdamlı kimi döyüşürəm. Döyüşçü yoldaşları danışır ki, haradasa 150-dən çox erməni hərbiçisini, xeyli texnikalarını məhv edib .

Hadrutda su axtarmağa gediblər, 3 gün ac qalıblar. Orada qəşəng bir ev və oradan çıxan erməni polkovniki görüblər. Şəhriyar onun arxasınca düşüb, polkovniki də, yanındakı iki hərbiçini də öldürüb. Sonra əlində bir yekə bağlama yeməklə geri dönüb. Yoldaşlarına verib ki, yeyin, güclənin irəli gedək. O, bölüyün komandiri yox, atası idi.

Füzulidə bayrağı sancıb Qədir Rüstəmovun "Sona bülbüllər" mahnısının fonunda çəkiliş etmişdi. Deyirdi, 50 mərmə atdılar, onun biri bayrağımıza dəymədi. Heyif ki, bu günü görə bilmədi".

Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Şəhriyar Quliyev ölümündən sonra "Qarabağ" ordeni , "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə""Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycan üçün önəmli olan Qarabağ münaqişəsi 30 ildən sonra öz həllini tapdı. Deyirlər, torpaq uğrunda ölənlərsə, Vətəndir! Qarabağı azadlığa qovuşduran isə müqəddəs şəhidlik məqamına yüksələn neçə-neçə cəsür, mərd qəhrəmanlar oldu. Bu qəhrəmanlardan biri də **Kərim Məhəmmədli oğlu Əliyevdir**.

Kərim Əliyev 1998-ci il avqustun 31-də Ucar rayonunun Alpout kəndində anadan olub. 2004-2015-ci illərdə Alpout kənd tam orta məktəbində təhsil alıb.

Kərim Əliyev 2016-2018-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olub.

Azərbaycan Ordusunun kiçik giziri olan Kərim Əliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Füzulinin və Qubadlının azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Kərim Əliyev oktyabrın 31-də Qubadlı döyüşləri zamanı şəhid olub.

Kərim Əliyev ölümündən sonra "Vətən ərundə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "İgidliyə görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Qəhrəmanın atası, birinci Qarabağ savaşınnın qəhrəman döyüşçüsü, Qarabağ qazisi Məhəmmədli Əliyev danışıır: "...Yox, yox, ağlamıram. Qəhrəmanı ağlamazlar... oğlumla - Kərimimlə fəxr edirəm. Oğlum fərari olsaydı, oğlum düşmən qabağından qaçsaydı, fərsiz övlad böyütdüyüm üçün ağlayardım, deyir. Mən özüm Qarabağ qazisiyəm. Haralarda döyüşməmişəm?! Şuşa... Laçın... Qubadlı, Görənboy, Tərtər istiqamətində gedən qanlı döyüşlərdən çıxmışam. Onda ordumuzun təchizatı da zəif idi. Necə deyim, elə bil dayandoldurumla döyüşürdük. Amma

kişi kimi döyüşürdük. Bizmlə erməni döyüşmürdü ki... erməni bizim əli silahsızımızdan qorxurdu. Biz onda rusun güclü təminatı, hər cür silahı, sursatı olan ordusu ilə döyüşürdük. Gülüstan istiqamətində gedən döyüşlərdə ağır yaralanıb, qazi olmuşam. Allah kişini, oğulu qeyrət qalası kimi dünyaya gətirib. Oğul düşmənə çəpər olmalıdır. Vətəninin qeyrətini çəkməlidir. Mən oğlanlarımmın ikisini də belə böyütmüşəm. Belə tərbiyə etmişəm. İki oğlum var : Rüstəm, Kərim... Hər ikisi hərbiçidir. Çox şükür ki, üzümü qara etmədilər. İndi hamı Kərimdən danışıır. Allah Kərimimi gördü, seçdi ... onu şəhidliklə mükafatlandırdı. Mənim gedə bilmədiyim yolu Kərim getdi...

Dayısı, ehtiyatda olan polkovnik Müşviq Səfərov Kərimlə bağlı xatirələrindən danışıır: "Bir hərbiçi, Vətəninə qulluq etmiş bir insan kimi vətənimin, bu gözəl Azərbaycanımın Kərim kimi bir oğlu olduğu üçün bir dayı kimi, eyni zamanda bir vətəndaş olaraq onu yaxından tanıdığım üçün çox qürurluyam. Kərim haqqında danışıarkən ilk öncə qeyd edirəm ki, Allah onu Vətənin əsgəri olmaq üçün yaratmışdı. Onda əsl hərbiçi xasiyyəti var idi. Möhkəm idi. Ağzıbək idi. Vətənsəvər idi... Ölümün gözünün içinə dik baxmağı bacaran idi. Dəqiq idi... Hərbiçiyə xas olan bütün keyfiyyətlər onda cəmləşmişdi. Hələ uşaqlıqdan hərbiçi olmaq arzusunda idi. Torpaqlarımızın işğalı ilə barışa bilmirdi. Ot kökü üstə bitər. Bu uşaqlar gözlərini açıb ailədə Qarabağ dərdi eşidib, Qarabağ savaşı haqqında söhbətlərə qulaq asıblar. Atası Məhəmmədli birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçısı olub, od, alov, hər an ölüm görüb. Özü də ölümdən möcüzə nəticəsində qurtarıb sağ qalmış bir qəhrəmandır. Övladları dünyaya gəlib, ağilları söz kəsəndən ata evdə Qarabağdan, erməni faşizminin törətdiyi Xocalı qətliamından danışııb. Başqa cür ola bilməzdi. Məhəmmədlinin övladları mütləq hərbiçi, qisasçı bir qəhrəman olmalı idi ...oldu da...

Kərim özünə diqqət verən hərbiçi idi. Çalışqan idi. Yorulmaq nə olduğu bilməzdi. Demək olar ki, bütün silah növlərindən

peşəkarcasına istifadə etməyi bacarırdı. Təlimlərdən əlavə mü-taliə etməyi xoşlayardı.

2020-ci ilin sentyabrın 27-si tezdən saat 6-da Kərim mənə zəng vurmuşdu, sevinirdi. Elə bil müharibəyə yox, toya, istirahətə, hansısa gözəl bir əyləncəli yerə gedirdi. «Dayı, gözümüz aydın. Ali Baş Komandan torpaqlarımızın azad olunması haqqında əmr verib. Tezliklə əks hücumə keçəcəyik»-dedi.

Müharibənin ilk günündən oktyabrın 17-nə kimi onunla mütəmadi telefon əlaqələrimiz olub. Kərimin gözəl xasiyyəti vardı. Adama ruh, güc, qüvvət verməyi, inandırmağı bacarırdı. Xaraktercə çox nikbin idi. Mən ona telefonda Qartal deyirdim. Hər zəng edəndə, «dayısının qartalı, vəziyyət necədi? soruşurdum. Cavabı da belə idi: «Qartal qarğaları təmizləyir. Bizim vətənimizdə leş qarğası olmamalıdır. Qələbə bizimlədir, cənab polkovnik, ürəyiniz rahat olsun».

Mahir Məmmədov, döyüşçü yoldaşı: "Mən 2001-ci ildən 2021-ci ilin fevralına kimi XTQ-də xidmət etmişəm. Çox təəssüf edirəm ki, Əliyev Kərimi əvvəllər tanımamışam. Çox sonralar, 2019-cu ildən bir bölükdə xidmət etdiyim gündən tanımışam. Tanıdığım gündən də Kərimin mərd, cəsur bir insan olduğunu hiss etmişəm və sonralar döyüşlər zamanı hissimdə yanılmadığımı, Kərimin bir qəhrəman olduğunun canlı şahidi olmuşam. Kərimlə biz Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli kəndində ilk gündən döyüşlərə qatılmışıq. Kərim olan yerdə, qorxu hissi nə olduğunu hiss etməzdik. O, öz zarafatları, bəmərə sözləri ilə döyüş yoldaşlarına ruh verməyi bacaran bir savaşıçı idi. Çox mehriban, gülərliz, şən, tərbiyəli, böyüyün böyük yerin, kiçiyin kiçik yerin bilən adam idi. Mənə belə gəlir ki, Kərimdəki bu xüsusiyyətlər ona atası Məhəmmədəli əmidən keçmə xüsusiyyətlər idi. Atası da birinci Qarabağ savaşının qəhrəman döyüşçülərindən olub. Vətənin müdafiəsi uğrunda canını fəda edənlər sırasında döyüşüb. Bildiyimə görə çox mərd bir insandır. Biz əvvəllər Kərim-

lə birlikdə təlimlərdə olmuşduq. Kərim özünü döyüşə hazır bir hərbiçi kimi təsdiq edib, göstərə bilmişdi. Ən böyük kompakt təlimlərimiz İsmayılıda olmuşdu. Kərim bu təlimlərdə öz gücünü, potensialını açıb peşəkar bir hərbiçi kimi özünü tam təsdiq edib döyüşə yollandı. Qaraxanbəylinin düşməndən azad olunmasında Kərimin müstəsna xidməti oldu. Düşmənin canlı qüvvəsinin əsir götürülməsində, döyüş texnikasının, silah-sursat anbarının qənimət kimi götürülməsində Kərimin müstəsna xidməti oldu.

Kərim elə bir insan idi ki, hətta yaralı vəziyyətdə belə geri çəkilmirdi, onu döyüşdən, yoldaşlarından aralamaq mümkün olmadı. Bütün müharibə müddətində, ta 19 oktyabra kimi Kərimin döyüş şücaətindən danışmaqla bitməz. Biz Kərimlə birlikdə Füzulidə, Cəbrayılda, Hadrutda qanlı döyüşlərdə olmuşuq. Xocavənd rayonunun Qubadlı istiqamətindəki yüksəkliklərdə mən ağır yaralanmışam. Əvvəl məni öldürüb «morq»a qoyublar. Morqda bir nəfər mənim ölmədiyimi hiss edib, məni reanimasiyaya yerləşdiriblər. 23 oktyabrda hospitalda özümə gəlib, gözümü açdığım ilk soruşduğum adam Kərim oldu. Təəssüf ki, dostumun şəhid olma xəbərini eşitdim. Bu üzücü xəbərdən çox sarsıldım.

Kərim kimi oğullar, qəhrəmanlar ölmürlər. Dostlarının, döyüş yoldaşlarının, ürəyində əbədi məskən salırlar. Nə qədər ki, bu Vətən var, bu Vətəni yaşadan Kərim kimi qəhrəman oğullar o qədər də yaşayacaqlar."

Onların şəhid olmaları, Vətən üçün, XTQ üçün, bütövlükdə Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan xalqı üçün çox ağır bir itki oldu. Torpağı vətən edən qəhrəmanlarımızın əziz xatirəsi həmişə qəlbimizdə yaşayacaq. Nur içində rahat yatın, dəyərli Vətən oğulları."

Ramiq Tağıyev 2016-2018-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə, 2018-ci ildən isə "gizir" hərbi rütbəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi qulluqçu olaraq xidmət edirdi.

Azərbaycan Ordusunun kiçik giziri olan Ramiq Tağıyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Füzulinin və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Ramiq Tağıyev noyabrın 10-da Şuşa döyüşləri zamanı şəhid olub. Lerik rayonunun Kəlvəz kəndində dəfn olunub.

Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən Ramiq Tağıyev ölümündən sonra "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı, eləcə də Şuşanın işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı, "İgidliyə görə" medalı, "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Deyirlər, torpaq uğrunda ölən varsa, Vətəndir! Qarabağı azadlığa qovuşduran isə müqəddəs şəhidlik məqamına yüksələn neçə-neçə cəsur, mərd qəhrəmanlar oldu. Bu qəhrəmanlardan biri də **İlkin Zülfüqarovdur**.

İlkin Nurəddin oğlu Zülfüqarov 1989-cu il avqustun 8-də Ağsu rayonunun Gursulu kəndində anadan olub.

İlkin Zülfüqarov XTQ-nin giziri olan şəhid Naiq Faiq oğlu Ələkbərovun qaynıdır. Onlar həm qohum, həm də yaxın dost olublar. Hər ikisi kəşfiyyatçı idi, hər ikisi Azərbaycan Tibb Universitetini bitirmişdi.

İlkin elə uşaqlıqdan hərbiçi olmaq arzusunda olmuşdu. Əsgərlikdən sonra isə özü üçün ixtisasını tam qərarlaşdırır.

Azərbaycan Ordusunun kiçik giziri olan İlkin Zülfüqarov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. İlkin Zülfüqarov 08.10.2020-ci ildə Cəbrayıl rayonu ərazisində döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən düşmən tərəfindən açılan atəş nəticəsində aldığı güllə yarısından şəhid olub.

II Qarabağ savaşında həm yoldaşını, həm də qardaşını itirən Əfsanə Ələkbərova hər iki şəhidilə qürurlanır: "Fəxr edirəm ki, iki qəhrəmanım var. Bu ucalıq hər insana nəsib olmur. Tək qardaşım və həyat yoldaşımın xatirələri ilə yaşayıram. Hər ikisi Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub. Onların qəlbində qorxu deyilən bir şey yox idi. Ürəkləri yalnız vətən üçün döyünürdü. Qardaşımın övladları yoxdur. Allah nəsib etmədi. Övladlarıma onların müharibədəki qəhrəmanlıqlarından danışırım. Naiq çox mehriban, qayğıkeş və vətənsəvər biri idi. Övladlarına da hər zaman vətənin qorunmasından danışırıdı."

Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən İlkin Zülfüqarov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Azərbaycan Bayrağı", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Beyrək Seyfulla oğlu Fezullayev 30 aprel 1997-ci ildə Oğuz rayonu Baş Daşağıl kəndi, Malıx yaşayış sahəsində anadan olub. 2003-cü ilə Malıx məktəbində birinci sinfə daxil olub. 2012-ci ildə həmin məktəbin 9-cu sinfini bitirib, Ağdaş şəhərinin Abad kənd məktəbində 10-cu sinfə davam edib. 2014-cü ildə məzun olub.

Beyrək Fezullayev 2016-cı ilin aprel ayından 2017-ci ilin oktyabr ayına kimi Naxçıvan Muxtar Respublikası HHM-in N saylı

hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmətdə olub. 2017-ci ilin oktyabr ayından öz arzusu ilə Mingəçevir şəhərində N saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi kəşfiyyat bölüyündə xidmətə başlayıb. 2018-ci ildə SAT kurslarına daxil olub. 6 aylıq ağır sınaqlardan sonra kursu uğurla başa vurub sertifikat əldə edən Beyrək Feyzullayev 2020-ci ildə sənədlərini toplayıb Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə təqdim edib. 6 aydan sonra buranı da müvəffəqiyyətlə bitirərək "qırmızı beret" sertifikatını qazanıb.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin müddətli həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu olan Beyrək Feyzullayev 2-ci Qarabağ müharibəsi zamanı Füzuli- Cəbrayıl istiqamətində gedən gərgin döyüşlərdə fəal iştirak edib. Adı kimi dastan yazıb. Təkcə süngü-bıçaqla onlarla düşmənin canlı qüvvəsini sıradan çıxarıb. 2020-ci ilin oktyabr ayında Füzulinin kəndlərindən birində gecə saatlarında düşmənlə təxminən 10 metr məsafədə üz-üzə döyüşüb, ordumuzun 22 XTQ döyüşçüsü 49 düşmən məhv edib. Döyüşdən 2 şəhid, 5 yaralı olaraq ayrılıblar. O iki şəhiddən biri olan Beyrəyə 3 metr məsafədən 4-5 güllə dəyib. Ona atəş açan erməni şəxsən özü öldürüb. Yaralı vəziyyətdə 1 saata yaxın döyüşməyə davam edib. Təəssüf ki, bədəni buna daha artıq tab gətirə bilməyib və Beyrək şəhidlik məqamına ucalıb. 5 oktyabr 2020-ci ildə Oğuz rayonu Baş Daşağıl kənd qəbristanlığında böyük izdihamla dəfn edilib.

Beyrək şəhid olmamışdan 2 gün əvvəl təkbaşına NSV pulemyotu ilə düşmənin içində 3 nəfər şəxsi heyəti olan BMP texnikasını partladıb. Yanında döyüşən yoldaşları deyir ki, ümumi 30-a yaxın erməni məhv edən Beyrək çox mərd və qorxubilməz bir igid olub.

Əfsanəvi taborun bütün döyüşçüləri haqqında ƏSL QƏHRƏMAN demək olar və onların döyüş yolu, igidlikləri dərsliklərə salınmalı, onların vətənsəverliyi, mərdliyi gələcək nəsillərə örnək olaraq öyrənilməlidir.

ƏFSANƏVİ TABORUN ŞƏHİDLƏRİNƏ HƏSR ETDİYİM POEMA

ƏFSANƏVİ TABORUN 13 ŞƏHİDİ

Çoxdu yurdumuzun qəhrəmanları,
Vətən sevdalisi, mərd oğlanları.
Hər biri bir böyük döyüşkən ordu,
Hər biri ordumun şiri- nər qurdu.
Analar südüylə keçmişdi əlbət,
Vətənə, torpağa sevgi- məhəbbət.
Çoxları yaşıddı işğalla, qəmlə,
Görmüşdülər xalqı dərdlə, ələmlə...
Hər igid qəlbində böyüdü qeyrət,
Düşməne, yağıya kin-qəzəb, nifrət.
Həyatı, dünyanı dərk edən gündən,
Duymuşdu oğullar elin dilindən:
-Gözəl, cənnətməkan Qarabağımız,
Qarabağətrafi rayonlarımız
Yadların əlində tarimar olub,
Dağıdılıb evlər, virana qalıb...
Birin dayısı, ya da əmisi,
Ya qohum-qonşusu, ya da kimisi
Şəhid olub vətən, torpaq uğruna,
Düşmən at oynadır, dönüb azğına.
Oğullar gəlincə yetkin çağına,
Yol seçirdi ülvi amal uğruna...
"Hərbin sirlərini öyrənəm gərək,
Elin göz yaşların siləm kişitək!"
Bu məqsəd, bu amal qətiləşirdi,
İgidlər, ərənlər püxtələşirdi.
Tuturdu ərənlər qəlbində niyyət,

Dözdülər əzaba, güc gəldi qeyrət.
Hərbin sirlərinə agah olunca,
Gedirdi oğullar məqsəd dalınca.
Ən çətin peşədir hərbi həyatı,
Vətənin, torpağın müqəddəratı
Ordunun gücünə, əzminə bağlı.
Hərbi daim sərvaxt, daim yaraqlı,
Poladtək dözümlü, pələng ayaqlı.
İradəsi dəmir, inamı möhkəm,
Dəyanəti, gücü, qərarı ötkəm.
Bu yolu tutmuşdu cəsur oğullar,
Bunu dərk etmirdi hələ yağılar...
Hələ anlamırdı düşmən, nə olar?!
"Ohanyan sədləri" necə dağılar.
XTQ yığmışdı canavarları,
Vurub dağıdırdı sərt divarları.
Qeyri-adi gücə sahib olanlar,
Fərhadətək qayanı parçalayanlar,
Ağlı, zəkasıyla gücü həmahəng,
Acmışdı düşməne görünməmiş cəng
Tamam çəş-baş idi düşmən bu səfdən,
Zərbələr alırdı necə tərəfdən...
Ağlı qarışmışdı, itmişdi başı,
Minlər çıxarırdı yüzlərə qarşı
Təəccüb edirdi bizim nərlərə,
Yaralı igidim düşmürdü yerə,
Daha sərt gəlirdi yağı üstünə,
Yerdən-göydən durub düşmən qəsdinə
Məhv edib ordusun, ottək biçirdi,
Duruş gətirmirdi, düşmən qaçırdı.
Əfsanə adlanan bir tabor vardı,
Bütün dığaların bağrını yardı.
"Yaşma" nı duyunca huşu uçurdu,

"Qarapaltarlılar", deyib qaçırdı.
Bu yerdə nəql edim, əziz oxucum,
Gör necə ərənlər yetirib yurdum.

Salyandan gəlmişdi **KAMİL ŞİRİNOV**
Güclü-qüvvətliydi, sanki od-alov
Hərbin sirlərini gözəl, mükəmməl
Əxz edib bilirdi, edirdi əməl.
Öndəydi həmişə komandir Kamil,
Cəbhədə pələngdi, şirdi elə bil.
O çox əzmliydi, mərd, dəyanətli,
Döyüşdə hünərvər, həm rəşadətli
Dostluqda sadıqdi, dürüstdü Kamil,
Öyrənib bilirdi o, bir neçə dil.
Gördüyün, bildiyin sirtək saxlardı,
Şəhid dostlarına gizli ağlardı.
Cəbhə yoldaşların sevirdi candan,
Əsl cəngavərdi döyüşən zaman.
Düşmənlə üzbəüz döyüşən zaman
Ağır yaralandı Kamil boynundan
Onun da nəsibi oldu şəhadət,
İki oğul bala qaldı əmanət...
Çox idi Kamilin comərd dostları
Hər biri bir alay, bir polkla yarı.

Neftçaladan bizim **ƏZİZOV XƏYYAM**
Deyərdin qayadır, dağdır bu adam.
Baş leytenantdı o, nələr bilirdi,
İstəsə əliylə dağı dəlirdi.
Keçmişdi neçə yol güclü təlimlər,
Təcrübə toplamış, almış elmlər.
Tibbdən tutmuş ta ki, döyüş planı,
Zəkası mat qoyur hər bir insanı.

İdrakı güclüydü, ağılı itiydi,
Qərarı ötkəmdi, fikri qətiydi.
Verirdi döyüşdə əsgərə dəyər,
Ona dostlar-hamı "tank" deyirdilər.
Xəyyam qoruyurdu sağ-sol yanını,
Düşünməzdi əsla o, öz canını
Tibbi yardım edib dostlara həməni
Alırdı ölümün ta pəncəsindən.
Dağdan, qayalardan gəlirdi səsi,
Qələbə arzulu, Zəfər təşnəsi...
Keçmişdi ən ağır, sərt sınaqlardan,
Döyüşçün doğulmuş sanki anadan.
Xəyyam bir oğuldu, əfsanə, nadir!
Xəyyam qəhrəmandı, Xəyyam cahangir!

Əfsanə taborun canbaz igidi,
Şahintək yerlərə qonmaz igidi,
İSMAYILOV CAMAL cəsur, yenilməz,
Neftçala balası heç qorxu bilməz.
Aprel döyüşləri keçmiş ömründən
Pəncəli Teymurov düşməz dilindən:
-" O, mənim can dostum, pəhləvan, igid,
Qəhrəman Pəncəli olunca şəhid
Elə bil sağ qolum düşdü yanıma...
Sandım ruhu keçdi mənim canıma"
Dostu Kamili də itirən zaman,
Titrədi dizləri, can getdi candan...
XTQ mənsubu dəmir yumruqtək,
Düşməyə zalımdı, dostlara kövrək.
Camal səmalarda qanadlı quşdu,
Məhv edib düşmənin səfin pozmuşdu.
Mahir kəşfiyyatçı, həm yaxşı radist,
Əlaqə yaratdı, aldandı faşist.
Çox gözəl bilirdi düşmənin dilin,

Əmr etdi:- "Təcili geri çəkilin!"
Böyük bir alayı çağırdı geri,
Bizim ordu tutdu yüksəklikləri.
"Hadrutun fatehi"- deyildi ona,
Camal alqışlandı bu uğuruna.
Düşmənin başına od yağdırırdı,
Camal məhv edirdi, Camal qırırdı.
Atıb qaçırdılar tank, top, nəyi var,
Yaman sarsılmışdı qorxaq yağılar.
Son nəfəsinə kimi döyüşdü ərən,
On qat artıq itki verirdi düşməni.
On səkkiz il etdi Vətənə xidmət,
Onun da nəsibi oldu şəhadət...
Üç ciyərpərəsi qaldı əmanət.

Camalın can dostu, cəsur qəhrəman
XTQ mənsubu Salyandan **SÜBHAN**
CƏBRAYILOV vardı peşəkar hərbiçi,
Həm mahir atıcı, cəsur döyüşçü
Düşməyə nifrəti, qəzəbi, öcü,
Dəryalar qədərdi, əsla azalmaz!
Belə mərdi olan vətən basılmaz!
Ömrünün çox ilin hərbi bağlamış,
Dostlardan bir addım geri qalmamış.
Vardı bədəninə aslan qüvvəsi,
Üzbəüz döyüşə çoxdu həvəsi.
Yaralı dostunu alıb çiyinə
Apardı meşənin dərinliyinə.
Çox uzun məsafə qət edib getdi,
Cəbhə bölgəsindən təxliyyə etdi.
Döyüşdə özü də keçdi canundan,
Ən ali məqama yetişdi Sübhan
Unudulmaz əsla belə oğullar,

İki övlad qaldı ondan yadigar.
Torpağa məhəbbət güc verir qola,
İgidlər can qoydu bu şanlı yola.

Əfsanə dostlardan bir qurd ürəkli
Gözəl Bakımızdan nər **ABBASBÖYLİ**.
Baş leytenant cəsur **HƏMİD** komandan,
Deyərdin Rembodur döyüşən zaman.
Boksun sirlərini öyrənmiş Çində,
Polad gücü vardı biləklərində.
O, bir vətənsəvər, döyüşkən mərddi,
Dosta dost, düşməyə zalımdı, sərti.
Deyirdi:- "Çox qırın, məhv edin, bitsin,
Düşmən bu yerlərdən biryolluq getsin!"

Onun sağ əliydi **ELTON QƏMBƏRLİ**,
Çağırırdı: "Dostlar, getdik irəli!"
Elton leytenantdı qüsursuz, cəsur
Mehriban, dostcanlı, şahintək məğrur.
Düşmənlə döyüşdə öndə olurdu,
Şəhid dostlarının öcün alırdı.
Cəbhədə hər kəsə arxa-dayaqdı,
Səcdəsi, qibləsi üçrəng bayraqdı.
Elton ən mükəmməl, ən adil insan,
Fəqət şir olurdu döyüşən zaman
Qəhrəman oğullar vuruşurdular,
Zəfəri dadmağa çalışırdılar.
Qollara güc gəlmiş vətən eşqindən,
Qorxu yox düşmənin güllələrindən.

Müqəddəs amala sadıqdi dostlar,
Qobustandan gizir **VƏLİYEV ELYAR**,
O, həm döyüşçüydü, həm də sanitar.
Döyüşçü dostları alınca yara,

Elyar tez özünü atardı ora.
İlk tibbi yardımın göstərib, deyər,
"Yaran lap yüngüldür, qardaş, döz, keçər
Mütləq bizimkidir qələbə, zəfər!"
Elyar həyat dolu, ümidli, ötkəm,
Böyük qələbəyə inamı möhkəm,
Beş övlad atası olsa da özü,
Arxada qalmadı Elyarın gözü.
Çünki var olduqca bu dövlət, bu xalq
Şəhid övladına sahib çıxacaq!

On üç cəsur dostdan biri də **TƏRZAN**
HAŞİMOV soyadlı minamyot atan.
Lerikli balası gizir növcavan
Qaçmışdı cəbhəyə xəstəxanadan.
Olsa da yaralı, döyüşdə qaldı,
Düşməni aldadıb pusquya saldı.
Azad olunduqca yurd yerlərimiz
Dünyaya sığmırdı igidlərimiz.
Döyüş dostlarını gözün qırpmadan
Xilas etdi Tərzan alışan tankdan.
Otuz beş nəfərlik kiçik heyətlə,
XTQ heyəti güc, rəşadətlə
Düşmənin içinə vəlvələ saldı,
Tərzantək igidlər tarixdə qaldı.
Ən ali məqama ucalan zaman
Qızını səsləyib köçdü dünyadan...

ŞƏHRİYAR QULİYEV Şuşalı gizir,
Qaçqın düşmüş, yurdu, yuvası əsir.
İgidlər igidi "Bozqurddu" adı,
Yazdığı dastanlar qayalardadı.
Olsa da cüssəli, igid, pəhləvan,

Yoxsula, zəifə oldu pasiban.
Dostluğa sadıqdi, meydanda tufan,
Uğurla dönürdü o, kəşfiyyatdan.
Cəbrayıl, Fizuli, Hadrut, Xocavənd,
Düşmən caynağından qurtuldu kənd-kənd.
Laçın zirvələri, Ərgünəş dağı
Gözləyirdi bizim üçrəng bayrağı.
Şəhriyar sevirdi vətən torpağın,
Arzusu Şuşada asmaq bayrağın.
Can atırdı önə, çox tələsirdi,
Laçının dağları yolun kəsirdi
O dağlar ki, orda düşmən pusquda,
Hələ "çaqqal, tülkü" dolaşır orda.
Döyüşdü Şəhriyar son ana kimi,
Qanıyla torpağı yuyana kimi.
Vətəni uğruna fəda etdi can
İki əziz bala qalmışdır ondan.

Döyüşlər durmadan gedir şiddətli,
Vuruşan oğullar sərt, qətiyyətli
Məqsəd, amal birdir, qovmaq düşməni,
İşğaldan qurtarmaq yurdu, ölkəni.
ƏLİYEV KƏRİM var, hələ çox cavan,
Bu ağır döyüşə gəlmiş Ucardan.
İşğalçıya nifrət dərin-dərin
Yığılmış qəzəbi uzun illərin.
Şəhid dostlarının öcü canında
Dolaşır qisası damarlarında
Döyüşdən-döyüşə atılır mərdim,
Hər bir əziyyətə qatılır mərdim.
Ağır yara aldı başından Kərim,
Fəqət tərk etmədi o, döyüş yerin.
O, çox əzmliydi, igid, hünərvər,
Döyüşdü son damla qanına qədər.

Kərimin can dostu **TAĞIYEV RAMİQ**
Ata-baba yurdu yamyaşıl Lerik
Kiçik gizir idi çevik sanitar,
Tibbi çantasında nə istəsən, var.
Döyüşdə dostları alınca yara
Ramiq həməən özün atardı ora.
Dözüb 44 günlük hər bir cəfaya,
Ramiq də yetişdi gözəl Şuşaya.
Elə zəfər günü əllərində bint
Yağı gülləsinə tuş gəldi igid.

Ağsudan Ramiqin döyüş yoldaşı,
İLKİN ZÜLFÜQAROV bir can qardaşı.
Əfsanə taborun döyüşkən oğlu,
Gecə də, gündüz də əli yaraqlı.
Uşaqtək məsumluq vardı üzündə,
Amma qorxu hissi yoxdu gözündə.
Döyüşlər nə qədər keçsə də çətin,
İgidlər çıxırdı əzmkar, mətin.
Cəbrayıl uğrunda ağır savaşa,
İlkin yara aldı boyundan, başdan...
Şəhid libasında göründü İlkin,
Üçrəngli bayrağa büründü İlkin.

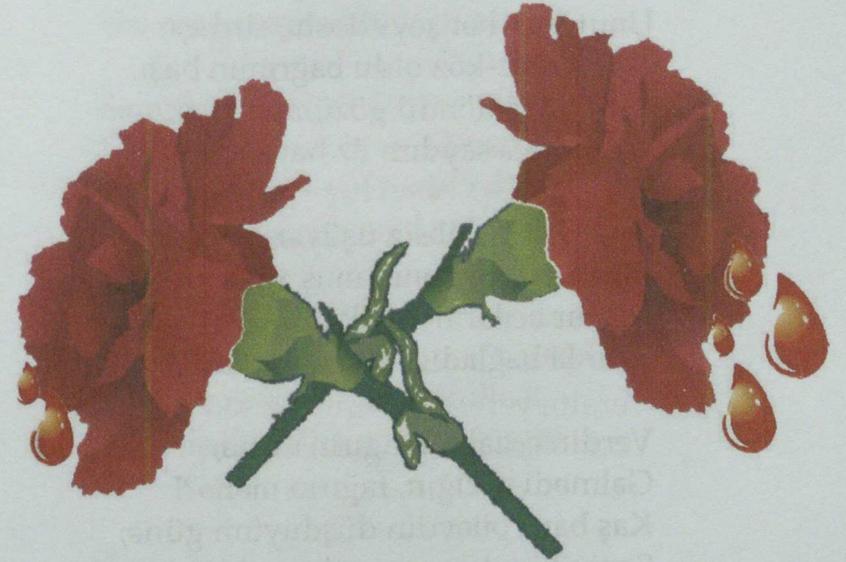
On üç əfsanədən biri ydi **BEYRƏK!**
Qoymazdı çantaya nə su, nə yemək,
Gizir **FEYZULLAYEV**, çox çevik, zirək
"Çox düşmən qırmağa çox sursat gərək"-
Belə düşünürdü Oğuzlu Beyrək.
Bir el gözəlinə vermişdi ürək,
İstərdi; "yağılar qovulsun, getsin
Döyüşlər zəfərlə qurtarsın, bitsin.

Ona toy çalınsın, mağar qurulsun,
Nişan taxdığı qız xanımı olsun" ...
Füzuli, Cəbrayıl döyüşlərində
Getdi əldə silah hər kəsdən öndə.
Hər yerdə görməkçün öz bayrağını
Vuruşdu, döyüşdü, qovdu yağını.
Xocavənd uğrunda vuruşan zaman
Yerdən-göydən alov yağır, aman!
Oxlandı qəlbindən igidim Beyrək...
Döndü əfsanəyə şəhidim Beyrək!

Epiloq əvəzi

Əfsanə mərdlərim on minlərlədi,
Zəncir çeynəyirdi on illərlədi.
Duyub torpağında işğal səsini
Susdura bilmirdi qisas hissini!
Düşmən gec anladı, dərk etdi bunu,
Qurdla oynanılmaz çaqqal oyunu.
Qurdların qəlbini qisas gəmirdi,
Oğullar süd deyil, qeyrət əmirdi.
Şərəf, namus vardı damarda, qanda,
Otuz illik hiddət püskürdü sonda.
Görünmədi gözə minalı yollar,
Betondan hörülmüş istehkam divar.
Yeraltı, yerüstü "keçilməz sədlər",
Otuz il çalışmış yağılar hədə.
Polad güclü mərdlər vurub dağıtdı,
Düşmən gördüyündən qan-yasa batdı.
Ağlamaq, sızlamaq vermədi fayda,
Gördü çox dəyişib oyunlar, qayda.
"Böyük qardaşları" gəlmədi karə,
Məhv oldu ordusu, tapmadı çarə.

Şəhidlərimizin əziz və
unudulmaz xatirəsinə
həsr etdiyim
şeirlər, publisistik yazılar

SƏNİN BAŞ DAŞINA YAZDIM ADIMI

ŞƏHİD İMANZADƏ AYAZ DAŞQIN oğlunun
əziz və unudulmaz xatirəsinə ömür-gün yoldaşı
Gülşən İmanzadənin dilindən

Getdin... gedişinlə yığıb apardın
Fərəhi, sevinci, ağız dadımı...
Ruhumu canımdan çəkib qopardın,
Varımdan yox etdin, heç rəvadımı?!

Unutdum hər şeyi-dostu, sirdaşı,
Yandı, köz-köz oldu bağrımın başı.
Axar çaya döndü gözümün yaşı,
Artıq heçə saydım öz həyatımı...

Sevgimiz sahibsiz üşüyər deyər,
Bükdüm toz qonmamış ağ gəlinliyə.
Sıgımır acılarım kiçik ürəyə,
Adınla bağladım bəxt kitabımı.

Verdin cəzaların ağırın mənə,
Gəlmədi yazığın, fağırın mənə?!
Kaş baxa biləydin düşdüyüm günə,
Sənin baş daşına yazdım adımı...

ŞƏHİDİMİZ MİLLİ QƏHRƏMAN SAMİD İMANOVUN
ƏZİZ VƏ UNUDULMAZ XATİRƏSİNƏ

Halal olsun sənə, bacım Xuraman!
Böyütdün Vətənçün nər, cəsur oğlan!
Tanındı ər kimi, hünərvər kimi,
Düşdü tarixlərə mərd Samid balan!

Öyrəndi ərkanı, insanlıq dərsin,
Aldı babalardan kişilik irsin.
Əhd etmişdi yurdun keşiyin çəksin,
Əsl cəngavərdir döyüşən zaman!

Samid kəsilməmişdi düşmən qənimi,
Dərs alıb bilirdi hərbi adlı elmi.
Keçmişdi neçə yol hərbi təlimi,
Uğurla dönürdü hər kəşfiyyatdan.

Üzürdü Samidi Vətənin dərdi,
Candan çox sevirdi torpağı, yurdu,
Bütün cəsurları qardaş bilirdi,
Keçmişdi igidlər neçə sınaqdan.

Bir aprel səhəri başladı hücum,
Aldı yağılardan qarşısın ordum.
Tapşırıq alınca yüzlərlə mərdim,
Əks-hücum başladı hər bir cinahdan.

Düşmənin dilində verdi bir "əmr",
Yağının ordusun çəkirdi geri,
Uğurla açınca ordum səhəri,
Baş tutdu tapşırıq tökülmədən qan.

Samid kapitandı, öndə gedirdi,
Kamil hərbiçiydi, manevr edirdi.
Alıb Lələtəpə yüksəkliklərin
Azad etdi mayor yad işğalından.

Qaytardı torpağı, özü dönmədi,
Qalxdı səmalara, bir də enmədi,
Samid tək igidin yeri göynədi,
Yaşayır qəblərdə Milli Qəhrəman!

10.2022

AMİNƏ ANANIN DEDİKLƏRİ

(Aprel döyüşləri şəhidi Elimdar Səfərovun əziz xatirəsinə)

Səni nə əzabla böyütdüm, oğul,
Doğulduğun yurdu tərk etdim, oğul.
Hər an imdadıma sən yetdin, oğul,
Həm arxam-köməyim, dayağım igid!

Zəhmətkeş, əzabkeş, mehriban balam,
Ana-bacısına pasiban balam,
Mən səni bilirdim alınmaz qalam...
Qəfil ziyarətçim, qonağım igid!

Dağ kimi ucalan boyuna qurban,
Qeyrətdən yoğrulmuş soyuna qurban,
Hələ çalınmamış toyuna qurban,
Görən gözüm nuru, çırağım igid!

Çox qısa bir ömür yaşadın, oğul,
Vətənin qəhrini daşydın, oğul,
Yağını məhv etdin, başardın, oğul!
Şərəf, qeyrət oldu yarağın, igid!

Dostların bəhs edir cəsarətindən,
Döyüşdə əzmindən, rəşadətindən,
Vətənə, torpağa sədaqətindən,
Dolaşır dillərdə sorağın, igid!

Elimdar, adınla fəxr edir hər kəs,
Verdin yağılara tarixi bir dərs,
Gəlir qulağıma söylədiyən səs:
"Şəhadət mərdlərin sınağı, anam"!

İGİD XƏYYAM BALAMIZ

(Şəhid ƏZİZOV XƏYYAM ƏLİ oğlunun
aziz xatirəsinə ithaf edirəm)

Görkəmi dağ, özü dağ,
Niyyəti vətən, torpaq,
Qəlblərdə yaşayacaq
İgid Xəyyam balamız.

Ucaboy, qədd-qamətli,
Vüqarlı, əzəmətli,
Vətənsevər, qeyrətli
İgid Xəyyam balamız.

El-obanın gözüydü,
Rüstəm-Zalın özüydü,
Rəşadəti yüzüydü
İgid Xəyyam balamız.

Ordumun üz ağıydı,
Düşməne göz dağıydı,
Döyüşdə qoçağıydı
Şəhid Xəyyam balamız.

Xəyyam yardı cəbhəni,
Qovdu azğın düşməni,
Azad oldu Şuşamız,
Əfsanəvi qalamız!

CANIM OĞUL

"VƏTƏN MÜHARİBƏSİ QƏHRƏMANI"
İSMAYILOV CAMAL VİDADİ oğluna anası
Filara xanımın dilindən yazılır

Eşitdin sözümlü, nəsihətimi,
İtirmədin əsla əziyyətimi,
Gözümdə qoymadın heç niyyətimi,
Layiqsən ən böyük məhəbbət üçün.

Ömrü tələdirir, bizləyir anan,
Əcəli axtarır, izləyir anan...
Ölümü həsrətlə gözləyir anan,
Sənə qovuşduran səadət üçün.

Axtarır hər yerdə səni gözlərim,
Titrəyir taqətsiz, gücsüz dizlərim,
Səni vəsf eləyir zikrim, sözlərim
Göstərdiyin qeyrət, sücaət üçün.

Cəsur, düz ilqarlı igidim balam,
Mərdim, dağ vüqarlı şəhidim balam,
Sənə halal olsun ağ südüm, balam
Sevə-sevə getdin şəhadət üçün.

Bəzədin cənnəti şəhadətinlə,
Qorxuzdun düşməni rəşadətinlə!
Əzizdir oğul-qız əmanətin də,
Vətənçün, xalqına sədaqət üçün,
Adın dəyərlidir cəmiyyət üçün,
Yayılib ellərə şanın-şöhrətin!

ANA, MƏN RUHUNDA, MƏN ÖZÜNDƏYƏM

Sən məni uzaqda arama, ana,
Mən sənin alnının qırıqlarında,
Sənin möhnət dolu baxışlarında,
Məni gəzən nurlu, nəm gözündəyəm.

Mən sənin mən adlı həsrət dağında,
Gözlərindən axan qəm bulağında,
İçini göynədən mən sorağında,
Dilini yandıran mən sözündəyəm.

Bilirəm, dilində bitibdi Camal...
Düşünmə ta səni atıbdı Camal,
Sənin ürəyində yatıbdı Camal,
Ana, mən ruhunda, mən özündəyəm!

"HADRUT FATEHİ"

Şahintək göylərdə süzəndə Camal,
Sıldırım dağlarda gəzəndə Camal,
Düşmənin bağrını üzəndə Camal!
Bütün görüb-bilən söylədi "əhsən!",
Mərdinə "övladım" söylədi Vətən!

Dəmir istehkamı yaranda Camal,
Düşmənin ümidin qıranda Camal,
Məhv edib yağını yoranda Camal
Danışdı dostları məharətindən,
Mərdinə "övladım" söylədi Vətən!

Hadrut torpağına möhürün vurdu,
Düşmənin dilində rəbitə qurdu,
Çaşdırıb yağını boşaltdı yurdu;
Aldı torpağını ermənilərdən,
Mərdinə "övladım" söylədi Vətən!

Yazdı qəhrəmanlıq dastanını Camal,
Qorudu döyüşçü dostlarını Camal,
Düşünmədi əsla öz canını Camal!
Qorxmadı ölümdən, şəhadətindən!
Mərdinə "övladım" söylədi Vətən!

ŞƏHİD ƏSƏDOV ƏSƏD CƏMALƏDDİN
OĞLUNUN ƏZİZ VƏ UNUDULMAZ
XATİRƏSİNƏ İTHAF EDİRƏM

İstədim tanıyım, tanıdım səni,
Əsəd alicənab, mərdi,- dedilər.
Dost üçün keçsə də şirin canından,
Yağuya, düşməyə sərtdi,- dedilər.

Yarıdı xeyrinə, şərinə elin,
Bu yolda ağartdı gənc ikən telin,
Olsa da, evində üç övlad, gəlin,
Əzəli sevgisi yurddu,- dedilər.

Mahir iqtisadçı, həm baş leytenant,
Bəzən çox sadəydi, bəzən eleqant,
Vətənə, torpağa bağlıydı ifrat,
Döyüşdə avovdu, oddu, -dedilər.

Cəbhədə Əsədin çoxdu hörməti,
Hər kəsə bəlliydi gücü, qüvvəti,
Dərindi düşməyə kini, nifrəti,
Döyüşdə aslandı, qurddu,- dedilər.

İşğalçını qovub öc aldın, Əsəd!
Qəlbə qürur, başa tac oldun, Əsəd!
Tanıdım, gözümdə ucaldım, Əsəd,
Canın fəda etdi- igid,-dedilər!
Yurda qurban getdi, şəhid,-dedilər!

Şəhid Əsədov Əsədin qardaşı Elsevər Əsədovun adından

Sən mənim əzizim, həm qan qardaşım,
Həm yol göstərənim, həm qəlb sirdaşım,
Həm arxam-köməyim, həm dost-yoldaşım,
Dünyadan qiymətlim, şəhidim Əsəd.

Sən nəslin gözüydün, elin əzizi,
Olmaz bu gen dünya telin əvəzi.
Necə yetim qoydun, tərək etdin bizi?
Dəyərlim, hörmətlim, şəhidim Əsəd.

Vardı dünya boyda ürəyin sənin,
Halaldı qazancın, çörəyin sənin,
Güclü, qüvvətliydi biləyin sənin,
Adil, xoş niyyətlim, şəhidim Əsəd.

Dar gündə Vətənə oldun ər oğul,
Ağır döyüşlərə girdin nər oğul.
Sənə tay olammaz yetən hər oğul,
Aslantək qüvvətlim, şəhidim Əsəd!

Gördün tarimardır yurdun, torpağın,
Qovub yağları aldın yarağın.
Yayıldı ellərə mərdlik sorağın,
Mərdim, rəşadətlim, şəhidim Əsəd!

Çəkdi yağların sinəsinə dağ,
Düşməni tapdağından qurtuldu torpaq!
Daim yaddaşlarda adın qalacaq!
Hərbdə məharətlim, igidim Əsəd,
Dünyadan qiymətlim, şəhidim Əsəd!

BOŞ QALIB ÖMRÜMDƏ O GÖZƏL YERİN...

*ŞƏHİD KƏLBİYEV TELMAN YADİGAR oğlunun
aziz xatirəsinə ömür-gün yoldaşı Kəlbeyeva Günayın dilindən*

Nə sərvətim vardı, nə də varımız,
Vardı saf eşqimiz, düz ilqarımız.
Səninlə həyatım şirindən şirin,
Boş qalib ömrümdə o gözəl yerin...

Mənə bəxş elədin bəxtəvər həyat,
Özün baş tacımdın, sevgin qol-qanad.
Sayırdım özümü ən xoşbəxt gəlin,
Boş qalib ömrümdə o gözəl yerin...

Necə rəva qıldın bunları bizə,
Bəlkə böyük sevgin gəlmişdi gözə?
Bax necə saralıb Elcan, Səidin...
Boş qalib evimdə o gözəl yerin...

**ŞƏHİD CƏFƏROV CƏLİL SULDUZ
OĞLUNUN ƏZİZ VƏ UNUDULMAZ XATİRƏSİNƏ**

İsti bir yay günü, il doxsan səkkiz,
Gəldi bu dünyaya nurtək tərtəmiz
İki oğul bala, iki nər-əkiz.
Sevincdən gözləri güldü ananın,
Dedi, "xoşbəxtiyəm mən bu dünyanın,
Çəkərəm qayğısın uşaqlarımın".
Ata fərəhlənib uçmaq istədi:
"Tanrıdan ən şirin can payım", dedi.
Düşünüb-daşınıb adlar seçildi,
Nərlərə Xəlil və Cəlil biçildi.
Nənələr, babalar sovqat payladı,
Kim sevməz Tanrının payı-övladı?!
Övlad ömrümüzün şirin neməti,
Övlad Yaradanın əziz xilqəti.
Gəlinə bir evdən körpənin səsi,
Bol olar o evin sevinc- nəşəsi.
Məhəbbət meyvəsi, sevgi bağıdır,
Uşaq ailənin körpü tağıdır.
Gənc ana "can balam, can oğul"- deyə,
Gözütək baxırdı iki körpəyə.
Ata nəvazişlə təlim verirdi,
Nəsihət eləyib yol göstərirdi.
Bir gün körpəsini sıxıb köksünə
Layla söyləyirdi Həmail nənə,
Şəhidlik dilədi Cəlil balaya;
"Sən özün səsimi eşit, Xudaya!
Sağ- salim böyüsün, qoy əsgər getsin.

Vətənin yolunda can fəda etsin!"
İllər bir-birini əvəz edirdi,
Əkizlər böyüyüb dərəcə gedirdi.
Qardaşlar böyüdü ağıllı, zirək,
Dürüst, qorxmaz, cəsur, əsl kişitək.
Həm dostdu, həm yoldaş Cəlillə Xəlil,
Xəlil çox sakitdi, Cəlil tutidil.
Cəlil həyat dolu, qaynar biriydi,
Xəlil qapalıydı, Cəlil hürriy idi.
İdmanla məşğuldu onlar əvvəldən,
Bərkimiş qolları, əzələ, bədən.
Yazıldı əkizlər hərbi xidmətə,
Gərək olmaq üçün xalqa, dövlətə.
Təlimlər keçdikcə mətinləşirdi,
Qardaşlar daha da püxtələşirdi.
Kəşfiyyatçı kursun bitirdi nərlər,
İki əkiz qardaş, iki hünərvər.
Belə igidlərlə gücləndi ordum,
Yağı tapdağında qalırdı yurdum.
İşğalçı qəsb edib salmış fəlakət,
Qaçqın düşmüş xalqım çəkir əziyyət.
Davam edir yurdda torpaq davası,
Çalındı vətəndə cəngin havası.
Ağır döyüşlərə girdi ordumuz,
Qurtulsun yağıdan gözəl yurdumuz.
Qoşuldu qardaşlar döyüşə həmə,ən,
Gəldi soraqları ən ön cəbhədən.
Qabaqda gedirdi Cəlil hamıdan,
Uğurla dönürdü o, kəşfiyyatdan.
Cəbhədə dostların çox sevirdi o,
Döyüşdə hər kəsə ruh verirdi o.
Cəlil çox çılğındı, çox tələsirdi,
Düşməyə nifrəti səbrin kəsirdi.

Yağların yerin tez öyrənirdi,
Komandanlıq ona tam güvənirdi.
Mühüm tapşırıqla getmişdi Cəlil,
Yara almış, həm də yorğundu Xəlil.
Yorğunluqdan onu yuxu aparıb,
Gördü, Cəlil yerdə uzanıb qalıb.
Deyir, "ata-anam sənə əmanət,
Şəhidəm! Arzuma çatdım nəhayət!"
Xəlil dik atıldı, ürəyi sancdı,
Gördü ağrısı çox, düşündü acdı.
Həyacanla baxdı dostlara Xəlil,
Dedilər: "Şəhiddir qardaşın Cəlil...
Bölürük acını, başın sağ olsun!
Atanın-ananın üzü ağ olsun!
Susub dəyanətlə Xəlil dinmədi,
Acıdı yarası, qəlbi göynədi.
Söylədi:- Can qardaş, sağ olsun Vətən,
On yeddi şəhidim var bu günəcən...
Çətindi həm qardaş, həm dost itkisi,
Amma çox güclüydü Vətən sevgisi!
Öz al qanlarıyla igidlərimiz,
Vətən torpağını yudular təmiz!
Ülvi amal üçün keçdilər candan,
Xilas oldu yurdum işğalçılardan.
Qəhrəmanlıq etdi minlərcə mərdim,
İgidlik dastanı yazanlar gördüm.
Əkiz qardaşlar da, oldu nümunə,
Fədakarlıq etdi Vətən naminə!
Cəlil şəhid oldu, Xəlilsə qazi!
Elnarə-Sulduzun oğul əkizi...
Bol olsun səbriniz, mərd ata-ana,
Can qoydu övladın Vətən uğruna!

CAN, YUSİF CAMALLIM, ŞƏHİDİM, OĞUL

ŞƏHİD ABBASOV SAMİR AZƏR
oğlunun əziz xatirəsinə

Əlbət, öncə Vətən, öncəlik yurddu,
Dözməzdi işğala hər kəs ki, mərddi,
Samir də dözmədi, könüllü getdi...
Ümidim, pənahım, vüqarım oğul.

Samirim çox sevdi bayrağımızı,
Candan əziz bildi torpağımızı,
Açdı Qarabağa yollarımızı
Mənim gözüüm nuru, çırağım oğul!

Mehriban, səmimi, həm də dostcanlı,
Həmi qayğıkeşdin, həm istiqanlı,
Zəhmətsevər, dürüst, dinli-imanlı,
Apardın özünlə xoş çağım, oğul.

Söyləyirdin, "ana, yaxındı zəfər,
Bir gün qələbədən alarsan xəbər!"
Deyirdin, "cənnətdir bu gözəl yerlər."
Sən getdin, pozuldu növrağım, oğul!

Böyük arzularla döyüsdün, balam,
Çətin dağlar aşdın, sədd keçdin, balam,
Sən mənim cənnətim, keçilməz qalam!
Dön gəl səmalardan, yenidən doğul!
Can, Yusif camallım, şəhidim oğul!

HƏSRƏTLİ GÖZLƏR

(Gedəndə "dönərəm", deyib, dönə bilməyənlərin, hətta məzarı belə
olmayan itkinlərimizin əziz xatirəsinə)

Gözü yolda, küçədə,
Qulağı səsdə, Allah!...
Tələtüm var içində,
Ürək qəfəsdə, Allah...

Yanır qəlbi, ürəyi,
Yanıqlıdır bu ANA!
Zəhər dadır yediyi,
Qəzəblidir cahana!

Kədərdən don biçib
Tale əyninə,
Geyinə də bilmir, sata da bilmir.
Dağ boyda yük düşüb
Zərif çiyinə,
Daşıya da bilmir, ata da bilmir.

-“İynəm düşsə əlimdən
Axtarıb, tapardım mən.
Bilsəydim ki, gəlməzsən
Dünyanı yaxardım mən!

Görən necə qarğıyam
Balamsız gələn yollar!
Səndən getmişdi balam,
İzini silən yollar...

Axı söz verdin, oğul,
"Ana, dönüb gələrəm...
Nə tab qalıb, nə ağıl...
İntizardan ölərəm"...

Ana qəmli, təlaşlı,
Gedir dərin xəyala...
"Yerin biləydim kaş ki!
İndi hardasan, bala?!"
Kəsərsiz bütün sözlər.,
Təsəlli vermir ona...
Baxır həsrətli gözlər,
Uzaq yol ayrıcına...

HƏSRƏT

*Uzun illər itkin yoldaşının, sevdiyinin yolunu gözləyib, sevgisi,
xoşbəxtliyi də itkin düşən gəlinlərimizin dilindən*

İntizar, nisgilim, həsrət bitəsi...
Yollarında qalan gözlər yığıla,
Ürək qubar tutub, varmı ötəsi?!
Qəlbə çökən sis, çən, duman dağıla...
Yollarında qalan gözlər yığıla.

Getdiyın yollara dikilib gözüm,
Adına bağlıdır söhbətim-sözüm,
Qalmayıb ürəkdə taqətim-dözüm;
Gəl, həsrət dəftərin bağla, qıfilla...
Yollarında qalan gözlər yığıla.

Sən gedəli ayım ilə bərabər,
Göz yol çəkir, qulaq səsdə sərəsər.
Sənsiz keçən ömür bihudə, hədər;
Aldatmışam qəlbi şirin nağılla,
Çətin sənsiz gözlər yoldan yığıla...

ŞƏHİDLƏR ÖLMÜR

ŞƏHİD ƏSƏD ƏSƏDOVUN ÖMÜR-GÜN YOLDAŞI ÜLKƏR ƏSƏDOVANIN XATİRƏLƏRİ ƏSASINDA

Orta məktəbi əla göstəricilərlə bitirib univerisitetə hazırlaşdım. Bütün qayğılardan, həyatın keşməkeşlərindən uzaq idim demək olar. İndiki kimi xatırlayıram, şəhərin mərkəzi küçələrindən birində hündür boylu, şux qamətli bir oğlanla qarşılaşdım. Əvvəl heç görmədiyim bir insan idi, amma qərribə doğmalığ əks olunurdu üzündə.., ya mənə elə gəldi. Çox xarizmatik bir görkəmi vardı oğlanın. Göy rəngli köynəkdə idi.., bu rəng çox yaraşdı ona. Açıq etiraf edəcəm, “nə qəşəng oğlandır”,-deyə düşündüm. Sonralar münasibətlərimiz başlayanda etiraf etdi ki, o da mənim haqqımda eyni düşüncədə olub. Taleyin yazısı idi, ya nədənsə bir neçə dəfə rast olduq bir-birimizə- mən müəllim yanına gedib-gəlirdim o küçədən, onun da iş yerinə - Neftçala rayon Əhalinin Sosial Müdafiə Mərkəzinə yaxın olduğundandı yəqin. Bir dəfə yaxınlaşıb adımlı soruşdu, tanış olmaq istədiyini bildirdi, dostluq təklif elədi və mən onun dostluq təklifini qəbul elədim. Çünki onun siması mənə çox xeyirxah, alicənab insan təsiri bağışlayırdı.

Mən qəbul imtahanlarına hazırlaşdığımı bildirərkən o, mənə bütün ixtisaslardan ilk öncə jurnalistika fakultəsini seçməyi məsləhət bildi. Nəşibimi əvvəlcədən bilirmiş sanki Əsəd. Həqiqətən də mən univerisitetin jurnalistika fakultəsinə qəbul olundum, deyərdim mənim bu uğuruma Əsəd hər kəsdən, hətta doğmalarından da çox sevinirdi.

Bizim dostluq münasibətlərimiz davam etsə də, duyğularımızı hər birimiz yalnız özümü zə etiraf edə bilmişdik. Mən artıq tələbə idim və dərslərimə başım qarışdığı üçün ürəyimin dərinliyindəki hisslərim haqqında düşünmək belə istəməirdim. Bir gün

dərsin sonunda univerisiteti təzəcə tərk etmişdim ki, kənardan Əsədin mənə tərəf gəldiyini gördüm.., ürəyim şiddətlə döyünməyə başladı.., daxilən bu halıma görə özümü qınasam da, açığı onun mənə görə bura qədər gəlməsi ürəyimdə xoş hisslər yarırdı. Bu gəliş həyatımda çox böyük dəyişikliyə səbəb oldu. Həmin gün Əsəd sevgisini etiraf etdi mənə... Sözsüz ki, mən də onun sevgisinə qarşılıq verdim və bütün dünya mənimdir, sanırdım. Beləcə beş il davam edən sevgimiz günü-gündən dərinləşir artır, ülvi hisslər bizi çox güclü tellərlə bağlayırdı bir-birimizə. Həyatı nə mən Əsədsiz, nə də Əsəd mənsiz təsəvvür edə bilirdik. Hətta bəzən onun varlığının mənim üçün günəş, hava, su, qida olduğunu düşünürdüm. Univerisiteti bitirən kimi nişanlandıq və həmin il evləndik. Hər ikimiz özümüzü dünyanın xoşbəxti sanırdıq, elə bilirdik göyün yeddinci qatındayıq. Əsəd çox diqqətli, şəfqətli, nəvazişkar bir ər olduğu üçün mən bir qadın kimi çox bəxtiyardım. Evə, ailəyə çox bağlı biri idi sevdiyim insan. Univerisiteti bitirərkən leytenant, hərbi xidməti başa vurarkən baş leytenant rütbəsi almış biri kimi hərbi nizam-intizamı vardı ömür-gün yoldaşımda. Evləndiyimizin bir ili başa çatır-çatmaz bir oğlumuz oldu. Heç vaxt dilə gətirməsə də, onun ilk əvvəl oğul atası olmaq arzusunun olduğunu hiss etmişdim... Arzuları çiçək açmışdı Əsədin. Onun bəxtiyarlığını, sevincini, sevgisini gördükcə dünya gözümdə cənnətə dönürdü. Oğlumuzun yaş gününü qeyd etməyə hazırlaşdığımız bir vaxtda üç gün fərqlə ikinci oğul övladımız da doğuldu və Əsədin atalıq sevinci ikiqat artdı. Uşaqlarla vaxt keçirmək xüsusi zövq verirdi yoldaşıma. İşdən sonra, istirahət günləri-bütün zamanını övladlarıyla keçirməyə çalışırdı Əsəd. Hətta balıq ovuna gedəndə də, mağazaya düşəndə də uşaqlarla birlikdə getməyə adət eləmişdi. Bağda-bağçada ağacların dibini belləyəndə də uşaqlar yanında olmalıydı, uşaqları da alışırmışdı onun bu xasiyyətinə. Nə gizlədim özümü bəxtəvər qadın hiss edirdim. Onun qız atası olmaq arzusu on ildən sonra reallaşdı. Artıq bütün əyləncəsi Selinə-qı-

zımıza bağlıydı. Bütün varlığıyla bizim ailəsinin, övladlarının maddi-mənəvi ehtiyaclarının tam ödənilməsi üçün çalışırdı yoldaşım. Bir insan qəlbində bu qədər sevgi daşıyarmı?! Bu insan evini ailəsini çox istəməklə bərabər, ata-anaya, vətənə, torpağa, ücrəngli bayrağımıza da çox dəyər verir, çox sevirdi. O, həddən artıq zəhmətsevər, çalışqan insandı. Səliqə-sahmana çox önəm verərdi.

Bir gün oğluma bayraq hazırlayıb gətirməyi tapşırırdı müəlim. Mən də kömək elədim oğlumuza böyük həcmli qalın kağızın üzərində bayrağımızın üst hissəsinə mavi kəpənəklər, orta qırmızı guşəsinə güllər, alt hissəyə isə yaşıl yarpaqlar çəkməklə gözəl bir bayraq şəkli hazırladıq. Sonradan oğlum onu gətirib otağında kitab rəfinin üstünə qoymuşdu bağlı halda. Yoldaşım təəssüflə bizi qınadı ki, belə gözəl əsərin yeri bura deyil və onu gətirib qonaq otağında divardan asdı, mən etiraz etmək istəsəm də, Əsəd, "belə gözəl əsərin yeri göz qabağında olmalıdır, mənim əzizlərim"-dedi. Onun bayraq, vətən, torpaq sevgisini bilsəm də, ehtiyatda olan zabit olması məndə nə zamansa orduya qayıdacağı narahatlığı yaratmırdı. Mən həmişə düşünürdüm ki, bizim torpaqlarımız işğal olunub və mənfur düşmən bir gün sülhə gəlməyə, danışıqlar nəticəsində torpaqlarımızı qaytarmağa məcbur olacaq...

Beləcə ömrüm səadət içərisində axıb gedirdi... Taa bir gün qapıdan içəri girərkən yoldaşımın kiminləsə telefon söhbətini eşidənə kimi... Telefon söhbətində Əsəd dostuna; "mən də gedib rayonun hərbi komissarlığında qeydiyyatda düşmüşəm. Səfərbərlik əmri verilən kimi məni çağıracaqlar, bilirəm"-deyirdi. Mən onun telefon söhbətinin bitməsini gözləyib:

-Sən nə danışırsan, Əsəd?! Nə səfərbərlik ?

-Canım mənim, heç bir təşvişə gərək yoxdur, heç bir müharibə olmayacaq. Mən ehtiyatda olan zabitəm, təlimlərdə iştirak hələ o demək deyil ki, müharibə başlayır. Bir də lap başlasa da, mən getməliyəm əlbət ki... yoxsa təcrübəsiz uşaqları irəli verə bilmə-

rik ki... O söhbətdən çox çəkmədi ki, bir gün... bir gün deyəndə ki, 2020-ci ilin sentyabr ayının 21-də səhər uşaqları dərəcə yola salırdım, Əsəd uşaqları bərk-bərk öpüb bağına basdı və axşamdan hazırladığı yol çantasını alıb çıxdı... Mən əlim qoynumda yerimdə donub qalmışdım., yuxudaydım sanki... İti addımla aşağı düşən Əsəd iki dəqiqə keçməmiş tələsik geri qayıtdı, mən donuq vəziyyətdə doluxsunmuş halda onun üzünə baxırdım. Heç bir söz demədən məni bərk-bərk qucub, "dəyanətli ol, Ülkərim mənim, uşaqları sənə, səni də Allaha əmanət edirəm" -dedi.

Əsəd gedəndən bir həftə sonra torpaqlarımızın erməni qəsbkarlarından azad olunması uğrunda müharibə başlanması xəbərini eşitdik, özümü nə qədər dözümlü, dəyanətli aparsam da, ürəyim uçunurdu hər an... Xəyalıma gələn fikirləri özümdən uzaqlaşdırmağa çalışır, özüm özümə təskinlik verirdim ki, Əsəd hərbin sirlərini gözəl bilir, özünü, əsgərlərini qoruya bilər, inşaallah heç bir şey olmayacaq ona. Allah böyükdür, mənə görə də olmasa, üç övladına görə Allah qoruyar onu. Şəhadətini heç cür ağıma gətirmək istəmədim, qorxurdum belə fikirlərdən. Hər dəfə evlə əlaqə saxlayanda bizi qələbəyə ümidləndirir, ordumuzun gücünə, zəfərin yaxınlarda olmasına inandırır Əsəd. Elə danışırdı ki, sanki heç müharibə getmir, bu da odun-alovun içində deyil, hansısa maraqlı film izləyirmiş kimi... Bilirdim ki, məni sakitləşdirmək üçün belə deyir.

Oktyabr ayının əvvəlləri idi, bir şəkil göndərmişdi bizə, bu şəkllə görə uşaq kimi sevinirdim, elə bilirdim Əsəd özü çıxıb gəlib odun-alovun içindən. Mən də ona kiçik qızımız Selinin şəklini göndərdim, o da çox sevindi şəkllə görə... İnsan təbiəti nə qədər qəribədir... Bəzən əhəmiyyət vermədiyimiz ən kiçik şeylər belə zamana, məkana görə öz dəyərini anladır insana. Mən bir qadın, bir ana kimi anlayırdım ki, Əsəd və onun kimi mərd oğullar üçün Vətən, torpaq bütün qiymətliyərin ən qiymətliyi, dəyərlisidir, namus, şərəf məsələsidir torpaqlarımızın düşmən tapdağından, işğaldan azad olunması. Bunları anlamış olsam da, amma

içimdə bir hiss mənə Əsədi itirə bilmə qorxusu təlqin edirdi. Həmin anlarda kiminsə boğazımdan ikiəlli yapışıb mənə boğmağa çalışdığını duyurdum, qorxudan nəfəsim kəsilirdi. Amma uşaqlara görə mətanətli olmağa çalışır, onların qorxu keçirməsini istəmirdim. Çünki son vaxtlar böyük övladımız Cəmaləddinin də çox həssaslaşdığını hiss edirdim. Üzümə elə diqqətlə baxırdı ki., ondan nəyisə gizlətdiyimi düşünürdü ya nədirsə... Nədənsə Əsəd əsasən öz telefonundan deyil, dostunun nömrəsindən əlaqə saxlayırdı bizimlə. Oktyabr ayının 12-də bütün günü onun nömrəsi cavab vermədi, dostunun nömrəsinə zəng etməyə məcbur oldum. Dostu:-mən yaralıyam, hospitaldayam, xəbərim yoxdur,-dedi. Mən ona inandım, çünki Əsəd haqqında heç bir qorxulu fikri özümə yaxın buraxmıram. 13-də uşaqları məktəbə yenicə göndərmişdim, yaşadığımız binanın həyatində Əsədin ata-anasının bizə gəldiyini gördüm, anası ağlayırdı. Onu belə görüb qorxa-qorxa:

- Nə olub, nədən belə pərişansan, ana?!-soruşdum.

Atası:

- Mən bazara getmişdim, gördüm tanış-biliş mənə qərribə baxır, soruşdum nə olub?-dedilər, bəs deyirlər Əsəd yaralanıb qospitala aparıblar... Onu axıra qədər dinləmədən qaçaraq evdən telefonu götürüb Əsədin dostunun nömrəsini yığdım, dostu telefonu açar-açmaz:

- Bilirdin, bizə niyə demədin?- deyə soruşduqda- o, mənim nəyi soruşduğumu anlamadan;-“Allah rəhmət eləsin”-dedi. O anda dünyam başıma yıxıldı, elə bildim sözün əsl mənasında evin tavanı başıma uçdu... Aylarla bu xəbərə inanmadım, inanmaq istəmədim. Özümün də öldüyümü, yox olduğumu hiss edirdim. Ağlım, şüurum sönmüşdü sanki. Düşünə, heç nəyi xatırlaya, hətta danışa bilmirdim.Bu, nə yaşamaqdı? Bir neçə dəfə intihar haqqında düşündüm. Amma uşaqlar elə məsumluqla baxırdı ki, üzümə., sanki ağılımdan keçənləri hiss etmişdilər...

Bizi, övladlarını heç vaxt yalnız, kimsəsiz buraxmayan Əsədim şəhadət zirvəsinə ucalmaqla biryolluq tərk etmişdi bizi. Demək ki, ömür-gün yoldaşım da başqa mərd, cəsur vətən oğulları kimi, yurdunu, torpağını, vətənin azadlığını daha üstün tutmuşdu. Artıq bu nöqtədə insanın sözü bitir... Çünki, bütün aqıl insanlar belə deyib, öncə VƏTƏN !

Nə mən, nə də övladları heç bir zaman Əsədin yoxluğunu qəbul etmədik, etmərik də... Əsəd qəhrəmanım hardasa yaxınlıqdadı, cismi olmasa da, ruhu bizimlədi, bilirəm... Hətta məzarını zayarətə gedəndə də gözümlə Əsədi axtarıram, qulağım onun səsinə eşidəcək kimi dinləyirəm hər yeri. Hər an hardansa çıxıb gələcəyi günü, anı gözləyirəm. Düşünürəm Əsəd bizi yalnız qoymaz, rəva görməz...

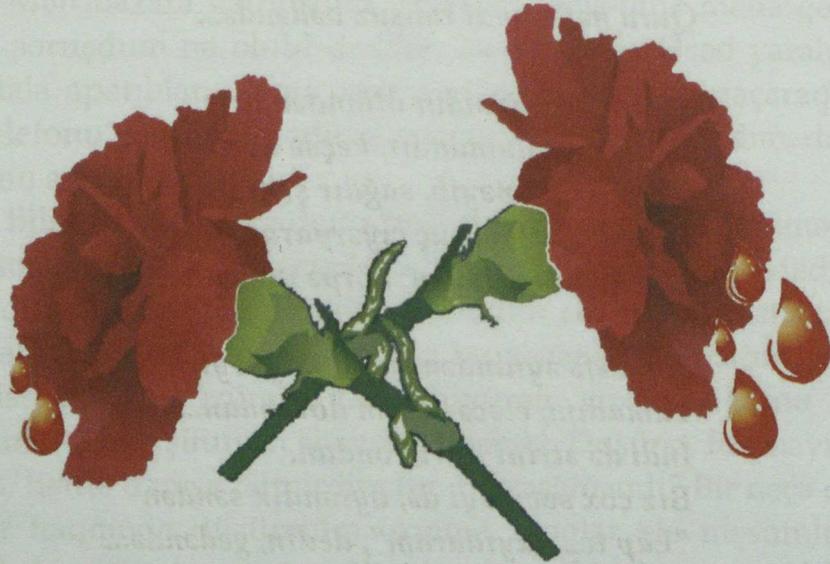
*Mənə bir dünyalıq sevgi verdin, yar,
Yaşadım sənənlə xoşbəxt, bəxtiyar.
Qayıt ömrümüza, dön gəl, nə olar?!
Sənsiz yaşamıram, ölüyəm mən də,
Quru nəfəsimdi ruhsuz bədəndə...*

*Sənin yoxluğundur ölümədən betər,
Qoxun burnumdadır, keçsə də illər,
Deyirlər, ölməyib, sağdır şəhidlər!
Yolunu gözləyir üç ciyərparan-
Cəmaləddin, İslam, körpə qız balan.*

*Son dəfə əynindən çıxan köynəyi,
Yumadım, eləcə asdım dolabdan...
İndi də ətrini alırıq ondan.
Biz çox sevməyi də, öyrəndik səndən
“Lap tez qayıdaram”, dedin, gedəndə...*

*Canından çox sevdin Vətənimizi,
Bilirəm, duyursan zəfərimizi!
Yəqin ki, göylərdən görürsən bizi,
Şəhidlər müqəddəs əməlləriylə
Yaşayır millətin ürəklərində!*

Əsədin cəbhəyə gedərkən əynindən çıxardığı köynəyi hələ də yumamışam. Hər gün o köynəyi iyləyib Əsədin iyini alırıq. Hətta körpə Selin də gedib o köynəyi iyləyib, -ana, bax, atamın iyi gəlir, deyir. Bir gün hədsiz çox darıxmış, çox ağlamışdım. "Allahım, nə olar, bizi hifz elə, yalnız buraxma, təkliyə, yalnızlığa dözə bilmirəm artıq", -deyib yalvarırdım Rəbbimə. Bu zaman çiynimdə isti bir əl hiss elədim və bütün varlığım bu əlin Əsədin əli olduğuna inandım. O zamandan bəri sanki içimdə bir güc-qüvvət, dözümlü, dəyanət hiss elədim və "Şəhidlər ölmür, onlar sağdır, biz onları görməsək də, onlar bizi görür", fikrinə bütün ağlım, idrakımla inanmağa başladım.

YUXULARDA DAVAM EDƏN MƏHƏBBƏT

*ŞƏHİD SAMİD GÜLMALI OĞLU ƏSGƏROVUN
aziz və unudulmaz xatirəsinə*

Nübar özü özünü tanıya bilmirdi. Artıq əvvəlki sıxıntı, kədər hissi yox idi canında, son vaxtlar qeyri-adi rahatlıq tapmışdı ruhu. Düzdür bu dəyişikliyə səbəb olan nüanslar barədə kimsəyə bir söz deməmişdi. Deməyə utanırdı. Ətrafdakıların onun ağlına itirdiyini düşünməsindən, hisslərini anlaya bilməcəyindən qorxurdu.

Həyat yoldaşının şəhadətindən sonra gecələrdən qorxurdu, gecənin düşməsini heç istəmirdi. Gündüz çəkdiyi iztirablar, gecələr balaca Kənan yatandan sonra, özüylə yalnız qaldığında ikiqat artırdı. Əri hərbiçi olsa da, torpaqlarımızda müharibənin labüdlüyünü bilsə də, heç vaxt Samidin bir gün təlim adıyla evdən gedib bir daha geri dönməyəcəyini ağlına gətirməmişdi. Daha doğrusu bu fikri yaxın buraxmamışdı özünə. Samid gedəndə də gülə-gülə gedib müharibə barədə, döyüslərdə olması barədə heç bir söz deməmişdi., şəhidlik xəbərinə isə hələ də inana bilmirdi Nübar... Daha doğrusu inanmaq, qəbullanmaq istəmirdi...

Amma bir aydan da artıqdı ki, ta gecələrdən, yalnızlıqdan əsla qorxmur, əksinə gecənin tez düşməsini arzulayırdı və bütün bunlara görə Allahına çox-çox şükürlər edirdi. Qərribə idi, bir ay bundan əvvəl başlayan silsilə yuxu görmələr mütəmadi davam edirdi. Hər axşam yatağına uzanan kimi sevincək yuxulamağa çalışırdı çox sevdiyi əriylə görüşmək üçün. Sanki Samid də onun yuxuya getməsini gözləyirdi həsrətlə, həmən görüşə gəlirdi və onlar çox şən, sevinə-sevinə əl-ələ verib gəzməyə çıxırdılar. Nübara qərribə gələn bir də o idi ki, hər dəfə görüş yerləri bir başqa olurdu., geniş, sakit bir bağça, hər yer yaşıllıq, müxtəlif güllər, çiçəklər var ətrafda və yalnız quşların xoş cikkiltisi eşidilir. Onların ikisindən başqa kimsə görünmür. Səhərə qədər Samidlə sevgisini yenidən etiraf etmiş yeniyetmələr kimi əl-ələ verib bağçada gəzir, şirin söhbətlər edir, sevgilisi ona çiçək bağışlayır, bir sözlə ağla gəlməyəcək dərəcədə gözəl anlar yaşayırdı yuxuda. Əvvəllər yuxuda Samidə yalvarırdı ki, nə olar sən də mənimlə dön gedək evimizə. Sa-

mid susub onun əllərini, saçlarını tumarlayır, onu inandıрмаğa çalışırdı ki, olmaz. Mənim yerim çox yaxşıdır. Sən get oğlumu böyüt, ona yaxşı tərbiyə ver. Amma çox əzizləmə, əsl kişi kimi böyüt. Mən yenə gələcəm, narahat olma. Son vaxtlar daha təkid etmirdi Nübar. Əmin idi ki, Samid növbəti gecə yenə gələcək. Çünki o , verdiyi sözü tutur həmişə. Amma bu barədə kimsəyə də bir söz demək istəmirdi hələ ki... Qorxurdu... Kimsənin onun yuxudakı səadətini pozacağından qorxurdu Nübar...

Bir gün nahar yeməyi vaxtı Kənan:

- Ana, mən gecəyarı oyandım, susamışdım, səni çağırdım eşitmədin, elə bərk yatmışdın ki... Özüm gedib su içdim, gəldim sənın yanında yatmaq istədim, sən yuxuda elə xoşbəxt görünürdün ki., heç sənın üzünün elə şən olduğunu görməmişəm. Ona görə də sənə toxunmağa ürəyim gəlmədi. Sən oyanıncaya qədər o gülüş üzündə qalsın istədim...

Nübar oğurluq üstündə tutulmuş adamlar kimi həyacanlandı uşağın sözlərindən. Elə bildi Kənanın onun yuxularından xəbəri var və onu tənə edir ki, niyə gizlədirsən məndən. Ağlından keçirdi yuxularını anlatsın övladına, amma tez fikrindən daşındı. Uşağın da atasını görmək istəyəcəyini və bütün bunların onun iradəsi xaricində olduğunu anlatmaqda çətinlik çəkəcəyini düşünüb susdu... Həmin axşam Samid yenə gəlmişdi yuxusuna, yenə ona xoş sözlər deyir, barmaqlarıyla tellərini darayırdı. Birdən Nübar:

- Samid, biz nişanlı olanda belə bu qədər tez-tez, arxayınlıqla görüşə bilmirdik. İndi yəqin mənim çox üzüldüyümə görə yazığın gəlir mənə., ona görə hər gün gəlibsən görüşə?

- Özün bilirsən ki, o zamanlar mənim üzərimdə vəzifə borcum vardı, Vətənə övladlıq borcum vardı. İndi bütün borclarımı ödədiyim üçün çox rahatam və tək düşüncəm sən, oğlum, atam, anamdı. Sizlərin darıxmağınızı, üzülməyinizi istəmirəm. Kənan məni soruşanda onu inandır ki, mənim ruhum hər an onun yanındadır. Onun sağlam, ağıllı oğul olmasını çox istəyirəm və əminəm ki, istədiyim kimi də olacaq. Çünki mən və mənim kimi mərd, igid atalar canımızdan keçdik ki, bütün körpələrimiz, övladlarımız rahat, firavan, azad , sülh şəraitində yaşasınlar. Torpaqlarımız yadelli qəsbkarların tapdağında inildəməsin, xalqımız xar, məğlub durumda olmasın...

SILDIRIM QAYALARDA TARİXLƏŞƏN OĞULLAR!

Məncə əsil xoşbəxtlik nə vəzifənin böyüklüyündə, nə səlahiyyət sahibi olmaqda, nə də var-dövlətin bolluğunda deyil. Əsil xoşbəxtlik insanın mənəvi zənginliyindədi. Çünki mənən zəngin olanların vicdanı da təmiz olur, işlək olur, gözü-könlü tox, ürəyi sevgilə, saf, ulvi hisslərlə dolu olur. Belə insanlar yaxşılıqdan, kimi isə sevindirməkdən zövq alır, rahatlıq duyur, özündən çox ətrafının, ehtiyacı olanların qaygılarını düşünür, var gücüylə əlindən gələni etməyə çalışırlar. Onların duyğuları da özləri kimi pak, səmimi olur. Doğrudan da aza qane olmaq böyük xoşbəxtlikdir. İslam peyğəmbəri Muhəmməd (salavatullah) deyib ki, heç vaxt özündən imkanlılara baxıb üzülmə, özündən imkansızlara baxıb, təsəlli al. Bir halda ki, bu dünya fanidir, kimsə özüylə nəsə apara bilmir, nəyə gərəkdir axı, bütün ömrünü daha çox sərvətlər toplamağa, daha çox imarətlər tikdirməyə sərf edəsən və o böyük evlər içində yaşayanı olmadan , insan nəfəsinə həsrət, kimsəsizlikdən köhnəlib getsin.

Şəhidlərimiz, igidlərimiz haqqında yazmaq, yazdıqlarımı bir kitab halında toplayıb nəşr etdirmək qərarını verincə, bu işlə əlaqədar şəhidlərimiz haqqında məlumatlar toplamaq üçün nə qədər şahidlər dinlədimsə, yazılar oxudum, vidiomateriallar izlədimsə, mən heç bir yerdə bu MÜQƏDDƏSLƏRİN dünya malına-mülkünə, şən-şöhrətə, bahalı geyimlərə, böyük vəzifələrə maraqlı, həvəsli olduğunu duymadım, eşitmədim. Tam səmimi deyirəm, hər an, hər qiyabi tanışlıqdan, öyrəndiyim, oxuduğum materiallardan BU İNSANLARIN SEÇİLMİŞLƏR olduğu barədə qənaətim daha da gücləndi. Elə seçilmişlər olduqları üçün də hər bir ŞƏHİDİMİZİN ən böyük, güclü sevgisi, VAZKEÇİLMƏZ SEVGİLİSİ VƏTƏN olduğundan əmin oldum. Vətən eşqi, torpaq təəssübkeşliyi, mərdlik, kişilik bu insanların canına-qanına o qədər yer eləyib ki, qədəm qoyduqları MÜQƏDDƏS YOLDA,

MÜQƏDDƏS AMAL uğruna hərbin əzab-əziyyətli, məşəqqətli, dəmir intizamlı yaşam tərzini bütün lüks həyatlardan üstün tutmuş, ən çox sevdikləri doğmalarından, ciyərparalarından, öz şirin canlarından, gəncliklərindən belə göz qırpmadan vaz keçməyə hazır olmuşlar. Bəzən bir videomateriala təkrar-təkrar baxsam da, bir sujeti onlarca dəfə izləsəm də, hər dəfəsində yenedən həyacanlanır, təəccüblənir və belə MƏRD, İGİD, YENİL-MƏZ QƏHRƏMANLARLA qürur hissi duydum, ürəyim dağa döndü. Min dəfələrlə yurdumun belə igidləri, qəhrəman, rəşadətli oğulları olduğu üçün böyük Allaha şükürlər etmişəm və etməkdəyəm.

*Vətənə saf sevgidən vətənləşən oğullar!
Keçib oddan-alovdan mətinləşən oğullar.
Silib düşmən izini müqəddəs torpağımdan
Sıldırım qayalarda tarixləşən oğullar!*

EPİLOQ ƏVƏZİ

Şəhidlik zirvəsi qəhrəmanlıq simvoludur. O, vətənə məhəbbətdən, torpağa, yurda bağlılıqdan irəli gəlir. Məhz bu sevgi, bir də 30 illik nifrət, qisas almaq əzmi Vətən müharibəsində qəhrəmanlığı alın yazısı seçən mərd oğullarımızı şəhidlik zirvəsinə yüksəltdi. Bu gün şəhidlərimiz Allahın yanında bərqərar olan, vətənin üzünü ağardan, tarix yazan qəhrəmanlardır. Qəhrəmanlar vətənin bütövlüyü üçün canlarını ortalığa qoymağı bacaran təmənnəsiz insanlardır. Məncə heç kim bu insanlardan böyük, müqəddəs ola bilməz. Bu ürəyi, əməli böyük insanların hesabına torpaq vətən olub bizə yadigar qalıb. Gərək biz də vətəni elə qoruyub gələcək nəsillərə bütöv ötürə bilək ki, bizdən sonra gələnlər babaların əmanətinə xəyanət etmədiyi üçün, vətəni qoruya bildiyi üçün İGİDLƏRİMİZİ—ŞƏHİDLƏRİMİZİ, QAZİLƏRİMİZİ hörmətlə, məhəbbətlə yad etsinlər və onları örnək bilsinlər özlərinə.

Birinci Qarabağ Şəhidləri

1	Səfərov Mehman Məmmədli oğlu	1972-1992
2	Gözəlov Əfsər Səttar oğlu	1964-1992
3	Allahverdiyev Teymur Qüdrət oğlu	1967-1992
4	Salahov Mahir Bilal oğlu	1972-1992
5	Mikayilov İsmayıl Məhəmməd oğlu	1971-1992
6	Gözəlov Hüseyn Soltan oğlu	1973-1992
7	Soltanov Aydın Qulamirzə oğlu	1972-1992
8	Səfərov Rafiq Bəhrəm oğlu	1973-1992
9	Xankişiyev Azər Cəfər oğlu	1973-1992
10	Əhədov Nazim Mirzə oğlu	1973-1992
11	Babayev Miriş Mirdamət oğlu	1972-1992
12	Məhərrəmov Vaqif Mənsim oğlu	1971-1992
13	Əsgərov Bəxtiyar Ağabala oğlu	1973-1992
14	Abdullayev Əlibala Teyyub oğlu	1973-1992
15	Əhmədov Cəbrayıl Kamal oğlu	1962-1992
16	Məcidov Zakir Nüsrət oğlu	1956-1992
17	Sadiqov Zaur Əlizadə oğlu	1970-1992
18	Mailov Fail Əlibala oğlu	1971-1992
19	Sadiqov Zahir Əhliman oğlu	1971-1992
20	Bəşirov Nəriman Rəşid oğlu	1972-1992
21	Soltanov Vüqar Sabir oğlu	1972-1992
22	Əliyev Rəfail Allahyar oğlu	1972-1992
23	Dadaşov İlham Adil oğlu	1973-1992
24	Səmədov Əli Əliniyaz oğlu	1973-1992
25	Hacıyev Yalçın Hüseynağa oğlu	1971-1992

Birinci Qarabağ Şəhidləri

26	Məmmədov Vidadi Əlibala oğlu	1966-1992
27	İsmayilov Möhübbət İmanverdi oğlu	1966-1992
28	Bağirov Cəbrayıl Davud oğlu	1972-1992
29	Haqverdiyev Mehman Əbülhəsən oğlu	1971-1992
30	Əliyev Rövşən Ağasəlim oğlu	1973-1992
31	Mikayilov Ceyhun Mirzə oğlu	1972-1992
32	İsmayilov Sərdar Cəfər oğlu	1971-1992
33	Əsgərov Zabil Qabil oğlu	1971-1992
34	Əsgərov Mürsəl Xeyrulla oğlu	1974-1992
35	Bağirov Elnur Tapdiq oğlu	1973-1992
36	Nurəliyev Qismət Rubil oğlu	1972-1992
37	Rüstəmov Firdovsi Cəbrayıl oğlu	1968-1993
38	Dadaşov Asif Əmiraslan oğlu	1971-1993
39	Cəfərov Mehman Abdurəhim oğlu	1968-1993
40	Əsgərov Seymur Rasim oğlu	1974-1993
41	Kərimov Sakit Əyyub oğlu	1970-1993
42	Ağayev Rahib Süleyman oğlu	1968-1993
43	Məmmədov Tərən Əlifəğa oğlu	1969-1993
44	Rəcəbov Teyyub Əzim oğlu	1973-1993
45	Babayev Müşfiq Cavanşir oğlu	1970-1993
46	Hüseynov Xəqani Fazil oğlu	1973-1993
47	Babayev Rövşən Müğbil oğlu	1973-1993
48	Məmmədov Elnur Oktay oğlu	1974-1993
49	Əliyev Həsən Gülməmməd oğlu	1974-1993
50	Nuriyev Atamoğlan Baba oğlu	1967-1993

Birinci Qarabağ Şəhidləri

51	Həbibov Elton Mürvət oğlu	1973-1993
52	Müzəffərov Malik Müzəffər oğlu	1973-1993
53	Kazimov Cavad Dövlət oğlu	1966-1993
54	Nəcəfov Camal Rzaqulu oğlu	1969-1993
55	Hüseynov İlqar Rasim oğlu	1969-1993
56	Bayramov Səxavət Allahverdi oğlu	1973-1993
57	Mütəllimov Asəf Rəhman oğlu	1966-1993
58	Həsənov Bəxtiyar Abdurəhim oğlu	1975-1993
59	Ağamaliyev Rövşən Baloğlan oğlu	1975-1993
60	Kərimov Yaşar Ələkbər oğlu	1967-1993
61	Günəşov Babək Zakir oğlu	1974-1993
62	Ağayev Vaqif Şəmsəli oğlu	1968-1993
63	Pirəliyev Yusif Hüseyn oğlu	1976-1993
64	Nağıyev Mirzə Hüseynqulu oğlu	1967-1993
65	Məhərrəmov Müşfiq Mövsüm oğlu	1969-1993
66	Məmmədov Cəlal Əlipənah oğlu	1973-1993
67	Səfərov İlqar Ərzuman oğlu	1973-1993
68	Ağayev Tehran Miraslan oğlu	1973-1993
69	Həsənov Vurğun Məmməd oğlu	1969-1993
70	Hüseynov Fariz Hafiz oğlu	1975-1994
71	Babayev Tahir Gülməmməd oğlu	1964-1994
72	Mədətov Həşim Nəsib oğlu	1974-1993
73	Zeynalov Azad Ağaverdi oğlu	1967-1994
74	Eminov Coşqun Emin oğlu	1969-1994
75	Əliyev Hacibala Ağabala oğlu	1959-1994

Birinci Qarabağ Şəhidləri

76	Axundov Qalib Qədəmşah oğlu	1973-1993
77	Cavadov Cəlil Mətləb oğlu	1970-1994
78	Məcədov Rauf Malik oğlu	1964-1994
79	Abişov Vəfadar Səfayət oğlu	1973-1993
80	Əliyev Şəmsəddin Səftər oğlu	1962-1994
81	Ələkbərov Əliyar Ədalət oğlu	1965-1994
82	Soltanov Kamal Gülağa oğlu	1970-1994
83	Həziyev Faiq Qulamhüseyn oğlu	1971-1994
84	Mustafayev Fərəc Sənan oğlu	1967-1994
85	Yusifov Cəmşid Fərman oğlu	1964-1994
86	Süleymanov Famil Əli oğlu	1971-1994
87	Gözəlov Rafiq Adil oğlu oğlu	1970-1994
88	Mütəllimov Aqil Əsədağa oğlu	1975-1993
89	Ələkbərov Zaur Absəməd oğlu	1974-1993
90	Göyçəyev Ayaz Abbas oğlu	1973-1993
91	Kərimov Seymur Qəzənfər oğlu	1972-1994
92	Nəcəfov İlqar Həsənəli oğlu	1975-1994
93	Həmidov Vidadi Xəlil oğlu	1965-1994
94	Sadiqov Mahir Əliheydər oğlu	1961-1994
95	Həsənov Kamran Sərdar oğlu	1974-1994
96	Səlimov Asif Səlim oğlu	1965-1994
97	Əliyev Əliyusif Yəhya oğlu	1974-1994
98	Səlimov Rahim Əliağa oğlu	1970-1994
99	Abdullayev Məmmədağa İslam oğlu	1965-1994
100	Tağıyev Vüsal Ənvər oğlu	1974-1994

Birinci Qarabağ Şəhidləri

101	Babayev Qəhrəman Baba oğlu	1959-1994
102	Abbasov Ramazan Tapdiq oğlu	1975-1994
103	Əhmədov Rövşən Əliheydər oğlu	1974-1994
104	Abdullayev Cahangir Tofiq oğlu	1971-1994
105	Quliyev Loğman Rəşid oğlu	1975-1994
106	Babayev Ceyhun Əlisafa oğlu	1975-1994
107	Əhədov Əziz Məzahim oğlu	1968-1994
108	Rzayev İlkin Rahil oğlu	1975-1994
109	Bağirov Vüqar Qurbanxan oğlu	1976-1995
110	Kazimov İltifat Pirverdi oğlu	1969-1994
111	Nuriyev Elşən Lazım oğlu	1975-1994
112	Həsənov Ramil Əlizadə oğlu	1974-1994
113	Qurbanov Vasif Nadir oğlu	1968-1994
114	Məhərrəmov İlqar İsrafil oğlu	1973-1994
115	Paşin Sergey Nikolay oğlu	1973-1994
116	Rzayev İlqar Məmmədzahid oğlu	1964-1994
117	Məmmədov Vəfadar Fərhad oğlu	1975-1994
118	Babayev İbrahim İsmayil oğlu	1968-1994
119	Həziyev Azad Məcnun oğlu	1970-1994
120	Babayev Salam İslam oğlu	1976-1994
121	Nağiyev Babas Əjdər oğlu	1974-1994
122	Rəcəbov Rəvan Abdurza oğlu	1962-1994
123	İbrahimov Adil İbrahim oğlu	1965-1994
124	Mirzəmmədov Kamran Sahib oğlu	1961-1994
125	Hüseynov Mübariz Pəncəli oğlu	1965-1994

Birinci Qarabağ Şəhidləri

126	Babayev İlham Xəliq oğlu	1964-1994
127	Xantəmirov Taleh Şamil oğlu	1974-1994
128	Quliyev Fəruq Arif oğlu	1972-1994
129	Süleymanov Seymur Əvəzağa oğlu	1975-1994
130	Həşimov Bəhrüz Məmmədəli oğlu	1972-1994
131	Mustafayev Fəvəd Dabir oğlu	1963-1994
132	Novruzov Emin Akif oğlu	1975-1994
133	Rəhmanov Eldar Abasağa oğlu	1971-1994
134	Rəhimov İnqilab Həsən oğlu	1974-1994
135	Nəsirov Aydın Sadix oğlu	1973-1993
136	Əhmədov Cəlal Niftulla oğlu	1975-1994
137	Nəcəfov Hakim Tədbir oğlu	1973-1994
138	Dadaşov Azər Bayram oğlu	1966-1994
139	Xudiyev Cəlal Cəbrayil oğlu	1973-1994
140	Həsənov Nazim Şəmrah oğlu	1971-1994
141	Məhərrəmov Akif Rəhman oğlu	1972-1994
142	Tağiyev Kərəm Kərim oğlu	1967-1994
143	Məmmədov Şaiq Saday oğlu	1974-1994
144	Piriyev Şahmar Əvəzağa oğlu	1975-1994
145	Zeynalov Tahir Tapdiq oğlu	1970-1994
146	Cavadov Rauf Cavad oğlu	1965-1994
147	Əsgərov Babas Naib oğlu	1966-1994
148	Orucov Ülvi İmanxan oğlu	1971-1994
149	Eyvazov Bəxtiyar Arif oğlu	1972-1994
150	Əsgərov Vüqar Siyasət oğlu	1970-1994

Birinci Qarabağ Şəhidləri

151	Məmmədov Xanoğlan Sadiq oğlu	1975-1995
152	Məmmədov Vüsal Almaz oğlu	1975-1995
153	Eynullayev Vüqar Valeh oğlu	1976-1995
154	Abdullayev Vaqif İsrəfil oğlu	1976-1997
155	Dadaşov Taleh Valeh oğlu	1976-1998
156	Həsəratov Səid Alim oğlu	1981-2000
157	Quliyev Səbuhi Bəhlul oğlu	1980-2000
158	Əliyev Nəriman Nəcməddin oğlu	1981-2001
159	İmanov Ramil Davud oğlu	1980-2004
160	Nəsirov Xəqani Əliyar oğlu	1986-2005
161	Hüseynov Tural Murad oğlu	1990-2011
162	Rzayev Lütfiyar Rizvan oğlu	1973-1993

Bizim elin igidləri

MÜNDƏRİCAT

Həcər, Tomris ürəkli Azərbaycan qızı.....	3
Şəhidlər ölməz.....	6
Rəy.	9
Tarixə ekskursiya.....	12
Müəllifdən.....	16
Neftçalanın yanvar şəhidləri.	18
Bizim elin igidləri.....	22
I Qarabağ Şəhidlər.	26
2016-cı il Aprel Döyüşləri.	125
M.Q İmanov Samid Gülağa oğlu.....	126
Elimdar Səlimxan oğlu Səfərov.	133
Mənəfov İbrahim Möhsüm oğlu.....	139
II Qarabağ Şəhidləri.....	140
İmanzadə Ayaz Daşqın oğlu.	146
Hüseynov Pəncalı Bəhmən oğlu.....	150
Əsgərov Samid Gülmalı oğlu.....	153
Kərimli Məhəmməd Məzahim oğlu.....	158
Xəlilov Coşqun Mikayıl oğlu.	160
Süleymanov Rauf Allahverdi oğlu.....	161
Muradov Həbil Tahir oğlu.....	163
Nəcəfov Bəhrüz Əli oğlu.....	164
Səmədov Səbuhi İbrahim oğlu.....	165
Süleymanov İsmayıl Kamal oğlu.....	169
Orucov Xəlid Saleh oğlu.....	170
Orucov Yunis Şaiq oğlu.....	173
Əsədov Əsəd Cəmaləddin oğlu.....	175

Məlikov Mahmud Təhmasib oğlu.....	179
Bayramov Əmrah Hüseyn oğlu.....	181
Xankişiyev Nicat Aşur oğlu.....	182
Əliyev Elçin Ələkbər oğlu.....	183
Ataməli Musaoğlu.....	185
Zeynalov Məhəmməd Bəxtiyar oğlu.....	186
Mehbaliyev Vasif Gülhəsən oğlu.....	187
Əliyev Mirzağa Məmmədbağır oğlu.....	189
Mənəfov Şahmar Vidadi oğlu.....	191
İsmayılov Camal Vidadi oğlu.....	194
Quliyev Rəvan Mərdan oğlu.....	199
Pərviz Həsən oğlu Məmmədli.....	201
Əhmədov Mirmöhsum Mirdaməd oğlu.....	208
Səfərov Mais Şakir oğlu.....	210
Əliyev Mehman Xudaşükür oğlu.....	212
Əhmədov Xəyal Hüseyn oğlu.....	213
Əsgərov Fərid Ərəstun oğlu.....	215
Gözəlov Murad Zabil oğlu.....	218
Məmmədov Natiq İltifat oğlu.....	219
Aslanov Ağasadıq Xəlil oğlu.....	221
Məmmədov Şahlar Şahin oğlu.....	224
Əzizov Xəyyam Əli oğlu.....	229
Cəfərov Səid Zəfər oğlu.....	235
Əliyev Maarif Təbriz oğlu.....	238
Dadaşov Elvin İmanqulu oğlu.....	240
Cəfərov Cəlil Sulduz oğlu.....	244
Nəcəfov Elmin Saleh oğlu.....	247
Abbasov Samir Azər oğlu.....	249
Kəlbəliyev Telman Yadigar oğlu.....	253

Həsənov Səfər Elmar oğlu.....	257
Quliyev Əkbər Güləhməd oğlu.....	259
İmanov Məmmədağa İqab oğlu.....	260
Abdullayev Elvin Elçin oğlu.....	261
Fətullayev Rafail RUFƏT oğlu.....	263
Əfsanəvi Taborun on üç şəhidi haqqında.....	264
Əfsanəvi Taborun Şəhidlərinə Həsər Etdiyim Poema.....	285
Sənin baş daşına yazdım adımlı.....	296
Şəhidimiz Milli Qəhrəman Samid İmanovun əziz və unudulmaz xatirəsinə.....	297
Aminə ananın dedikləri.....	299
İgid Xəyyam Balamız.....	300
Canım Oğul.....	301
Ana, mən ruhunda, mən özündəyəm.....	302
“Hadrut Fatehi”.....	303
Şəhid Əsədov Əsəd Cəmaləddin oğlu.....	304
Şəhid Əsədov Əsədin qardaşı Elsevər Əsədovun adından.....	305
Boş qalıb ömrümdə o gözəl yerin.....	306
Şəhid Cəfərov Cəlil Sulduz oğlu.....	307
Can, Yusif Camallım, Şəhidim, oğul.....	310
Həsətli gözlər.....	311
Həsət.....	313
Şəhidlər ölmür.....	314
Yuxularda davam edən məhəbbət.....	321
Sıldırım Qayalarda Tarixləşən oğullar.....	324
Epiloqəvəzi.....	326

Xuraman Zakirqızı
(Fətullayeva)
"Bizim elin igidləri"

İ M Z A

NƏŞRLƏR EVİ

Direktor: Səbuhi Aslan

Dizayner: Veys Əliyev

Texniki redaktor: Hüseyn Məmmədov

Çapa imzalanmışdır: 14.03.2023

Ofset çapı. Əla növ kağız

Tiraj: 300

Ünvan: Bakı, Mətbuat prospekti 529-cu məhəllə

Telefon: (012) 538-18-87,

(050) 263-16-16; (055) 263-16-17

email: imza_nesrlər_evi@mail.ru

Xuraman Zakir qızı (Xuraman Zakir qızı Fətullayeva) 02 mart 1956-cı ildə Neftçala rayonunun Qaramanlı kəndində neftçi ailəsində anadan olub. Orta təhsilini həmin kənddə almışdır.

İxtisasçı iqtisadçıdır. 1989-cu ildən 1996-cı ilə qədər Neftçala rayonunda balıqçılıq təsərrüfatında, Neftçala Nərə Balıqartırma zavodunda baş mühasib işləyib. 1996-cı ildən ailəsiylə Bakı şəhərinə gələrək bir çox təşkilat və müəssisələrdə baş mühasib vəzifəsində çalışmış və hal-hazırda da çalışır.

Paralel olaraq yaradıcılıqla məşğul olub. Gənc yaşlarından ilk qələm təcrübəsini Neftçala rayonunda nəşr olunan "Oktyabr bayrağı" həftəlik qəzetində dərc etdirib.

"Xəzər" ədəbi-bədii gecələrində mütəmadi olaraq iştirak edirmiş, yeni şeirlərini oxuyarmış.

Neftçala rayonundan olan səhidlərimizin həyatı və döyüş yolları haqqında qələmə aldığı "Bizim elin igidləri" adlı publisistik yazılar və şeirlərdən ibarət kitabı şairə-publisistin sayca üçüncü kitabıdır. Bundan əvvəl "İçimdə bir qiyamət var" və "Bağışlanmayan günah" adlı şeirlər və povestlərlərdən ibarət iki kitabı nəşr olunmuşdur. 2021-ci ildə "ilin vətənpərvər şairi" və "Qızıl Qələm" media mükafatı laureatıdır.

Ailəlidir. 3 övlad və 4 nəvəsi var.

